

Tinerii se întreabă răspunsuri practice

VOLUMUL II

Această carte te va ajuta să găsești răspuns la întrebări privind următoarele subiecte:

SEXUL OPUS

SCHIMBĂRI ÎN VIAȚĂ

PRIETENIILE

ȘCOALA ȘI COLEGII

BANII

PĂRINȚII

SENTIMENTELE

DESTINDEREA

PROGRESUL SPIRITUAL

**Ai nevoie de sfaturi
în care să te poți încrede!
Tinerii se întreabă**

— *Răspunsuri practice*, volumul al II-lea, îți oferă astfel de sfaturi. Volumul al II-lea a fost conceput, ca și primul, pornind de la interviuri luate la sute de tineri din întreaga lume. El arată ce foloase le-au adus sfaturile înțelepte ale Bibliei. Află ce foloase îți pot aduce și ție.

**„Dobândește înțelepciune,
dobândește pricepere.“**
(Proverbele 4:5)

Dragă cititorule,

Înțeleptul rege Solomon a scris:
„Bucură-te, tinere, în tinerețea ta și
să îți se înveselească inima în zilele
tinereții tale; umblă pe căile inimii tale
și în lucrurile pe care le văd ochii tăi“
(Eclesiastul 11:9). Când ești Tânăr, viața este
atât de frumoasă și de fascinantă! Vrem să te
bucuri de tinerețea ta! Totuși, te încurajăm ca
prin tot ceea ce faci să-i placi lui Iehova
Dumnezeu. Nu uita că el vede cum îți trăiești
viața și te va judeca în consecință. Cât de
înțelept este, aşadar, să dai ascultare sfatului lui
Solomon: „Adu-ți aminte de Marele tău Creator
acum, în zilele tinereții tale“! (Eclesiastul 12:1)

Ne rugăm din inimă ca informațiile din
această carte să te ajute să faci față presiunilor
și tentațiilor pe care orice Tânăr de astăzi le
întâmpină și să iezi decizii care să fie în armonie
cu voința divină. Numai așa îi vei bucura inima
lui Iehova! (Proverbele 27:11)

*Corpul de Guvernare
al Martorilor lui Iehova*

modele de urmat — index

Sulamita **33**

Văduva săracă **166**

Iosif **50**

Ezechia **193**

Lidia **97**

Pavel **227**

Cei trei evrei **134**

David **257**

Asaf **287**

❖ *Ti-a fost de folos
această carte?
Le poți scrie editori-
lor remarcile tale la
cea mai convenabilă
adresă dintre cele
menționate pe
ultima pagină.*

Tinerii se întreabă răspunsuri practice

VOLUMUL II

numele

© 2008

WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA
Questions Young People Ask—Answers That Work, Volume 2
Toate drepturile rezervate

© 2008

WACHTTURM BIBEL- UND TRAKTAT-GESELLSCHAFT DER ZEUGEN
JEHOVAS, E.V., SELTERS/TAUNUS
Tinerii se întreabă – Răspunsuri practice, volumul II
Alle Rechte vorbehalten

Tipărită în 2012

Această publicație nu se comercializează. Ea este distribuită în cadrul unei lucrări mondale de instruire biblică, susținute prin donații.

Dacă nu există altă indicație, citatele biblice sunt din *Sfintele Scripturi – Traducerea lumii noi*.

Numele unor tineri au fost schimbată.

Proveniența fotografiilor

Pagina 165: femeie cu lemn de foc: Godo-Foto; oraș european: © 2003 BiblePlaces.com

Questions Young People Ask—Answers That Work, Volume 2
Made in Germany
Druck und Verlag: Wachtturm-Gesellschaft, Selters/Taunus

Romanian (yp2-M)
Tipărită în Germania

■ Pentru părinți

Adolescența poate fi pentru tineri ca mersul pe sărmă pentru un acrobat. Fiecare pas poate fi nesigur, chiar însărcinător. Ca părinți, probabil că ați vrea uneori să-i feriți pe copiii voștri de această etapă tulburătoare a vietii. Dar asta nu e cu puțință. Totuși, aşa cum un acrobat are nevoie de o prăjire pentru a-și menține echilibrul, și copilul vostru are nevoie de voi, ca să le fiți factor de echilibru în viață. Voi sunteți cei mai în măsură să vă ajutați copiii să nu apuce pe căi greșite, ci dimpotrivă să ajungă adulții responsabili!

Ușor de zis, dar greu de făcut, nu-i aşa? Parcă mai ieri fiul vostru era doar un băiețaș zglobiu, care n-ar fi tăcut o clipă; acum însă e retras și nu prea are chef să stea de vorbă cu voi. Nu a trecut mult de când fetița voastră voia să vă însوțească peste tot; azi însă o sperie până și ideea de a fi văzută în public cu voi.

Văzând prin ce schimbări trec copiii voștri, vă gândiți, probabil, că sunteți depășiți de situație. Nu e cazul să gândiți aşa. Aveți acces la un izvor de înțelepciune care poate constitui atât pentru voi, cât și pentru copiii voștri o îndrumare demnă de încredere. Acest izvor de înțelepciune este Cuvântul lui Dumnezeu, Biblia.

Cartea *Tinerii se întreabă — Răspunsuri practice*, volumul al II-lea, a fost special concepută pentru a le oferi copiilor voștri argumente solide din Scripturi. Deschideți cartea la Cuprins, la paginile 4 și 5, și vă veți face o idee despre subiectele abordate. Această carte nu se rezumă la a prezenta fapte. Reflectați la cele ce urmează.

1) Cartea se distinge prin stilul ei interactiv. Copiii sunt încurajați în multe rânduri să-și aștearnă pe hârtie atât răspunsul la diferite întrebări, cât și opinia referitoare la unele afirmații. De exemplu, chenarul „Presiuni din partea colegilor — plan“, de la paginile 132 și 133, îi va ajuta pe copii să

găsească soluții la problemele specifice vârstei. Fiecare dintre cele nouă părți ale cărții cuprinde și o pagină intitulată „Jurnal“, unde copiii voștri pot scrie ce gânduri și sentimente trezesc în ei ideile prezentate în partea respectivă a cărții.

2) Cartea încurajează comunicarea. De pildă, la paginile 63 și 64 se află chenarul „Cum să discut cu mama sau cu tata despre sex?“. Chenarul „Ce părere ai?“, aflat la finele fiecărui capitol, servește nu numai la recapitularea ideilor, dar poate fi și o bază pentru discuții în familie. Fiecare capitol conține și chenarul „Plan de acțiune“. La ultimul punct, „Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi...“, tinerii sunt invitați să completeze spațiile libere aferente. Astfel, ei se vor simți încurajați să se îndrepte spre părinți pentru a primi sfaturi echilibrate în timp ce traversează dificila perioadă a adolescenței, asemenea unui acrobat pe sărmă.

Fiți atenți însă! Pentru ca fiul vostru să se simtă liber să-și noteze gândurile în carte, asigurați-l că nu vă veți uita în cartea lui. Mai târziu, probabil se va deschide față de voi și va vorbi despre cele scrise.

E bine să aveți și voi propria carte și să vă familiarizați cu ea. Pe măsură ce o citiți, încercați să vă aduceți aminte ce a însemnat pentru voi adolescența, cu problemele și sentimentele ei de confuzie și de neliniște. Când considerați de cuvîntă, povestiți-le copiilor voștri despre ele. Astfel, se vor simți și ei îndemnați să se confeseze. Când copiii vă vorbesc, ascultați-i! Dacă vi se pare că eforturile de a discuta cu ei nu dau rezultate, nu renunțați! Nu uitați un lucru: Chiar dacă lasă impresia că nu vă prețuiesc sfatul, copiii apreciază mai mult sfatul părinților decât pe cel al prietenilor lor.

Suntem încântați să vă punem la dispoziție vouă și copiilor voștri această carte bazată pe Biblie și ne rugăm ca ea să se dovedească o adeverată binecuvântare pentru familia voastră!

Editorii

cuprins

Prefață: Unde pot găsi cele mai bune sfaturi? **6**

1

SEXUL OPUS

- 1 Sunt pregătit să-mi dau întâlniri? **14**
- 2 De ce este greșit să-mi dau întâlniri pe ascuns? **21**
- 3 Mi-ar putea fi un tovarăș de viață potrivit? **28**
- 4 Ce înseamnă a merge prea departe? **42**
- 5 De ce să-mi păstrez virginitatea? **48**

2

SCHIMBĂRI ÎN VIAȚĂ

- 6 Ce se întâmplă cu corpul meu? **58**
- 7 Ce pot face dacă nu-mi place cum arăt? **67**
- 8 De ce sunt bolnav? **74**

3

PRIETENIILE

- 9 Cum să fac față singurătății? **86**
- 10 De ce m-a făcut să sufăr prietenul meu cel mai bun? **92**
- 11 E potrivit să leg prietenii online? **99**
- 12 De ce e greșit să bârfești? **105**

4

ȘCOALA ȘI COLEGII

- 13 Cum aş putea fi un elev mai bun? **114**
- 14 Cum pot fi în siguranță la școală? **121**
- 15 Cum pot înfrunta presiunile colegilor? **128**
- 16 Trebuie să spun cuiva că duc o viață duplicitară? **136**
- 17 E greșit să-mi fac prieteni la școală? **142**

5

BANII

- 18 Cum pot câștiga niște bani? 150**
- 19 Cum să-mi administrez banii? 156**
- 20 Ce să fac dacă familia mea este săracă? 165**

6

PĂRINȚII

- 21 Cum să fac față criticiilor? 174**
- 22 De ce atâtea reguli? 181**
- 23 Ce pot face dacă unul din părinți e alcoolic sau dependent de droguri? 190**
- 24 Ce să fac dacă părinții mei se ceartă? 199**
- 25 Cum pot fi fericiți într-o familie cu un singur părinte? 208**

7

SENTIMENTELE

- 26 Cum să-mi stăpâneasc sentimentele? 218**
- 27 De ce vreau să-mi iasă totul perfect? 225**
- 28 Ce pot face pentru a nu ceda impulsurilor homosexuale? 231**
- 29 Ce să fac ca să nu mă mai gândesc întruna la sex? 237**

8

DESTINDEREA

- 30 E bine să joc jocuri electronice? 246**
- 31 Ce pot face ca muzica să nu devină prea importantă pentru mine? 253**
- 32 Cum să mă distrez? 263**
- 33 De ce să evit pornografia? 273**

9

PROGRESUL SPIRITUAL

- 34 De ce să trăiesc potrivit normelor Bibliei? 282**
- 35 Cum aş putea deveni prieten cu Dumnezeu? 289**
- 36 Cum să-mi apăr credința în Dumnezeu? 297**
- 37 Să mă botez? 304**
- 38 Ce voi face în viață? 311**

PREFATĂ

Unde pot găsi

cele mai bune sfaturi?

➤ pentru fete

Ti-e gândul numai la noul coleg care arată trăsnet. „Habar n-are că exist“, îți spui. „Atunci care-i problema dacă visez la el?“ Și-apoi, toate fetele sunt moarte după el. Le auzi întruna vorbind despre el.

Deodată, se uită la tine. Îți întâlnește privirea și-ți surâde cu un aer fermecător. Îi zâmbești și tu, iar el... vine spre tine!

„Salut!“, spune el timid.

„Salut!“, îi răspunzi.

„Sunt Dan.“

➤ pentru băieți

Doi colegi se apropiu de tine. Deja simți un nod în stomac. De două ori au încercat săptămâna asta să te convingă să iei o țigară. Asta ar fi a treia oară.

Primul îți zice sarcastic: „Iar ești singur? Permite-mi să-ți prezint un prieten“. Iar când spune „prieten“, îți face cu ochiul. Apoi scoate ceva din buzunar și întinde mâna spre tine.

Zărești între degetele lui ceva ce seamănă cu o țigară. Îți dai seama numai decât ce e și simți parcă mai tare nodul în stomac.

- „Ești nou pe-aici“, te repezi tu să-i zici.
„Eu și familia mea ne-am mutat în cartier de vreo câteva săptămâni.“
Încă nu-ți vine să crezi că Dan vorbește tocmai cu tine!
„Știi ceva“, spune el, „astăzi, după ore, dau o petrecere la mine-acasă. Nu vrei să vii și tu?“
Apoi își pleacă ușor capul spre tine și-ți face cu ochiul.
„Doar ca să știi!“, spune el. „Părinții nu sunt acasă, iar barul nu e încuiat. Ce zici, vii?“
Dan așteaptă să-i răspunzi. Orice altă fată din școală i-ar răspunde fără să ezite „da!“.
Tu ce vei spune?

- „Îmi pare rău, deja v-am spus că eu nu...“, le zici tu.
Al doilea băiat te întrerupe: „E vorba de religia aia a ta, nu-i aşa? Omule, tu chiar nu ai voie să te distrezi deloc!“
„Sau ce, și-e frică?“, te tachinează primul băiat.
„Nu, nu mi-e frică!“, răspunzi tu adunându-ți tot curajul.
Al doilea băiat te ia de după umeri. „Hai, ia-o“, spune el pe-un ton mai scăzut.
Primul băiat îți flutură chestia aia albă prin fața ochilor și adaugă în șoaptă: „N-o să spunem nimănui. N-o să afle nimeni“. *Ce vei face?*

SCENE similare au loc în fiecare zi și aproape pretutindeni. Adevărul este că unii tineri sunt mai bine pregătiți decât alții să facă față unor astfel de situații. Sub presiunile colegilor, un Tânăr care e tentat să ia o țigară s-ar putea gândi: „Nu vreau să cedezi la presiuni, dar pur și simplu nu mai suport. De ce nu le pot arăta colegilor că sunt și eu «normal»?“. Iar o Tânără care este invitată în oraș de un băiat și-ar putea spune: „Arată atât de bine! De ce nu pot să spun și eu o dată, numai o dată, da?“.

Există însă mulți tineri care au fost instruiți să ia poziție fermă de partea convingerilor lor. Deși poate părea ciudat, ei nu se mai simt *atât de tentați* să facă ce e rău. Ti-ar plăcea să fii și tu ca ei? Adevărul este că *poti!* Cum?

Biblia te poate ajuta să faci față încercărilor cu mai multă incredere de sine. Ea conține cele mai bune sfaturi pentru că este Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu (2 Timotei 3:16, 17). În ce fel de probleme te poate ajuta ea? Uită-te la lista ce urmează și bifează cu ✓ în dreptul subiectelor care *te interesează* mai mult.

- ☒ **Cum să mă port cu persoanele de sex opus**
- ☒ **Cum să fac față schimbărilor prin care trece corpul meu**
- ☒ **Cum să-mi fac prieteni**
- ☒ **Cum să fac față presiunilor de la școală**
- ☒ **Cum să-mi administrez banii**
- ☒ **Cum să mă port cu părinții**
- ☒ **Cum să-mi stăpânesc sentimentele**
- ☒ **Ce gen de destindere să aleg**
- ☒ **Cum să fac progrese spirituale**

Consultând paginile 4 și 5 vei observa că subiectele menționate anterior corespund celor nouă părți ale cărții. În dreptul cărora ai bifat? Poate că ar fi bine ca mai întâi să citești acele părți. Prințipiiile biblice te pot ajuta

în toate aceste domenii ale vieții. Cum? Cartea de față îți va răspunde la această întrebare.*

Această carte îți va da ocazia și de a-ți așterne pe hârtie gândurile. De pildă, spre finele fiecărui capitol există un chenar intitulat „Plan de acțiune“. În cadrul lui, ești invitat să scrii cum poți aplica ceea ce ai citit. Foile de lucru, de pildă „Presiuni din partea colegilor — plan“ de la paginile 132 și 133, te vor ajuta să te gândești la problemele pe care le întâmpini și să găsești soluții practice pentru a le depăși. Mai mult, fiecare parte a cărții se încheie cu o pagină intitulată „Jurnal“, în care vei putea nota care dintre informațiile amintite îți se aplică personal. Vei găsi și nouă pagini intitulate „Model de urmat“, care prezintă câteva personaje biblice al căror exemplu merită imitat în viață.

Biblia îndeamnă: „Dobândește înțelepciune, dobândește pricepere“ (Proverbele 4:5). Cuvintele „înțelepciune“ și „pricepere“ înseamnă mai mult decât a ști să distingi între bine și rău. Trebuie să înveți să iei în considerare toți factorii implicați. De pildă, dacă știi ce consecințe are conduită nepotrivită și ce binecuvântări aduce faptul de a face ce este drept, vei putea înfrunta presiunile anturajului cu încredere și curaj.

Fii sigur de un lucru: Nu ești singurul care întâmpină probleme, chiar dacă acestea par să te copleșească. Și alți tineri au întâmpinat probleme asemănătoare și au reușit să le depășească. Deci și tu poți reuși! Folosește-te de cartea *Tinerii se întreabă — Răspunsuri practice*, volumul al II-lea! Îți va întări convingerea că Biblia conține cele mai bune sfaturi din lume!

* Multe dintre capitolele acestei cărți sunt realizate pe baza articolelor apărute la rubrica „Tinerii se întreabă“, o rubrică bine cunoscută din revista *Trezii-vă!*, publicată de Martorii lui Iehova.

cartea cuprinde...

versete-cheie care susțin
ideile principale

SFAT

sugestii practice
care te pot ajuta
să ai succes în viață

ȘTIAI CĂ...

informații care
îți dau de gândit

»»» plan de acțiune

» ocazii de a menționa în scris
cum vei aplica materialul

CE PĂRERE AI?

● întrebări care te vor ajuta
să meditezi la cele citite

în plus...

fiecare parte a cărții
se încheie cu o pagină
de jurnal unde îți poți
așterne gândurile

■ MODEL DE URMAT
unele personaje biblice
sunt prezentate drept
exemplu de viață

SEXUL OPUS

*Vezi un băiat
și o fată plimbându-se
de mână pe holul școlii.
Cum te simți?**

- Nu-ți pasă
- Ești puțin invidios
- Ești foarte invidios

*Ai ieșit cu prietenii
la film și toți sunt cuplați.
Numai tu ești singur!
Cum te simți?*

- Nu te deranjează
- Nu te simți în largul tău
- Ești foarte invidios

*De curând, cel mai bun
prieten al tău a început
să manifeste interes față
de o persoană de sex
opus, iar acum își dau
întâlniri. Cum te simți?*

- Ești fericit
- Ești puțin invidios
- Îți-e ciudă

Un băiat și o fată, o fată și un băiat! Oriunde ai fi — la școală, pe stradă sau la mall —, aceeași privește! Ori de câte ori îi vezi, simți o dorință nestăpânită de a ieși și tu cu cineva. Dar ești pregătit să-ți dai întâlniri? Dacă răspunsul este *da*, cum poți găsi pe cineva potrivit pentru tine? Și dacă găsești acea persoană, cum poți păstra relația curată în timpul curtării? **Capitolele 1–5** te vor ajuta să răspunzi la aceste întrebări.

* Pentru simplitate, vom folosi, în general, genul masculin. Firește, informațiile din această carte se aplică tinerilor de ambele sexe.

1

Sunt pregătit să-mi dau întâlniri?

„Toată lumea îmi spune că ar trebui să am și eu un prieten! Și-apoi... sunt și-o sumedenie de băieți trăsnet!“ — Whitney

„Unele fete sunt foarte insistente. Mi-ar plăcea să le spun da. Dar dacă i-aș întreba pe părinți ce să fac... știu deja ce mi-ar răspunde.“ — Phillip

DORINȚA de a fi cu cineva de care îți place și care, la rândul său, *te place* poate fi incredibil de puternică, chiar și la o vârstă destul de fragedă. „Din cauza presiunilor din jur, încă de pe la 11 ani voiam să am și eu un prieten“, își amintește Jenifer. „La școală te simți de parcă n-ai fi normală dacă nu ieși cu cineva — nu contează cu cine“, mărturisește Brittany.

Dar tu, ești pregătit să-ți dai întâlniri? Înainte de a răspunde la această întrebare trebuie să examinăm o alta, mult mai importantă:

Ce înseamnă „a-ți da întâlniri“?

Răspunde la următoarele întrebări:

Ieși cu regularitate cu o anumită persoană de sex opus. Ce crezi, îți dai întâlniri?

- Da
 Nu

**Te simți atras de o persoană de sex opus care, la rândul ei, te place. De câteva ori pe zi îi trimiti SMS-uri sau vorbiți la telefon.
Ce crezi, îți dai întâlniri?**

- Da
 Nu

**Ori de câte ori ieși cu prietenii, stai cu aceeași persoană de sex opus.
Ce crezi, îți dai întâlniri?**

- Da
 Nu

Cu siguranță, nu și-a fost greu să răspunzi la prima întrebare. Dar, probabil, ai ezitat o clipă înainte de a răspunde la celelalte două. Ce înseamnă în fond „a-ți da întâlniri“? Prin întâlniri se înțelege orice activitate socială pe parcursul căreia arăți interes afectiv numai față de o anumită persoană de sex opus, iar acea persoană arată același interes numai față de tine. Prin urmare, răspunsul corect la întrebările de mai sus este *da*. Dacă între tine și o persoană de sex opus s-au născut deja sentimente și discuți cu regularitate — la telefon sau față-n față, în public sau pe ascuns —, este clar că vă dați întâlniri. Dar ești într-adevăr pregătit pentru asta? Reflectând la următoarele trei întrebări, vei putea găsi răspunsul.

De ce vrei să-ți dai întâlniri?

În multe culturi, este normal ca doi tineri care vor să se cunoască mai bine să-și dea întâlniri. Dar acestea trebuie să slujească unui scop nobil: să-i ajute pe cei doi să-și dea seama dacă vor sau nu să se căsătorească.

Când îți dai întâlniri cu cineva de sex opus, dar nu intenționezi să te căsătorești, te porți ca un copil care se joacă puțin cu o jucărie nouă și apoi o aruncă

Probabil că unii colegi de-ai tăi nu iau în serios întâlnirile. Poate că pur și simplu le place ideea de a avea un prieten de sex opus, dar nu au intenția de a se căsători. Unii văd în persoana cu care se întâlnesc un trofeu sau un accesoriu cu care se mândresc în public și care le sporește respectul de sine. Din puncte de vedere însă, astfel de relații sunt superficiale și au viață scurtă! „Mulți tineri se despart după o săptămână sau două”, spune o fată pe nume Heather. „Ei ajung să privească relațiile cu o persoană de sex opus ca pe ceva trecător. Într-un fel, asta îi pregeătește mai degrabă pentru divorț decât pentru căsătorie.“

Un lucru e sigur: când îți dai întâlniri cu o persoană de sex opus, ai în mâini sentimentele ei. Așadar, caută să ai intenții onorabile! Gândește-te: Ți-ar plăcea ca cineva să se joace cu sentimentele tale, să fii asemenea unei jucării în mâna unui copil? Să fii luat în mâna și numai decât aruncat? O Tânără pe nume Chelsea mărturisește: „Ceva din mine îmi spune că întâlnirile sunt doar o distracție. Dar poți zice că te distrezi când unul ia lucrurile în serios, iar celălalt nu?“.

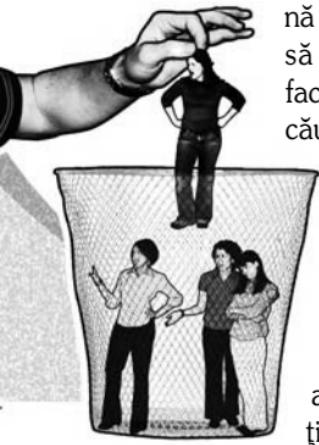
Ești destul de mare?

La ce vârstă crezi că e potrivit să începi să-ți dai întâlniri?

Întreabă-l pe unul din părinți sau pe amândoi același lucru, apoi notează în spațiul liber răspunsul lor.

Poate că vârsta pe care ai notat-o tu este mai mică decât cea indicată de părinții tăi. Sau poate că nu. Probabil, ești unul din-

tre numeroșii tineri care, plini de înțelepciune, amâna să-și dea întâlniri până vor fi destul de maturi ca să se cunoască bine pe ei își. Așa a hotărât să facă Danielle, care are 17 ani. Ea spune: „Ceea ce căutam acum doi ani la un posibil partener de căsătorie e foarte diferit de ceea ce caut acum. De fapt, nici în clipa de față nu sunt convinsă că aş lua cea mai bună decizie. Când voi vedea câțiva ani la rând că nu mi-am schimbat preferințele, atunci mă voi gândi și la întâlniri“.

Mai există un motiv pentru care e înțelept să aștepți. Biblia folosește expresia „floarea tinereții“ pentru a descrie perioada în care impulsurile sexuale și sentimentele romantice devin, pentru întâia oară, deosebit de puternice (1 Corinteni 7:36). Având o relație apropiată cu cineva de sex opus când ești încă în „floarea tinereții“, riști să ațâți flăcările pasiunii și să ai o conduită greșită. Pentru colegii tăi, lucrul acesta poate părea lipsit de importanță. Mulți abia așteaptă să-și înceapă viața sexuală. Dar tu nu trebuie să adopti această mentalitate! (Romani 12:2) În definitiv, Biblia te îndeamnă „să ocolești cu desăvârșire imoralitatea sexuală“ (1 Corinteni 6:18, *Noul Testament pe înțelesul tuturor*). Așteptând ca această perioadă să treacă, ‘vei înlătura nenorocirea’ (Eclesiastul 11:10).

ȘTIAI CĂ... ?

Numeroase studii dezvăluie că mulți tineri care se căsătoresc înainte de a împlini vîrstă de 20 de ani divorțează în primii cinci ani de căsnicie.

Ești pregătit pentru căsătorie?

Pentru a putea răspunde la această întrebare, analizează-te cu atenție. Gândește-te la cele ce urmează:

Relațiile interumane. Cum te porți cu părinții și cu frații tăi? Îți pierzi deseori cumpătul, poate exprimându-ți punctul de

“Ar fi bine să-ți dai întâlniri numai dacă acea persoană înseamnă cu adevărat ceva pentru tine și dacă simți că relația are viitor. Trebuie să ții cu adevărat la persoana respectivă, nu doar să te încânte ideea că-ți dai întâlniri cu cineva.” — Amber

vedere pe un ton dur sau sarcastic? Ce-ar spune *ei* în acest sens? Felul în care te portă cu membrii familiei arată cum te vei purta cu partenerul de căsătorie. (Citește Efeseni 4:31.)

Atitudinea. Ești din fire optimist sau pesimist? Ești rezonabil sau insiști întotdeauna ca lucrurile să se facă într-un anume fel, în felul *tău*? Poți să-ți păstrezi calmul când ești stresat? Ai răbdare? Cultivând încă de pe acum rodul spiritului sfânt al lui Dumnezeu, te pregătești să fii un bun partener de căsătorie. (Citește Galateni 5:22, 23.)

Banii. Cum îți administrezi banii? Ai mereu datorii? Reușești să-ți păstrezi slujba? Dacă nu, de ce? Din cauza slujbei în sine? Din cauza angajatorului? Sau din cauza unui obicei neplăcut ori a unei trăsături de caracter cu care încă luptă? Dacă acum nu-ți poți administra bine banii, cum vei putea administra mai târziu bugetul unei familii? (Citește 1 Timotei 5:8.)

SFAT

**Dacă ai în vedere
curtarea și căsătoria,
citește 2 Petru 1:5-7
și alege o calitate
pe care știi că trebuie
să o cultivi. După o lună,
analizează-te și încearcă
să-ți dai seama ce
îmbunătățiri ai făcut.**

Spiritualitatea. Dacă ești Martor al lui Iehova, ce faci pentru a fi o persoană spirituală? Iei inițiativa să citești din Cuvântul lui Dumnezeu, să participi la lucrarea de predicare și la întrunirile creștine? Persoana cu care te vei căsători merită un partener tare din punct de vedere spiritual. (Citește Eclesiastul 4:9, 10.)

„Cel prevăzător ia aminte la pașii lui.“

(Proverbele 14:15)

Ce poți să faci?

Când din toate părțile simți presiuni ca să-ți dai întâlniri, dar nu ești pregătit pentru asta, e ca și cum a-i fi obligat să dai un examen decisiv la o materie pe care abia ai început să o studiezi. Evident, n-ar fi corect! Ca să știi la examen, ai nevoie de timp ca să studiezi acea materie.

La fel este și cu întâlnirile. Nu trebuie considerate o chestiune lipsită de importanță! Până când vei fi pregătit pentru acest pas, trebuie să dedici timp studierii „unei materii“ deosebit de importante: consolidarea unei prietenii. Iar, mai târziu, când vei întâlni persoana potrivită, vei putea clădi o relație durabilă. La urma urmei, o căsnicie trainică este unirea a doi prieteni foarte buni.

A aștepta puțin înainte de a-ți da întâlniri nu înseamnă a te priva de libertate. Dimpotrivă, în felul acesta ai *mai multă*

plan de acțiune

Ca să mă pregătesc pentru căsătorie, trebuie să cultiv următoarele calități:

Pot cultiva aceste calități astfel:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

libertate ‘ca să te bucuri de tinerețea ta’ (Eclesiastul 11:9). Ai mai multă vreme să te pregătești pentru acest pas, șlefuiindu-ți personalitatea și, lucru mult mai important, spiritualitatea (Plângerile 3:27).

Între timp, *te poți* bucura de compania persoanelor de sex opus. Care ar fi cel mai potrivit cadru? Ieșirile în grup. Ieșiți cu persoane de ambele sexe, între care adulți de încredere. O Tânără pe nume Tammy spune: „E mult mai distractiv așa. E frumos să ai mai mulți prieteni“. Monica e de aceeași părere. „Idea de a ieși în grup mi se pare excelentă! Cunoști tot felul de oameni“, spune ea.

Însă, dacă îți canalizezi prea devreme atenția asupra unei singure persoane, s-ar putea ca mai târziu să suferi. Așadar, nu te grăbi! Profită de această perioadă a vieții și învață să înfiripi prietenii și să le cimentezi! Iar mai târziu, când vei hotărî să-ți dai întâlniri cu o persoană de sex opus, vei ști mai bine ce fel de om ești și ce calități cauți la un partener de căsătorie alături de care vrei să-ți petreci tot restul vieții.

**ÎN CAPITOLUL URMĂTOR: Te simți tentat
să-ți dai întâlniri cu cineva fără știrea părintilor?
Poate că nu știi câte pericole generează
întâlnirile pe ascuns.**

CE PĂRERE AI?

- În ce cadru ar fi potrivit să te întâlnești cu persoane de sex opus?
- Ce i-ai spune fratelui tău (surorii tale) care, deși este prea Tânăr(ă) ca să-și dea întâlniri, dorește totuși să o facă?
- Cum crezi că se simte persoana cu care îți dai întâlniri, știind că nu intenționezi să te căsătorești cu ea?

De ce este greșit să-mi dau întâlniri pe ascuns?

Jessica era în dilemă. Totul a început când Jeremy, un coleg de clasă, i-a arătat o atenție deosebită. „Era aşa de drăguț! Prietenele îmi spuneau că e cel mai de treabă băiat pe care l-aș fi putut întâlni. Mai multe fete au încercat să-l agațe, dar nici n-a vrut să audă de ele. Doar eu i-am plăcut“, spune ea.

După puțin timp, Jeremy a rugat-o pe Jessica să iasă împreună. Jessica i-a explicat că este Martoră a lui Iehova și că nu are voie să-și dea întâlniri cu cineva care nu-i împărtășește convingerile. „Dar Jeremy a venit cu o idee: să facem totul pe ascuns, ca părinții mei să nu afle nimic“, spune Jessica.

CE-AI zice dacă cineva de care îți place mult și-ar face o asemenea propunere? Te va surprinde poate să află că, la început, Jessica a acceptat propunerea lui Jeremy. „Eram sigură că, dacă aveam să mă văd cu el, îl puteam ajuta să-l iubească pe Iehova“, spune ea. Vom afla ceva mai târziu cum s-au derulat lucrurile. Mai întâi să vedem cum ar putea cădea unii tineri în capcana întâlnirilor pe ascuns.

De ce își dau întâlniri pe ascuns

Dar de ce își dau unii tineri întâlniri pe ascuns? David răspunde în câteva cuvinte: „Știu că părinții

nu vor fi de acord. De aceea nu le zic nimic“. Jane mai amintește un posibil motiv: „Întâlnirile pe ascuns sună a răzvrătire. Dacă simți că nu ești tratat ca un adult, cum te consideri, te hotărăști să faci cum vrei tu și să nu le zici nimic părinților“.

Există și alte motive care i-ar putea determina pe unii să-și dea întâlniri pe ascuns? Dacă da, menționează-le mai jos:

Evident, tu știi că Biblia îți poruncește să asculti de părinți (Efesenii 6:1). Iar, dacă părinții nu sunt de acord să-ți dai întâlniri, înseamnă că au motive intemeiate. Să nu te miri însă dacă îți vor trece prin minte gânduri precum:

- *Mă simt lăsat la o parte deoarece toți își dau întâlniri, numai eu nu.*
- *Îmi place de cineva care nu-mi împărtășește credința.*
- *Deși sunt prea Tânăr ca să mă căsătoresc, mi-ar plăcea să-mi dau întâlniri cu cineva din congegația creștină.*

Probabil cunoști părerea părinților tăi asupra acestor chestiuni. Iar undeva, într-un colțisor al inimii, le dai dreptate.

Dar poate că gândești asemenea unei tinere pe nume Manami. Ea spune: „Preziunile sunt atât de mari, încât mă întreb de ce să n-am și eu un prieten. Pentru adolescentii de azi e de ne-

concepțut să nu iasă cu cineva! „Și-apoi, nu-i deloc plăcut să fii singur!“. Unii care gândeau astfel au început să-și dea întâlniri cu o persoană de sex opus, fără știrea părinților. Cum?

„Ni s-a spus să păstrăm secretul“

Expresia „întâlniri pe ascuns“ trimite cu gândul la minciună. Și chiar de minciuni e nevoie pentru ca acest tip de relații să meargă. Și, ca să nu fie văzuți împreună, unii comunică mai mult la telefon sau pe internet. În public, sunt doar amici, în vreme ce e-mail-urile, discuțiile la telefon și SMS-urile sunt... o cu totul altă poveste.

O altă tactică ingenioasă este organizarea ieșirilor în grup pentru ca doi să fie împreună. James spune: „Odată, mai mulți tineri am fost invitați într-un anumit loc. Mare ne-a fost mirarea când ne-am dat seama că totul fusese aranjat pentru ca doi dintre noi să poată fi împreună. Ni s-a spus să păstrăm secretul“.

Așa cum a arătat James, de cele mai multe ori, cei ce își dau întâlniri pe ascuns sunt ajutați de prieteni. „Cel puțin încă o persoană știe cum stau lucrurile, dar preferă să nu sufle o vorbă în numele unui așa-zis legământ al tăcerii“, spune Carol. Uneori, la mijloc sunt minciuni sfrunțate. „Mulți își dau întâlniri pe ascuns, mintindu-i pe părinți când îi întrebă unde merg“, spune Beth, o Tânără de 17 ani. Misaki, care are 19 ani, recunoaște că și ea a recurs la o astfel de tactică: „Trebua să ticiuiesc tot felul de povești care să pară credibile. Pentru ca părinții să nu-și piardă încrederea în mine, eram atentă ca, în afara de minciunile ce priveau relația mea, să nu spun și alte minciuni“.

ȘTIAI CĂ... ?

Relațiile trainice sunt clădite pe încredere. Dacă-ți dai întâlniri pe ascuns, trădezi încrederea părinților și subrezești însăși temelia relației tale cu persoana respectivă.

**„Dorim să ne purtăm cinstit
în toate.“ (Evrei 13:18)**

Pericole

Dacă te simți tentat să-ți dai întâlniri pe ascuns ori ești deja în această situație, ar fi bine să analizezi întrebările de mai jos.

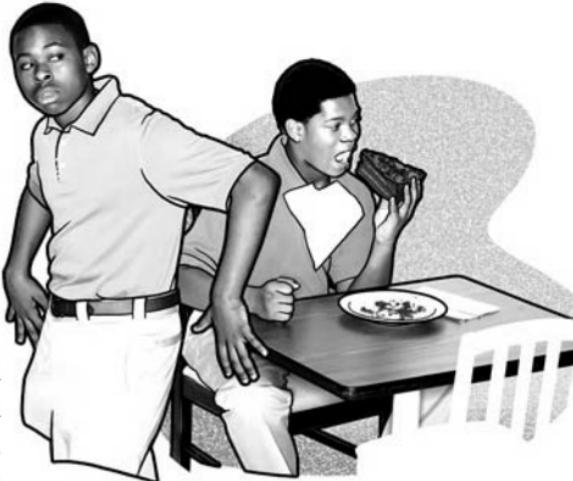
Unde va duce conduită mea? Ai de gând să te căsătorești cu această persoană peste un timp? „A-ți da întâlniri cu cineva fără să intenționezi să te căsătorești este ca și cum ai face publicitate unui produs pe care nu vrei să-l vinzi“, spune Evan, un Tânăr de 20 de ani. Care poate fi rezultatul? În Proverbele 13:12 se arată: „O aşteptare amânată îmbolnăveşte inima“. Chiar vrei să frângi inima cuiva la care țiii? Și încă ceva: Dacă-ți dai întâlniri pe ascuns, te privezi de ajutorul iubitor al părinților tăi și al altor creștini maturi. Din acest motiv ai putea cădea în capcana imoralității sexuale (Galateni 6:7).

Cum privește Iehova Dumnezeu ceea ce fac? Biblia spune că „totul este gol și descoperit înaintea ochilor aceluia căruia trebuie să-i dăm socoteală“ (Evrei 4:13). Prin urmare, chiar dacă încerci să-ți ascunzi propria relație cu cineva sau relația unui prieten cu cineva, nu uita că Iehova știe totul! Iar, dacă recurgi la minciuni, ai toate motivele să fii îngrijorat. Iehova Dumnezeu urăște minciuna! Într-adevăr, „limba mincinoasă“ este menționată în Biblie printre primele lucruri pe care Dumnezeu le urăște (Proverbele 6:16–19).

Nu ține ascuns!

Ar fi înțelept să vorbești cu părinții tăi ori cu un creștin matur despre orice relație pe care o ai în secret. În plus, dacă un prieten al tău își dă întâlniri pe ascuns, nu deveni

A fi complicele unui prieten care-și dă întâlniri pe ascuns e ca și cum a-i fi complicele unui diabetic care se îndoapă pe ascuns cu dulciuri

complicele lui încercând să-l acoperi (1 Timotei 5:22). La urma urmei, cum te-ai simțit dacă ai afla că relația lui s-ar termina rău? Nu te-ai simțit și tu oarecum răspunzător?

Să zicem că un prieten, care are diabet, se îndoapă pe ascuns cu dulciuri. Ce-ai face dacă, aflându-i secretul, te roagă să nu spui nimic nimănui? Ce te-ar frământa cel mai mult: cum să-ți acoperi prietenul sau ce să faci ca să-i salvezi poate chiar viață?

La fel stau lucrurile și cu un prieten despre care află că-și dă întâlniri pe ascuns. Nu te gândi că vei distrugă o prietenie la care țiui! Dacă e un prieten adevărat, își va da seama, în timp, că ai acționat spre binele lui (Psalmul 141:5).

Să ții secret sau să fii discret?

A nu spune unele lucruri ce țin de o relație nu înseamnă neapărat a minții. Să zicem că doi tineri vor să se cunoască mai bine. Pentru o vreme însă nu doresc

SFAT

Nu e necesar să zici la toată lumea cu cine îți dai întâlniri. Spune-le însă celor ce au dreptul să știe, de pildă părintilor tăi și părintilor prietenului sau prietenei tale.

ca toată lumea să ştie de relația lor. Așa cum spune un Tânăr pe nume Thomas, probabil că „nu vor să fie necăjiți cu întrebări de genul: «Pe când nunta?»“.

Presunile din partea celor din jur pot face într-adevăr mult rău (Cântarea cântărilor 2:7). De aceea, unii decid ca în faza de început să păstreze discreția (Proverbele 10:19). „Cei doi au timp să se gândească bine dacă între ei este ceva serios. Numai după aceea își fac publică relația“, spune Anna, o Tânără de 20 de ani.

Ar fi totuși greșit să ascunzi relația de cei care au dreptul să ştie ce faci, de exemplu de părintii tăi ori de părintii persoanei cu care-ți dai întâlniri. Dacă nu poți vorbi deschis cu ei despre relația voastră, întreabă-te *de ce*. Simți cumva, în adâncul sufletului, că părintii voștri ar avea motive întemeiate să se opună?

„Ştiam ce am de făcut“

Jessica, Tânăra despre care s-a vorbit la începutul articolelui, nu a mai vrut să-și dea întâlniri pe ascuns cu Jeremy

plan de acțiune

Dacă îmi dau întâlniri pe ascuns cu cineva care îmi împărtășește convingerile religioase, am să

Dacă un prieten al meu își dă întâlniri pe ascuns, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**“ Am pus capăt întâlnirilor pe ascuns.
Mi-a fost greu, ce-i drept, să dau ochii cu el
zi de zi la școală. Iehova Dumnezeu vede
însă întreaga situație, noi, nu. Trebuie
să ne încredem în Iehova.” — Jessica**

când a aflat povestea unei creștine care fusese într-o situație similară. „După ce am auzit cum a pus ea capăt relației, nu mai aveam dubii: știam ce am de făcut“, a zis Jessica. I-a fost oare ușor? Nicidecum! „Era singurul băiat care îmi plăcuse cu adevărat. Am plâns zi de zi, câteva săptămâni la rând!“, mărturisește ea.

Jessica știa totuși că îl iubește pe Iehova și că, deși se abătuse puțin de la calea corectă, dorea cu adevărat să facă ce este drept. În timp, durerea despărțirii s-a atenuat. Ea spune: „Acum prietenia mea cu Iehova e mai tare ca oricând. Îl mulțumesc din toată inima că ne dă îndrumarea de care avem nevoie la momentul potrivit!“.

**ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Să zicem că ești pregătit pentru a-ți da întâlniri și ai găsit pe cineva de care-ți place.
De unde știi că este persoana potrivită pentru tine?**

CE PĂRERE AI?

- Analizează cele trei situații menționate la pagina 22 cu litere îngroșate.
În care dintre ele te regăsești uneori?
- Cum poți rezolva problema fără a-ți da întâlniri pe ascuns?
- Ce ai face dacă ai afla că un prieten își dă întâlniri pe ascuns, și de ce ai proceda aşa?

A close-up photograph of a young woman with long brown hair, resting her chin on her hand and looking thoughtfully at a photo album. She is wearing a pink top and a yellow patterned skirt. The background is a plain green wall.

3

Mi-ar
putea fi
un tovarăș
de viață
potrivit?

Fă-ți puțin timp și completează chestionarul de mai jos.

Ce calități crezi că ar trebui să aibă viitorul tău partener de căsătorie? Pune un ✓ în dreptul a patru calități pe care le consideri cele mai importante.

☐ arată bine	☐ are o bună spiritualitate
☐ e prietenos	☐ e demn de încredere
☐ e popular	☐ are norme morale înalte
☐ e amuzant	☐ își fixează obiective și le atinge

Te-ai îndrăgostit vreodată nebunește de cineva? Pune un X în dreptul calității care te-a atras atunci cel mai mult la persoana respectivă.

TOATE calitățile menționate mai sus sunt atrăgătoare. Toate au farmecul lor. Dar, Tânăr fiind, nu-i aşa că, atunci când te îndrăgostești, tinzi să te uiți numai la ce izbește ochiul, cum sunt calitățile amintite în coloana din stânga?

Însă, pe măsură ce te maturizezi, îți poți folosi capacitatea de înțelegere pentru a observa calități mult mai profunde, cum sunt cele din coloana din dreapta. De pildă, începi să-ți dai seama că cea mai drăguță fată din cartier nu e ne-apărat și demnă de încredere sau că cel mai popular băiat din clasă nu are neapărat și norme morale înalte. Dacă ai trecut de floarea tinereții, probabil privești dincolo de ceea ce izbește ochiul ca să-ți dai seama dacă persoana de care te-ai îndrăgostit este sau nu potrivită pentru tine.

Cunoaște-te pe tine însuți

Înainte de a stabili dacă această persoană este sau nu potrivită pentru tine, trebuie să te cunoști bine pe tine însuți. În acest scop, ar fi util să răspunzi la următoarele întrebări:

Care sunt punctele mele forte?

Care sunt punctele mele slabe?

Care sunt necesitățile mele afective și spirituale?

Nu e lucru ușor să te cunoști pe tine însuți. Însă întrebări de felul celor de mai sus pot fi un bun început. Cu cât te vei cunoaște mai bine, cu atât vei fi mai pregătit să găsești pe cineva care să știe să-ți scoată la lumină punctele forte, nu punctele slabe.* Crezi însă că ai găsit persoana potrivită? Ce poți face?

Merge chiar oricine?

„Mi-ar plăcea să ne cunoaștem mai bine.“ La auzul acestor cuvinte, fie te îngrozești, fie sari în sus de bucurie. Depinde de cine le rostește. Dar să zicem că ești de acord. Cum

îți poți da seama, în timp, dacă această persoană ar putea fi un tovarăș de căsătorie potrivit pentru *tine*?

* Ca să te cunoști și mai bine, analizează întrebările din capitolul 1, de la subtitlul „Ești pregătit pentru căsătorie?“.

**Așa cum nu-ți vine
orice pereche de pantofi,
nu oricine îți poate fi
un bun tovarăș de viață**

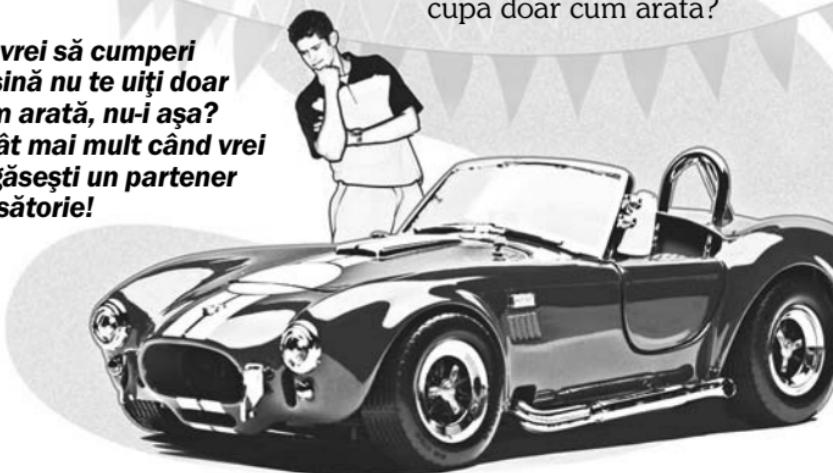
Gândește-te că ai vrea să-ți cumperi o pereche de pantofi. Te duci la magazin și vezi o pereche care-ți place numai decât. Încerci pantofii dar, spre marea-ti dezamăgire, îți sunt mici! Ce faci? Îi cumperi? Sau cauți altă pereche? E lipsă că cel mai înțelept mod de a proceda este să pui pantofii la loc și să cauți alții. Ar fi o prostie să porți o pereche de pantofi care nu-ți vin!

Dacă alegerea unei perechi de pantofi e atât de importantă, cât de importantă este atunci alegerea unui partener de căsătorie! De-a lungul timpului, probabil că multe persoane de sex opus îți-au atras privirile. Dar nu oricine îți poate fi tovarăș de viață. La drept vorbind, tu cauți pe cineva în compania căruia să te simți bine, cineva cu care să fii compatibil, cineva care să aibă aceleasi obiective ca tine (Geneză 2:18; Matei 19:4-6). Ai găsit o astfel de persoană? Dacă da, cum îți poți da seama dacă e potrivită pentru tine?

Privește dincolo de ceea ce izbește ochiul!

Privește obiectiv persoana de care te-ai îndrăgostit. Dar atenție! Ai putea să vezi numai ceea ce *vrei* să vezi. Așadar, nu te grăbi! Străduiește-te să-i cunoști adevăratul caracter. Și nu trebuie să te surprindă că asta ar însemna efort din partea ta! Să zicem, de pildă, că *vrei* să-ți cumperi o mașină. Nu-i aşa că ai examina-o cu toată atenția? Că nu te-ar preocupa doar cum arată?

**Când vrei să cumperi
o mașină nu te uîți doar
la cum arată, nu-i aşa?
Cu atât mai mult când vrei
să-ți găsești un partener
de căsătorie!**

Nu ar fi mai înțeles să te interesezi de lucrurile care nu sunt la vedere, de starea motorului?

A-ți găsi un tovarăș de viață este un lucru mult mai serios decât a-ți cumpăra o mașină. Mulți dintre cei ce se curtează însă nu privesc dincolo de aparențe. Ceea ce le atrage imediat atenția sunt lucrurile pe care le au în comun. „Ne place aceeași muzică!“, „Ne place să facem aceleași lucruri!“, „Suntem de acord în *toate!*“ zic ei. Dar, aşa cum s-a mai spus, dacă ai trecut într-adevăr de floarea tinereții, nu te mai uiți la ceea ce izbește ochiul. Acum înțelegi că trebuie să cunoști „persoana ascunsă a inimii“ (1 Petru 3:4; Efeseni 3:16).

De exemplu, în loc să te entuziasmezi prea tare că *sunteți de acord* asupra multor lucruri, ar fi mai bine să vezi ce se întâmplă când *nu sunteți de acord*. Cu alte cuvinte, cum reacționează persoana cu care te curtezi când apare o neînțelegere? Insistă asupra propriului punct de vedere, poate chiar având ‘izbucniri de mânie’ sau ‘o vorbire jignitoare’?

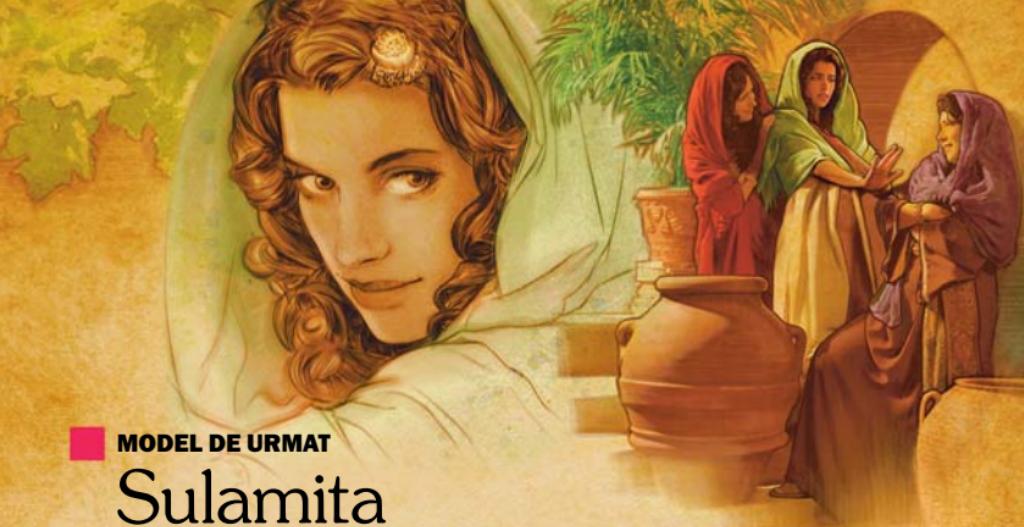
(Galateni 5:19, 20; Coloseni 3:8) Sau este rezonabilă, gata să cedeze de dragul păcii când nu sunt în joc principii biblice? (Iacob 3:17)

Mai există un aspect ce merită atenție: Încearcă această persoană să-ți controleze viața? Este posesivă sau geloasă? Vrea să-ți știe orice mișcare? „Aud de tineri care se curtează și care se ceartă pentru că unul nu suportă că celălalt nu i-a dat raportul. Asta-i grav!“, spune Nicole (1 Corinteni 13:4).

SFAT

Participați la activități care dezvăluie ce calități aveți:

- **Studiați împreună Cuvântul lui Dumnezeu.**
- **Observați aportul celuilalt la întrunirile congregației și la lucrarea de predicare.**
- **Luați parte la curățenia de la Sala Regatului și la lucrări de construcție.**

MODEL DE URMAT

Sulamita

Tânăra Sulamita știe că trebuie să-și păstreze **judecata limpede** în privința relației sale apropiate cu cel pe care îl iubește. „Vă pun să jurați că nu veți încerca să treziți sau să stârniți în mine iubirea până nu vrea ea“, le spune prietenelor ei. Sulamita știe că **sentimentele** pot întuneca într-o clipă gândirea. Își dă seama, bunăoară, că alții ar putea face presiuni asupra sa ca să cedeze avansurilor unei persoane cu totul nepotrivite. Până și propriile sentimente i-ar putea **întuneca rațiunea**. Sulamita rămâne însă fermă ca „**un zid**“ (Cântarea cântărilor 8:4, 10).

Privești și tu iubirea cu tot atâta maturitate ca Sulamita? Te-ai putea lăsa și tu **călăuzit de minte**, nu doar de inimă? (Proverbele 2:10, 11) Probabil că unii vor încerca să facă presiuni asupra ta să începi o relație înainte de a fi pregătit. Poate vei face chiar tu presiuni asupra ta. De pildă, când vezi un băiat și o fată mergând de mâna, **tâanjești** și tu după o astfel de relație? Ai putea **lega o relație** cu cineva care nu-ți împărtășește convingerile religioase? Sulamita privea cu **maturitate** relația cu cel pe care îl iubea. Si tu poți!

„nu vă înjugați la un jug inegal“

„Nu vă înjugați la un jug inegal cu cei necredincioși.“ Probabil că acest principiu biblic din 2 Corinteni 6:14 îți se pare înțelept. Totuși, poate că te simți atras de cineva care nu-ți împărtășește convingerile religioase, de ‘un necredincios’. Cum e posibil? Uneori e vorba doar de atracție fizică. „O vedeam mereu la orele de sport“, spune un Tânăr pe nume Mark. „Făcea ce făcea și venea să vorbească cu mine. N-a fost greu să ne împrietenim.“

Dacă te cunoști bine și ai încredere în valorile tale spirituale, dacă ești suficient de matur încât să nu te lași condus de sentimente, vei ști ce trebuie să faci. Să fim realiști, această persoană, oricât de atrăgătoare ar fi sau oricât de virtuoasă ar părea, *nu-ți* va consolida prietenia cu Dumnezeu (Iacob 4:4).

Dacă între voi există deja sentimente, nu va fi ușor să pui capăt relației. La fel a simțit și o Tânără pe nume Cindy. „Plângeam în fiecare zi“, spune ea. „Mă gândeam întruna la el, chiar și în timpul întrunirilor creștine. Îl iubeam atât de mult, încât aş fi preferat să mor decât să-l pierd.“ Nu peste multă vreme, Cindy și-a dat seama cât de înțelept era sfatul pe care mama sa i-l dăduse în privința întâlnirilor cu un necredincios. „E bine că ne-am despărțit“, spune ea. „Sunt absolut convinsă că lehova îmi va da tot ce am nevoie.“

Ești și tu în aceeași situație? Dacă da, să știi că nu trebuie să-i faci față singur! Poți vorbi cu părintii tăi. Așa a făcut Jim când s-a îndrăgostit de o colegă de școală. „Până la urmă i-am rugat pe părinți să mă ajute“, spune el. „Nu-mai așa am putut lupta cu acele sentimente.“ Și bătrânilor de congregație te pot ajuta. De ce nu i-ai spune unuia din-tr ei prin ce treci? (Isaia 32:1, 2)

Asemenea chestiuni aruncă lumină asupra personalității și conducei persoanei cu care îți dai întâlniri. Este important să știi și care este reputația ei, cum o văd alții. Ar fi bine să discuți cu cei care o cunosc de mai mult timp, cu cei maturi spiritualicește din congregația creștină. Astfel vei ști dacă are „o bună mărturie“ (Faptele 16:1, 2).

Ți-ar putea fi util să așterni pe hârtie câteva aspecte pe care le-ai observat chiar tu la persoana cu care te curtezi ca să vezi dacă se ridică la înălțimea celor discutate până acum.

Personalitate

Conduită

Reputație

De folos ți-ar putea fi și chenarul „Ar putea fi un soț bun?“, de la pagina 39, sau „Ar putea fi o soție bună?“, de la pagina 40. Întrebările prezentate te vor ajuta să-ți dai seama dacă persoana cu care te îți dai întâlniri îți poate fi un bun tovarăș de viață.

Ce poți face dacă, după ce ai analizat situația pe toate fețele, ajungi la concluzia că această persoană *nu este potrivită pentru tine?* În acest caz, ar trebui să te întrebi cu toată seriozitatea:

Ar trebui să pun capăt relației?

Uneori despărțirea se dovedește o adevărată binecuvântare. Iată ce s-a întâmplat cu Jill. „La început, mă simțeam flătă că prietenul meu voia mereu

ȘTIAI CĂ... ?

Majoritatea studiilor dezvăluie că rata divorțurilor este mult mai mare în rândul căsniciilor în care partenerii sunt de religii diferite.

„Un copil se recunoaște chiar după faptele lui dacă are o conduită curată și cinstită.“ (Proverbele 20:11)

să știe unde sunt, ce fac și cu cine sunt. Dar, după un timp, am ajuns să stau *numai* cu el. Era gelos și dacă petreceam timp cu familia, mai ales cu tata. Când am rupt relația, am simțit că mi s-a luat o piatră de pe inimă!“

Sarah a trecut și ea prin aceeași situație. Cu timpul, și-a dat seama că John, Tânărul cu care se întâlnea, era sarcastic, greu de mulțumit și nepoliticos. Sarah își amintește: „Odată, a întârziat trei ore! Când mama i-a deschis ușa, nici nu a băgat-o în seamă, și mi-a zis: «Să mergem. Suntem în întârziere». Nu a zis «*Sunt* în întârziere», ci «*Suntem* în întârziere». Ar fi trebuit să-și ceară scuze ori să-mi spună ce s-a întâmplat. Dar cel mai mult m-a deranjat că nu a fost respectuos cu mama!“. Evident, dacă persoana cu care te întâlnești te-a dezamăgit o dată sau dacă te deranjează ceva din felul ei de a fi, nu înseamnă neapărat că relația voastră e sortită eșecului (Psalmul 130:3). Dar,

când Sarah și-a dat seama că John era din fire nepoliticos, că modul în care se purtase nu fusese o excepție, s-a hotărât să pună capăt relației.

Ce poți face dacă, asemenea lui Jill și Sarah, decizi și tu că persoana cu care îți dai întâlniri nu ar fi un bun tovarăș de viață pentru tine? Atunci, *nu-ți ignora sentimentele!* Deși poate că îți-e greu să accepți, ar fi mult mai bine să pui capăt relației. În Proverbele 22:3 se spune: „Cel prevăzător

**“Aşa cum se poartă cu familia lui,
aşa se va purta şi cu tine.” — Tony**

vede nenorocirea și se ascunde“. Dacă, de pildă, observi la prietenul sau prietena ta una sau mai multe dintre trăsăturile de caracter prezентate în chenarele de la paginile 39 și 40, la subtitlul „Semne de avertizare“, ar fi bine să pui capăt relației, cel puțin până își schimbă atitudinea. Într-adevăr, nu e un lucru tocmai ușor. Dar căsătoria este o relație pe viață! Mai bine suferi acum o vreme, decât să regreți o viață-ntreagă!

Cum să-i spui

Cum ar trebui să-i spui că vrei să vă despărți? Mai întâi de toate, alege un cadru potrivit pentru discuție. Gândește-te cum ai vrea să fii tu tratat într-o asemenea situație (Matei 7:12). Ți-ar plăcea să îți se dea o asemenea veste în prezența altora? Probabil că nu. Ar fi bine să nu pui capăt relației lăsându-i un mesaj pe robotul telefonic, trimițându-i un SMS sau un e-mail — asta în cazul în care nu ești obligat de situație. Mai degrabă, alege un moment și un loc potrivit pentru a discuta această chestiune importantă.

Ce ar trebui să spui? Apostolul Pavel i-a îndemnat pe creștini ‘să spună adevărul fiecare aproapelui său’ (Efeseni 4:25). Așadar, fii plin de tact, dar ferm. Spune clar de ce crezi tu că relația nu va merge. Nu e nevoie să faci o listă întreagă de greșeli sau să-l potopești cu critici. În loc să spui „Tu nu faci“ cutare lucru sau „Tu niciodată“ nu faci asta, mai bine folosește expresii care îți scot în evidență

sentimentele: „Am nevoie de cineva care să...“ sau „Cred că trebuie să punem capăt relației pentru că...“.

Nu e momentul să ezigi. Nu-i permite celeilalte persoane să-ți schimbe hotărârea. Adu-ți aminte că ai decis să rupi relația dintr-un motiv cât se poate de serios. Fii atent dacă prietenul sau prietena ta încearcă subtil să te determine să te răzgândești. O Tânără pe nume Lori spune: „După ce-am pus capăt relației, fostul meu prieten afișa mereu o față tristă. Cred că se purta aşa ca să mi se facă milă de el. Și normal că mi-era milă de el. Dar n-am lăsat ca reacția lui să-mi schimbe decizia“. E bine ca, asemenea lui Lori, să știi și tu ce vrei. Nu te răzgândi cu una cu două. *Nu-ul tău să fie nu* (Iacob 5:12).

Ce se întâmplă după aceea

Să nu te mire dacă o vreme vei fi foarte supărat. Poate chiar te vei simți precum psalmistul, care a spus: „Sunt descumpănit, m-am încovoiat de tot, toată ziua umblu trist“

plan de acțiune

Dacă mă simt atras de o persoană care nu-mi împărtășește convingerile religioase, am să

Ca să aflu ce reputație are persoana cu care-mi dau întâlniri, aş putea să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

► ar putea fi un soț bun?

calități de bază

- Cum își exercită autoritatea? (Matei 20:25, 26)*
- Ce obiective are? (1 Timotei 4:15)*
- Depune eforturi în prezent să le atingă? (1 Corinteni 9:26, 27)*
- Cum se poartă cu membrii familiei? (Exodul 20:12)*
- Ce fel de prieteni are? (Proverbele 13:20)*
- Despre ce îi place să vorbească? (Luca 6:45)*
- Cum privește banii? (Evrei 13:5, 6)*
- Ce fel de divertismente preferă? (Psalmul 97:10)*
- Cum își arată iubirea pentru Iehova? (1 Ioan 5:3)*

alte calități

- Este harnic? (Proverbele 6:9–11)*
- Este chibzuit în privința banilor? (Luca 14:28)*
- Are o bună reputație? (Faptele 16:1, 2)*
- Arată considerație față de alții? (Filipeni 2:4)*

semne de avertizare

- E mereu pus pe ceartă? (Proverbele 22:24)*
- Încearcă să te atragă într-o conduită imorală? (Galateni 5:19)*
- Îl agresează pe alții fizic sau verbal? (Efeseni 4:31)*
- Trebue să bea alcool ca să se distreze? (Proverbele 20:1)*
- Este gelos sau egoist? (1 Corinteni 13:4, 5)*

► ar putea fi o soție bună?

calități de bază

- Cum arată supunere în familie și în congregație? (Efeseni 5:21, 22)*
- Cum se poartă cu membrii familiei? (Exodul 20:12)*
- Ce fel de prieteni are? (Proverbele 13:20)*
- Despre ce îi place să vorbească? (Luca 6:45)*
- Cum privește banii? (1 Ioan 2:15–17)*
- Ce obiective are? (1 Timotei 4:15)*
- Depune eforturi în prezent să le atingă? (1 Corinteni 9:26, 27)*
- Ce fel de divertismente preferă? (Psalmul 97:10)*
- Cum își arată iubirea pentru Iehova? (1 Ioan 5:3)*

alte calități

- Este harnică? (Proverbele 31:17, 19, 21, 22, 27)*
- Este chibzuită în privința banilor? (Proverbele 31:16, 18)*
- Are o bună reputație? (Rut 3:11)*
- Arată considerație față de alții? (Proverbele 31:20)*

semne de avertizare

- Este certăreață? (Proverbele 21:19)*
- Încearcă să te atragă într-o conduită imorală? (Galateni 5:19)*
- Îi agresează pe alții fizic sau verbal? (Efeseni 4:31)*
- Trebuie să bea alcool ca să se distreze? (Proverbele 20:1)*
- Este geloasă sau egoistă? (1 Corinteni 13:4, 5)*

(Psalmul 38:6). Probabil că unii prieteni bine intenționați vor încerca să te ajute îndemnându-te să mai dai o sansă relației. Dar fii atent! *Tu* vei suferi consecințele, nu prietenii tăi bine intenționați. Nu-ți fie teamă să fii ferm, chiar dacă ești probabil trist în urma celor întâmpilate.

Suferința se va stinge la un moment dat. Până atunci ar fi înțelept să faci câteva lucruri concrete.

Vorbește despre sentimentele tale cu o persoană de încredere* (Proverbele 15:22). Roagă-te lui Iehova (Psalmul 55:22). Menține-te ocupat (1 Corinteni 15:58). Nu te izola (Proverbele 18:1). Alege compania celor care te zidesc. Străduiește-te să te gândești la lucruri pozitive (Filipeni 4:8).

Mai târziu, vei începe probabil o nouă relație. Iar atunci, cu siguranță vei privi lucrurile mult mai echilibrat. Și poate că răspunsul tău la întrebarea „Mi-ar putea fi un tovarăș de viață potrivit?“ va fi „Da!“.

* Părinții sau alții adulții, de exemplu bătrâni creștini, și-ar putea fi de ajutor. Poate vei descoperi că și ei au trecut printr-o experiență similară când erau tineri.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Când ești în perioada de curtare, ce te poate ajuta să stabilești unde e limita în privința manifestării afecțiunii?*

CE PĂRERE AI?

- Care dintre calitățile tale ar putea contribui la o căsnicie fericită?
- Care sunt cele mai importante calități pe care ai vrea să le aibă viitorul tău tovarăș de viață?
- Ce probleme ar putea apărea dacă te-ai căsători cu cineva care nu-ți împărtășește convingerile religioase?
- Cum i-ai putea cunoaște caracterul, conduită și reputația persoanei cu care îți dai întâlniri?

4

Ce înseamnă a merge prea departe?

Adevărat sau fals...

Indiferent de situație, este întotdeauna greșit ca două persoane care se curtează să se atingă.

Un cuplu care nu comite un act sexual se poate face totuși vinovat de fornicare.

Dacă două persoane care se curtează nu-și iau libertăți de natură sexuală, înseamnă că nu se iubesc cu adevărat.

FĂRĂ îndoială că și tu te-ai gândit de multe ori la acest sujet. La urma urmei, când ești în perioada de curtare e destul de greu să stabilești limite privind manifestările de afecțiune. Dar să ne oprim asupra fiecărei afirmații și să vedem

- Adevărat
 Fals

- Adevărat
 Fals

- Adevărat
 Fals

cum ne ajută Cuvântul lui Dumnezeu să răspundem la întrebarea: „Ce înseamnă a merge prea departe?“.

● ***Indiferent de situație, este întotdeauna greșit ca două persoane care se curtează să se atingă.***

Fals. Biblia nu condamnă manifestările de afecțiune curate, decente. De pildă, ea prezintă povestea de dragoste a unei tineri sulamite și a unui păstor. Perioada lor de curtare a fost casătă. Cu toate acestea, ei și-au permis, după cât se pare, *unele* gesturi de afecțiune înainte de a se căsători (Cântarea cântărilor 1:2; 2:6; 8:5). Și unele cupluri de azi aflate în pragul căsătoriei consideră potrivite unele manifestări caste de afecțiune.*

Totuși, cei ce se curtează trebuie să fie extrem de atenți. Sărutul, îmbrățișările sau alte gesturi care stârnesc dorințe sexuale pot duce la o conduită imorală. Chiar și un cuplu cu intenții onorabile poate să fie luat de val și să cadă pradă imoralității sexuale (Coloseni 3:5).

● ***Un cuplu care nu comite un act sexual se poate face totuși vinovat de fornicatie.***

Adevărat. Cuvântul grecesc din textul original (*porneía*) tradus „fornicație“ are un sens foarte larg. Se referă la toate relațiile sexuale întreținute în afara căsniciei și vizează folosirea greșită a organelor sexuale. Așadar, forniciația implică nu numai actul sexual în sine, ci și practici precum masturbarea celeilalte persoane, sexul oral și anal.

Biblia însă nu condamnă doar forniciația. Apostolul Pavel a spus:

* În anumite zone ale lumii, manifestările de afecțiune în public între două persoane necăsătorite sunt socotite lipsite de bun-simț, revoltătoare. Creștinii sunt atenți ca nu cumva să-i potinească în vreun fel pe semenii lor (2 Corinteni 6:3).

ȘTIAI CĂ... ?

După logodnă trebuie discutate unele lucruri mai delicate. Dar discuțiile explicite despre sex, menite să stârnească dorințe sexuale sunt o formă de necurăție — chiar dacă au loc la telefon sau prin SMS-uri.

ce poți face dacă ai mers deja prea departe?

Ce poți face dacă ai adoptat deja o conduită nepotrivită? Nu te amăgi cu gândul că poți rezolva singur problema! „Mă rugam lui Dumnezeu să ne ajute să nu mai facem asta niciodată. Uneori mergea, alteori, nu“, a mărturisit o Tânără. În astfel de situații trebuie să vorbești cu părinții. În plus, Biblia dă îndemnul: ‘Cheamă bătrânii congregației’ (Iacob 5:14). Bătrânii creștini te pot îndruma, sfătu și chiar corecta pentru ca tu să-ți poți restabili relațiile cu Dumnezeu.

„Lucrările cărnii sunt evidente și ele sunt: fornicarea, necurăția, conduită libertină“. După care a adăugat: „Cei care practică astfel de lucruri nu vor moșteni regatul lui Dumnezeu“ (Galateni 5:19–21).

Ce este „necurăția“? Termenul grecesc din original se referă la orice fel de necurăție, manifestată fie în vorbire, fie în fapte. Cu siguranță este o necurăție ca o persoană să-și strecoare mâinile pe sub îmbrăcământea alteia, să o dezbrace sau să îi mângeâie părțile intime, cum ar fi sânii. De fapt, în Biblie, mângâierea sânilor este asociată cu plăcerile rezervate doar cuplurilor căsătorite (Proverbele 5:18, 19).

Unii tineri însă sfidează cu nerușinare normele divine. Ei merg cu bună știință prea departe, cu alte cuvinte caută cu lăcomie să aibă mai mulți parteneri cu care să practice necurăția sexuală. Aceștia se pot face vinovați de ceea ce apostolul Pavel a numit ‘conduită libertină’. Cuvântul grecesc tradus prin ‘conduită libertină’ înseamnă acte scandalioase, excese, insolență, pofte sexuale neînfrâname. Fără îndoială că nu vrei ‘să-ți pierzi orice simț moral’ dedându-te ‘la o conduită libertină ca să практиci cu lăcomie necurăția sub toate formele ei’ (Efeseni 4:17–19).

„Iubirea . . . nu se comportă necuvîncios.“ (1 Corinteni 13:4, 5)

- **Dacă două persoane care se curtează nu-și iau libertăți de natură sexuală, înseamnă că nu se iubesc cu adevărat.**

Fals. În pofida a ceea ce cred unii, luându-ți libertăți de natură sexuală nu te apropii mai mult de persoana iubită. Dimpotrivă, respectul și încrederea dintre voi dispar. Iată ce i s-a întâmplat Laurei. „Într-o zi, prietenul meu a trecut pe la mine când mama nu era acasă, chipurile ca să ne uităm la televizor“, povestește Laura. „La început doar m-a luat de mâină. Pe neașteptate însă a început să mă atingă peste tot. Mi-a fost teamă să-i spun să înceteze. Mă gândeam că o să se supere și o să plece.“

Ce părere ai? Crezi că prietenul Laurei chiar ținea la ea sau căuta doar să-și satisfacă cu orice preț dorințele egoiste? Crezi că cineva care încearcă să te atragă într-o conduită necurată te iubește cu adevărat?

Când un băiat face presiuni asupra unei fete ca să-și încalce conștiința instruită biblic, el încalcă legea lui Dumnezeu și cu siguranță nu dovedește că o iubește cu adevărat. Pe de altă parte, dacă o fată cedează unor astfel de presiuni, se lasă pur și simpluexploata. Și nu numai atât, ea comite ‘necurăție’, poate chiar fornicare (1 Corinteni 6:9, 10).*

Stabiliti limite clare

Dacă sunteți în perioada de căutare, cum puteți evita manifestările de afecțiune nepotrivite? Cel

* Evident, informațiile prezentate în acest paragraf se aplică ambelor sexe.

SFAT

Organizează ieșiri în grup sau insistă să mai fie măcar o persoană cu voi. Nu stați singuri în locuri în care ați putea să vă expuneți pericolelor, de pildă într-un automobil parcat sau într-o locuință.

„Împreună cu logodnicul meu am citit articole bazate pe Biblie despre păstrarea castității. Suntem fericiti că ne-au ajutat să ne păstrăm conștiința curată.” — Leticia

mai înțeleapt este să stabiliți dinainte limite clare. În Proverbele 13:10 se arată: „Înțelepciunea este cu cei ce se sfătuiesc“. Așadar, discutați ce gesturi de afecțiune sunt potrivite. Nu așteptați până când amândoi sunteți cuprinși de sentimente puternice. Ar fi ca și cum ați așteptă să vă ia foc casa și numai apoi să montați un sistem de alarmă.

Evident, poate fi dificil, ba chiar jenant, să purtați o discuție pe un subiect atât de delicat, mai cu seamă dacă sunteți în faza de început a curtării. Dar, stabilind din timp limite, puteți preveni multe probleme grave care s-ar putea ivi mai târziu. Astfel de limite, ce reflectă înțelepciune, se aseamănă cu niște detectoare de fum care dau alarmă înainte de a izbucni un incendiu. Mai mult, capacitatea de a comunica

plan de acțiune

Pot evita jocul cu imoralitatea dacă

Dacă persoana cu care îmi dau întâlniri va încerca să mă convingă să adopt o conduită necurată, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**Ați aștepta până ce casa v-ar lua foc
ca să vă montați un detector de fum?
Atunci nu așteptați ca dorințele sexuale
să vă ia cu asalt și apoi să stabiliți limite
manifestărilor de afecțiune**

deschis în astfel de situații ar putea indica și cât de trainică va fi relația voastră. De fapt și în căsnicie trebuie să existe stăpânire de sine, răbdare și altruism pentru ca relațiile sexuale să aducă satisfacție (1 Corinteni 7:3, 4).

Într-adevăr, nu e ușor să fii la înălțimea normelor creștine. Dar poți avea încredere în sfaturile lui Iehova. În Isaia 48:17, el se prezintă drept ‘Cel care ne învață ce ne este de folos, Cel care ne călăuzește pe calea pe care trebuie să umblăm’. Nu uita că Iehova îți dorește numai binele!

**ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Virginitatea nu este ceva anormal.
Dimpotrivă, este o alegere ce reflectă înțelepciune.
Citește și vei afla de ce.**

CE PĂRERE AI?

- Ce limite ar trebui să stabilești în privința manifestărilor de afecțiune față de o persoană de sex opus?
- Care este diferența dintre fornicație, necurăție și conduită libertină?

5

De ce să-mi păstrez virginitatea?

„Mă simt presată din toate părțile să-mi încep viața sexuală.“ — Kelly

„Mă simt ciudat gândindu-mă că sunt încă virgin.“ — Jordon

„EȘTI încă virgin?“ Probabil că te trec fiorii numai când te gândești că și s-ar putea pune o asemenea întrebare! De fapt, în multe părți ale lumii, un Tânăr care și păstrează virginitatea e considerat o ciudățenie, o curiozitate. Nu e de mirare că mulți își încep viața sexuală încă din adolescență!

care sunt în realitate consecințele?

Colegii și divertismentele în vogă ascund cu măiestrie latura tristă a relațiilor sexuale preconjugale. Citește cu atenție următoarele trei scenarii. Care crezi că e de fapt realitatea?

- Un coleg de școală se laudă că a făcut sex cu mai multe fete. El spune că e distractiv, că asta nu face rău nimănui. Ce se întâmplă în realitate după aceea cu el și cu fetele?

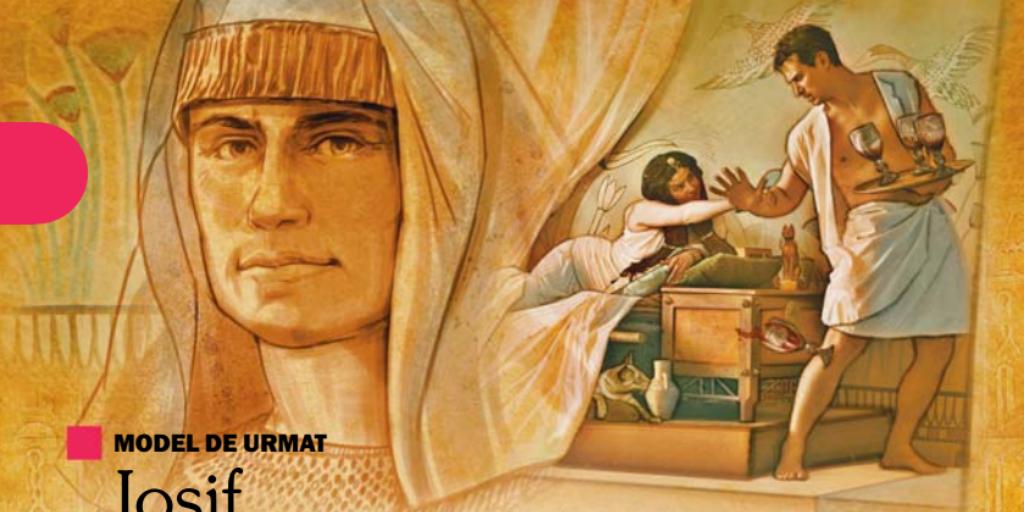
- Ultima scenă dintr-un film înfățișează doi adolescenți necăsătoriți făcând sex. Relațiile intime sunt prezentate ca mijloc firesc de manifestare a iubirii ce și-o poartă. Ce se întâmplă de obicei după aceea, în viața reală?

- Cunoști un băiat drăguț care îți propune să faceti sex. Îți promite că nu va ști nimeni în afara de voi. Să zicem că i-ai ceda și ai încerca să ascunzi totul. Ce se întâmplă în realitate după aceea?

Împinși de dorință și de colegi

Dacă ești creștin, știi bine că Biblia spune ‘să te abții de la fornicăție’ (1 Tesaloniceni 4:3). Cu toate acestea, poate că îți este greu să-ți ții în frâu impulsurile sexuale. „Uneori, aparent fără motiv, gânduri erotice îmi năpădesc mintea“, recunoaște un Tânăr pe nume Paul. Astfel de gânduri sunt într-o oarecare măsură normale.

Cu toate acestea, nu-ți place că cei din anturajul tău nu pierd nicio ocazie să te tachineze sau să te hărțuiască deoarece ești încă virgin. De pildă, uneori, colegii tăi ar putea spune că nu ești bărbat sau nu ești femeie dacă nu îți-ai început viața sexuală.

MODEL DE URMAT

Iosif

Iosif este într-o **situatie-limită**. Soția stăpânului său i-a cerut în repetate rânduri să se culce cu ea. Iar acum... din nou! Dar Iosif nu se lasă ispitit. **Cuvintele-i sunt categorice:** „Cum aș putea să fac un rău atât de mare și să păcătuiesc împotriva lui Dumnezeu?”. Ea nu acceptă un refuz și-l apucă de haină. Dar lui Iosif nu îi este rușine să fugă. **Și chiar fuge!** Iosif dă, într-adevăr, dovadă de **integritate morală** (Geneza 39:7–12).

Poate că și tu te vei afla la un moment dat într-o situație similară. Poate că cineva va insista în speranța că vei ceda dorințelor sexuale. Ca să îți piept presunilor, nu e nevoie doar de stăpânire de sine. Trebuie ca, mai întâi de toate, să dorești **să-i fii plăcut Creatorului tău**, Iehova Dumnezeu. **Și Iosif avea dorințe sexuale**, aşa cum ai și tu. Dar el socotea că e de neconcepție să-și satisfacă dorințele într-un mod care să-l ofenseze pe Creator. **Și tu ar trebui să fii convins** că necurăția morală îl supără pe Dumnezeu și că nu aduce decât necaz. Așadar, străduiește-te **să rămâi** integru asemenea lui Iosif!

„Ca să reușesc să-mi țin în frâu dorințele sexuale mă gândesc mereu că «niciun fornicator, niciun om necurat nu are moștenire în regatul lui Dumnezeu». (Efeseni 5:5) — Lydia

„Colegii prezintă relațiile sexuale ca pe o aventură pasionantă și absolut normală“, spune Ellen. „Dacă nu te culci cu toată lumea, ești considerat un ciudat.“

Există însă o latură a relațiilor sexuale preconjugale despre care colegii tăi nu vorbesc. Maria, de pildă, care s-a culcat cu prietenul ei, mărturisește: „După aceea mi-a fost tare jenă! Îmi venea să mor de rușine. Mă uram pe mine și-l uram și pe el“. Experiențe de acest fel sunt mult mai frecvente decât își închipuie tinerii. În realitate, relațiile sexuale înainte de căsătorie constituie adesea o experiență dureroasă, cu urmări foarte amare.

Totuși, o Tânără pe nume Shanda întrebă: „De ce a lăsat Dumnezeu ca adolescentii să aibă dorințe sexuale, din moment ce știe că nu au voie să și le satisfacă înainte de a se căsători?“. Întrebarea e logică. Dar gândește-te la cele ce urmează:

Oare impulsurile sexuale sunt singurele dorințe puternice pe care le ai? Nicidcum. Iehova Dumnezeu te-a creat cu capacitatea de a simți dorințe și emoții foarte variate.

Oare trebuie să dai frâu liber fiecărei dorințe care se naște în tine? Nu, întrucât Dumnezeu te-a creat și cu puterea de a-ți controla acțiunile.

Lecția? Probabil că nu poți opri anumite dorințe să se nască în tine, dar *îți poți* controla modul de a reacționa la ele. A da frâu

ȘTIAI CĂ... ?

E puțin probabil ca persoanele cu un comportament libertin să se schimbe doar pentru că se căsătoresc. În schimb, cei ce rămân loiali normelor morale divine înainte de căsătorie, vor fi, mai mult ca sigur, loiali tovarășului lor de viață.

liber oricărei dorințe sexuale ar fi la fel de greșit și de stupid ca a lovi pe cineva ori de câte ori te mâñii.

Adevărul este că Dumnezeu nu vrea să ne folosim în mod greșit capacităile de reproducere. „Fiecare dintre voi să știe cum să-și stăpânească vasul [corpul] în sfîrșenie și onoare“, spune Biblia (1 Tesaloniceni 4:4). Așa cum există „un timp pentru a iubi și un timp pentru a uriașa“, există și un timp pentru a-ți satisface dorințele sexuale și un timp pentru a-ți le stăpâni (Eclesiastul 3:1-8). La urma urmei, *tu ești stăpânul dorințelor tale!*

Ce poți face însă dacă cineva te tot tachinează spunându-ți pe un ton neîncrezător: „Tu *chiar* ești încă virgin?“. Nu te lăsa

intimidat. Cuiva care doar vrea să-și bată joc de tine i-ai putea răspunde: „Da, *sunt* încă virgin, și știi ceva? Sunt mândru de asta!“. Sau i-ai putea spune: „Este o chestiune personală pe care nu o discut cu alții“* (Proverbele 26:4; Coloseni 4:6). Dar poate că te gândești că cel ce te-a

întrebă merită să știe mai multe. În acest caz, ai putea să-i explici cu ajutorul Bibliei de ce ai făcut această alegere.

La întrebarea sarcastică „Tu *chiar* ești încă virgin?“, îți mai vin în minte și alte răspunsuri pe care le-ai putea da? Notează-le mai jos.

Un cadrul prețios

Oare cum se simte Dumnezeu când oamenii au relații sexuale înainte de a se căsători? Imaginează-ți că i-ai cumpărat

* Este demn de remarcat că Isus a preferat să nu răspundă la întrebările puse de Irod (Luca 23:8, 9). Uneori, tăcerea e cel mai bun mod de a răspunde la întrebările obraznice.

**„Dacă cineva ... a hotărât
în inima sa să-și păstreze
virginitatea ..., face bine.“**

(1 Corinteni 7:37)

un cadou unui prieten. Dar înainte de a apuca să î-l dăruiești, prietenul, nemaiputându-și stăpâni curiozitatea, deschide casoul! Nu te-ai supără? Gândește-te cum s-ar simți Dumnezeu dacă tu ai avea relații sexuale înainte de căsătorie. El vrea să aștepți până la căsătorie ca să te bucuri de darul lui prețios, relațiile sexuale (Geneza 1:28).

Dar ce-ar trebui să faci în privința dorințelor sexuale? În câteva cuvinte, să le ții în frâu. Ai puterea de a te stăpâni! Cere sprijinul lui Iehova în rugăciune. Spiritul său te poate ajuta să ai mai multă stăpânire de sine (Galateni 5:22, 23). Nu uita că Iehova „nu le va refuza nimic bun celor ce umblă ireproșabil“ (Psalmul 84:11). Un Tânăr pe nume Gordon spune: „Când îmi

plan de acțiune

*Dacă vreau să-mi păstrez castitatea până la căsătorie,
trebuie să*

*Dacă cei din anturajul meu mă vor împiedica
să-mi respect hotărârea, am să*

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

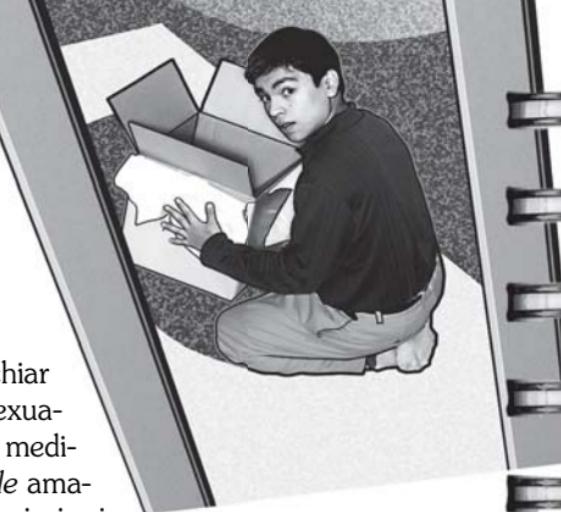
**A întreține relații sexuale
înainte de căsătorie
este ca și cum ai deschide
un cadou înainte de
a-ți fi fost oferit**

trece prin minte că n-ar fi chiar
atât de greșit să am relații sexua-
le înainte de a mă căsători, medi-
tez la consecințele *spirituale* ama-
re pe care le-aș putea suferi și-mi
dau seama că pentru niciun păcat din
lume nu merită să-mi stric relațiile cu Iehova“.

Adevărul este că virginitatea *nu e* ceva ciudat și *nici* anor-
mal. Imoralitatea sexuală în schimb este degradantă, umilito-
are, iar consecințele ei sunt dureroase. Așadar, nu te lăsa amă-
git de propaganda acestei lumi potrivit căreia e anormal să
respecti normele biblice. Păstrându-ți virginitatea, îți ocrotești
sănătatea fizică și afectivă și, mai presus de toate, îți ocrotești
relațiile cu Dumnezeu.

CE PĂRERE AI?

- **De ce crezi că unii râd de cei ce sunt virgini?**
- **De ce este greu să rămâi virgin?**
- **De ce este bine să rămâi virgin până
la căsătorie?**
- **Cum i-ai explica unui frate mai mic
(sau unei surori mai mici) de ce este bine
să râmână virgin(ă)?**

Dacă vrei să te căsătorești, notează două calități pe care le cauți cu precădere la un viitor partener de căsătorie și explică de ce le prețuiești. Dacă preferi să nu te căsătorești cel puțin o vreme, notează două avantaje ale celibatului și explică de ce le consideri importante.

A vertical column of ten black spiral rings is positioned on the left side of the page, each accompanied by a horizontal blue line for writing. The first ring has a small white paperclip icon above it.

SCHIMBĂRI ÎN VIAȚĂ **2**

*Ești nemulțumit
de modul în care
te dezvolți fizic?* Da Nu

*Ti-au stârnit schimbările
din timpul pubertății
sentimente de singurătate,
de teamă sau de confuzie?* Da Nu

*Te gândești
mai tot timpul
la persoane de sex opus?* Da Nu

Dacă ai răspuns „Da“ la vreuna dintre aceste întrebări, nu te speria. Nu înseamnă că ceva e în neregulă cu tine! Adevarul este că schimbările fizice și emotionale din adolescentă te pot face să te simți când în culmea fericirii, când în abisul disperării. Deși ți-ai dorit întotdeauna să fii adult, acum, când procesul de maturizare începe, ești cuprins de teamă! **Capitolele 6–8** te vor ajuta să accepti mai ușor schimbările din viață.

Ce se întâmplă cu corpul meu?

„Am crescut foarte repede. Toate mă dureau! Deși eram bucuros că mă înalț, aveam cârcei în picioare! Uram durerea asta!“ — Paul

„Știi că treci prin tot felul de transformări, dar speră că nimeni nu va băga de seamă. Însă, la un moment dat, cineva îți spune, fără intenția de a te jigni, că ai șolduri de femeie. Îți vine să intri în pământ de rușine!“ — Chanelle

V-AȚI mutat vreodată, tu și familia ta, în altă locuință? Probabil că, la început, nu îți-a fost deloc ușor. Lăsa-sei în urmă tot ce-ți era mai drag: casă, școală, prieteni. Cu siguranță, îți-a trebuit ceva vreme ca să te obișnuiești cu noul cadru.

Odată cu pubertatea, intri într-o etapă de mari schimbări,

în care te maturizezi din punct de vedere fizic. E ca și cum te-ai muta într-o altă locuință. Te încântă ideea, nu-i aşa? Totuși, drumul spre maturitate poate fi marcat de tot felul de trăiri. S-ar putea să nu-ți fie ușor să-l parcurgi. Ce se întâmplă în această perioadă frumoasă, dar tulbure?

Doar pentru fete!

Adolescența este o perioadă în care corpul suferă mari schimbări. Unele sunt chiar vizibile. De pildă, hormonii declanșează creșterea părului în zona genitală. Ai să observi crescându-ți sânii, soldurile, coapsele și fesele. Încet-încet, corpul își pierde formele de copil și capătă rotunjimi de femeie. Dar nu te îngrijora. Este absolut normal! E clar că trupul se pregătește pentru vremea când vei putea da naștere la copii.

Tot acum apare și ciclul menstrual. Dacă nu ești pregătită, această nouă etapă a vieții te poate însăjui. „Am fost luată total pe nepregătite când mi-a venit prima oară menstruația“, își amintește Samantha. „Mă simțeam murdară. Când făceam duș, mă frecam cu buretele exagerat de mult și-mi spuneam că sunt dezgustătoare. Gândul că voi trece prin aşa ceva în fiecare lună, ani buni de-atunci înainte, mă îngrozea!“

Nu uita un lucru: apariția menstruației este semn că organele de reproducere se dezvoltă. Deși vor mai trece ani

**Când ieși în urmă
copilăria e ca și cum
te-ai muta în altă parte;
totuși, te poți adapta**

până când vei fi pregătită să fii mamă, ești pe cale de a deveni femeie. Totuși, odată cu menstruația se poate instala și o stare de neliniște. „Cel mai cumplit lucru prin care am trecut au fost schimbările de dispoziție“, mărturisește Kelli. „Eram exasperată. Nu înțelegeam cum de puțem să fiu toată ziua veselă, iar apoi, seara, să plâng în hohote.“

Dacă și tu treci prin aceleași stări, ai răbdare. Cu

timpul te vei obișnui. Annette, care are 20 de ani, spune: „Îmi amintesc ziua în care, în sfârșit, am acceptat ideea că trebuie să trec prin toate stările asta ca să ajung femeie și că Iehova mi-a oferit un dar deosebit, acela de a da naștere la copii.

E nevoie de timp ca să accepti schimbările, iar pentru unele fete este chiar greu. Dar cu vremea, înveți să le acceptă“.

Treci și tu prin astfel de schimbări? Notează ce întrebari îți vin în minte în legătură cu acestea.

Doar pentru băieți!

Și în cazul băieților pubertatea înseamnă schimbări vizibile. Poate că tenul tău se îngrașă și-ți apar coșuri și puncte negre.* „Coșurile asta sunt de-a dreptul enerante“, mărturisește Matt, care are 18 ani. „Le declară război — trebuie să luptă cu ele. N-ai idee dacă au de gând să treacă și nici dacă-ți vor lăsa sau nu cicatrice. Ti-e teamă

* Și fetele au această problemă, care însă poate fi ținută sub control printr-o bună îngrijire a tenului.

**“ Adolescența este marcată de imprevizibil.
Nu știi niciodată care e următoarea
schimbare pe care va trebui să-o înfrunți.
Dar, pe măsură ce te maturizezi,
înveți să accepți schimbările și
chiar să le îndrăgești. ” — Annette**

ca din cauza asta oamenii să nu-și piardă respectul față de tine.“

Există însă și o latură bună a acestor schimbări: crești, ești mai puternic și devii mai lat în umeri. Tot în timpul pubertății, poate că începe să-ți crească păr pe picioare, pe piept, pe față și la subsuori. Și, fiindcă veni vorba, nu uita că bărbăția nu depinde de cât păr ai pe corp, care, până la urmă, ține de ereditate.

Cum nu toate părțile corpului tău se dezvoltă în același ritm, s-ar putea să fii cam stângaci în această perioadă a vieții. „Eram grațios precum o girafă pe role“, își amintește Dwayne. „Creierul trimitea o comandă, dar mi se părea că membrele corpului o primeau peste o săptămână!“

În adolescentă, vocea și se îngroașă, dar nu dintr-odată. O vreme, sunetele joase ar putea fi întrerupte de scurte pițigăieri — umilitoare, ce-i drept. Dar nu te îngrijora. Totul va intra în normal! Până atunci însă învăță să râzi de ceea ce și se întâmplă, pentru că în felul acesta te vei simți mai puțin penibil.

Pe măsură ce sistemul de reproducere se maturizează,

SFAT

Pe măsură ce trupul tău se dezvoltă, fii atent să nu adopti stiluri de îmbrăcăminte provocatoare. Îmbracă-te întotdeauna „cu modestie și judecată sănătoasă“ (1 Timotei 2:9).

**„Te voi lăuda pentru că sunt făcut
într-un mod înfricoșător și minunat.“**
(Psalmul 139:14)

organele sexuale se măresc, încep să prezinte pilozitate și să producă spermă. Această substanță lichidă conține milioane de spermatozoizi, vizibili doar la microscop, care sunt eliminați în timpul actului sexual. Un spermatozoid poate fecunda ovulul, moment în care se concepe un copil.

Când sperma se acumulează, o parte va fi absorbită, iar o alta va fi eliminată din când în când, noaptea, în somn. Procesul, numit poluție nocturnă, este absolut normal și e menționat chiar și în Biblie (Leviticul 15:16, 17). El reprezintă dovada că sistemul de reproducere funcționează și că ești pe cale de a deveni bărbat.

Treci și tu prin astfel de schimbări? Notează ce întrebări îți vin în minte în legătură cu acestea.

Cum să faci față noilor emoții

Pe măsură ce sistemul de reproducere se maturizează, băieții și fetele devin mai conștienți ca oricând de existența sexului opus. „La pubertate mi-am dat seama dintr-odată câte fete frumoase sunt pe lumea asta!“, spune Matt. „Totuși, eram conștient că încă nu puteam avea o relație cu cineva. Dar era atât de greu!“ În capitolul 29 se va discuta în detaliu despre acest aspect al maturizării. Pentru moment însă încearcă să înțelegi cât este de important să-ți îți în frâu impulsurile sexuale (Coloseni 3:5). Oricât de greu îți s-ar părea, poti să le îți sub control!

La pubertate, ai putea avea de luptat și cu un alt gen de sentimente. Ar putea să-ți scadă respectul de sine. În plus,

cum să discut cu mama sau cu tata despre sex?

„Dacă voi am să știu ce-va despre sex, nu-i întrebam pe părinti.“ — Beth

„Nu îndrăzneam să deschid subiectul.“ — Dennis

Dacă și tu gândești ca Beth ori Dennis, înseamnă că ești în încurcătură. Vrei să știi mai multe despre sex, dar cei ce dețin răspunsurile, părintii, sunt ultimii oameni la care ai apela! Îți faci tot felul de griji, spunând:

Ce-au să credă despre mine?

„N-aș vrea să mă suspecteze de cine știe ce doar pentru că-i întreb.“ — Jessica

„Vor să rămâi veșnic mic și inocent, iar în ziua în care începi să-i întrebi ceva despre sex, li se pare că ți-ai pierdut inocența.“ — Beth

Cum vor reacționa?

„Mi-e teamă că părintii au să tragă concluzii pripite înainte să termin ce am de zis și o să-mi țină o predică lungă.“ — Gloria

„Părintii mei nu se prea pricep să-și ascundă sentimentele. Mi-e teamă că o să citeșc pe fețele lor dezamăgire. Cred că tata se va gândi la un discurs chiar în timp ce eu vorbesc.“ — Pam

Îmi vor interpreta motivațiile?

„Ar putea să reacționeze exagerat și să-mi pună întrebări de genul: «Te-ai simțit tentată să întreți relații sexuale?». Sau: «Fac presiuni colegii asupra ta?». Dar poate că tu ești doar curios!“ — Lisa

„Ori de câte ori pomeneșc de-un băiat, tata afișează expresia de om îngrijorat și începe numai decât să vorbească despre sex. Iar eu mă gândesc: «Dar n-am spus decât că e drăguț! N-am zis nimic despre căsătorie sau despre sex!“. — Stacey

Dacă te consolează cu ceva, să știi că părinților s-ar putea să le fie la fel de jenă să discute cu tine despre sex, aşa cum și ție îți e să discuți cu ei! Probabil că aşa se explică și rezultatul unui sondaj, potrivit căruia 65% dintre părinți au spus că au vorbit cu copiii despre sex, dar numai 41% dintre copii își amintesc o astfel de discuție.

Adevărul este că părinții s-ar putea să ezite să vorbească despre sex. Se prea poate ca părinții lor să nu fi vorbit niciodată cu ei despre asta! Oricare ar fi motivul, ai răbdare cu ei. Încearcă să spargi gheata. Poate asta le va fi de folos și lor, și ție. Cum poți face asta?

Sparge gheata

Părinții tăi au multă înțelepciune și îți-ar putea da numeroase sfaturi în materie de sex. Ca să beneficiezi de ele, nu trebuie decât să deschizi tu discuția. Încearcă următoarele sugestii:

- 1 Spune-le că, deși îți-e greu, vrei să discuți cu ei ceva pe față.
„Știți, mi-e cam rușine să vorbesc despre asta, deoarece mi-e teamă că veți crede...“
- 2 Spune-le părinților de ce ai venit tocmai la ei.
„Am însă o întrebare la care aş prefera să-mi răspundetă voi, nu altcineva.“
- 3 Apoi, spune-le clar ce vrei să știi. „Întrebarea mea este...“
- 4 La sfârșit, asigură-te că ai lăsat o portiță deschisă pentru o altă discuție. „Dacă mai am întrebări, putem să discutăm și altă dată pe tema asta?“

Chiar dacă știi că răspunsul va fi afirmativ, când vei auzi da-ul rostit de părinți, te vei simți mai în largul tău să-i abordezi și altă dată. Încearcă să aplici aceste sugestii! S-ar putea să vezi lucrurile la fel ca Trina, care are acum 24 de ani. Ea spune: „Îmi amintesc că, în timp ce discutam cu mama, îmi doream să nu fi purtat niciodată discuția asta. Acum însă sunt bucuroasă că mama a fost atât de sinceră și a vorbit deschis cu mine. A fost o adevărată ocrotire!“.

tinerii se confruntă frecvent cu sentimente de singurătate și trec prin perioade de melancolie. N-ar fi rău ca atunci când te simți astfel să stai de vorbă cu unul din părinți sau cu un alt adult demn de încredere. Scrie numele unei persoane mature cu care *ai putea* discuta despre sentimentele tale.

O dezvoltare cu mult mai importantă

Cel mai important aspect în această perioadă nu este nici înălțimea, nici noua formă a corpului și nici trăsăturile feței, ci dezvoltarea ta ca om, dezvoltarea mintală, afectivă și, mai presus de toate, spirituală. Apostolul Pavel a spus: „Când eram copil mic, vorbeam ca un copil mic, gândeam ca un copil mic, judecam ca un copil mic, dar, când am devenit bărbat, am înlăturat trăsăturile de copil mic“ (1 Corinteni 13:11). Lecția care se desprinde de aici este clară: Nu e suficient să arăți ca un adult. Trebuie să înveți și să te porți, să vorbești și să gândești ca un adult. Nu fi într-atât

►►► plan de acțiune

Pe măsură ce mă maturizez, aş vrea să cultiv în mod deosebit următoarea calitate:

Pentru a crește pe plan spiritual, am să

Aș vrea să-i întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

de preocupat de ceea ce se întâmplă cu corpul tău, încât să-ți neglejezi persoana lăuntrică.

Nu uita că Dumnezeu „vede inima“ (1 Samuel 16:7). Biblia spune că Saul, deși era înalt și chipeș, ca rege și ca om nu a fost plăcut în ochii lui Iehova (1 Samuel 9:2). Spre deosebire de el, Zacheu, deși „mic de statură“, a avut tăria lăuntrică de a da un alt curs vieții sale, devenind discipol al lui Isus (Luca 19:2–10). Evident, cel mai mult contează ce e *înlăuntrul* omului!

Un lucru e sigur: Nu poți nici grăbi, nici amâna procesul de dezvoltare fizică. Așadar, în loc să întâmpini schimbările din această perioadă cu teamă și ostilitate, străduiesc-te-te să le acceptă cu o atitudine pozitivă, ba chiar cu simțul umorului. Nu uita că adolescenta nu e o boală și că nu ești nici primul, nici ultimul care trece printr-o astfel de perioadă. Fii sigur că *îi vei supraviețui!* Odată ieșit din această furunoasă etapă a vieții, vei fi un adult în toată regula!

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Ce poți face dacă, atunci când te uiți în oglindă, nu-ți place cum arăți? Cum ai putea dobândi un punct de vedere echilibrat cu privire la propria înfațisare?

CE PĂRERE AI?

- **De ce sunt schimbările fizice și emotionale prin care treci la pubertate atât de greu de suportat?**
- **Ce ți se pare cel mai greu de suportat în această perioadă?**
- **Din ce cauză ți-ar putea slăbi iubirea pentru Dumnezeu în această perioadă, și cum poți preveni acest lucru?**

Ce pot face dacă nu-mi place cum arăt?

*Ti se întâmplă des
să fii dezamăgit de cum arăți?*

Da

Nu

*Te-ai gândit vreodată să recurgi
la chirurgia plastică sau la vreun
regim alimentar strict ca să
corectezi un defect în înfățișarea ta?*

Da

Nu

*Dacă ai putea, ce ai schimba
în înfățișarea ta? (Încercuiește acele
aspete pe care ai vrea să le schimbi.)*

Înălțime
Forma trupului
Ten

Greutate
Păr
Voce

DACĂ ai răspuns afirmativ la primele două întrebări și ai încercuit cel puțin trei dintre aspectele indicate la a treia întrebare, încearcă să vezi partea bună a lucrurilor: mai mult ca sigur, ceilalți nu te văd într-o lumină atât de proastă precum te vezi tu. E ușor să cazi în extreme și să te îngrijorezi peste măsură din pricina infățișării. De fapt, un sondaj a dezvăluit că tinerele se tem mai mult de câteva kilograme în plus decât de un război nuclear, de cancer sau chiar de pierderea părinților!

Nu începe îndoială, modul în care arăți îți poate afecta respectul de sine și poate influența felul în care se poartă alții cu tine. „Pe măsură ce creșteau, surorile mele erau tot mai frumoase. Eu în schimb eram grăsuță familiei“, mărturiște Maritza, care are 19 ani. „La școală eram mai mereu ridiculizată. Și, ca tacâmul să fie complet, mătușa mă poreclise Chubs (Grăsuță), cum îi zicea cătelușului ei supraponderal!“ Julie, care are 16 ani, a trecut printr-o situație asemănătoare. „La școală, o fată mă tot necăcea și îmi spunea că am dinți de iepure. Nu era cine știe ce, dar m-a afectat. Și acum mi-e oarecum rușine cu dinții mei!“

Interes sau obsesie?

Nu e greșit să te intereseze cum arăți. Biblia vorbește în termeni apreciativi despre infățișarea

***Imaginea pe care
ti-ai format-o despre
tine se poate asemăna
cu imaginea reflectată
de o oglindă care
distorsionează
realitatea***

“Multă vreme oamenii m-au tachinat, râzând de mine că am ochii mari. Am învățat să râd și eu și să am mai multă incredere în mine și în calitățile mele. Am învățat să mă accept aşa cum sunt și aşa cum arăt.” — Amber

multor femei și bărbați, între care Sara, Rahela, Iosif, David și Abigail. Cât despre Abișag, Biblia chiar spune că era „nespus de frumoasă” (1 Regi 1:4).

Totuși, mulți tineri sunt *obsedati* de infățișarea lor! Unele fete, de pildă, se gândesc că pentru a fi atrăgătoare trebuie să fie *slabe*, iar când văd manechinele superslabe din revistele de modă își întăresc această convingere. Nu le pasă că fotografiile acelea uluior de frumoase au fost retușate pentru ca fetele să arate perfect, că imperfecțiunile lor fizice au fost corectate pe computer sau că mlădioasele făpturi se infometează că să-și păstreze silueta. Cu toate asta, răsfoind revistele, nu-ți cade bine. Ce-ai putea face dacă ești realmente nemulțumit de modul în care arăți? Mai înainte de toate ar fi bine să te privești cu ochi obiectivi.

O imagine deformată?

Te-ai privit vreodată într-o oglindă care distorsionează imaginea? Arăți mai mare sau mai mic decât ești cu adevărat. E clar, imaginea din oglindă nu reflectă realitatea.

Așa se întâmplă cu mulți tineri: Își fac o imagine distorsionată despre ei însiși. De exemplu, un studiu a dezvăluit că

ȘTIAI CĂ... .

Unii specialiști sunt de părere că dacă te infometezi ca să scazi în greutate, corpul va intra într-un fel de stare de urgență, metabolismul va încetini, iar tu vei pune înapoi kilogramele pierdute.

58% dintre fete se credeau supraponderale, când, în realitate, numai 17% erau. Un alt studiu a scos la iveală că 45% dintre femeile *subponderale* credeau că sunt grase!

Unii cercetători sunt de părere că majoritatea fetelor preocupate de greutatea lor n-au de fapt niciun motiv de îngrijorare. Însă în cazul în care ai o constituție mai robustă probabil că nu prea te consolează ideea. Dacă aşa stau lucrurile, care ar putea fi cauza?

Genele își spun cuvântul. Unii oameni sunt din naștere slabî și osoși. Dar, dacă genele tale au hotărât să ai o față rotundă și să fii mai plinuț, înseamnă că, din punct de vedere genetic, nu ai fost programat să fii slab. Chiar și când atingi greutatea ideală din punct de vedere medical, probabil că arăți mai plinuț decât ai vrea. Exercițiile fizice și regimul alimentar pot fi de folos, totuși nu-ți vei putea schimba niciodată conformația moștenită genetic.

SFAT

Dacă vrei să slăbești:

- Nu sări peste micul dejun, altminteri îți va fi foame și vei mâncă mai mult.
- Bea un pahar mare de apă înainte de fiecare masă. Îți va tăia pofta de mâncare și vei mâncă mai puțin.

Răspunzătoare de felul în care arăți ar putea fi și schimbările caracteristice adolescenței. La pubertate, masa adipoasă a unei fete crește de la 8% din masa corporală la circa 22%. Adesea, situația se schimbă cu timpul: fetița dardulie de la 11–12 ani poate avea un fizic plăcut în adolescență. Dar ce poți face dacă ești mai plinuț din cauza alimentației necorespunzătoare sau a lipsei de exerciții fizice? Ce poți face dacă trebuie neapărat să dai jos câteva kilograme din motive medicale?

**„Omul vede ce izbește ochiul,
însă lehova vede inima.“**

(1 Samuel 16:7)

O optică echilibrată

Biblia ne îndeamnă în repetate rânduri să fim ‘cumpătați în obiceiuri’ (1 Timotei 3:11). Nu sări peste mese și nu urma cure de slabire stricte. Probabil, cel mai bun mod de a scădea în greutate este să te hrănești sănătos și să faci exerciții fizice cu moderatie.

Nu e recomandabil să urmezi curele de slabire care sunt la modă. De pildă, pastilele pentru slabit poate că-ți taiă o vreme pofta de mâncare, dar organismul se obișnuiește repede cu ele, iar pofta de mâncare reapare. Ba s-ar putea și ca metabolismul să încetinească și chiar să iei în greutate. Ca să nu vorbim de efectele secundare pe care le pot avea pastilele, de pildă amețeală, hipertensiune, crize de anxietate și chiar dependență. Același lucru se poate spune și despre diuretice sau despre medicamentele care accelerează metabolismul.

În schimb, o alimentație corespunzătoare și un program de exerciții fizice moderate te vor ajuta să arăți și să te simți bine. Exercițiile aerobice făcute cu moderație de câteva ori pe săptămână pot face minuni în privința sănătății. Uneori sunt suficiente și niște exerciții extrem de simple precum urcatul scăriilor în ritm alert sau mersul pe jos în pas vioi.

Ferește-te de capcana anorexiei!

Din dorința de a scădea în greutate, unii tineri au căzut în capcana anorexiei, o tulburare alimentară care duce la autoînfometare și pune viața în pericol. După aproape patru luni în care a fost ajutată să lupte cu anorexia, Masami mărturisește: „Când oamenii îmi spun că arăt mai bine, mă gândesc că am început să mă îngraș. Atunci mă pun pe plâns și-mi zic: «Ce bine ar fi dacă putea să am kilogramele de acum patru luni!»“.

Anorexia se instalează adesea fără voie. O fată ar putea ține o cură de slăbire aparent inofensivă, probabil ca să dea jos doar câteva kilograme. Dar odată atins obiectivul, ea nu este mulțumită. „Sunt încă prea grasă!“, spune în timp ce se privește dezaprobată în oglindă. Prin urmare, decide să mai dea jos câteva kilograme. Apoi încă vreo câteva, și tot aşa. Anorexia s-a instalat deja.

Dacă observi că ai simptome de anorexie sau simptome ale unei alte tulburări alimentare, înseamnă că *ai nevoie de ajutor*. Vorbește cu unul din părinți sau cu un alt adult în care ai încredere. Un proverb biblic spune: „Un tovarăș adevărat iubește tot timpul și este un frate care s-a născut pentru ziua necazului“ (Proverbele 17:17).

Ce este adevărata frumusețe?

În Biblie nu se pune accent pe aspectul fizic al omului sau pe forma corpului. Dimpotrivă, omul lăuntric face pe

plan de acțiune

Pot avea mai multă grijă de sănătatea mea dacă

Pentru mine, un program echilibrat de exerciții fizice înseamnă

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

cineva plăcut sau nu în ochii lui Dumnezeu (Proverbele 11:20, 22).

Exemplul lui Absalom, fiul regelui David, este deosebit de graitor. Biblia spune: „În tot Israelul nu era om mai lăudat ca Absalom pentru frumusețea lui. Din talpa piciorului până în creștetul capului nu avea niciun defect“ (2 Samuel 14:25). Însă acest Tânăr s-a dovedit un trădător. Mândria și ambiția l-au determinat să încerce să usurpe tronul regelui numit de Iehova. De aceea, Biblia nu-l prezintă într-o lumină favorabilă pe Absalom, ci îl înfățișează ca pe un om de o infidelitate crasă, animat de o ură criminală.

Așadar, cel mai important este că „Iehova cântărește inimile“; pentru el nu contează talia sau bicepsii cuiva (Proverbele 21:2). Deși nu e greșit să-ți dorești să arăți bine, nu uita că mai prețioasă decât frumusețea fizică este cea lăuntrică. La urma urmei, calitățile spirituale, nu mușchii puternici sau abdomenul plat, te vor face plăcut înaintea altora.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Mulți tineri suferă de o boală cronică sau au o dizabilitate. Dacă ești în această situație, cum poți să-i faci față?*

CE PĂRERE AI?

- **Îți place cum arăți?**
- **Ce măsuri rezonabile ai putea lua ca să arăți mai bine?**
- **Ce i-ai spune unui prieten care suferă de o tulburare alimentară?**
- **Cum l-ai putea ajuta pe un frate mai mic (sau pe o soră mai mică) să dobândească un punct de vedere echilibrat cu privire la înfățișarea sa?**

De ce sunt bolnav?

*„Când ești Tânăr, te crezi invincibil.
Apoi, pe neașteptate, primești veste
că ești grav bolnav. Te simți zdrobit.
Parcă ai îmbătrânit peste noapte.“
— Jason*

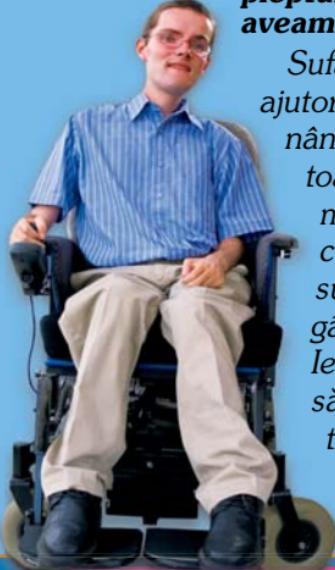
LA 18 ani, Jason a aflat că are boala Crohn, o boală intestinală debilitantă, care pricinuiește multă durere. Poate că și tu suferi de o boală cronică sau ai o dizabilitate. Activități care pentru mulți sunt banale — îmbrăcatul, mâncatul sau mersul la școală — pot necesita eforturi uriașe.

O boală cronică te poate face să te simți privat de libertate. Poate că și singurătatea te copleșește uneori. Probabil că începi să te întrebi dacă nu l-ai supărat cumva pe Dumnezeu sau dacă nu cumva Dumnezeu îți încearcă integritatea într-un fel aparte. Biblia spune însă: „Dumnezeu nu poate fi încercat cu lucruri rele și el nu încearcă pe nimeni“ (Iacob 1:13). Din păcate, boala face parte din viață.

(Continuare la pagina 79)

O boală cronică te poate face să te simți privat de libertate, însă Biblia îți promite eliberarea

DUSTIN (22 de ani) „Când am primit vestea că voi ajunge în scaunul cu rotile, mi-amintesc că m-am cuibărit la pieptul mamei și am început să plâng. Nu aveam decât opt ani.

Sufăr de distrofie musculară. Am nevoie de ajutor ca să mă îmbrac, să fac baie și să mănânc. Nici măcar nu-mi pot ridica brațele. Cu toate astea, am o viață plină și fericită. Am multe motive să fiu recunosător. Particip cu regularitate la lucrarea de predicare și sunt slujitor auxiliar în congregație. Nu mă gândesc că «viața e o luptă». În serviciul lui Iehova există mereu ceva de făcut, ceva ce să aștepți cu nerăbdare. Cel mai mult aştept lumea nouă a lui Dumnezeu, când «voi sări ca un cerb». (Isaia 35:6)“

TOMOKO (21 de ani) „Când aveam patru ani, un medic mi-a spus că va trebui să fac toată viață injecții cu insulină.

Unui bolnav de diabet nu-i este ușor să țină sub control nivelul glucozei din sânge. De regulă, nu pot să mănânc când vreau și sunt nevoită să mănânc când nu vreau. Până acum am făcut 25 000 de injecții. Brațele și soldurile îmi sunt pline de gâlme. Dar părinții m-au ajutat să fac față situației. Au fost mereu veseli și optimiști și m-au ajutat să prețuiesc lucrurile spirituale. Iehova a fost bun cu mine. Când sănătatea mi-a permis, mi-am arătat recunoștința începând serviciul cu timp integral.“

■ **JAMES (18 ani)** „**Oamenii nu știu cum să reacționeze în prezență cuiva care arată altfel decât ei.**

Am o formă rară de nanism. Oamenii pun mult accent pe înfățișare, de aceea mă străduiesc să le dovedesc că nu sunt doar un copil cu vocea groasă. În loc să mă las copleșit de mâhnire pentru că nu arăt ca ceilalți, mă concentrez asupra persoanei mele lăuntrice. Mă bucur de viață. Studiez Biblia și îl rog pe Iehova să mă susțină. Familia îmi este mereu alături și mă încurajează. Abia aştept să vină vremea când Dumnezeu va înlătura toate bolile de pe fața pământului. Până atunci însă învăț să trăiesc cu problema mea și nu las ca ea să-mi domine gândurile. ”

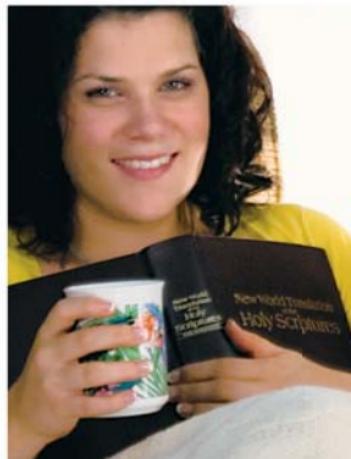
■ **DANITRIA (16 ani)** „**Am simțit că ceva era în neregulă cu mine când și simplul fapt de a lua un pahar cu apă în mâna îmi pricinuia multă durere.**

Fibromialgia îmi aduce numai suferință. Fiind adolescentă, mi-ar plăcea să fiu ca cei de vîrstă mea. Dar pentru mine totul e foarte greu de făcut. Nimic nu mai este ca în trecut. Parcă trece o veșnicie și până să adorm! Totuși, am învățat că, în pofida bolii mele, pot face lucrurile obișnuite ale vieții dacă mă bizui pe Iehova. Chiar am reușit să petrec mai mult timp în lucrarea de predicare ca pionieră auxiliară. A fost greu, dar am izbutit. Mă străduiesc să fac tot ce-mi stă în putință. Trebuie însă să-mi recunoșc limitele și să le accept. În caz că uit, am rugat-o pe mama să-mi reamintească acest lucru. ”

■ ELYSIA (20 de ani) „*Eram o elevă de 10. Acum însă mi-e greu să citesc chiar și numai o propoziție. De aceea uneori sunt deprimată.*

Sindromul oboselii cronice transformă activitățile simple într-o adevărată încercare. Uneori nu pot nici să mă dau jos din pat. Dar nu am lăsat ca boala să-mi dirijeze viața. Citesc zilnic din Biblie, chiar dacă asta înseamnă să parcurg doar câteva versete sau să rog pe cineva din familie să-mi citească. Sunt nespus de recunoșcătoare familiiei mele. La un congres, tata chiar a renunțat la o responsabilitate ca să mă ajute și pe mine să fiu prezentă. Niciodată nu s-a plâns. Mi-a spus că cel mai mare privilegiu pe care-l poate avea este să se îngrijească de familia lui.”

■ KATSUTOSHI (20 de ani) „*Câteodată mă cuprinde brusc panica, țip, am convulsii puternice, chiar arunc cu lucruri prin casă și le stric.*

Sufăr de epilepsie de la cinci ani. La început, aveam și șapte crize pe lună. Trebuie să iau medicamente zilnic și, prin urmare, obosesc rapid. Încerc totuși să mă gândesc și la alții, nu doar la mine. În congregație sunt doi pionieri de-o seamă cu mine care m-au ajutat enorm. După ce am terminat școala, am participat mai mult la lucrarea de predicare. Epilepsia este o luptă continuă. Dar când mă simt deprimat, mă odihnesc mai mult. A doua zi, am o dispoziție mai bună.”

■ **MATTHEW (19 ani)** **”E greu să le câștigi respectul celor de-o seamă cu tine când ei nu te consideră «normal».**

Mi-ar plăcea la nebunie să fac sport, dar nu pot. Sufăr de paralizie cerebrală și, ca urmare, chiar și mersul e un chin. Dar nu mă gândesc la ce nu pot să fac, de pildă citesc. Sala Regatului este locul unde pot fi eu însuși, fără să-mi fie teamă că aş putea fi judecat. Mă simt bine și când mă gândesc că lehova mă iubește pentru ceea ce sunt în interior. De fapt, nici nu mă consider o persoană cu dizabilități. Mă consider o persoană care are de trecut o încercare mai aparte. **“**

■ **MIKI (25 de ani)** **”Făceam mult sport. În adolescență, viața mi s-a schimbat brusc: parcă aş fi îmbătrânit peste noapte.**

M-am născut cu o malformație gravă la inimă, un fel de gaură în inimă. Simptomele au început să apară în adolescență. Acum șase ani am făcut o operație, dar încă obosesc repede și am dureri de cap cronice. Prin urmare, mi-am fixat obiective ușor de atins și pe termen scurt. De pildă, am început serviciul cu timp integral. O mare parte a timpului depun mărturie prin scrisori și la telefon. Boala m-a ajutat totuși să dobândesc calități pe care nu le aveam, precum îndelunga răbdare și modestia. **“**

„În timpul acela ... niciun locuitor nu va spune: «Sunt bolnav».“

(Isaia 33:23, 24)

(Continuare de la pagina 74)

Mai mult, „timpul și evenimentele neprevăzute“ ne ajung pe toți (Eclesiastul 9:11).

Din fericire, Iehova Dumnezeu ne-a promis o lume nouă în care „niciun locuitor nu va spune: «Sunt bolnav»“ (Isaia 33:24). Chiar și morții vor fi înviați pentru a se bucura de lumea nouă (Ioan 5:28, 29). Dar până atunci, cum poți face față mai bine situației?

Străduiește-te să fii pozitiv. Biblia spune: „O inimă veselă este un bun medicament“ (Proverbele 17:22). Unii cred că veselia și râsul nu fac casă bună cu o boală gravă. Însă umorul de calitate și o companie plăcută te pot înviora pe plan mintal și-ți pot reda pofta de viață. Gândește-te, aşadar, ce poți face ca să-ți mai înveselești puțin viață. Nu uita că bucuria este o calitate divină, care face parte din rodul spiritului lui Dumnezeu (Galteni 5:22). Iar spiritul sfânt te poate ajuta să suporti suferința cu zâmbetul pe buze (Psalmul 41:3).

Stabilește-ți obiective realiste. „Înțelegiunea este cu cei modești“, spune Biblia (Proverbele 11:2). Modestia te va ajuta să nu fii nici neatent, dar nici peste măsură de prudent cu tine însuți. De pildă, dacă starea sănătății îți permite, fă unele activități fizice. Te vei simți cu siguranță mai bine. Unele centre medicale chiar oferă

ȘTIAI CĂ... ?

Boala sau dizabilitatea pe care o ai nu reprezintă o pedeapsă de la Dumnezeu, ci este o consecință a imperfecțiunii pe care cu toții o moștenim de la Adam (Romani 5:12).

programe de kinetoterapie și de fizioterapie pentru pacien-
ții tineri. De multe ori, exercițiile fizice corespunzătoare te
ajută nu numai să te vindeci mai repede, ci și să ai o sta-
re de spirit bună. Însă cel mai important lucru este să-ți
analyzezi cu sinceritate situația și să-ți stabilești obiective
realiste.

Învață cum să te porți cu alții. Ce-ai putea face când
cineva vorbește necugetat despre boala ta? Biblia afirmă:
„Nu pune la inimă toate cuvintele pe care le spun oamenii“
(Eclesiastul 7:21). Uneori, cel mai bine ar fi să nu iei în sea-
mă astfel de cuvinte. Alteori ai putea preveni asemenea
incidente. Dacă, de exemplu, vezi că unii se simt tensionați
în prezența ta pentru că ești în scaunul cu rotile, caută să-i faci
să se simtă în largul lor. Le-ai putea spune: „Poate că te în-
trebi de ce sunt în scaunul cu rotile. Vrei să-ți povestesc?“.

SFAT

**Cunoștința diminuează
teamă de necunoscut.
Așadar, informează-te
cât mai bine cu privire
la boala de care suferi.
Dacă nu ai înțeles ceva,
pune-i medicului
întrebări clare.**

rugat lui Dumnezeu, și-a pus încrederea în El și s-a con-
centrat asupra viitorului fericit care îl aștepta, nu asupra
durerii sale (Evrei 12:2). El a învățat lecții valoroase din în-
cercările grele prin care a trecut (Evrei 4:15, 16; 5:7–9). A
acceptat ajutorul și încurajările oferite (Luca 22:43). S-a
concentrat asupra bunăstării altora, nu asupra propriei su-
ferințe (Luca 23:39–43; Ioan 19:26, 27).

Iehova ‘se interesează de tine’

Indiferent care ar fi boala de care suferi, nu ar trebui să
te gândești că Dumnezeu te consideră lipsit de valoare.
Dimpotrivă, Iehova îi prețuiește pe toți cei care se stră-

duiesc să-i fie plăcuți (Luca 12:7). ‘El se interesează de tine’ ca persoană și este fericit că poate conta pe tine în lucrarea sa, și asta în pofida bolii sau a dizabilității tale (1 Petru 5:7).

Așadar, nu permite ca echipa sau sentimentele de nesiguranță să te împiedice să faci lucrurile pe care dorești să le faci sau pe care trebuie să le faci. Cere-i întotdeauna ajutorul lui Iehova Dumnezeu. El îți înțelege necesitățile și sentimentele. Mai mult decât atât, îți dă „puterea care depășește normalul” ca să poți persevera (2 Corinteni 4:7). Cu timpul, probabil vei fi mai optimist, asemenea lui Timothy care, la 17 ani, a fost diagnosticat cu sindromul oboselii cronice. Iată ce spune el: „Potrivit textului din 1 Corinteni

►►► **plan de acțiune**

Ca să-mi pot păstra optimismul în ciuda bolii sau a dizabilității mele, am să

Un obiectiv realist pe care mi-l pot stabili este de a

Dacă cineva face remarci jignitoare cu privire la starea mea fizică, am să reacționez astfel:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

10:13, Iehova nu permite să trecem prin încercări imposibil de suportat. Dacă Creatorul meu are încredere că pot face față acestor încercări, atunci cine sunt eu să mă împotrivesc lui?“.

Ce poți face dacă cunoști pe cineva care e bolnav

Ce poți face dacă cunoști pe cineva care e bolnav sau care are o dizabilitate? Cel mai important lucru este să manifestezi empatie și ‘să fii plin de o tandră compasiune’ (1 Petru 3:8). Încearcă să înțelegi prin ce trece acea persoană și să-i privești greutățile prin ochii ei, nu prin ai tăi. Nina, care s-a născut cu spina bifida, mărturisește: „Întrucât sunt mică de statură și stau într-un scaun cu rotile, unii îmi vorbesc ca unui copil, lucru care mă descurajează. Alții însă fac efortul de a se așeza lângă mine când îmi vorbesc, ca să fim la același nivel. Asta îmi place foarte mult!“.

Privește dincolo de problemele de sănătate ale unor astfel de tineri și vei descoperi că îți seamănă mult. Nu uita: cuvintele tale pot fi ca un „dar spiritual“ pentru ei! Făcând așa, ‘încurajarea va fi reciprocă’ și vei fi binecuvântat (Romani 1:11, 12).

CE PĂRERE AI?

- **Cum ai putea folosi informațiile din acest capitol pentru a ajuta o persoană cu dizabilități sau care suferă de o boală cronică?**
- **Dacă suferi de o boală cronică, la ce lucruri pozitive ai putea medita ca să poți face față situației cât mai bine?**
- **Cum poți fi sigur că suferința nu este un semn al dezaprobației divine?**

2 SCHIMBĂRI ÎN VIAȚĂ

Menționează ce îți displace cel mai mult la tine și explică motivul.

 _____

 _____

 _____

 _____

 _____

Menționează ce îți place la tine și explică de ce crezi că acest aspect este o calitate.

 _____

 _____

 _____

 _____

 _____

PRIETENIILE

3

*Îți dorești
să ai prieteni?*

- Nu
- Întrucâtva
- Foarte mult

*Îți faci cu ușurință
prietenii?*

- Da
- Nu

*Ai un prieten
la care ții mult?*

- Da
- Nu

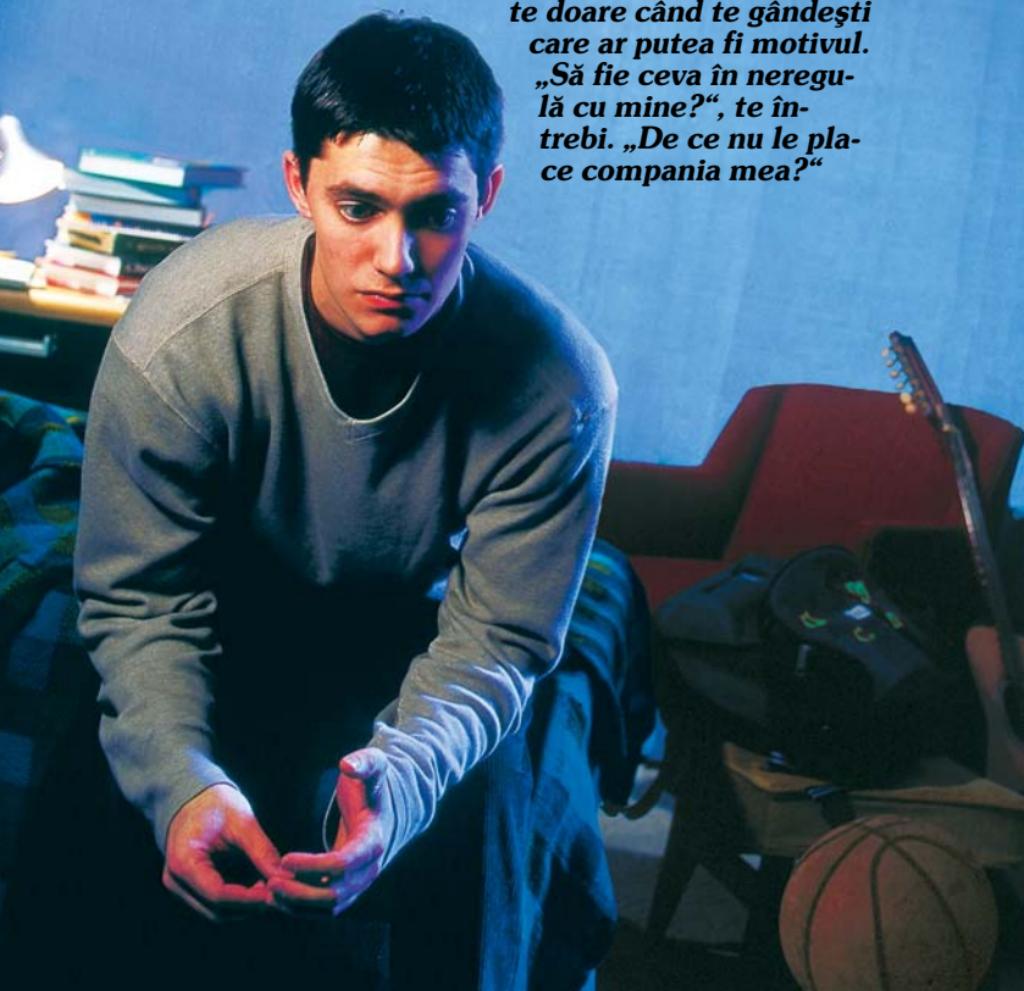
*Ce calitate crezi că ar trebui
să aibă neapărat un prieten?*

Biblia spune că „un tovarăș adevărat iubește tot timpul și este un frate care s-a născut pentru ziua necazului“ (Proverbele 17:17). Si chiar de un astfel de prieten ai nevoie! Dar, deși e greu să-ți faci prieteni, mult mai greu este să-i păstrezi. Așadar, cum poti să-ți faci prieteni adevărați și să-i păstrezi? Citește **capitolele 9–12**.

Cum să fac față singurătății?

Afară e frumos, iar tu n-ai nimic stabilit. Prietenii tăi însă au deja un program. Au ieșit împreună și se distrează. Dar pe tine te-au lăsat din nou la o parte! Te doare că n-ai fost invitat, dar și mai tare te doare când te gândești care ar putea fi motivul. „Să fie ceva în neregulă cu mine?“, te întrebă. „De ce nu le place compania mea?“

Poți găsi soluții la problemele care au creat o prăpastie între tine și prietenii tăi

PROBABIL că nu o dată te-ai aflat în această situație. Poate simți că între tine și prietenii tăi s-a creat o prăpastie. Te bâlbâi de fiecare dată când vrei să înfiripi o conversație. Iar când *ți se ivește* prilejul să fii în compania lor, timiditatea pur și simplu te paralizează. De ce *ți-e* atât de greu?

În loc să te izolezi, ia inițiativa și rezolvă problemele. Să vedem cum.

● **Problema 1: Ai o părere negativă despre tine.** Unii tineri au un respect de sine scăzut. Sunt convinși că nimeni nu-i agreează și că nu au nimic interesant de spus. Așa te vezi și tu? Dacă da, imaginea negativă pe care *ți-ai* format-o despre propria persoană nu va face decât să adâncească prăpastia dintre tine și prietenii tăi.

Soluție: Concentrează-te asupra calităților (2 Corinteni 11:6). Întreabă-te care-*ți* sunt punctele forte. Gândește-te la unele talente și calități ale tale și enumeră-le mai jos.

“ O soră creștină încerca să se împrietenescă cu mine. Dar, o vreme, nu i-am dat atenție. Când, în sfârșit, am reacționat la eforturile ei, mi-am dat seama cât de stupid mă purtasem! Ea s-a dovedit a fi una dintre cele mai bune prietene pe care le-am avut vreodată, iar asta chiar dacă e cu 25 de ani mai mare decât mine! ” — Marie

Firește că ai și defecte — și e bine să fii conștient de ele (1 Corinteni 10:12). Dar nu uita că ai și multe calități. Cunoscându-ți-le, vei căpăta încredere în tine și vei scăpa de părerea negativă pe care îți-o făcusei despre propria persoană.

● **Problema 2: Ești timid.** Îi-ar plăcea să începi o conversație, dar când îți se ivește ocazia, nu știi ce să zici.

ȘTIAI CĂ...

Din Biblie reiese că Moise, Ieremia și Timotei erau timizi (Exodus 3:11, 13; 4:1, 10; Ieremia 1:6–8; 1 Timotei 4:12; 2 Timotei 1:6–8).

„Sunt foarte timidă”, se plânge Elizabeth, care are 19 ani. „Mi-e foarte greu să discut cu frații și surorile la întreniri, în schimb îi admir sincer pe cei ce pot face lucrul acesta!” Dacă și tu ești timid, poate crezi că problema e de nedepășit.

Soluție: Interesează-te sincer de alții. Nu te speria. Nu-ți

cere nimeni să devii un extravertit! Începe prin a arăta interes unei singure persoane. „Întrebându-i pe alții ce mai fac sau cum le merge la serviciu, îi vei putea cunoaște mai bine”, spune un Tânăr pe nume Jorge.

Iată o sugestie: Nu te limita la cei de-o vîrstă cu tine. Cele mai frumoase prietenii menționate în Biblie sunt între

persoane de vîrstă diferite, precum Rut și Naomi, David și Ionatan, Timotei și Pavel (Rut 1:16, 17; 1 Samuel 18:1; 1 Corinteni 4:17). Nu uita că a conversa înseamnă a dialoga, nu a monologa. De fapt, oamenii îi apreciază pe cei ce știu să asculte. Așadar, dacă ești timid din fire, ține minte că nu trebuie să vorbești doar tu!

Menționează numele a două persoane adulte pe care ai vrea să le cunoști mai bine:

.....

De ce nu ai începe o conversație cu una dintre persoanele al căror nume tocmai l-ai menționat? Dacă vei căuta ocazii de a vorbi cu cât mai mulți din „întreaga comunitate a fraților“, te vei simți mai puțin singur (1 Petru 2:17).

● **Problema 3: Comportament ofensator.** Cel ce face pe atotștiitorul e mai mereu gata să insulte, să fie sarcastic sau să umilească pe cineva. Dar există și tipul de om căruia pur și simplu îi place să vorbească în contradictoriu și să-și impună opiniile. Și cum un astfel de om este „exagerat de drept“, îi va condamna cât ai clipi pe toți cei ce nu se ridică la înălțimea așteptărilor sale (Eclesiastul 7:16). Evident că nu-ți place să fii în compania unor astfel de oameni! Dar este oare posibil ca prăpastia dintre tine și prietenii tăi să se fi creat deoarece *tu* te porți astfel? Biblia declară: „Nebunul spune multe cuvinte“ și „în multimea cuvintelor rostite nu se poate să nu fie fărădelege“ (Eclesiastul 10:14; Proverbele 10:19).

Soluție: Arată empatie (1 Petru 3:8). Chiar dacă nu

SFAT

Fii un bun tovarăș de discuție. De pildă, când cineva te întrebă dacă ai avut un weekend frumos, nu te rezuma la un simplu „da“. Spune-i și de ce a fost frumos. Apoi, întrebă-l cum și-a petrecut el weekendul.

**„Cine îi udă din belșug pe alții va fi și el
udat din belșug.“ (Proverbele 11:25)**

ești de acord cu cel cu care discuți, ascultă-l cu răbdare. Cauță să vorbești despre acele lucruri asupra cărora amândoi sunteți de acord. Dacă crezi că e necesar să exprimi o părere contradictorie, folosește un ton bland și fii plin de tact.

Vorbește-le altora aşa cum ai vrea tu să îi se vorbească. Biblia sfătuiește: „Faceți toate lucrurile fără murmur și fără contraziceri“ (Filipeni 2:14). N-are niciun rost să te tot ciondănești cu alții, să râzi mereu de ei, să-i insulti sau să-i faci să se simtă inferiori. Îi vei ține pe oameni la distanță. În schimb, dacă ‘vorbirea îți va fi întotdeauna plăcută’ vei fi mai apreciat (Colozeni 4:6).

Chiar cu orice preț?

După această scurtă autoanaliză, probabil te gândești la unele soluții pentru a rezolva eventualele probleme care au

»»» plan de acțiune

*Cea mai mare problemă pe care o întâmpin
în relațiile cu prietenii*

Ca să depășesc această problemă am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**Pentru mai multe informații,
vizionează DVD-ul „Tinerii
se întreabă – Cum pot să-mi fac
prietenii adevărați?“, disponibil
în peste 40 de limbi**

creat o prăpastie între tine și prietenii tăi. Trebuie să fii însă realist. Nu te poți aștepta ca *tuturor* să le placă de tine. Isus a spus că unii îi vor urî pe cei care înfăptuiesc lucrări drepte (Ioan 15:19). Așadar, nu merită să-ți faci prietenii chiar cu orice preț.

Trebuie să fii echilibrat în strădaniile tale de a le plăcea altora, nefăcând rabat de la principiile divine. Samuel, care a trăit în timpurile biblice, a fost hotărât să-i fie plăcut lui Dumnezeu. Care a fost rezultatul? Pe măsură ce timpul trecea, „era din ce în ce mai plăcut, atât în ochii lui Iehova, cât și în ai oamenilor“ (1 Samuel 2:26). Cu puține eforturi, și tu vei izbuti!

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Cel mai bun prieten al tău se transformă brusc în cel mai mare dușman. Ce poți face?

CE PĂRERE AI?

- **De ce unii creștinii suferă de singurătate?**
- **Ce te-ar putea ajuta să ai o părere echilibrată despre tine și să nu fii copleșit de gânduri negative?**
- **Cum l-ai putea încuraja pe un frate mai mic (sau pe o soră mai mică) dacă se luptă cu sentimente de singurătate?**

De ce m-a făcut să sufăr prietenul meu cel mai bun?

„Kerry era cea mai bună prietenă a mea. Pentru că nu avea mașină, o luam de la serviciu cu mașina mea. După o vreme însă, mi-am dat seama că profita de mine.

Când urca în mașină avea mereu ceva de făcut: fie vorbea la telefon, fie trimitea un SMS. Nu-mi mulțumea niciodată și, la un moment dat, nici n-a mai contribuit cu bani pentru benzină. În plus, avea mereu ceva de comentat. Văzând toate acestea, mi-am zis indignată: Dar cum de-am putut s-o suport atâtă vreme!?

Într-o zi, i-am spus cu amabilitate că n-am s-o mai pot lua de la serviciu. De-atunci, nu mi-a mai căutat compania. E clar că se împrietenise cu mine doar din interes. Te doare când îți dai seama că cineva s-a folosit de tine.“ — Nicole

SE POATE întâmpla cu cei mai buni prieteni. Azi sunt de nedespărțit, iar mâine nici nu-și mai vorbesc. Cum se poate rupe o prietenie frumoasă atât de repede?

● Pentru Jeremy, totul s-a schimbat când un bun prieten al lui s-a mutat la 1600 km depărtare. „După ce a plecat, nu m-a mai sunat deloc. M-a durut foarte tare“, spune Jeremy.

● Kerrin era prietenă de cinci ani cu o fată, când a început să remarce o schimbare în personalitatea acesteia. „Comportamentul și vorbirea ei mă îngrijorau. Ajunsese să disprețuiască lucruri care, pentru mine, contau mult. Când am încercat să discut cu ea, m-a acuzat că sunt exagerat de dreaptă, că nu sunt loială și că prietenia noastră îi face mai mult rău decât bine!“, spune Kerrin.

● În cazul Gloriei, o prietenie strânsă s-a năruit într-o clipă, fără nicio explicație. „La început ne-am înțeles de minune! Îmi zicea că sunt ca o soră pentru ea! Apoi, ca din senin, n-a vrut să mai facem nimic împreună, găsind tot felul de scuze ieftine“, spune Gloria.

● Între Laura și Daria au apărut probleme când Daria i-a furat Laurei prietenul. „Deși știa că ne dădeam întâlniri, vorbea cu el la telefon ore în sir“, spune Laura. „Am fost trădată de cea mai bună prietenă și, în același timp, mi-am pierdut și prietenul, un posibil partener de căsătorie.“

**„Dacă este posibil, atât cât depinde de voi,
fiți în pace cu toți oamenii.“ (Romani 12:18)**

Ce n-a mers?

Cu toții facem greșeli. Prin urmare, te poți aștepta ca, mai devreme sau mai târziu, un prieten să facă sau să spună ceva ce te-ar putea răni. La drept vorbind și tu ai rănit uneori pe cineva (Eclesiastul 7:22). „Suntem imperfecți și ne mai călcăm din când în când pe bătături“, spune o fată pe nume Lisa. De obicei, soluția la o neînțelegere minoră poate fi o scurtă discuție.

Alteori, din nefericire, o prietenie nu se destramă dintr-odată, ci treptat, fiindcă cei doi își dau seama că nu sunt chiar atât de asemănători precum au crezut. Nu uita că, pe măsură ce te maturizezi, domeniile tale de interes se schimbă, și la fel se întâmplă și în cazul prietenului tău. Ce poți face când simți că prietenia voastră slăbește?

Ce poți face?

Ți s-a întâmplat vreodată să îți se rupă o haină la care îți mult? Ce-ai făcut? Ai aruncat-o sau ai cusut-o? Vei spune, firește, că asta depinde de cât de tare s-a rupt și de cât de mult îți plăcea haina. Dar dacă-ți plăcea mult, probabil că ai fă-

**O prietenie în care a apărut
o neînțelegere este ca o haină
care s-a rupt – ambele pot fi
însă reparate**

Dacă ar fi să iau totul de la capăt, nu m-aș mai aștepta la o prietenie perfectă. L-aș asculta mai mult pe prietenul meu, l-aș susține și nu m-aș mai concentra asupra greșelilor lui. Acum îmi dau seama că, pentru a avea o prietenie reușită, trebuie să înfrunți dificultățile ce-ar putea apărea. — Keenon

cut tot ce ai putut ca să o repari. La fel se poate întâmpla și în cazul unei prietenii destrămate. În mare măsură depinde de ce s-a întâmplat și de cât de mult prețuiai acea prietenie.*

Dacă un prieten îi-a vorbit necugetat sau a făcut ceva ce te-a deranjat, ai putea să treci peste asta dând ascultare sfatului din Psalmul 4:4: „Vorbiți în inima voastră, în patul vostru și tăčeți“. Așadar, înainte de a pune capăt unei prietenii, gândește-te bine! A făcut-o intenționat? Dacă nu ești sigur, de ce să nu pleci de la premisa că prietenul tău n-a avut intenții rele? Deseori, poți lăsa ca ‘iubirea să acopere o mulțime de păcate’ (1 Petru 4:8).

N-ar fi rău să te analizezi și să vezi în ce măsură ai contribuit și tu la această problemă. De pildă, dacă prietenul tău a vorbit cu alții despre un lucru confidențial pe care îl-ai spus tu, nu cumva a fost neînțelept din partea ta să pui pe umerii

* Unii poate că nu merită să fie prietenii noștri apropiati. Și asta mai cu seamă dacă nu mai au o conduită creștină (1 Corinteni 5:11; 15:33).

STIAI CĂ... ?

Într-o prietenie adevărată trebuie să-l lași pe celălalt să respire (Proverbele 25:17). Dacă, dimpotrivă, ești posesiv, încercând să-ți controlezi prietenul în fiecare clipă și să-i acaparezi toată atenția, prietenia se va rupe.

lui ceva ce nu poate duce? Și încă ceva: Dacă ești luat peste picior, nu cumva ești tu de vină, pentru că vorbești prea mult sau necugetat? (Proverbele 15:2). Dacă e așa, întreba-te: „N-ar trebui oare să fac unele schimbări ca prietenul meu să mă respecte mai mult?“.

,„Am putea vorbi despre ce s-a întâmplat?“

Dacă simți totuși că nu poti să treci peste problema respectivă, poate ar fi bine să vorbești cu prietenul tău. Ai însă grija să nu fii supărat în acel moment. Biblia spune: „Un bărbat furios stârnește vrajbă, dar cel încet la mânie potolește cearta“ (Proverbele 15:18). Așteaptă până te calmezi. Încearcă să rezolvi situația numai după aceea.

Când vorbești cu prietenul tău, amintește-ți că nu vrei ‘să întorci rău pentru rău’ (Romani 12:17). Scopul tău este de a rezolva problema și de a restabili prietenia

►►► plan de acțiune

*Dacă aş vrea să-i spun unui prieten că m-a rănit,
aş putea începe astfel:*

*Chiar dacă un prieten m-a supărat cu ceva,
am să încerc să mențin pacea spunându-i:*

Aş vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

MODEL DE URMAT

Lidia

Deși abia a devenit creștină, Lidia **ia inițiativa** și le arată ospitalitate lui Pavel și însoțitorilor lui (Faptele 16:14, 15). Astfel, ea are deosebitul privilegiu de a sta în compania acestor discipoli ai lui Cristos. După ce Pavel și Sila sunt eliberați din închisoare, la cine merg? La Lidia! (Faptele 16:40)

Ai putea și tu, asemenea Lidiei, să iezi inițiativa să cunoști alte persoane? Cum? **Începe cu lucruri mici.** Încearcă să discuți doar cu câte o persoană o dată. Îți-ai putea propune să **începi o discuție** cu cineva la fiecare întunire creștină. Încearcă să zâmbești. Dacă nu știi ce să spui, **pune întrebări** sau spune ceva despre tine. **Ascultă cu atenție.** După un timp, probabil că te vei simți mai în largul tău și vei putea vorbi despre mai multe lucruri. Oamenii reacționează, de obicei, favorabil la cuvinte plăcute, rostite din inimă și pe un ton amabil (Proverbele 16:24). Fiind prietenoasă și ospitalieră, Lidia a fost binecuvântată cu **prietenii buni**. Și tu vei fi binecuvântat dacă-i vei urma exemplul!

SFAT

Înainte de a trage concluzii, află și versiunea prietenului tău (Proverbele 18:13).

(Psalmul 34:14). Așadar, fii sincer. Ai putea spune ceva de genul: „Suntem prieteni de atâtă timp! Am putea vorbi despre ce s-a întâmplat?”. Odată ce-ai aflat cauza problemei, îți va fi mai ușor să

reînnozi prietenia. Dacă prietenul tău nu vrea să discute, atunci măcar vei fi liniștit că *ți-ai făcut partea*, încercând să restabilești pacea.

În concluzie, fii sigur că, deși „există tovarăși care sunt gata să se distrugă unul pe altul”, există și „un prieten mai apropiat decât un frate” (Proverbele 18:24). E normal ca și cele mai strânse prietenii să treacă prin momente de tensiune. Când se întâmplă asta, dă-ți toată silința să remediezi situația. În plus, dorința de a rezolva neînțelegerile e o dovadă de maturitate.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Unii tineri din anturajul tău petrec ore în sir discutând online. De ce îi atrage atât de mult acest gen de comunicare?*

CE PĂRERE AI?

- **De ce unele prietenii se destramă?**
- **Ce fel de greșeli i-ai putea trece cu vederea unui prieten și despre ce fel de greșeli crezi că ar trebui să-i vorbești, dacă te-a rănit?**
- **Dacă un prieten te-a făcut să suferi, ce poți învăța din această experiență dureroasă?**
- **Ce poți face ca să reduci riscul de a fi rănit de un prieten?**

E potrivit să leg prietenii online?

Ce fel de comunicare preferi?

- Față-n față
- La telefon
- Online

Cu cine reușești să discuți mai ușor?

- Cu colegii de clasă
- Cu membrii familiei
- Cu colaboratorii creștini

Unde te simți mai în largul tău să discuți?

- La școală
- Acasă
- La întrunirile congregatei

CE-AI răspuns la prima întrebare? Că preferi să comunic mai degrabă online decât față-n față? Dacă aşa stau lucrurile, să știi că nu ești singurul! Multă tineri se folosesc de internet ca să lege prietenii și să le păstreze. „E extraordinar! Poți lua legătura cu oameni din toate colțurile pământului, oameni pe care altminteri n-ai avea cum să-i întâlnești“, spune o Tânără pe nume Elaine. Pe Tammy, care are 19 ani, o mai atrage ceva. „Te poți prezenta într-o lumină favorabilă“, spune ea. „Când discuți cu cineva față-n față și nu-i place de tine, nu mai ai ce să faci.“

Ce-ai răspuns la a doua și la a treia întrebare? Că îți e mai ușor să discuți cu colegii de clasă decât cu colaboratorii creștini? Să nu te mire! „La școală e mai ușor să găsești pe cineva care trece prin ceea ce treci tu“, spune Jasmine, care are 18 ani. „Iar asta te face să te simți mai în largul tău.“

Punând toate aceste lucruri cap la cap, probabil și se pare normal să discuți online cu colegii de școală. Tammy recunoaște că aşa a făcut o vreme. „Toți colegii vorbeau online despre o groază de chestii și nu-mi plăcea să fiu lăsată la o parte“, spune ea.* Natalie, care are 20 de ani, a creat o pagină Web tocmai ca să țină legătura cu prietenii. „Tehnologia avansează. Apar mereu noi forme de comunicare, iar comunicarea online este una dintre ele. Și chiar îmi place“, mărturisește Natalie.

Gândește-te la pericole

Nu începe îndoială, pentru unii este mult mai ușor să-și facă prieteni online și să păstreze legătura cu ei. „Internetul îți dă acea siguranță de sine pe care o conversație față-n față nu îți-o dă“, spune Natalie. Tammy e și ea de aceeași părere. „Dacă ești timid din fire“, spune ea, „cu comunicarea online ai avantajul că îți poți cântări dinainte fiecare cuvînțel pe care vrei să-l spui.“

Dar acest tip de comunicare prezintă și pericole, și ar fi o nebunie să le ignori. Gândește-te puțin: Ai merge legat la ochi pe străzile unui cartier periculos? Atunci de ce ai naviga pe internet fără să-i cunoști pericolele?

ȘTIAI CĂ...

Unei persoane cu intenții rele nu-i trebuie decât câteva date obținute online – poate numele de familie, numele școlii la care înveți și numărul tău de telefon – ca să dea de tine.

Gândește-te la pericolele pe care le-ai putea întâlni în timp ce cauți să-ți faci prieteni pe internet. „Foarte ușor poți să dai peste indivizi fără scrupule“, spune Elaine, căreia, un timp, i-a plăcut să discute

* Despre prieteniiile cu colegii de școală se va vorbi mai pe larg în capitolul 17.

online cu necunoscuți. Ea adaugă: „Uneori, la numai câteva minute ești agasat cu remarci indecente sau întrebări precum: «Ești virgină? Faci sex oral?». Ba se găsesc unii care-ți mai și propun să faceți cibersex“.

Dar oare e greșit să discuți online cu un prieten de încredere? Chiar și într-o astfel de situație trebuie să fii atent! „Ai putea petrece prea mult timp discutând cu o persoană de sex opus care-ți este «doar prieten»“, spune Joan. „Cu cât petreci mai mult timp trimițându-i mesaje, cu atât prietenia devine mai strânsă, iar discuțiile mai intime.“

„Cei care ascund ceea ce sunt“

Regele David știa cât de important era să se păzească de prieteniiile rele. El a scris: „Nu stau cu oamenii minciuni și nu mă însotesc cu cei care ascund ceea ce sunt“ (Psalmul 26:4).

Ți s-a întâmplat vreodată, când erai online, să dai pes-te oameni din categoria celor despre care a vorbit David? În ce situații oamenii „ascund ceea ce sunt“ când discută online?

.....
S-ar putea oare ca și *tu* să-ți ascunzi adevărata personalitate când ești online?
„Începeam să discut cu cineva și apoi mă

Ai merge legat la ochi pe străzile unui cartier periculos? Atunci de ce ai naviga pe internet fără să-i cunoști pericolele?

**„Nu stau cu oamenii mincinoși și
nu mă însoțesc cu cei care ascund
ceea ce sunt.“** (Psalmul 26:4)

dădeam drept altcineva, în funcție de ceea se discută“, spune Abigail, căreia îi plăcea să viziteze spațiile de discuții.

O fată pe nume Leanne a recurs la o altă formă de înșelăciune. Ea povestește: „Discutam cu regularitate online cu un băiat din altă congregație. Nu după mult timp am început să ne facem «declarații de dragoste». Când părinții treceau pe lângă calculator, minimalizam pagina de pe ecran, iar ei habar n-aveau ce făceam. Nici

nu le trecea prin minte că fiica lor de 13 ani îi scria poezii de dragoste unui băiat de 14 ani“.

SFAT

**Timpul zboară când
ești pe net. Așadar,
stabilește-ți limite și
străduiește-te
să le respecti!
La nevoie, ai putea
pune ceasul să sună
când expiră timpul.**

Fii vigilant!

Firește că există situații în care e potrivit să discuti online cu cineva. Mulți oameni, între care și adulții, se folosesc de internet ca să țină

legătura cu prietenii. Dacă și tu ești în această situație, oare n-ar trebui să-ți iezi niște măsuri de precauție? Tine cont de următoarele sugestii.

● **Urmărește cât timp stai pe internet.** Nu permite calculatorului să-ți răpească timpul de la lucruri mai importante, precum somnul. „Unii colegi ziceau că stăteau până la trei dimineață pe internet“, spune un Tânăr pe nume Brian (Efeseni 5:15, 16).

**“ Nu discut online cu persoane pe care
nu le cunosc sau cu care nu m-aș
întovărăși în viața de zi cu zi.” — Joan**

- Comunică doar cu cei pe care-i cunoşti sau cu cei a căror identitate o poți verifica. Adesea, indivizi fără scrupule caută pe internet să ademenească tineri naivi (Romani 16:18).
- Fii foarte atent când faci cumpărături online. Fii foarte atent când dai date personale, pentru că ai putea cădea victimă unei fraude sau poate și mai rău (Matei 10:16).
- Când le trimiți fotografii prietenilor, întreabă-te: Sunt ele demne de un slujitor al lui Dumnezeu? (Tit 2:7, 8)
- Dacă ai fi față-n față cu cineva care începe să spună „lucruri care nu sunt potrivite“, ai pune capăt discuției; fă la fel și într-o conversație online (Efeseni 5:3, 4).

plan de acțiune

Aș vrea să limitez timpul petrecut pe internet la
pe săptămână, iar pentru asta trebuie să

Dacă mi se va întâmpla să discut online cu un necunoscut, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

● **Fii mereu sincer.** Dacă ‘ascunzi ceea ce eşti’ de părini, înseamnă că ceva nu e în regulă. „Vorbesc deschis cu mama. Îi arăt tot ce fac pe internet“, spune o adolescentă pe nume Kari (Evrei 13:18).

„A meritat să aştept!“

E normal să-ți dorești să ai prieteni, pentru că noi, oamenii, am fost creați să ne bucurăm de compania celor din jur (Geneza 2:18). Așadar, nevoia de a avea prieteni e în armonie cu modul în care ai fost creat! Fii însă atent cum îți-i alegi!

Fii convins că poți găsi cei mai buni prieteni dacă îi alegi potrivit normelor biblice. O Tânără de 15 ani a spus: „E greu să găsești prieteni care îl iubesc pe Iehova și care ţin la tine. Dar când i-ai găsit, îți spui: A meritat să aştept!“.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Cine a spus că vorbele nu dor?

Bârfa poate răni la fel de adânc precum sabia.

Cum îi poți pune capăt?

CE PĂRERE AI?

- **Care sunt avantajele și dezavantajele comunicării online în comparație cu conversațiile față-n față?**
- **De ce este ușor să te dai drept altcineva când discuți online?**
- **Cum poți avea control asupra timpului pe care-l petreci pe internet?**
- **Cum te-ai putea folosi de comunicarea online într-un scop bun?**

12

De ce e greșit să bârfești?

„Odată am mers la o petrecere, iar ziua următoare se zicea despre mine că făcusem sex cu unul dintre băieții invitați. Nu era nici pe departe adevărat!“ — Linda

„Uneori aud zicându-se despre mine că mi-aș da întâlniri cu o fată pe care, de fapt, nici n-o cunosc! Mulți bârfesc fără să-i intereseze dacă ce spun e adevărat sau nu.“ — Mike

BÂRFA poate da vieții mai multă culoare decât un film de acțiune. Amber, care are 19 ani, a simțit pe pielea ei adevăratul acestor cuvinte. „Am fost mereu ținta bârfelor“, spune ea. „La un moment dat s-a zvonit că aş fi însărcinată, că aş fi făcut avorturi, că vând și cumpăr droguri, ba chiar că mă droghez. De ce-ar spune lumea aşa ceva despre mine? N-am nici cea mai vagă idee!“

Având la dispoziție e-mail-ul sau *instant messaging*-ul, tineri cu intenții rele îți pot păta reputația fără să rostească un cuvânt. E suficient să apese câteva taste și zvonurile malicioase ajung numai decât la zeci de curioși, nerăbdători să le devoreze! Uneori se creează un site web doar cu scopul de a umili pe cineva. Blogurile online, folosite des în ultimul timp, sunt suprasaturate cu bârfe pe care nimeni n-ar avea curajul să le spună pe față.

Dar este oare *întotdeauna* greșit...

Să vorbești despre alții?

Cum consideri următoarea afirmație?

Este întotdeauna greșit să vorbești despre alții.

 Adevărat Fals

Care este răspunsul corect? Depinde de situație. Pot exista situații în care chiar e bine să vorbești despre alții.

De fapt, Biblia ne îndeamnă ‘să arătăm interes față de ceilalți’ (Filipeni 2:4). Asta nu înseamnă să ne amestecăm în chestiuni ce nu ne privesc (1 Petru 4:15). Totuși, din discuțiile amicale putem afla informații ce ne pot fi de folos, de exemplu, cine s-a căsătorit sau cine a avut

ȘTIAI CĂ... ?

**Dacă pleci urechea
la bârfe, ești,
în parte, vinovat
de transmiterea lor.
Lăsându-l pe cel ce
bârfește să spună
tot ce are de spus,
practic contribui la
răspândirea zvonurilor.**

“ Ce lecție am primit când persoana pe care am bârfit-o a aflat și a venit să vorbească cu mine! N-am avut cum să evit confruntarea. Am învățat că e mai bine să discuți cu cineva față-n față decât să-l vorbești pe la spate! ”

— Paula

un copil. Să fim sinceri, nu putem spune că ne pasă de cei din jur dacă nu vorbim deloc despre ei!

Cu toate acestea, astfel de discuții pot degenera ușor în bârfă. De pildă, o remarcă inocentă de genul „Dan și Liza ar fi o pereche grozavă“ ar putea fi transmisă mai departe sub forma „Dan și Liza sunt o pereche grozavă“ — deși cei doi poate că nici nu sunt la curent cu presupusa lor idilă. „Nimic grav“, ai putea spune. Ce-ai zice însă dacă ai fi chiar tu în pielea lui Dan sau a Lizei?

Julie, care are 18 ani, a fost la un moment dat victima bârfelor și a suferit mult. „Bârfele m-au enervat. Din cauza lor mi-am pierdut încrederea în oameni“, spune ea. Jane, care are 19 ani, a trecut prin ceva asemănător. „Am ajuns să-l evit pe băiatul cu care, chipurile, îmi dădeam întâlniri. Eram simpli prieteni și mi se părea nedrept să nu pot vorbi cu el de teamă să nu iasă zvonuri“, mărturisește ea.

„Condu“ cu atenție conversația!

Cum ți-ai putea înfrâna limba când te simți tentat să bârfești? Ca să poți răspunde la întrebare, gândește-te de câtă dexteritate ai nevoie când conduci o mașină pe o stradă aglomerată. Poate că, pe neașteptate, va trebui să treci pe altă bandă, să dai prioritate altei mașini sau chiar să oprești. Dacă ești atent, reușești să prevezi pericolele și să le eviți.

La fel stau lucrurile și când conversezi cu cineva. De regulă, îți poți da seama când discuția este pe punctul

**Bârfa este o armă periculoasă
care poate distrugă
reputația cuiva**

de a degenera în bârfa. Când se întâmplă asta, ai putea trece pe altă bandă, ca să spunem aşa. În caz contrar, e bine să știi un lucru: bârfa poate face mult rău.

„Am spus odată despre o fată ceva urât, că e nebună după băieți, și nu știi cum, asta a ajuns la urechile ei“, povestește Mike. „N-am să uit niciodată câtă durere i se citea în glas când a venit să vorbească cu mine. Remarca mea necugetată o rânișe adânc. Ne-am împăcat după un timp, însă cât de greu mi-a fost să știi că jignisem pe cineva în felul acesta!“

Nu încape îndoială, cuvintele pot râni. Chiar și Biblia recunoaște că „vorbirea necugetată a unui om este ca străpunerea unei săbii“ (Proverbele 12:18). Iată deci încă un motiv

pentru a-ți cântări bine cuvintele înainte de a vorbi! E adevărat că-ți trebuie multă stăpânire de sine ca să pui capăt unei conversații savuroase. Totuși, iată ce spune Carolyn, o Tânără de 17 ani: „Trebuie să fii foarte atent la ce spui. Dacă ceea ce ai auzit nu provine dintr-o sursă

SFAT

Dacă cineva începe să bârfească, ai putea spune: „Nu-mi prea place discuția asta. În definitiv, persoana nici măcar nu e aici ca să se apere“.

sigură, s-ar putea să te trezești răspândind minciuni“. Așadar, când crezi că o conversație poate aluneca pe panta bârfei, aplică sfatul apostolului Pavel: „Să vă străduiți să trăiți liniștiți, să vă vedeți de treburile voastre“ (1 Tesaloni-ceni 4:11).

Cum ai putea să arăți interes față de alții și totuși să-ți vezi de treburile tale? Înainte de a discuta despre cineva în-treabă-te: „Chiar știu cum stau în realitate lucrurile? Ce motive am să transmit această informație? Ce reputație am să-mi fac dacă bârfesc?“. Ultima întrebare este deosebit de importantă, întrucât se știe că bârfa dezvăluie mai multe despre *propriul* caracter decât despre cel al persoanei pe care o bârfești.

Când victimă ești tu

Ce poți face însă dacă tu ești subiect de bârfă? „Nu te grăbi să te mânnii în spiritul tău“, avertizează Eclesiastul 7:9. Încearcă mai degrabă să nu reacționezi exagerat. Biblia

plan de acțiune

Data următoare când mă voi simți tentat să răspândesc un zvon, am să

Dacă aud spunându-se lucruri urâte despre mine, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**„Cine veghează asupra gurii sale
își păzește sufletul. Cine își deschide larg
buzele ajunge la pierzare.“** (Proverbele 13:3)

spune: „Nu pune la inimă toate cuvintele pe care le spun oamenii ... Căci știe bine inima ta de câte ori i-ai vorbit și tu de rău pe alții“ (Eclesiastul 7:21, 22).

Firește, nimic nu poate scuza bârfa. Dar, dacă dramatizezi situația, îți faci mai mult rău decât îți-a făcut bârfa în sine. Procedeață asemenea lui Renee. „Sufăr când cineva spune ceva negativ despre mine, dar încerc să nu fac o tragedie din asta“, spune ea. „Oricum, sunt sigură că săptămâna viitoare vor avea alt subiect de discuție.“*

Așadar, fii înțelept și nu lăsa ca o conversație amicală să degenerizeze în bârfă. Iar când tu însuți ești vorbit de rău, dă dovadă de maturitate și nu dramatiza situația. Fie ca faptele tale să vorbească în locul tău (1 Petru 2:12). Procedând aşa, vei fi în relații bune cu alții și vei fi aprobat de Dumnezeu.

* În unele situații ar fi înțelept să discuți cu tact cu persoana care te-a bârfit. De cele mai multe ori însă nu e necesar, întrucât „iubirea acoperă o mulțime de păcate“ (1 Petru 4:8).

CE PĂRERE AI?

- **Când este potrivit să discutăm despre alții?**
- **Ai fost vreodată ținta bârfelor?
Ce ai învățat din această experiență
neplăcută?**
- **Cum are de suferit reputația ta dacă
răspândești bârfe?**

3 PRIETENIILE

Menționează o problemă pe care ai avut-o recent cu un prieten de-al tău.

Acum, după ce ai citit această parte a cărții, cum crezi că ai putea rezolva problema?

4

ȘCOALA ȘI COLEGII

Te chinui să ai măcar note de trecere la anumite materii?

- Da
 Nu

Ai fost vreodată victimă intimidărilor sau a hărțuirii sexuale la școală?

- Da
 Nu

Te simți uneori tentat să imiți purtarea nepotrivită a colegilor tăi?

- Da
 Nu

Poate spui în sinea ta: „Dacă trec cu bine de școală, trec cu bine de orice!“ În aceste cuvinte este un sâmbure de adevăr. În definitiv, școala te pune la încercare pe plan intelectual, afectiv și spiritual. Cum poți obține o bună instruire, fără să te lași influențat de purtarea nepotrivită a unor colegi de-a tăi? **Capitolele 13–17** te vor ajuta să dobândești calitățile de care ai nevoie în acest sens.

Cum
aș putea fi
un elev
mai bun?

IMAGINEAZĂ-ȚI că ești prins în desisurile unei jungle întunecoase. Lumina soarelui abia pătrunde prin frunzișul des. Înconjurat de atâta vegetație, abia dacă mai poți face o mișcare. Ca să scapi, trebuie să-ți croiești drum cu o macetă.

Unii aseamănă anii de școală cu scena descrisă mai sus. În definitiv, stai toată ziua încis într-o sală de curs, iar seara și-o petreci făcându-ți temele. Te regăsești în această situație? Menționează mai jos care este *cea mai grea materie* pentru tine.

De câte ori nu și-au spus părinții sau profesorii să depui mai multe eforturi la această materie! Iar asta nu ca să-ți facă viața amară. Ei nu vor altceva decât ca tu să-ți dai totă silința. Așadar, ce poti face dacă, din cauza insistențelor lor, îți vine mai degrabă să lași totul baltă decât să te pui cu burta pe carte ca să te ridici la nivelul aşteptărilor lor? Cu uneltele adecvate, îți poți croi drum prin „junglă“! Dar despre ce unelte este vorba?

● **1. O atitudine pozitivă față de învățat.** Dacă ai un punct de vedere negativ asupra învățătului, n-ai să te simți niciodată impulsionat să obții rezultate bune la școală. Încearcă totuși să privești situația în ansamblu. Apostolul Pavel a scris: „Cine ară trebuie să are cu o speranță și cine treieră trebuie să facă aceasta cu speranța că-și va lua partea“ (1 Corinteni 9:10).

Poate acum nu și-e ușor să înțelegi cât este de important ‘să ari’, cu alte cuvinte să muncești din greu la anumite

ȘTIAI CĂ... ?

Dacă copiezi, ceilalți și-ar putea pierde încrederea în tine, iar progresul tău școlar ar putea fi frânat. Mai rău decât atât, relațiile tale cu Dumnezeu vor avea de suferit (**Proverbele 11:1**).

**A trece cu bine
prin școală e ca și cum
ți-ai croi drum prin junglă
– în ambele cazuri
ai nevoie de unelte
potrivite**

materii. În fond, nu toate materiile din programă par, cel puțin pentru moment, importante. Cu toate acestea, dobândind o instruire mai variată, vei înțelege mai bine mersul lumii.

Vei putea ‘deveni orice pentru oameni de orice fel’ și vei putea discuta cu persoane din diverse medii sociale sau culturale (1 Corinteni 9:22). Și, nu în ultimul rând, îți vei dezvolta capacitatea de găndire, ceea ce-ți va fi de real ajutor mai târziu.

● **2. Un punct de vedere pozitiv cu privire la propriile capacități.** Școala îți poate scoate la iveală talentele. Pavel i-a scris lui Timotei: „Să ațâți ca pe un foc darul lui Dumnezeu care este în tine“ (2 Timotei 1:6). După cât se pare, Timotei promise unele privilegii deosebite în congregația creștină. Totuși, talentele, sau „darul“, cu care-l înzestrase Dumnezeu nu trebuiau să rămână în stare latentă și nici să se irosească. Ele trebuiau cultivate. Un lucru e sigur: performanțele școlare nu depind de Dumnezeu. Mai mult, talentele tale sunt unice, iar școala te poate ajuta să descoperi și să cultivi talente pe care nu știai că le ai.

“Remarc un lucru la cei de-o seamă cu mine: obiceiurile de studiu pe care le-au avut în școală se reflectă în viața lor spirituală. Cine n-a învățat din plăcere la școală nu se simte atras nici de studiul personal al Bibliei.” — Sylvie

Nu-ți semna singur condamnarea la eșec, spunându-ți că nu ești în stare să faci îmbunătățiri. Când îți trec prin minte gânduri negative cu privire la propriile capacitați, străduiește-te să le înlocuiesti cu gânduri pozitive. De pildă, când unii, pare-se pe nedrept, au criticat modul lui Pavel de a se exprima, acesta a răspuns: „Chiar dacă sunt nepriceput în vorbire, cu siguranță că nu sunt aşa în cunoștință“ (2 Corinteni 10:10; 11:6). Pavel era conștient de punctele lui slabă, dar și de punctele lui forte.

Dar tu? Știi care-ți sunt punctele forte? Dacă nu, vorbește cu un adult de încredere, care te cunoaște bine. Te-ar putea ajuta să-ți cunoști punctele forte și să te folosești cât mai bine de ele.

● **3. Bune obiceiuri de studiu.**
Nu poti avea succes la școală dacă nu înveți. Nu uita un lucru: Mai devreme sau mai târziu tot la învățat ai să ajungi. Dar, poate, chiar și numai cuvântul „a învăța“ îți sună neplăcut. Totuși, studiul este util. De fapt, cu puțin efort, chiar o să ajungă să-ți placă!

SFAT

Când înveți, mai întâi trece în revistă materialul ca să-ți faci o idee despre el. Apoi, formulează întrebări pornind de la fiecare subtitlu. După aceea, citește materialul și caută răspunsul la întrebări. La final, vezi dacă îți amintești ce ai citit.

**„Cine se uită după vânt nu va semăna
și cine se uită la nori nu va secera.“**

(Eclesiastul 11:4)

Dar, ca să cultivi obiceiuri bune de studiu, trebuie să-ți organizezi bine timpul. Ține minte: Câtă vreme ești la școală, studiul trebuie să fie o prioritate. E adevărat, Biblia spune că este „un timp pentru a râde“ și „un timp pentru a juca“ (Eclesiastul 3:1, 4; 11:9). Și, asemenea majorității tinerilor, probabil ai vrea să ai și tu ceva timp pentru destindere*. Dar Eclesiastul 11:4 avertizează: „Cine se uită după vânt nu va semăna și cine se uită la nori nu va secera“. Ce învățăminte poți desprinde de aici? Fă-ți temele mai întâi și destinde-te după aceea. Sigur vei găsi timp pentru amândouă!

Prea multe teme?

Ce poți face dacă pur și simplu ești sufocat de teme? Iată ce a spus Sandrine, o Tânără de 17 ani: „Ca să-mi fac temele,

* Pentru mai multe informații, vezi partea a opta a acestei cărți.

»»» plan de acțiune

Aș vrea să văd în carnet nota ____ la această materie

Am să mă străduiesc să fac îmbunătățiri
la această materie astfel:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

- **Găsește-ți un loc adecvat de studiu.**
Îți trebuie un loc în care să nu fii distraș.
E bine să ai o masă la care să studiezi.
Nu lăsa deschis televizorul.
- **Stabilește-ți priorități.** Întrucât instruirea este importantă, ia hotărârea de a nu deschide televizorul până nu-ți termini temele.
- **Nu amâna.** Programează-ți bine temele și nu te abate de la programul făcut.
- **Întocmește-ți un plan.** Decide cu ce temă să începi și de care să te ocupi după aceea. Așterne în scris acest plan și alocă timp fiecărui lucru pe care îl-ai propus. După ce ai terminat o temă, bifează în dreptul ei.
- **Fă pauze.** Când simți că nu te mai poți concentra, fă o scurtă pauză. Dar întoarce-te cât mai repede la teme.
- **Ai încredere în propriile capacități.** Nu uita că diferența dintre un elev bun și unul slab are de-a face mai degrabă cu sârghiuța decât cu inteligența. Poți avea succes la școală! Depunând eforturi asi-due, vei avea rezultate excelente!

îmi trebuie două, trei ore pe seară, plus weekendurile“. În unele țări, elevilor le trebuie mult mai mult. Cum poți face față acestei avalanșe de teme? Încearcă sugestiile de la pagina 119.

Croiește-ți drum

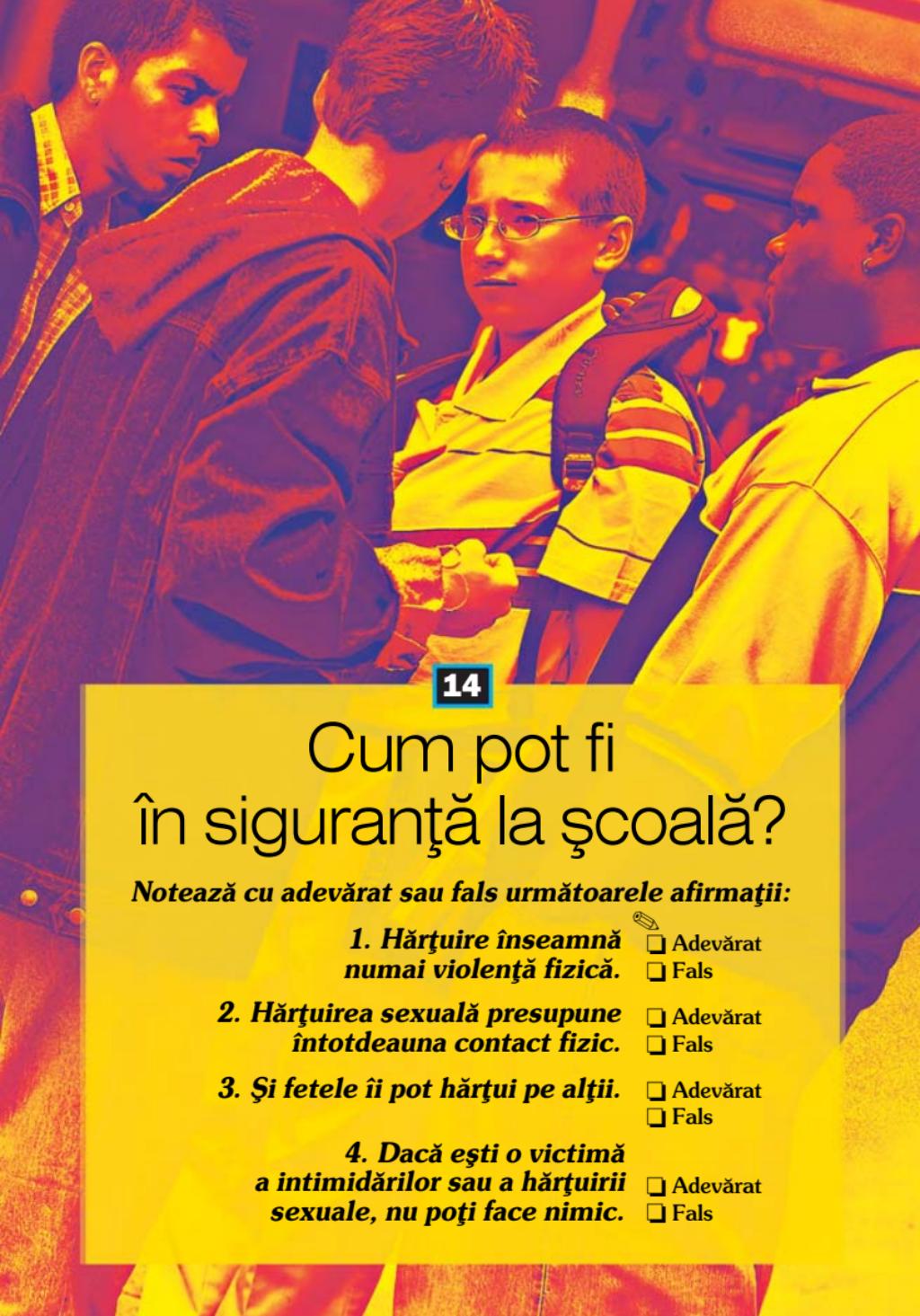
Referindu-se la lucrurile care îl puteau ajuta pe Timotei să facă progrese spirituale, Pavel i-a scris: „Meditează la aceste lucruri, lasă-te absorbit de ele, pentru ca progresul tău să fie clar pentru toți“ (1 Timotei 4:15). Depunând eforturi sârguinicioase, și progresul tău la învățătură va fi evident.

Gândește-te la ilustrarea prezentată la începutul capitolului. Când te află în desărurile unei jungle, ai nevoie de unealta potrivită (maceta) pentru a-ți croi drum. La fel stau lucrurile și cu școala. Ca să nu ajungi să te simți sufocat de exigențele părinților și ale profesorilor, folosește cele trei „unelte“ prezentate în acest capitol și vei avea succes. Vei fi fericit că le-ai folosit când îți vei vedea rezultatele la învățătură!

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *De parcă n-ai avea destule probleme la școală, acum ești și hărțuit. Ce poți face?*

CE PĂRERE AI?

- **De ce trebuie să fii sârguincios la școală?**
- **Când este cel mai nimerit moment din zi pentru a învăța și a-ți face temele?**
- **Care e cel mai potrivit loc din casă unde-ți poți face temele și unde poți învăța?**
- **Ce poți face ca hobby-urile și destinderea să nu-ți afecteze notele?**

14

Cum pot fi în siguranță la școală?

Notează cu adevărat sau fals următoarele afirmații:

- 1. Hărțuire înseamnă numai violență fizică.**
 Adevărat
 Fals
- 2. Hărțuirea sexuală presupune întotdeauna contact fizic.**
 Adevărat
 Fals
- 3. Și fetele îi pot hărțui pe alții.**
 Adevărat
 Fals
- 4. Dacă ești o victimă a intimidărilor sau a hărțuirii sexuale, nu poți face nimic.**
 Adevărat
 Fals

TEROARE. Așa ar putea descrie milioane de tineri o zi de școală. „Cele 15 minute de mers cu autobuzul mi se păreau o eternitate. Era un coșmar. Nu era destul că mă insultau, dar au început și să mă agreseze fizic“, spune un Tânăr pe nume Ryan. Alți tineri cad victimă hărțuirii sexuale. „Un băiat foarte popular [în școală] m-a prins într-un colț pe holul școlii și a început să mă pipăie“, povestește o Tânără pe nume Anita. „L-am rugat frumos să-și ia mâinile de pe mine, dar nu a mers. Credea că glumesc.“

Unii adolescenti sunt hărțuiți online de colegii de clasă. Te regăsești în una dintre aceste situații? Dacă da, poți schimba cu ceva lucrurile? Desigur! Dar, înainte de toate, să vedem care dintre afirmațiile de la începutul acestui capitol sunt adevărate și care sunt false.

1. Fals. Majoritatea celor ce-i hărțuiesc pe alții se folosesc de cuvinte, nu de pumni. Amenințările, insultele, sarcasmul și batjocurile sunt și ele forme ale hărțuirii.

2. Fals. Și „un compliment“ cu conotații sexuale, o glumă obscenă sau ocheadele amoroase pot fi forme ale hărțuirii sexuale.

3. Adevărat. Cei ce îi hărțuiesc pe alții pot fi de ambele sexe.

4. Fals. Poți pune capăt acestui tratament abuziv. Să vedem cum.

Cum să învingi fără să folosești pumnii

Unii te provoacă doar ca să vadă cum reacționezi. Biblia dă un sfat înțelept: „Nu te grăbi să te mânii în spiritul tău“ (Ecle-

ȘTIAI CĂ...

Dacă porții culorile ori accesoriile specifice unor grupuri, riști să fii luat în vizor și atacat. Un fost membru al unei bande de cartier spune: „Cine se îmbrăca asemenea nouă, dar nu era de-al nostru, era luat în colimator. Ori ni se alătura, ori era bătut“.

“Dacă-ți dai seama că e pe cale să se iște o încăierare, vezi-ți mai degrabă de treaba ta și du-te acasă. Unii care au rămas să vadă ce se întâmplă au dat de necaz.” — Jairo

siaștul 7:9). Adevărul este că ‘întorcând rău pentru rău’, vei pune gaz pe foc și vei crea mai multe probleme (Romani 12:17). Așadar, cum poți învinge fără să folosești pumnii?

Nu lua chiar totul în serios. Dacă cineva te tachinează doar de dragul de a face haz, nu te supăra, încearcă să râzi și tu. „Uneori, cel mai bine este să nu iezi prea în serios atacurile verbale“, spune un Tânăr pe nume Eliu. Dacă respectivul vede că vorbele lui nu au efectul scontat, s-ar putea să nu te mai tachineze.

Fii bland. Biblia spune: „Un răspuns bland îndepărtea furia“ (Proverbele 15:1). Vorba blândă este lucrul la care se aşteaptă cel mai puțin persoana în cauză și poate detensiona atmosfera. E adevărat, ca să-ți păstrezi cumpătul când ești atacat, îți trebuie multă stăpânire de sine, dar aceasta este întotdeauna cea mai bună soluție. În Proverbele 29:11 se afirmă: „Cel fără minte își iese cu totul din fire, dar cel întelept își păstrează spiritul calm până la capăt“. Blândetea este semn de tărie. O persoană blândă nu-și pierde ușor echilibrul, pe când cel ce te hărțuieste este, în general, ne-sigur pe el, iritat sau chiar

SFAT

Când cineva te hărțuieste, fii ferm, dar nu agresiv. Spune-i răspicat să înceteze. Păstrează-ți calmul și pleacă. Dacă nu încetează, vorbește cu cineva care e în măsură să te ajute.

disperat. Nu întâmplător Biblia spune: „Cine este încet la mânie valorează mai mult decât un om puternic“ (Proverbele 16:32).

Apără-te. Dacă situația scapă de sub control, caută o cale de scăpare. În Proverbele 17:14 se arată: „Pleacă înainte să izbucnească cearta“. Prin urmare, dacă crezi că vei fi atacat, pleacă! Sau fugi chiar! Dacă nu există cale de scăpare, încearcă să te aperi cât poți de bine.

Nu ascunde incidentul. Părinții au dreptul să știe ce ți se întâmplă. Chiar ți-ar putea da niște sfaturi practice. Poate te vor îndemna să vorbești cu cineva din conducerea școlii care e în măsură să se ocupe de această problemă sau cu un consilier școlar. Fii sigur că părinții tăi și cei din conducerea școlii vor trata problema cu cea mai mare discreție ca să nu ai și mai mult de suferit.

Care e concluzia? Dacă refuzi să faci jocul celui ce te hărțuiește, el nu va avea câștig de cauză. Nu-l lăsa să te enerveze. Menține controlul asupra situației folosindu-te de sugestiile prezентate.

**A răspunde furios
când ești tachinat înseamnă
a pune gaz pe foc**

► ce să fac ca să nu fiu hărțuit sexual

Nu flirta. Flirtul e o invitație clară la hărțuire. Biblia spune: „Poate cineva să ia foc în sân, fără să î se aprindă hainele?“ (Proverbele 6:27, Cornilescu, 1996). Adevărul este că flirtul e ca jocul cu focul.

Ai grija cu cine te asociști. Este o vorbă: „Spune-mi cu cine te-nsoțești ca să-ți spun cine ești“. O Tânără pe nume Carla zice: „Dacă ești prieten cu cei care cedează la avansuri sau cu cei cărora le place să li se dea atenție, vei ajunge să fii și tu hărțuit“ (1 Corinteni 15:33).

Ai grija cum te îmbraci. O îmbrăcăminte lipsită de modestie transmite mesajul că tânjești după atenția celor de sex opus — și, mai devreme sau mai târziu, o vei primi! (Galateni 6:7)

Nu-ți ascunde convingerile creștine. Nimici nu va ști că ai convingeri morale solide dacă nu le spui că ești Martor al lui Iehova (Matei 5:15, 16).

Cum să faci față hărțuirii sexuale

Dacă ești victimă hărțuirii sexuale, ai toate motivele să fii supărat! Dar, probabil, te întrebi dacă poți face ceva. Sigur, poți face multe! Iată câteva sugestii.

Fii categoric când refuzi avansurile. Agresorul ar putea crede că un „nu“ timid înseamnă în realitate „da“ sau măcar „s-ar putea“; trebuie deci să-l convingi de contrariul. Așadar, când zici „nu“, „nu“ să fie! (Matei 5:37) Chiar dacă la început te simți stânenit, nu chicoti și nu afișa un soi de sficiune provocatoare, căci ai putea transmite un mesaj greșit. Fii ferm și direct! Asta e cea mai bună apărare!

Fă-i o scenă. Anita a zis despre cel ce-o hărțuia: „A trebuit să-l fac de rușine în fața prietenilor lui zicându-i pe un ton

**„Dacă este posibil, atât cât depinde de voi,
fiți în pace cu toți oamenii.“ (Romani 12:18)**

apăsat să NU mă mai atingă în felul acela!“. Ce s-a întâmplat? „Prietenii lui au început să râdă de el. Câteva zile a fost foarte rece cu mine, dar apoi și-a cerut scuze pentru purtarea lui. Mai târziu, când altcineva a încercat să mă necăjească, mi-a luat chiar apărarea.“

Dacă nu rezolvi nimic cu vorba, pleacă. O soluție și mai bună este să fugi. Iar dacă nu ai cum să fugi, ai dreptul să te împotrivești molestării (Deuteronomul 22:25–27). O Tânără creștină spune: „Când un băiat a încercat să pună mâna pe mine, l-am lovit cât am putut de tare și am fugit!“.

Vorbește cu cineva. „Până la urmă, asta a trebuit să fac“, recunoaște Adrienne, care are 16 ani. „Un băiat pe care-l considerasem prieten, nu-mi dădea deloc pace. Cu cât protestam mai mult, cu atât devinea mai insistent, de parcă era un joc. Atunci am apelat la părinți.“ Părinții lui Adrienne i-au dat

»»» **plan de acțiune**

Dacă cineva va încerca să mă insulte sau să mă provoace, am să

Ca să nu-mi atrag singur necazuri, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**Spune-i
cu fermitate celui
ce te hărțuiește
să te lase în pace!**

sfaturi care au ajutat-o să iasă din acea situație. Fără îndoială că și părinții tăi te-ar putea ajuta.

Nu e deloc plăcut să ai de-a face cu cineva care te hărțuiește. Dar nu uita: Dacă ești un Tânăr creștin, nu înseamnă că trebuie să fii victima neajutorată a unor astfel de persoane și nici să tolerezi comportamentul lor ori să te simți atras de avansurile lor! Urmând sugestiile menționate, poți face față unor astfel de încercări!

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Una dintre cele mai puternice influențe pe care trebuie să le înfrunți sunt presiunile din partea colegilor. Învață să capeți încredere în tine și să faci față acestor influențe.

CE PĂRERE AI?

- **Ce poți face ca să fii mai calm și mai stăpân pe tine, iar astfel să reduci riscul de a fi hărțuit?**
- **Ce poți face dacă ești hărțuit sexual? (Gândește-te la unele scenarii tipice și la posibile reacții.)**
- **De ce ar trebui să privești cu seriozitate problema hărțuirii sexuale?**

15

Cum pot înfrunta presiunile colegilor?

„La școală îți stau în față multe tentații: țigări, droguri, sex. Știi că e o prostie să faci ce zic colegii. Totuși, sunt situații în care pur și simplu nu poți să dai bir cu fugiții.” — Eve

E FIRESC să-ți dorești să fii acceptat de cei din jur. Iar presiunile exercitate de colegi exploatează tocmai această dorință. De pildă, dacă ai fost crescut potrivit normelor biblice, știi că e greșit să întreții relații sexuale înainte de căsătorie și să bei alcool în exces (Galateni 5:19–21). Mulți colegi de-ai tăi însă insistă să faci și tu ce fac ei. Dar oare, când au ales să facă aceste lucruri, au meditat și au luat ei o decizie în cunoștință de

**„Cine umblă cu înțeleptii devine înțelept,
dar cine se întovărășește cu cei fără minte
o duce rău.“ (Proverbele 13:20)**

cauză? Probabil că nu. Majoritatea au cedat influenței celor din jur. Deoarece vor să fie acceptați de anturajul lor, îi lasă pe alții să le modeleze valorile. Faci și tu la fel? Sau ai curajul de a-ți apăra convingerile?

Fratele lui Moise, Aaron, a cedat presiunilor cel puțin o dată în viață. Când israeliții s-au strâns în jurul lui și i-au cerut să le facă un dumnezeu, el a acceptat! (Exodul 32:1–4) Gândește-te: Omul acesta îl înfruntase pe faraonul Egiptului, transmițându-i plin de curaj mesajul lui Dumnezeu! (Exodul 7:1, 2, 16) Dar când frații lui, israeliții, au exercitat presiuni asupra sa, Aaron a cedat! Se pare că-i fusese mai ușor să-l înfrunte pe faraon decât pe israeliți, frații săi!

Ce se poate spune despre tine? Îți-e greu să ții cu fermitate la ceea ce știi că este drept? Îți-ar plăcea să poți face față presiunilor din partea colegilor fără să pari crispat sau cuprins de teamă? Adevărul este că *poți*! Important este să anticipatezi situațiile în care se vor face presiuni asupra ta și să te gândești cum să reacționezi. În continuare sunt enumerate patru pași care te pot ajuta în acest sens.

1. Anticipaază (Proverbele 22:3). De multe ori poți anticipa problemele. Imaginează-ți, de pilădă, că te îndreptă spre un grup de colegi care fumează. Cât de mare

ȘTIAI CĂ... .

Puțini dintre colegii tăi de clasă te vor mai căuta după un an de la terminarea școlii. Multi, probabil, nici nu-și vor mai aminti numele tău. Familia ta însă și, mai presus de toate, Iehova Dumnezeu vor fi mereu interesați de binele tău (Psalmul 37:23–25).

e probabilitatea de a ţi se oferi o ţigară? Anticipând problema, vei fi pregătit fie să o eviți, fie să-i faci față.

2. Gândește-te (Evrei 5:14). „Cum am să mă simt mai târziu dacă acum urmez glasul mulțimii?“, te-ai putea întreba. E drept, poate că un timp te vei bucura de simpatia colegilor. Dar cum ai să te simți mai târziu, când vei fi cu părinții tăi sau cu prietenii tăi creștini? Ești dispus să renunți la starea aprobată pe care o ai acum înaintea lui Dumnezeu doar ca să le fii pe plac colegilor?

3. Ia o hotărâre (Deuteronomul 30:19). Mai devreme sau mai târziu, toți slujitorii lui Dumnezeu trebuie să aleagă: fie să-i rămână fideli și să culeagă binecuvântări, fie să nu-i rămână fideli și să culeagă roade amare. Oameni asemenea lui Iosif, Iov și Isus au făcut alegerea corectă, în vreme ce Cain, Esau și Iuda, nu. *Și tu* trebuie să alegi. Ce vei face?

4. Acționează. Probabil, îți spui în sinea ta că acesta e cel mai greu pas pe care-l ai de făcut. Dar nu este aşa! Dacă te-ai gândit deja la consecințele acțiunilor tale și ai luat o hotărâre, îți va fi incredibil de ușor să-ți precizezi poziția, iar rezultatele nu vor întârzia să apară (Proverbele 15:23). Nu te îngrijora, nu e nevoie să le ții colegilor o predică din Biblie. Poate că un „nu“ spus pe un ton categoric va fi suficient. Sau, pentru a-i face să înțeleagă că poziția ta nu e negociabilă, ai putea spune:

„Pe mine să nu mă punеți la socoteală!“

„Eu nu fac chestii de-astea!“

„Chiar nu mă cunoașteți?“

„Știți doar că nu mă pretez la aşa ceva!“

Soluția este deci un răspuns prompt și convingător. Vei fi surprins când vei vedea ce repe-

SFAT

**Ca să capeți
mai mult curaj, citește
în publicațiile noastre
relatăriile slujitorilor
lui Iehova din timpurile
moderne, slujitori care
au susținut ce e drept.**

“Mulți știu că sunt Martor și mă respectă. Când vor să vorbească despre ceva deșuseat, îmi spun: «Mike, am vrea să vorbim despre ceva. Dacă vrei, poți să pleci». — Mike”

de dău înapoi colegii la o astfel de replică. Dar ce-ai să faci dacă râd de tine și-ți spun: „Hai măi, ți-e frică?“. Gândește-te că, tăchinându-te, ei nu vor decât să te facă să cedezi la presiuni. Cum le-ai putea răspunde? Ai cel puțin trei opțiuni.

- Poți **admitere** ce ți se spune. („Ai dreptate, îmi este frică!“ Apoi, le poți spune pe scurt care e motivul.)
- Poți **redirectiona** tăchinările, precizându-ți poziția, dar fără să faci prea mult caz din asta.
- Le poți **răspunde franc** tot printr-o tăchinare. Explică motivul refuzului tău și gâdilă-le orgoliul. („Vă știam mai deștepți. Nu credeam că o să ajungeți să fumați!“)

(Continuare la pagina 135)

plan de acțiune

Mă pot pregăti să fac față presiunilor colegilor astfel:

Când colegii au să facă presiuni asupra mea ca să adopt o conduită greșită, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

presiuni din partea colegilor — plan

1

anticipează

Care e tentația? Fumatul.

Unde m-aș putea confrunta cu această tentație? Pe holul școlii.

Ce se va întâmpla dacă cedezi tentației?

Am să-i supăr pe lehova și pe părinți. O să mă mustre conștiința și o să-mi fie mult mai greu să spun „nu” data viitoare.

Dacă cedezi, înseamnă că
nu sunt suficient de bine pregătit pentru a înfrunta presiunile celor din jur.

Pun mai mare preț pe aprecierea colegilor decât pe aprobarea lui lehova.

2

gândește-te

3

ia o hotărâre

4

acționează

Ce se va întâmpla dacă zic „nu“?

Probabil am să fiu tachinat sau mi se va zice în tot felul.

Poate că unii colegi mă vor evita. Dar am să-l fac fericit pe lehova și am să devin o persoană mai curajoasă.

Am să mă împotrivesc tentației deoarece

știu că nu-i place lui lehova și că-mi distrugă sănătatea.

Am să

spun „nu” și am să plec.

Dacă un coleg zice: „Hai, ia o țigară. Sau ce, ți-e frică?“.

Aș putea reacționa

admitând

„Ai dreptate. Mi-e frică. Nu vreau să fac cancer la plămâni.“

redirecționând

„Nu-ți strica țigările pe mine!“

răspunzându-i franc

„Nu mulțumesc.
Nu fumez.“

NOTĂ: Pleacă imediat dacă vezi că presiunile nu încetează.

Cu cât vei sta mai mult, cu atât şansele de a deveni jucăria colegilor sporesc. Acum, fă-ți propriul plan pe pagina următoare.

presiuni din partea colegilor — plan

1

anticipează

Care e tentația?

Unde m-aș putea confrunta cu această tentație?

Ce se va întâmpla
dacă cedezi tentației?

.....
.....
.....

Dacă cedezi,
înseamnă că...

.....
.....
.....

2

gândește-te

3

ia o hotărâre

4

acționează

Ce se va întâmpla
dacă zic „nu“?

.....
.....
.....

Am să mă împotrivesc tentației
deoarece...

.....
.....
.....

Am să...

.....
.....
.....

Dacă un coleg zice:

Aș putea reacționa

admitând

redirecționând

răspunzându-i
franc

Repetă răspunsurile cu unul din părinti sau cu un prieten matur.

MODEL DE URMAT

Cei trei evrei

Hanania, Mișael și Azaria stau în picioare pe câmpia Dura, în apropiere de Babilon. De jur împrejur, sunt numai oameni plecați la pământ în fața unui chip uriaș. În pofida presiunilor exercitate de cei din jur și în ciuda amenințărilor regelui, acești tineri sunt de neclintit. Cu respect, dar ferm îi spun lui Nebucadnețar că hotărârea lor de a-i sluji lui Iehova **nu e negociabilă** (Daniel 1:6; 3:17, 18).

Erau copii când au fost exilați în Babilon. Dar **credința lor, dovedită încă din copilărie** — când au refuzat să mănânce alimente interzise de Legea lui Dumnezeu —, **i-a pregătit** pentru greutăți mult mai mari (Daniel 1:6–20). Știau din proprie experiență că ascultarea de Iehova e lucrul cel mai înțelept. Ești și tu la fel de hotărât să respecti normele lui Dumnezeu în pofida presiunilor colegilor? Dacă de Tânăr înveți **să asculti de Iehova** în lucruri aparent minore, vei fi mai bine pregătit să rămâi fidel mai târziu, când vei avea de înfruntat **greutăți mai mari** (Proverbele 3:5, 6; Luca 16:10).

Dacă cedezi presiunilor colegilor, devii jucăria lor

(Continuare de la pagina 131)

Dacă nu încetează cu batjocurile, *pleacă!* Cu cât stai mai mult în preajma lor, cu atât vor insista mai mult. Chiar dacă va trebui să pleci, nu uita un lucru: *Tu* deții controlul asupra situației, deoarece nu i-ai lăsat să te preseze în tiparul lor!

Unii poate-ți vor zice că-i lași pe alții să ia decizii în locul tău. Dar tu știi că nu e aşa. În fond, lehova dorește să constați tu însuți care este cea mai înțeleaptă cale: aceea de a înfăptui voința sa (Romani 12:2). De ce să fii jucăria colegilor tăi? (Romani 6:16) Rămâi de partea a ceea ce știi că e drept!

Realist vorbind, de presiuni nu ai cum să scapi. Însă știi ce ai de făcut: Precizează-ți poziția și preia controlul asupra situației. La urma urmei, alegerea îți aparține în exclusivitate! (Iosua 24:15)

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Duci o viață duplicitară? Cum te-ar putea ajuta părinții dacă ar afla?

CE PĂRERE AI?

- **În ce situații îți-ar putea fi utile cele patru sugestii menționate în acest capitol?**
- **Ce se poate întâmpla dacă cedezi presiunilor din partea colegilor?**
- **În ce moduri ai putea face față presiunilor lor?**

16

Trebuie să spun cuiva că duc o viață duplicitară?

- Consumi alcool.
- Ești prieten cu persoane pe care părinții le consideră o companie rea.
- Ascultă muzică degradantă.
- Te duci la chefuri zgomotoase.
- Îți dai întâlniri pe ascuns.
- Vizionezi filme violente sau imorale ori joci videojocuri violente.
- Ai un limbaj murdar.

UITĂ-TE la lista de pe pagina alăturată. Faci vreunul din aceste lucruri fără sătirea părintilor? Dacă da, probabil ești conștient că ceea ce faci este greșit. Poate chiar ești chinuit de remușcări (Romani 2:15). Totuși, ideea de a vorbi cu părinții despre greșelile tale nu-ți prea surâde. Iar când te gândești la reacția lor, îți zici că ar fi mai bine să nu le spui nimic, ca să nu sufere. Dar te-ai gândit că, prin acțiunile tale, tu de fapt duci o viață duplicitară? Ce te-a determinat să-ți ascunzi faptele?

De ce e atrăgător spiritul de independență

Biblia spune că, la un moment dat în viață, ‘bărbatul lasă pe tatăl său și pe mama sa’ (Geneza 2:24). La fel se poate spune și despre femeie. E normal să-ți dorești să devii adult, să ai propriul mod de gândire și să iei singur decizii. Unii tineri se răzvrătesc însă când părinții nu-i lasă să facă lucruri pe care le consideră neînțelepte ori greșite.

E adevărat, unii părinți ar putea părea excesiv de stricti. „Abia dacă ne mai putem uita și noi la un film“, se plânge o Tânără pe nume Kim. Ea adaugă: „Tata ne-a interzis să ascultăm aproape orice fel de muzică!“. Văzându-se îngrădiți de restricții pe care le consideră nerezonabile, unii tineri încep să fie invidioși pe colegii lor, care, pare-se, au parte de mai multă libertate.

O Tânără pe nume Tammy amintește un alt motiv pentru care unii duc o viață duplicitară: dorința de a fi acceptați de colegii de școală. „Am început să vorbesc urât la școală“, își amintește ea. „În felul acesta, mă simțeam și eu ca ceilalți. Apoi, m-am apucat de fumat și de băut. Am început să ies cu băieți, evident pe ascuns, pentru că părinții mei erau stricti și nu mă lăsau să-mi dau întâlniri.“

Un adolescent pe nume Pete a trecut printr-o experiență similară. „Am crescut într-o familie de Martori ai lui

Iehova. Dar mi-a fost tare frică să nu fiu luat peste picior de colegi“, spune el. Ce a făcut Pete ca să scape de sentimentele de teamă? „Am încercat să fiu cât mai popular. Când refuzam cadourile de sărbători ce mi se ofereau, mințeam și găseam fel de fel de scuze“, mărturisește el. Însă micile compromisuri au dus, încetul cu încetul, la greșeli mult mai mari.

Nimic nu e ascuns

Dintotdeauna au existat oameni care au dus o viață duplicitară. Unii israeliți din vechime au crezut că un asemenea mod de viață poate trece neobservat. Profetul Isaia i-a avertizat însă: „Vai de cei ce își ascund foarte adânc planurile dinaintea lui Iehova și care își săvârșesc faptele într-un loc întunecos, în timp ce spun: «Cine ne vede și cine ne cunoaște?»“ (Isaia 29:15). Israeliții uitaseră că Dumnezeu vede totul. La timpul potrivit, au trebuit să-i dea socoteală lui Dumnezeu pentru greșelile lor.

La fel stau lucrurile și în prezent. Chiar dacă reușești să-ți ascunzi faptele de părinți, ele nu rămân ascunse ochilor lui Iehova Dumnezeu. „Nu este creație care să nu fie dezvăluită privirii sale, ci totul este gol și descoperit

înaintea ochilor aceluia căruia trebuie să-i dăm socoteală“, se arată în Evrei 4:13. Așadar, la ce bun să te ascunzi? Știi prea bine că pe Dumnezeu nu-l poți îmbuna afișând un aer de pioșenie la întrunirile creștine. Iehova își dă seama când oamenii îl onorează cu buzele, dar inima lor este departe de el’ (Marcu 7:6).

ȘTIAI CĂ... .

Remușcările sunt bune, pentru că te determină să te corectezi. Însă cine practică păcatul își înăbușă conștiința. Ea devine insensibilă, asemenea unei arsuri cicatrizate (1 Timotei 4:2).

**„Cine își acoperă fărădelegile
nu va prospera, dar celui ce le mărturisește
și se lasă de ele î se va arăta îndurare.“**

(Proverbele 28:13)

Ești conștient că cei ce duc o viață duplicitară îl supără pe Iehova? Poate te întrebă: „Chiar e posibil ca Iehova să se supere?“. Da! Când israeliții din vechime n-au mai respectat Legea lui Dumnezeu, „l-au îndurerat pe Sfântul lui Israel“ (Psalmul 78:41). Cât de mult trebuie să sufere el astăzi când tineri crescute „în disciplina și în modul de gândire al lui Iehova“ fac pe ascuns lucruri necuvenite! (Efeseni 6:4)

Îndreaptă lucrurile!

Ești dator înaintea lui Dumnezeu, înaintea părintilor și chiar înaintea propriei persoane să spui ce faci în secret! Normal că te vei simți stânjenit și că, probabil, vei fi disciplinat (Evrei 12:11). Să zicem, de pildă, că ți-ai făcut obiceiul să-ți minți părintii și, astfel, le-ai trădat încrederea. Să nu te mire dacă, pentru o vreme, ei îți vor impune mai multe restricții decât până acum. Cu toate acestea, a-ți dezvălui greșelile e cel mai bun lucru pe care-l poți face. De ce?

Gândește-te la următoarea ilustrare. Imaginează-ți că ești cu familia în excursie. Părinții ți-au spus să nu te îndepărtezi de ei. Dar când nu sunt atenți, le încalci sfatul și... te rătăcești. Dintr-o dată, pământul parcă-ți fuge de sub

SFAT

**Nu-ți minimaliza
greșelile, dar nici
nu fi prea aspru cu tine.
Amintește-ți că Iehova
este gata să ierte
(Psalmul 86:5).**

**“Cred că tinerii ar trebui să le spună din start
colegilor că sunt Martori ai lui Iehova
și că respectă norme morale înalte.
Cu cât amână mai mult, cu atât le va fi mai
greu.” — Linda**

picioare și începi să te afunzi în nisipuri mișcătoare. Ți-ar fi oare prea rușine ca să mai strigi după ajutor? Ți-ar fi oare teamă că părinții te-ar putea pedepsi deoarece nu le-ai luat în seamă avertismentele? Nu! Dimpotrivă, strigi cât poți de tare!

La fel se întâmplă și dacă duci o viață duplicitară: ai urgent nevoie de ajutor. Nu uita că nu poți schimba trecutul, pe când viitorul, da! Oricât de dureros sau de greu ar fi, e înțelept să ceri ajutor înainte de a-ți face și mai mult rău ție sau familiei tale. Dacă regreti din inimă ce ai făcut, Iehova îți va arăta îndurare (Isaia 1:18; Luca 6:36).

►►► **plan de acțiune**

Dacă duc o viață duplicitară, am să discut cu

Pot suporta disciplinarea dacă

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**Dacă te afunzi în nisipurile
mișcătoare ale unei vieți
duplicitară, trebuie să strigi
după ajutor**

Așadar, spune-le părinților adevărul. Gândește-te că nu le va plăcea ce vor auzi și caută să-i înțelegi. Acceptă disciplinarea. Astfel, le vei aduce bucurie și lor, și lui Iehova Dumnezeu și vei simți pacea care vine dintr-o conștiință curată (Proverbele 27:11; 2 Corinteni 4:2).

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Ai multe în comun cu colegii de școală. Ce-ar trebui să știi însă cu privire la prietenile de la școală?*

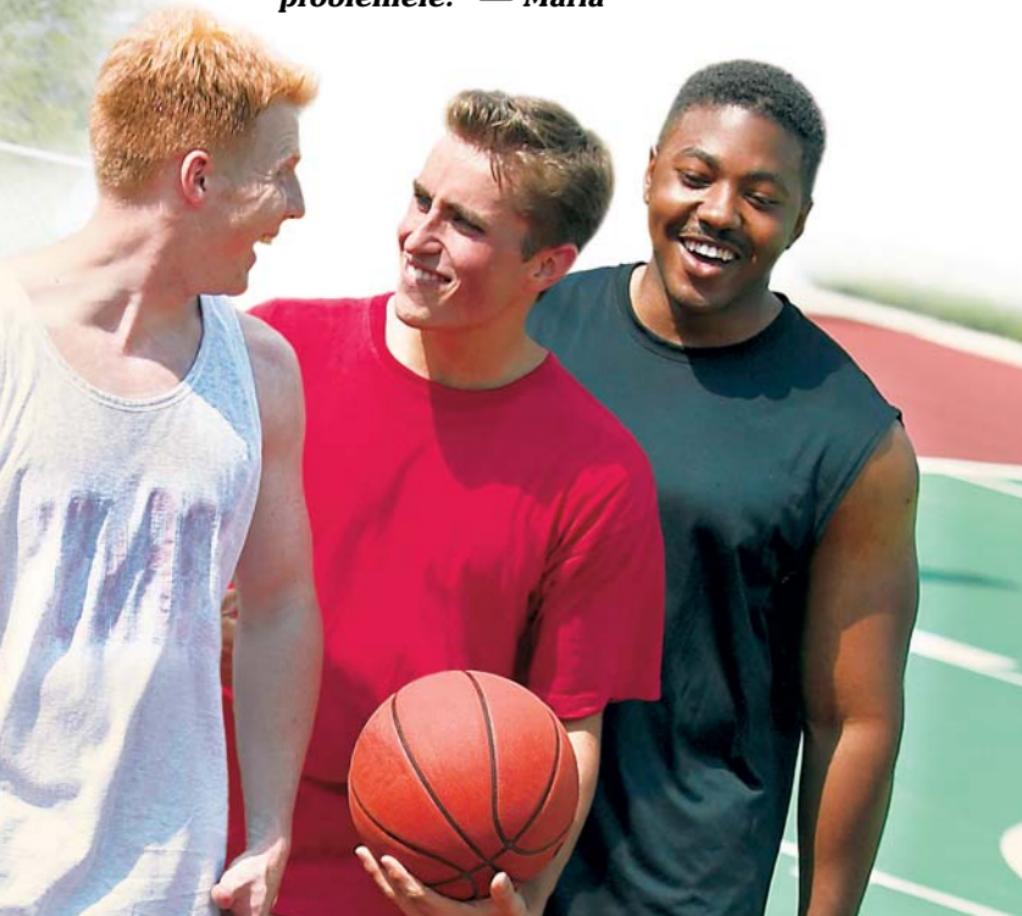
CE PĂRERE AI?

- **De ce duc unii tineri o viață duplicitară?**
- **Care sunt unele consecințe ale vieții duplicitare?**
- **De ce merită să abandonezi un asemenea stil de viață?**

E greșit să-mi fac prieteni la școală?

„Uneori, când vedeam un grup de tineri îmi ziceam: «Uau, ce bine se-nțeleg! Ce mult aş vrea să am și eu prieteni atât de buni!». — Joe

„Mi-era foarte ușor să-mi fac prieteni la școală. De fapt, de-aici au și început problemele.“ — Maria

TOTI avem nevoie de prieteni alături de care să petrecem momente plăcute și pe care să ne bazăm când trecem prin clipe grele. Isus a avut prieteni și i-a plăcut să stea în compania lor (Ioan 15:15). Când Isus a fost întuit pe stâlpul de tortură, Ioan, prietenul său apropiat, „discipolul pe care îl iubea“, i-a fost alături (Ioan 19:25–27; 21:20). Își tu ai nevoie de prieteni care să-ți fie alături la bine și la rău.

Poate crezi că ți-ai găsit astfel de prieteni la școală: unu sau doi colegi de clasă cu care te-înteleagi de minune. Probabil, aveți preocupări comune și vă place să stați de vorbă. Nu-i consideri ‘tovărășii rele’ (1 Corinteni 15:33). „Te vezi aproape zilnic cu ei și te simți bine în compania lor. Nu e ca atunci când ești cu frații și surorile de credință, în preajma căroră trebuie să fii atent cum te porți. La școală poți fi în sfârșit în elementul tău“, spune Anne. Sau, poate, vezi lucrurile precum Lois. Ea a spus: „Voi am ca prietenii mei de la școală să înțeleagă că Martorii lui Iehova nu sunt niște ciudați, cum crede lumea. Voi am să le arăt că suntem oameni normali“. Dar sunt acestea motive corecte pentru a-ți face prieteni apropiati la școală?

De ce trebuie să fii atent?

Să vedem ce s-a întâmplat cu Maria, Tânără menționată la începutul articolului. Fiind o fire deschisă, își făcea ușor prieteni. Problema era că nu știa unde să stabilească

**“Fiindcă mă purtam precum colegii mei,
nu-mi era deloc greu să-mi fac prieteni
la școală. Am învățat însă din propriile
greșeli. Acum am prieteni în congregație,
prieteni de încredere.” — Daniel**

**„Fac toate lucrurile de dragul veștii bune,
ca să am parte de ea împreună cu alții.“**

(1 Corinteni 9:23)

limite. „Îmi plăcea să mă știu agreată de toți, și de fete, și de băieți“, recunoaște Maria. „Astfel, mă afundam tot mai mult în această lume.“ Lois a trecut printr-o experiență oarecum similară. „Colegii aveau o mare influență asupra mea“, spune ea. „Am început să mă port ca ei.“

Nu ar trebui să ne surprindă ce s-a întâmplat. În fond, a fi prieten cu cineva presupune a avea valori și domenii de interes comune. Când cauți să-ți faci prieteni apropiati dintre cei care nu respectă învățăturile și normele biblice pe care tu îți le-ai însușit, purtarea lor te va influența mai mult ca sigur (Proverbele 13:20). Nu întâmplător a scris apostolul Pavel: „Nu vă înjugați la un jug inegal cu cei necredincioși“ (2 Corinteni 6:14).

Ce poți face

Oare voia Pavel să spună că ar trebui să-i eviți pe colegii tăi de clasă, să fii distant față de ei? În nici un caz!

SFAT

**Dacă unii colegi vor să știe mai multe despre convingerile tale, lasă-i și pe ei să-și exprime opiniile.
Ascultă-i cu atenție.
Vorbește „cu blândețe și respect profund“ (1 Petru 3:15).**

Pentru a-și îndeplini sarcina de ‘a face discipoli din oamenii tuturor națiunilor’, creștini trebuie să știe cum să se poarte cu bărbați și femei de orice rasă, religie sau cultură (Matei 28:19).

Apostolul Pavel ne-a lăsat un excelent exemplu în această privință. El știa cum să discute cu „oameni de ori-

ȘTIAI CĂ... ?

ce fel“, chiar dacă nu le împărtașea convingerile (1 Corinteni 9:22, 23). Poți face și tu la fel. Fii prietenos cu colegii tăi. Învață să comunici cu ei. Însă împotrivește-te tentației de a le imita vorbirea și conduită. Mai degrabă, explică-le cât mai repede cu putință și pe un ton respectuos de ce ai ales să-ți conformezi viața normelor biblice (2 Timotei 2:25).

E adevărat, vei fi diferit de ei, iar asta nu e ușor de suportat (Ioan 15:19). Dar ce-ar fi să privești situația din alt unghi? Gândește-te, de pildă, că ești într-o barcă de salvare, iar de jur împrejurul tău, în apă, sunt oameni. Cum i-a putea ajuta? Sărind în apă? Evident că nu!

plan de acțiune

Dacă observ că am relații prea apropiate cu vreun coleg de clasă, am să

Dacă un coleg râde de convingerile mele, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

**Cum ai putea ajuta
pe cineva care e
în pericolul de a se îneca:
sărind și tu în apă
sau aruncându-i
un colac de salvare?**

La școală ești încurajat de oameni care nu sunt prieteni cu Iehova și, drept urmare, nu se bucură de ocrotirea lui (Psalmul 121:2-8). Dacă ai da uitării normele divine doar pentru a fi bun prieten cu colegii tăi, ți-ai pune în pericol sănătatea spirituală și fericirea (Efeseni 4:14, 15; Iacob 4:4). Ce bine ar fi dacă ai încerca să-ți ajută colegii să urce alături de tine în barca de salvare, ca să spunem aşa, arătându-le cum îi pot sluji lui Iehova! Există alt mod mai bun de a te dovedi un prieten adevărat?

CE PĂRERE AI?

- **De ce crezi că poate fi mai ușor să-ți faci prieteni la școală decât în congregație?**
- **La ce pericole te expui dacă-ți petreci timpul liber cu un coleg de școală care nu-ți împărtășește convingerile?**
- **Ce foloase poți avea dacă le spui colegilor că ești Martor al lui Iehova?**

Ce situație și se pare cel mai greu de depășit la școală?

Scrie cum intenționezi să rezolvi această problemă.

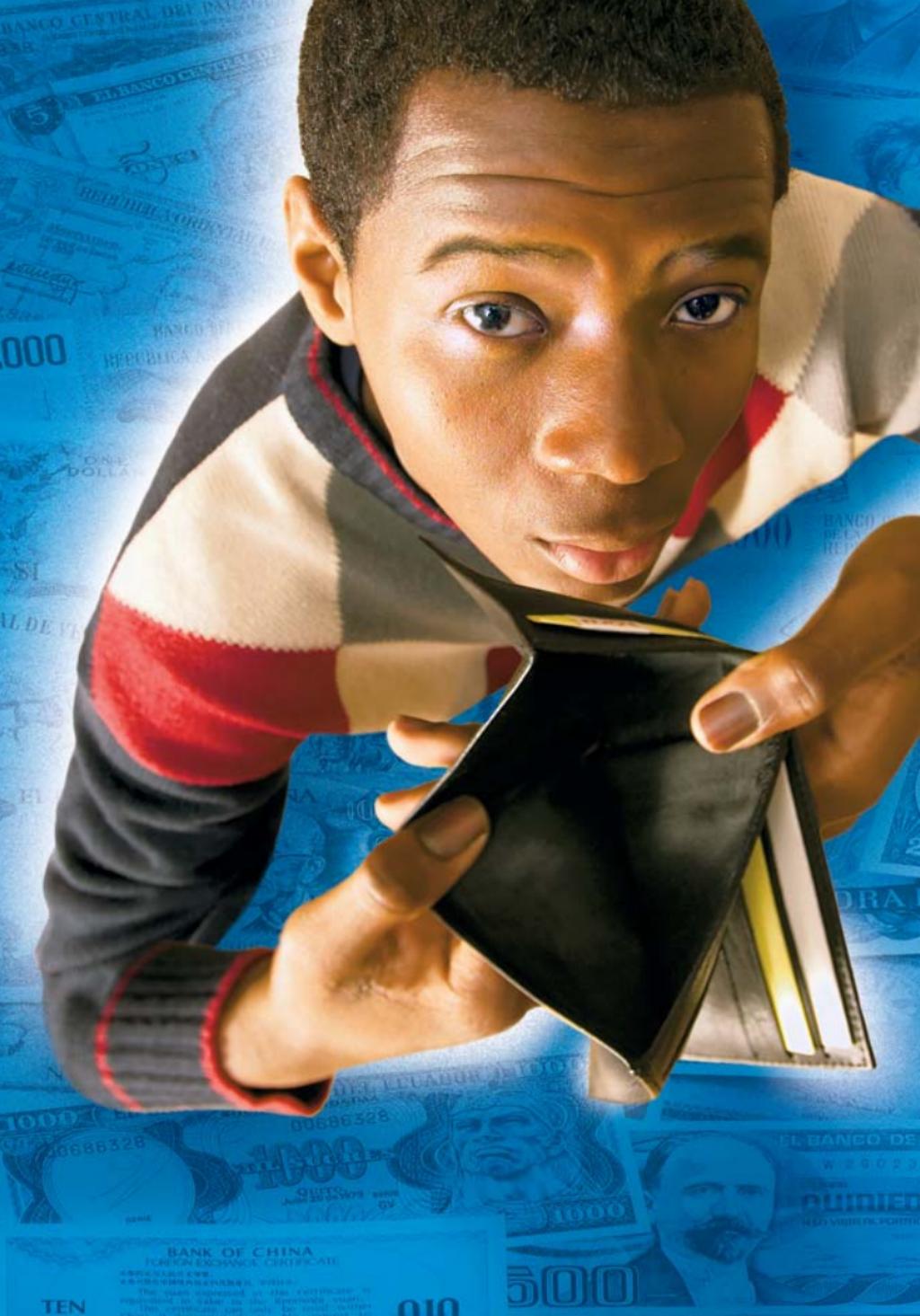

BANK OF CHINA
FOREIGN EXCHANGE CERTIFICATE

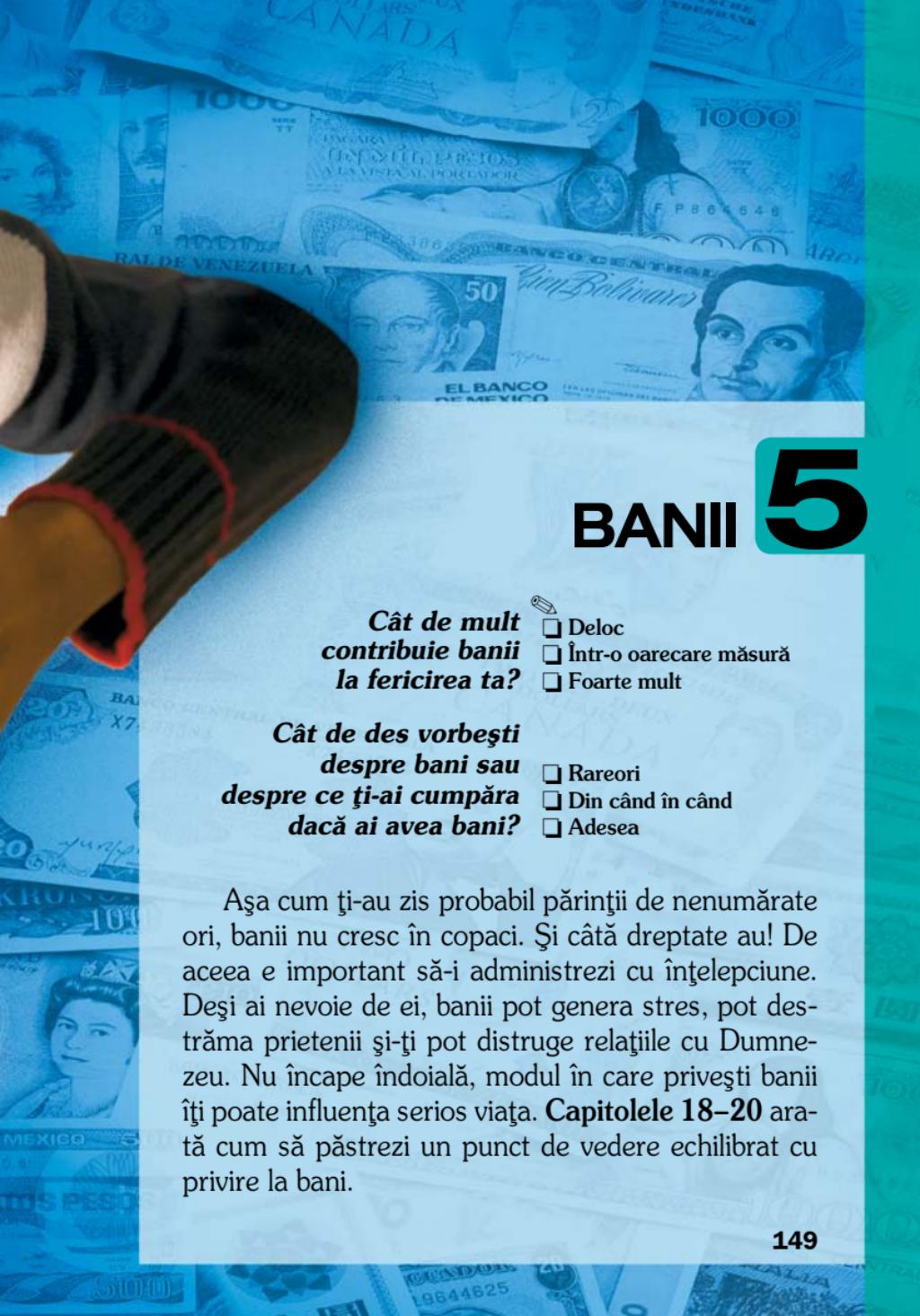
CHINA BANK NOTE CO., LTD.

This note is denominated in HUNDRED YUAN CERTIFICATE OF EXCHANGEABLE FOR GOLD IN CHINA BANK NOTE CO., LTD. THIS CERTIFICATE CAN ONLY BE USED IN CHINA.

TEN

100

500

BANII

5

Cât de mult contribuie banii la fericirea ta?

- Deloc
- Într-o oarecare măsură
- Foarte mult

Cât de des vorbești despre bani sau despre ce ți-ai cumpără dacă ai avea bani?

- Rareori
- Din când în când
- Adesea

Aşa cum ți-au zis probabil părinţii de nenumărate ori, banii nu cresc în copaci. Şi câtă dreptate au! De aceea e important să-i administrezi cu înțelepciune. Deşi ai nevoie de ei, banii pot genera stres, pot distrăma prietenii şi-ţi pot distruge relaţiile cu Dumnezeu. Nu încape îndoială, modul în care priveşti banii îţi poate influenţa serios viaţa. **Capitolele 18–20** arată cum să păstrezi un punct de vedere echilibrat cu privire la bani.

Cum pot câştiga nişte bani?

„Am nevoie de bani ca să-mi iau o mașină.“ — Sergio

„Îmi place să fac shopping.“ — Laurie-Ann

„Aș vrea să-mi iau și eu niște chestii faine, dar părinții nu-și permit să mi le cumpere.“ — Mike

POATE că vrei să câștigi niște bani din motive similare sau că să-ți ajută familia. Chiar dacă nu contribui la plătirea facturilor casei, cumpărându-ți cu banii tăi haine sau alte lucruri personale, mai ușurezi un pic povara grea de pe umerii părintilor tăi.

Oricare ar fi situația, pentru a obține lucrurile necesare tiei sau familiei tale, e nevoie de bani. Deși Isus a promis că Dumnezeu îi va susține pe cei ce ‘caută mai întâi regatul’, creștinii trebuie să muncească pentru a-și câștiga existența

„Leneșul dorește mult, dar sufletul lui nu are nimic. Sufletul celor harnici se va îngărașa.“ (Proverbele 13:4)

(Matei 6:33; Faptele 18:1–3; 2 Tesaloniceni 3:10). Prin urmare, cum poți câștiga niște bani? Și, lucru mai important, cum poți păstra un punct de vedere echilibrat cu privire la ei?

Cum să-ți găsești ceva de lucru

Dacă chiar ai nevoie de ceva ce costă mai mult decât își pot permite părintii, ar fi bine să-ți găsești ceva de lucru, iar cu banii câștigați să-ți cumperi singur acel obiect. Vorbește cu părintii despre asta. Probabil că vor fi impresionați de intențiile tale. Presupunând că ei sunt de acord și că ai vârsta legală pentru a munci, îți prezentăm în continuare patru sugestii pentru a găsi un loc de muncă.

Spune-le și altora. Spune-le vecinilor, profesorilor și rușilor că vrei să-ți găsești ceva de lucru. În caz că îți-e rușine să-i întrebi direct dacă nu cunoști cineva care ar avea nevoie de mâna de lucru, întreabă-i unde au lucrat ei când erau de vârsta ta. Cu cât vor ști mai mulți că îți cauți un loc de muncă, cu atât îți se vor deschide mai multe oportunități de angajare.

Ia în considerare orice ofertă. Răspunde la anunțurile din ziar ori de pe internet sau la cele afișate în magazine, la școală sau în alte locuri publice. „Așa mi-am găsit de lucru“, spune un Tânăr pe nume Dave.

„M-am uitat în ziar, am trimis CV-ul prin fax și am dat mai multe telefoane.“ Dacă nici aşa nu merge, poate că ar trebui să-i convingi tu însuți pe angajatori că au nevoie de serviciile tale.

ȘTIAI CĂ... .

În unele zone, aproape 85% dintre locurile de muncă vacante nu sunt date publicitatea.

Trimite-ți CV-ul la cât mai mulți angajatori. Scrie pe o coală de hârtie cum pot fi contactat, la ce te pricepi și în ce domenii ai experiență. Ai impresia că nu te pricepi la nimic? Mai gândește-te o dată! Ai avut vreodată grijă de frățitorul sau de surioara ta când părintii n-au fost acasă? Ai avut vreodată grijă de copilul altcuiua? Aceasta dovedește că ești o persoană de încredere. Îți-ai ajutat vreodată tatăl să repare mașina? Poate fi un indiciu că știi să repari unele lucruri. Știi să dactilografezi sau să folosești computerul? Ai luat note bune la școală pentru vreun proiect original? Iată câteva calități care i-ar putea atrage pe unii angajatori. Menționează-le în CV-ul tău și trimite-l potențialilor angajatori. Roagă-ți prietenii și rudele să dea câte o copie tuturor celor ce au nevoie de mâna de lucru.

Fă-ți propria „afacere“. Gândește-te la vecinii tăi. Au nevoie de produse sau servicii pe care nimeni nu li le oferă? Să zicem că iubești animalele. Te-ai putea oferi să le faci baie animalelor de companie ale vecinilor sau să le periezi în schimbul unei sume de bani. Sau poate știi să cânti la un instrument. I-ai putea învăța și pe alții să cânte. Sau ai putut face ceva ce altora nu le place să facă, de pildă să speli geamurile ori să faci curățenie. Unui creștin nu-i este rușine să muncească fizic (Efeseni 4:28). Evident, dacă lucrezi pe cont propriu trebuie să fii hotărât, disciplinat și dispus să ieși inițiativa.

O sugestie: Nu-ți începe „afacerea“ înainte de a lua în calcul toate costurile și toți factorii implicați (Luca 14:28–30). Discută mai întâi cu părintii. Vorbește însă și cu cei care au prestat o astfel de muncă. Va trebui să plătești anumite taxe? Vei avea nevoie de autorizație?

SFAT

Trimite-ți CV-ul la diferite companii, chiar dacă nu au anunțat că fac angajări.

“Dacă fericirea ta depinde de bunurile materiale, niciodată n-ai să fii fericit. Întotdeauna va fi un lucru nou pe care îți-l vei dori. Trebuie să înveți să fii fericit cu ceea ce ai.” — Jonathan

Cere mai multe informații de la autoritățile locale (Romani 13:1).

Fii echilibrat

Imaginează-ți că mergi pe bicicletă și vrei să mai duci și alte lucruri cu tine: geanta de școală, o minge și, poate, vreo câteva sacoșe cu alimente. Cu cât ai mai multe lucruri de transportat, cu atât îți este mai greu să-ți păstrezi echilibrul! La fel se întâmplă și dacă îți-ai lua o slujbă prea obosită. Poate că îți-ar consuma prea mult timp și energie sau îți-ar solicita prea mult atenția după orele de școală, iar sănătatea și notele tale ar avea de suferit. În plus, din cauza programului încărcat și a muncii grele, s-ar putea să neglijezi întrunirile creștine, studiul Bibliei și lucrarea de predicare. „Lipseam de la întruniri pentru că eram epuizată după o zi de școală și de muncă”, recunoaște o Tânără pe nume Michèle.

Nu lăsa ca dorința de a avea bani să devină lucrul cel mai important din viața ta! Isus a spus: „Fericiti sunt cei consătienți de necesitățile lor spirituale“

Dacă vei încerca să-ți assumă prea multe responsabilități, îți va fi greu să-ți menții echilibrul

(Matei 5:3). Tot el a zis: „Chiar dacă cineva are din belșug, viața lui nu depinde de lucrurile pe care le are“ (Luca 12:15). O Tânără creștină pe nume Maureen a dat ascultare acestui sfat. „Nu vreau să mă las absorbită de obiective materialiste. Știu că, dacă voi vrea cu orice preț să câștig bani, voi plăti cu propria spiritualitate“, spune ea.

E adevărat, în unele părți ale lumii, tinerii sunt nevoiți să muncească ore în sir pentru a-și susține familia. Dacă însă nu ești în această situație, ai grija să nu adopti un punct de vedere neechilibrat vizavi de muncă! Majoritatea specialiștilor sunt de părere că e prea mult și chiar dăunător să muncești peste 20 de ore pe săptămână cât timp mergi încă la școală (iar în unele țări acest lucru este chiar interzis prin lege). Unii specialiști sunt de părere că elevii nu ar trebui să lucreze mai mult de opt-zece ore pe săptămână. Înțeleptul rege Solomon a afirmat: „Mai bine o mână plină de odihnă decât două mâini pline de trudă și goană după vânt“ (Elesiastul 4:6).

Nu uita: „Puterea amăgitoare a bogățiilor“ îți poate înăbuși dorința de a te implica în activități spirituale (Marcu 4:19). Prin urmare, dacă mergi încă la școală și vrei totuși

►►► **plan de acțiune**

Şansele de a-mi găsi ceva de lucru sporesc dacă am să

*Am să lucrez doar
..... ore pe săptămână.*

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

apreciază banii, nu-i iubi

Un cuțit bine ascuțit face treabă bună în mâinile unui bucătar priceput. Dar, în mâinile unui om nepriceput sau neatent, poate fi periculos. La fel stau lucrurile și cu banii: Dacă știi să-i folosești, pot face treabă bună. Dacă însă nu ești atent, îți pot face rău! Lectia? Banii trebuie folosiți cu pricepere, cu chibzuință. Apostolul Pavel a avertizat asupra iubirii de bani. Căutând să se îmbogătească, unii și-au sacrificat prietenile, familia și chiar relațiile cu Dumnezeu. Drept urmare, „s-au străpuns peste tot cu multe dureri“ (1 Timotei 6:9, 10). Așadar, apreciază banii, nu-i iubi!

să-ți cauți ceva de lucru ca să câștigi niște bani, organizează-ți timpul în aşa fel încât să dai prioritate activităților spirituale. Roagă-te lui Iehova Dumnezeu. El te poate întări să faci față presiunilor și te poate ajuta să-ți menții echilibrul spiritual.

**ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Cine dictează în viața ta?
Tu sau banii? Află cum îți poți administra banii
cu chibzuință.**

CE PĂRERE AI?

- De ce te vezi nevoit să câștigi bani?
- Ce dificultăți vei întâmpina dacă-ți vei găsi ceva de lucru?
- Cum poți păstra un punct de vedere echilibrat cu privire la bani?

Cum să-mi administrez banii?

Cât de des îți se întâmplă să te gândești că nu ai suficienți bani de cheltuială?

- Niciodată
- Uneori
- Frecvent

Cât de des îți cumpери lucruri pe care nu îți le poți permite?

- Niciodată
- Uneori
- Frecvent

Cât de des îți cumpери lucruri de care nu ai nevoie, doar pentru că sunt în ofertă?

- Niciodată
- Uneori
- Frecvent

TI SE pare că n-ai niciodată destui bani de cheltuială? Te gândești că, dacă ai face rost de mai mulți bani, îți-ai putea lua jocul pe care îl dorești? Sau că, dacă ai câștiga mai mult, îți-ai putea cumăra pantofii de care „ai

„Banul aduce ocrotire, dar folosul cunoștinței este că înțelepciunea îi ține în viață pe cei ce o au.“ (Eclesiastul 7:12)

nevoie“? Ori ești, poate, în aceeași situație ca Joan. Ea spune: „Uneori prietenii mă invită să ieşim împreună undeva. Însă asta înseamnă bani, nu glumă! Si totuși vreau să fiu cu prietenii și vreau să mă distrez! Cui îi place să spună: «Îmi pare rău, dar nu-mi permit»?“.

Decât să te frământi atâtă din cauza banilor pe care nu-i ai, n-ar fi mai bine să îneveți să-ți administrezi banii pe care îi ai? E adevărat, ai putea amâna acest lucru până vei fi la casa ta. Dar gândește-te: Ai sări din avion fără să fi învățat să deschizi parașuta? Unii și-ar putea da seama cum s-o deschidă în timp ce se apropie de pământ. Dar n-ar fi fost mai bine dacă ar fi învățat să o deschidă înainte de a sări din avion?

Așadar, ar fi ideal să îneveți să-ți administrezi banii când ești încă acasă, înainte de a te lovi de probleme financiare. „Banul aduce ocrotire“, a scris regele Solomon (Eclesiastul 7:12). Banii se vor dovedi însă o ocrotire numai dacă vei învăța să-i cheltuiești cu chibzuință. Astfel, vei avea mai multă încredere în tine și vei câștiga și respectul părinților.

Învăță câteva lucruri de bază

I-ai rugat vreodată pe părinți să-ți spună ce presupune faptul de a întreține o casă? De pildă, știi cât costă lunar curentul, căldura și apa? Știi câți bani sunt necesari să întreții o mașină, să cumperi de mâncare, să plătești chiria sau ipoteca? Nu uita că și tu ești inclus la cheltuieli, iar când te vei muta la casă, tu va trebui să plătești aceste facturi! Așa că n-ar strica să știi cam ce

banii spun multe . . .

Cum îți cheltuiesti banii? Dacă îți faci un obicei din a-i ajuta pe alții, atunci banii — nu doar cuvintele — vor spune că te interesezi sincer de cei din jur (Iacob 2:14–17). Donând cu regularitate bani pentru a susține încchinarea adevărată, ‘îl onorezi pe Iehova cu lucrurile tale de valoare’ (Proverbele 3:9). Însă, dacă îi cheltuiesti doar pentru a-ți satisfacă necesitățile și dorințele, ce spun banii despre tine?

te așteaptă. Roagă-i pe părinți să-ți arate câteva dintre facultările pe care le plătesc și fii atent când îți explică cum reușesc să le achite pe toate.

„Înțeleptul va asculta și va dobândi și mai multă învățătură, iar omul cu pricepere va primi o îndrumare înțeleaptă“, spune un proverb biblic (Proverbele 1:5). Anna i-a rugat pe părinți să o îndrumă în acest domeniu. Ea spune: „Tata m-a învățat să întocmesc un buget și mi-a arătat cât este de important să fii organizat când administrezi banii familiei“.

Anna a învățat și de la mama sa unele lucruri practice. „Ea mi-a demonstrat cât este de înțelept să compari prețurile înainte de a cumpăra ceva. Mama făcea minuni cu bani puțini!“, spune Anna. Cum i-au fost de folos toate aceste informații? Iată ce zice ea: „Acum știu să-mi administrez singură banii. Îi drămuiesc bine ca să nu fac datorii și să nu-mi pierd pacea mintii“.

Identifică problemele

Într-adevăr, una e să vorbești despre a cheltui cu măsură și alta să actionezi ca atare, mai cu seamă dacă trăiești

sub același acoperiș cu părinții și primești bani de buzunar sau ai un salariu. De ce? Deoarece, probabil, părinții plătesc majoritatea facturilor. Așadar, poți cheltui după bunul plac o mare parte din banii pe care-i ai. Iar a cheltui poate fi distractiv.

S-ar putea totuși ivi o problemă dacă prietenii te-ar pune în situația de a cheltui mai mult decât trebuie. Ellena, care are 21 de ani, spune: „Prietenelor mele le place la ne-bunie să facă shopping. Când ieșim în oraș, urmăm parcă regula nescrisă: «Dacă vrei să te distrezi, cheltuiesc»“.

E normal să vrei să fii acceptat de prietenii. Dar întreabă-te: „Când ies cu prietenii, cheltuiesc pentru că *îmi permit* sau pentru că *n-am încotro?*“. Mulți cheltuiesc bani ca să fie mai bine văzuți de prietenii și de colegi. Ei încearcă să-i impresioneze pe alții prin ceea ce au, nu prin ceea ce sunt. Această tendință îți poate crea probleme financiare serioase, mai ales dacă ai o carte de credit. Cum poți preveni o astfel de situație?

Învață să cheltuiești cu chibzuință

În loc să cheltuiești toți banii de pe cartea de credit sau tot salariul într-o seară, de ce nu ai face și tu ce a găsit Ellena că e practic? Ea spune: „Când ies cu prietenii, mă gândesc dinainte cât pot cheltui. Salariul meu merge direct în contul din bancă și scot doar atât cât am nevoie pentru acea ocazie. În plus, mi se pare înțelept să merg la cumpărături

ȘTIAI CĂ... .

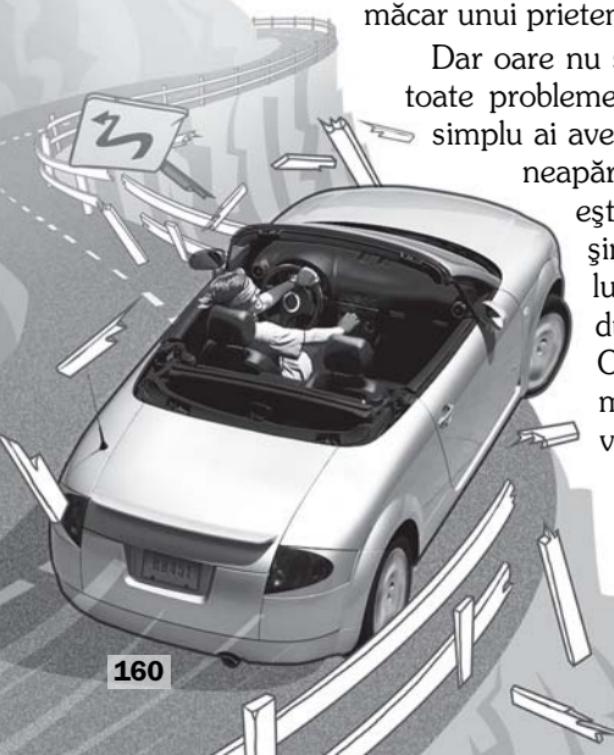
**Dacă ai făcut
cu cartea de credit
o datorie de 1450
de euro, la care se
percepe o dobândă
de 18,5%, și plătești
suma minimă
obligatorie, îți trebuie
11 ani ca să-ți achiziți
datoria și plătești în
plus 1400 de euro sub
formă de dobândă.**

numai cu acele prietene care au grijă cum își cheltuiesc banii și care mă încurajează să compar prețurile, nu să cumără primul lucru pe care-l văd“.

Iată și alte sfaturi utile în caz că folosești cartea de credit.

- Ține evidența cumpărăturilor și verifică-le pe extrasul de cont lunar, ca să fii sigur că plătești doar cumpărăturile făcute.
- Achită numai decât datoriile făcute cu cartea de credit și, dacă e posibil, în întregime.
- Fii foarte atent cui dai la telefon sau online numărul cărții de credit și data expirării ei.
 - Nu folosi cartea de credit ca mijloc de a obține rapid numerar. La avansurile în numerar se aplică de obicei o rată mai mare a dobânzii.
 - Nu împrumuta nimănui cartea de credit, nici măcar unui prieten!

Dar oare nu s-ar rezolva mai ușor toate problemele astea dacă pur și simplu ai avea mai mulți bani? Nu neapărat! Imaginează-ți că ești la volanul unei mașini, dar nu ai controlul asupra ei sau conduci cu ochii închiși. Oare dacă ai pune mai multă benzină în rezervor, ai avea siguranță

**A cheltui fără măsură
e ca și cum ai conduce
o mașină legat la ochi**

că ajungi teafăr la destinație? În mod asemănător, dacă nu înveți să cheltuiesti banii cu chibzuintă, degeaba câștigi mai mult: situația nu se schimbă cu nimic.

Dar, poate, ai impresia că tu cheltuiesti cu măsură. Întrebă-te totuși: „Cât am cheltuit luna trecută? Pe ce am dat banii?“. Nu știi sigur? Atunci iată cum poți învăța să cheltuiesti cu măsură.

1. Fă o listă. Timp de cel puțin o lună, notează pe o hârtie câți bani ai primit și data la care i-ai primit. Menționează apoi fiecare articol pe care îl cumperi și prețul lui. La sfârșitul lunii, fă totalul banilor primiți și al celor cheltuiți.

2. Întocmește un buget. Uită-te la tabelul de la pagina 163. În prima coloană notează câți bani te aștepți

►►► **plan de acțiune**

Am să cheltuiesc cu măsură dacă

Înainte de a cumpăra ceva cu cartea de credit, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

“Dacă-mi respect bugetul, reușesc să fac mai multe economii. Nu cumpăr lucruri de care nu am nevoie.” — Leah

fiecare articol pe care îți planificaseși să-l cumperi. Notează și cheltuielile neplanificate.

3. Fă schimbări. Dacă pe unele articole dai mai mulți bani decât te-ai gândit și acumulezi datorii, fă schimbări în modul în care-ți cheltuiești banii. Plătește-ți datoriile și nu mai cheltui peste măsură.

Banii aduc foloase dacă sunt cheltuiți cu chibzuință. De fapt, pentru majoritatea oamenilor, câștigarea și administrarea banilor reprezintă un aspect important al vieții. Străduiește-te, aşadar, să fii echilibrat. „Banii sunt importanți, dar nu sunt totul!“, spune un Tânăr pe nume Matthew. „N-ar trebui să-i punem mai presus de familie sau de Iehova!“

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Trăiești într-o familie săracă? Dacă da, ce poți face?

CE PĂRERE AI?

- **De ce ar trebui să înveți să-ți administrezi banii când încă locuiești cu părinții?**
- **Din ce cauză crezi că și-e greu să-ți administrezi banii?**
- **Cum ai putea să-ți folosești banii pentru a-i ajuta pe alții?**

să primești într-o lună. În a doua, scrie cum vrei să-i cheltuiiești; folosește-te în acest sens de lista (de la pasul 1) deja întocmită. Pe parcursul lunii, scrie în a treia coloană câți bani ai dat în realitate pe

► bugetul meu lunar

Xeroxează
această pagină!

suma alocată
cheltuielilor

suma reală
cheltuită

ALIMENTE

ÎMBRĂCĂMINTE

TELEFON

DESTINDERE

DONAȚII

ECONOMII

ALTELE

venit

BANI DE BUZUNAR

SERVICIU CU
JUMĂTATE DE NORMĂ

ALTELE

total

total

total

► să mă mut în altă țară?

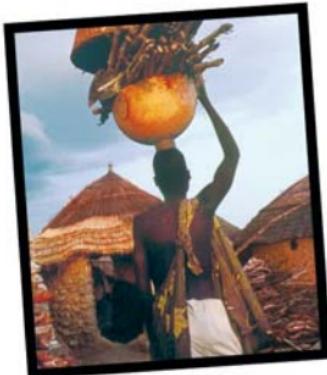
Unii tineri și-ar dori să plece în străinătate ca să câștige bani fie pentru ei, fie pentru familie. Alții se mută în altă țară pentru a învăța o limbă străină, pentru a-și continua studiile sau pentru a scăpa de problemele de-acasă. Unii tineri creștini s-au mutat în țari în care era mai mare nevoie de evanghelizatori. Decizia de a te muta într-o țară străină este serioasă și nu ar trebui luată fără a cântări bine lucrurile. Prin urmare, dacă te gândești să pleci în străinătate, citește versetele biblice menționate în continuare și meditează la ele. Pune-ți întrebările de mai jos și notează-ți răspunsurile pe o foaie de hârtie. Apoi ia o decizie sub rugăciune.

- Care sunt cerințele legale pe care trebuie să le întrunesc? (Romani 13:1)*
- Cât mă va costa în total mutarea? (Luca 14:28)*
- Cum dovedesc în prezent că am să-mi pot purta singur de grija când voi fi într-o țară străină? (Proverbele 13:4)*
- Ce sfaturi am primit de la persoane mature care știu din proprie experiență ce înseamnă să te muti în altă țară? (Proverbele 1:5)*
- Ce părere au părinții mei despre această idee? (Proverbele 23:22)*
- De ce vreau să mă mut în altă țară? (Galateni 6:7, 8)*
- Dacă voi locui împreună cu alții, mă vor încuraja ei să-mi păstreze bunele obiceiuri spirituale? (Proverbele 13:20)*
- Cu ce pericole de ordin moral, fizic și spiritual m-aș putea confrunta? (Proverbele 5:3, 4; 27:12; 1 Timotei 6:9, 10)*
- Privind lucrurile obiectiv, ce avantaje mă aştept să am plecând în străinătate? (Proverbele 14:15)*

Ce să fac dacă familia mea este săracă?

Gregory, un Tânăr din Europa de Est, nu-și permite să-și cumpere îmbrăcămintea și electronicele pe care și le permit unii tineri din Occident. E atât de nemulțumit de condițiile sale de trai, încât are de gând să se mute în Austria. Crezi că Gregory e sărac?

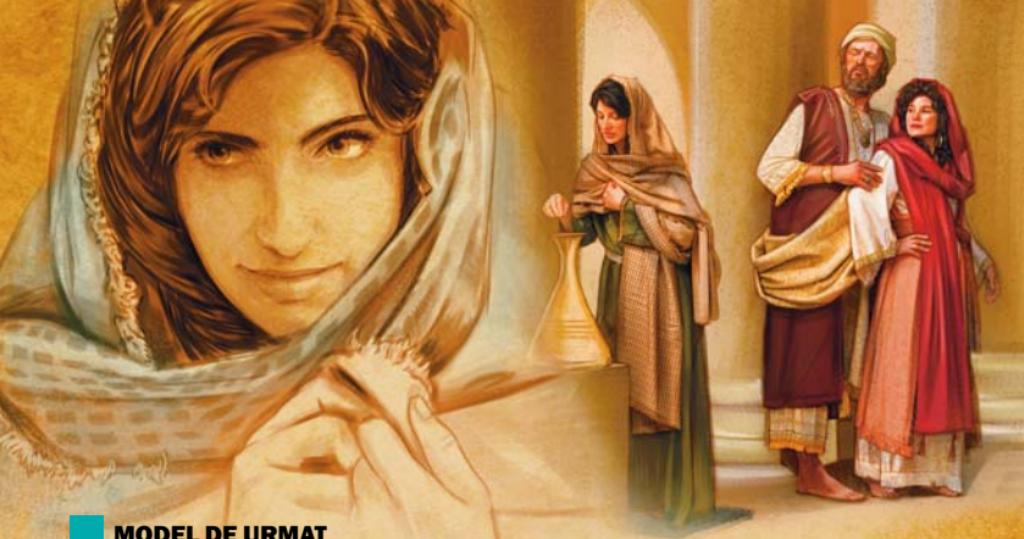
Da Nu

La câteva mii de kilometri depărtare, într-un sătuc din sudul Africii, locuiește un Tânăr pe nume Loyiso. Deoarece stă într-o colibă cu familia sa, Loyiso îi invidaază pe tinerii de la oraș pentru „luxul“ de care se bucură: apă curentă și electricitate. Crezi că Loyiso e sărac?

Da Nu

E CÂT se poate de clar, semnificația termenului „săracie“ depinde de zonă. Gregory, probabil, se gândește că este sărac, dar, în comparație cu Loyiso, trăiește în lux. Ar trebui să te gândești că, oricât de sărac ai fi, există oameni care o duc mai rău decât tine. Totuși, când nu ai haine decente cu care să mergi la școală sau când îți lipsesc lucruri absolut necesare existenței, cum ar fi apa curentă, ideea că alții sunt mai săraci decât tine nu prea te consolează.

MODEL DE URMAT

Văduva săracă

Isus îi privește pe bogați punând donații în vistieria templului. Zărește în mulțime o văduvă nevoiașă care donează „**doi bănuți**“ (Luca 21:2). Isus îi laudă generozitatea. De ce? Deoarece alții au dat „din prisosul lor, dar ea, din sărăcia ei, a pus tot ce avea, **tot ce-i rămăsese ca să trăiască**“ (Marcu 12:44).

Ai și tu aceleași priorități precum această femeie? Ești dispus să-ți folosești timpul și banii pentru a-i sluji lui Dumnezeu? Asemenea văduvei nevoiașe, și tu ai putea face donații pentru **întreținerea** locurilor de închinare. Îți-ai putea folosi timpul și banii pentru **a-i ajuta pe alții** să învețe despre Dumnezeu. Iehova a văzut și a prețuit ceea ce a oferit văduva pentru a sprijini închinarea ad-e-vărată. Dumnezeu te va prețui și te va ajuta și pe tine, dacă înfăptuirea voinei lui este **o prioritate** pentru tine (Matei 6:33).

Unii tineri care au crescut într-o familie săracă nu au respect de sine, se simt inferiori și încearcă să-și înece amarul în alcool sau în droguri. Din păcate, căutând să fugă de realitate, își înrăutățesc situația. Cei ce consumă alcool în exces ajung să-și dea seama că acesta „mușcă la urmă ca un șarpe și își lasă veninul ca o viperă“ (Proverbele 23:32). Maria, o Tânără sud-africană care provine dintr-o familie monoparentală săracă, spune: „Când încerci să fugi de realitate, în loc să-ți rezolvi problemele, creezi și mai multe.“

Poate că tu nu te refugiezi în băutură sau droguri. Dar nici nu crezi că situația tăi se va îmbunătății. Așadar, încotro te poți îndrepta? Sfaturile înțelepte ale Bibliei te pot elibera din lanțurile disperării, ajutându-te să cultivi o atitudine sănătoasă. Să vedem cum.

Gândește-te la ce ai

E important să te concentrezi asupra lucrurilor pe care le ai, nu asupra celor care-ți lipsesc. Dacă ai un acoperiș deasupra capului și o familie în care domnește iubirea, ai ceva mult mai prețios decât banii! Un proverb biblic spune: „Mai bine o mâncare de legume și iubire, decât un taur îngrăsat și ură“ (Proverbele 15:17). Tinerii creștini mai au ceva de valoare: sprijinul ‘întregii comunități a fraților’ (1 Petru 2:17).

Ai putea să privești și bunurile materiale pe care le ai într-o lumină pozitivă. Poate că locuiești într-o casă simplă, săracă-cioasă. Poate că porți haine vechi, uzate sau peticite. Ori poate că-ți dorești să ai o alimentație mai variată. Crezi că, pentru a-i fi plăcut lui Dumnezeu, îți trebuie haine la modă sau o

**Sfaturile
înțelepte ale
Bibliei te pot
elibera din
lanțurile
disperării**

“Deși simteam că nu voi scăpa niciodată de sărăcie, mi-am dat seama că nu ar servi la nimic dacă aş intra într-o bandă de cartier sau dacă aş fura. Mulți tineri de vârstă mea au făcut aceste lucruri și ori sunt marginalizați, ori au căzut în sclavia băuturii și a drogurilor. Alții chiar au ajuns după gratii.” — George

casă elegantă? Sau că, pentru a trăi și a avea o sănătate bună, trebuie să mănânci mâncăruri alese? Nu neapărat. Apostolul Pavel a învățat o lecție valoroasă în această privință. El a trăit și în belșug, și în sărăcie (Filipeni 4:12). La ce concluzie a ajuns? „Ar trebui să fim pe deplin mulțumiți fără bani, dacă avem hrana și îmbrăcăminte necesară.“ (1 Timotei 6:8, Noul Testament pe înțelesul tuturor)

Eldred, un Tânăr sud-african care a crescut într-o familie săracă, spune: „Am acceptat ideea că bugetul familiei noastre era redus și că nu puteam avea tot ce ne doream“. Eldred își amintește că ori de câte ori pantalonii de școală i se uzau, mama îi peticea. „Uneori eram luat peste picior. Dar hainele noastre erau mereu curate și se puteau purta. Acesta era lucrul cel mai important“, spune el.

Dobândește respect de sine

James, un Tânăr de 11 ani, locuia împreună cu mama și cu sora sa într-un bidonvil de lângă Johannesburg (Africa de Sud). Din punct de vedere material nu aveau mai nimic. Cu toate acestea, James avea ceva de mare valoare: timp și energie pe care le punea bucuros în slujba altora. În fiecare weekend, James ajuta ca voluntar la con-

ȘTIAI CĂ...?

Dacă aplici principiile biblice, te vei simți mulțumit, indiferent de condițiile tale de trai (Filipeni 4:12, 13; 1 Timotei 6:8; Evrei 13:5).

struirea unei Săli a Regatului a Martorilor lui Iehova din zonă. Această activitate nu doar îi ocupa timpul, care altminteri i s-ar fi părut că trece cumplit de greu, ci îi și dădea sentimentul că este util, sporindu-i respectul de sine. „O zi la construirea săllii îmi dă un sentiment de profundă mulțumire“, spune James.

O altă activitate care dă roade frumoase este lucrarea de instruire biblică din casă-n casă (Matei 24:14). Tinerii Martori ai lui Iehova iau parte la ea cu regularitate, împărtășindu-le oamenilor speranța unei vieți mai bune. Îndeplinind această lucrare, respectul de sine, sau sentimentul demnității personale, crește. E adevărat, ei nu câștigă bani în urma acestei activități. Dar să ne amintim mesajul transmis de Isus creștinilor din Smirna. Deși erau săraci, aveau o bună spiritualitate. De aceea, Isus le-a spus: „Știu necazul tău și sărăcia ta (dar

**Nu juca jocuri de noroc,
nu fuma și nu consumă
băuturi alcoolice în
exces. Dacă alții membri
ai familiei tale au
astfel de obiceiuri,
fii un exemplu prin
conduita ta.**

▶▶▶ **plan de acțiune**

Acestea sunt lucrurile mele de valoare:

Am să mă folosesc de ele ajutându-i pe alții astfel:

Aș vrea să-i întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

**„Chiar dacă cineva are din belșug,
viața lui nu depinde de lucrurile
pe care le are.“ (Luca 12:15)**

ești bogat“. Însă, pentru că manifestau o mare credință în sâangele vărsat al lui Isus, ei aveau să devină în cele din urmă foarte bogați, primind coroana vieții nemuritoare (Revelația 2:9, 10, Cornilescu, 1996).

Privește cu speranță spre viitor

Indiferent de starea ta materială, poți cultiva o prietenie strânsă cu Iehova. Biblia spune: „Bogatul și săracul se întâlnesc. Iehova este Făuritorul tuturor“ (Proverbele 22:2). Înțelegând acest lucru, mii de tineri Martori ai lui Iehova reușesc să facă față sărăciei. Ei știu că fericirea nu depinde de bunurile materiale, ci de prietenia cu Iehova Dumnezeu, care este bucuros să-i aibă prieteni pe toți cei ce doresc să-i slujească. Dumnezeu ne oferă tuturor speranța unei lumi noi. Atunci sărăcia, care acum îi apasă pe mulți, nu va mai fi (2 Petru 3:13; Revelația 21:3, 4).

Între timp, folosește-ți cu înțelepciune resursele. Privește încrezător înainte. Strânge comori spirituale (Matei 6:19–21). Gândește-te la sărăcie ca la o luptă pe care o pot câștiga!

CE PĂRERE AI?

- **De ce semnificația termenului „sărăcie“ diferă de la o zonă la alta?**
- **De ce nu e înțelept să fugi de realitate drogându-te, consumând alcool sau alte substanțe?**
- **Cum poti face față sărăciei?**

Care e cea mai mare problemă a ta legată de bani?

În ce fel te pot ajuta informațiile din această parte a cărții să faci față problemei în viitor?

PĂRINȚII 6

Spre deosebire de tine, părinții au o vastă experiență de viață. Ei au trecut deja de tulburătoarea perioadă a adolescenței, cu schimbările ei fizice și emoționale. Teoretic, ar trebui să-ți fie *cei mai buni îndrumători* în această etapă a vieții. Totuși, unii părinți, în loc să-și ajute copiii să depășească problemele, sunt ei însăși o problemă. Poate că te regăsești în una dintre următoarele situații:

- părinții mă critică întruna,
- unul din părinți este alcoolic sau dependent de droguri,
- părinții se ceartă încontinuu,
- părinții s-au separat.

Capitolele 21–25 te vor ajuta să faci față acestor probleme, dar și altora.

21

Cum să fac față criticilor?

„Mama era ca un polițist: îmi căuta greșelile cu lumânarea. Nici nu-mi terminam bine treburile prin casă, că și venea în urma mea să vadă ce n-am făcut bine.“ — Craig

„Părinții îmi țineau întruna predici. Ba îmi ziceau că nu sunt ordonat, ba aveau ceva de obiectat cu privire la ce-am făcut la școală, acasă ori în congregație. Nu mă slăbeau deloc.“ — James

ȚI SE pare și tie că nimic din ce faci nu-i mulțumește pe părinți? Simți că fiecare mișcare și-e examinată cu lupa? Că ești mereu supravegheat și analizat și că niciodată nu treci cu bine de „inspecție“?

Care dintre următoarele replici le auzi cel mai des?

- În camera ta
e mereu dezordine.
- Te uiți prea mult la televizor.
- Te culci prea târziu.
- Nu te trezești
niciodată la timp.

Scrie mai jos care dintre reproșurile sau criticile părinților te deranjează cel mai mult.

E adevărat, te poate călca pe nervi să ţi se zică întruna ce să faci sau să fii mereu criticat. Dar gândește-te cum ar fi să nu primești niciodată sfaturi sau să nu fii niciodată disciplinat. Nu te-ai gândi că părinților nici nu le pasă de tine? (Evrei 12:8) Disciplinarea e, de fapt, o dovadă a iubirii lor. Biblia spune că tatăl își mustră „fiul în care își găsește plăcerea“ (Proverbele 3:12).

Așadar, bucură-te că părinții te iubesc într-atât încât să te corecteze. Și, să fim sinceri, ești Tânăr și ai mai puțină experiență decât ei. Mai devreme sau mai târziu, tot vei avea nevoie de corectare. Iar, fără îndrumare, ai putea foarte ușor ajunge stăpânit de „dorințele tineretii“ (2 Timotei 2:22).

„Dar doare!“

Evident, „nicio disciplinare nu pare pe moment un motiv de bucurie, ci de mâhnire“ (Evrei 12:11). Iar asta mai cu seamă când ești Tânăr! Și nu e de mirare: Personalitatea ta e încă în formare. Ești în faza de maturizare, când încă te descoperi. Așadar, criticile, chiar dacă sunt bine gândite și spuse pe un ton bland, te pot irita.

Această reacție este absolut normală, pentru că opinia despre propria persoană poate fi ușor influențată de ceea ce spun alții despre tine. Iar părerea părintilor, care cântărește foarte mult în ochii tăi, îți poate afecta respectul de sine. Nu e de mirare că uneori te simți ultimul om când unul din părinți te corectează sau se arată nemulțumit de modul în care ai făcut ceva.

Dar ar trebui oare să tragi concluzia că nu le poți face *niciodată* pe plac părintilor? Sau că nu ești bun de nimic doar pentru că te-au corectat în unele privințe? Nicidcum! Cu toții greșim, și nu o dată (Eclesiastul 7:20). Iar greșelile fac parte din procesul de maturizare (Iov 6:24). Cum te simți însă dacă părinții te potopesc cu critici când faci o greșală și sunt zgârciți cu laudele când faci ceva bine? Probabil, te doare. Dar asta nu înseamnă că nu ești bun de nimic!

Privește dincolo de critici

Uneori, părinții par excesiv de critici nu pentru că tu ai fi greșit cu ceva, ci pentru că ei sunt într-o dispoziție proastă. A avut mama ta o zi grea? Se luptă cu o boală? În astfel de situații, e mai înclinată să te critice dacă în camera ta nu e ordine și curățenie. E tatăl tău supărat ori furios din cauza problemelor financiare? Atunci, vorbirea

i-ar putea fi necugetată, „ca străpungerea unei săbii“ (Proverbele 12:18). Normal că te irită să fii criticat pe nedrept. Dar, în loc să stăruiești cu mintea asupra nedreptății care îți s-a făcut — provocându-ți și mai multă durere —, mai bine străduiește-te să treci cu vederea

ȘTIAI CĂ... .

Unor părinți le este greu să-și trateze cu iubire copiii deoarece nici ei nu au primit afecțiune de la părinții lor și nici nu s-au simțit înțeleși de ei.

“În trecut, mama țipa la mine, iar eu îi răspundeam urât. Acum, încerc să aplic ce spune Cuvântul lui Dumnezeu. Și merge. Mama a început să se schimbe. Punând în practică sfaturile biblice, reușesc să o înțeleg mai bine, iar lucrurile merg cu totul altfel între noi.” — Marleen”

greșelile părintilor. Nu uita: „Toți ne potici nim de multe ori. Dacă cineva nu se potici nește în cuvânt, este un om perfect“ (Iacob 3:2).

Fiind imperfecți, și părinții se luptă uneori cu sentimente de incompetență. De fapt, ei privesc orice eșec al tău ca pe un eșec *al lor*. De exemplu, când o mamă își ceartă fiica pentru o notă proastă, ea ar putea gândi în realitate: „Nu sunt o mamă bună. Nu sunt capabilă să-mi ajut fiica să învețe mai bine“.

Păstrează-ți calmul

Indiferent de motivul pentru care ești criticat, întrebarea este: Cum să fac față criticiilor? În primul rând, nu da replici tăioase. În Proverbele 17:27 se spune: „Cine își stăpânește vorbele are cunoștință, iar omul cu discernământ are un spirit calm“. Cum poți păstra „un spirit calm“ când ești criticat? Încearcă următoarele sugestii.

Așultă. În loc să începi imediat să te justific sau să susții că ești nevinovat, mai bine încearcă să-ți ții în frâu emoțiile și să asculti ce au de zis părinții. Discipolul Iacob i-a îndemnat pe creștini ‘să fie prompti la ascultare, înceți la vorbire, înceți la mânie’ (Iacob 1:19). Dacă-i intrerupi pe un ton nervos, se vor gândi că nu asculti și se vor enerba. Ca urmare, îți vor da și *mai multe* sfaturi, nicidecum *mai puține*.

**„Înțeleptul va asculta și va dobândi
și mai multă învățatură.“** (Proverbele 1:5)

Concentrează-te. Uneori îți se pare că părinții îți-au dat un sfat pe un ton prea aspru. În loc să te tot gândești la *modul* în care îți-au vorbit, mai bine concentrează-te la *ceea ce* îți-au zis. Întrebă-te: „Ce anume e adevărat din tot ce mi-au spus? Mi-au făcut și altădată observații cu privire la același lucru? Ce m-ar costa să fac ce-mi zic ei?“. Nu uita: Indiferent cum îți se par criticiile părinților, ele reflectă dragostea lor. Dacă te-ar urî, nu te-ar disciplina deloc (Proverbele 13:24).

Reformulează. Dacă reformulezi sfatul părinților și repeți pe un ton respectuos ce au spus, vor înțelege că ai ascultat tot ce îți-au spus. Poate că unul din părinți îți zice: „Niciodată nu e curat în camera ta. Dacă nu-ți faci curat, ești pedepsit!“. Poate că, din punctul tău de vedere, camera arată foarte bine. Dar nu vei îmbunătăți lucrurile dacă vei spune asta în acest moment delicat. Încearcă, mai degrabă, să privești situația din punctul lui de vedere. Ar fi mai bine să spui, pe un ton lipsit de sarcasm, ceva de genul: „Ai dreptate. Nu este curat la mine în cameră. Vrei să fac curat acum sau după ce luăm masa?“. Când recunoști că îngrijorările părinților sunt justificate, atmosfera se destinde puțin.

SFAT

**Ca să accepti mai ușor
mustrările părinților:**

- **apreciază fiecare laudă care vine odată cu critica,**
- **cere lămuriri dacă nu ai înțeles care e problema sau ce se așteaptă de la tine.**

Bineînțeles, va trebui să și faci ce ți-au spus părintii (Efesenii 6:1).

Așteaptă. Nu veni cu explicații până când nu ai făcut tot ce ți-au zis ei. „Cel ce-și înfrânează buzele este prevăzător“, afirmă Biblia (Proverbele 10:19). Când părintii vor vedea că îi asculti, vor fi și ei dispuși să asculte ce ai de zis.

Scrie la care dintre aceste patru sugestii trebuie să faci cele mai multe îmbunătățiri.

De ce merită să depui eforturi

Ai fi dispus să faci eforturi uriașe ca să ajungi la un zăcământ aurifer? Biblia spune că înțelepciunea este mai de preț decât orice comoară (Proverbele 3:13, 14). Dar cum poți dobândi înțelepciune? În Proverbele 19:20 se arată: „Ascultă sfatul și primește disciplinarea, ca să fii înțelept pe viitor“. E adevărat, nu este întotdeauna plăcut să primești sfaturi sau să fii disciplinat. Dar dacă te vei strădui să vezi înțelepciunea ce se ascunde în spatele fiecărei

plan de acțiune

Când părintii mă vor critica din nou, am să

Când am să simt că părintii sunt excesivi de critici, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

*Dacă te vei strădui să vezi
înțelepciunea ce se ascunde
în spatele fiecărei critici,
vei câștiga o comoară
mai prețioasă decât
tot aurul din lume*

critici și să faci schimbări, vei câștiga o comoară mai prețioasă decât tot aurul din lume.

Realitatea este că de critici nu vei scăpa. Acum le auzi de la părinți și de la profesori. Mai târziu însă le vei auzi de la șefii tăi sau de la alți oameni cu care vei veni în contact. Învață să faci față criticilor din partea părinților și vei deveni un elev mai bun, un angajat mai respectat și o persoană mai sigură pe sine. Merită să suporți niște critici pentru a avea asemenea rezultate!

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Prea multe reguli acasă?*
**Află cum poți să fii mulțumit cu libertatea acordată
și cum poți să câștigi și mai multă libertate.**

CE PĂRERE AI?

- De ce ți-e greu să accepti criticele?
- Din ce cauză te critică părinții?
- Cum poți trage foloase din sfaturile primite?

De ce atâtea reguli?

**Menționează câteva reguli
care există în familia ta.**

.....

**Crezi că regulile din familia
ta sunt mereu drepte?**

Da Nu

**Ce regulă ţi se pare
cel mai greu de respectat?**

.....

„REGULILE CASEI“, cum sunt numite uneori, sunt cerințele sau restricțiile impuse de părinți. Pe de o parte, poate fi vorba de cerințe referitoare la teme, la treburile gospodărești și la ora la care să te întorci seara acasă. Pe de altă parte, poate fi vorba de restricții privind utilizarea telefonului, a televizorului sau a computerului. Dar se pot referi și la ce faci în afara casei, cu alte cuvinte la purtarea ta de la școală sau la alegerea prietenilor.

Ți se pare că ești sufocat de restricții? Poate că te simți asemenea tinerilor ale căror cuvinte sunt menționate mai jos.

„Mă scotea din sărite când părinții îmi spuneau să mă întorc devreme acasă! Mă enerva că alții puteau să stea afară până târziu, iar eu nu!“ (Allen)

„E oribil să ți se verifice apelurile de pe telefonul mobil. Se poartă cu mine de parcă aș fi un copil!“ (Elizabeth)

„Mă simțeam ca și cum ar fi vrut să-mi distrugă viața socială și să nu mai am prieteni!“ (Nicole)

Tinerii încalcă deseori regulile impuse de părinți. Totuși, cei mai mulți recunosc că unele reguli sunt necesare pentru a preîntâmpina haosul. Dar, dacă e nevoie de ele, de ce sunt unele atât de enervante?

„Nu mai sunt un copil!“

Poate că și pe tine te enervează regulile fiindcă îți dau sentimentul că ești tratat ca un copil. Și-ți vine să strigi: „Nu mai sunt un copil!“. Părinții tăi cred, probabil, că regulile pe care îți le impun sunt vitale: ele sunt spre binele tău și te pregătesc pentru responsabilitățile de mai târziu, când vei fi adult.

Totuși, poate simți că regulile din casa ta „nu au crescut“ în același ritm cu tine. Probabil resimți restricțiile impuse precum Brielle, care a spus despre părinții ei: „Au

**“Când ești Tânăr ai impresia că le știi pe toate.
Iar dacă părinții îți impun reguli, te superi
imediat pe ei. Totuși, regulile sunt numai
spre binele tău.” — Megan**

uitat complet cum e să ai vârstă mea. Pur și simplu nu acceptă să-mi spun și eu părerea, să fac și eu alegeri, să fiu și eu adult“. O Tânără pe nume Allison vede la fel lucrurile: „Părinții mei par a nu înțelege că am 18 ani, nu 10. Ar trebui să aibă mai multă încredere în mine“.

Regulile casei sunt și mai greu de respectat când vezi că frații tăi sunt tratați cu mai multă îngăduință. Amintindu-și de anii adolescenței, un Tânăr pe nume Matthew a spus despre sora lui mai mică și despre verișoarele lui: „Fetele scăpau basma curată și când greșeau rău de tot!“.

Chiar nicio regulă?

E lesne de înțeles că de-abia așteptă clipa când nu vei mai fi sub autoritatea părinților. Dar chiar și-ar fi mai bine fără restricțiile lor? Probabil cunoști tineri de-o seamă cu tine care au voie să stea afară cât de târziu vor, să se îmbrace cum vor și să iasă cu prietenii oricând și oriunde vor. Poate că părinții lor sunt pur și simplu prea ocupați ca să mai vadă ce le fac copiii. Biblia arată că această metodă de creștere a copiilor nu dă roade bune (Proverbele 29:15). Astăzi, nu mai există iubire în lume, în mare parte pentru că

ȘTIAI CĂ... .

**Studiile dezvăluie că,
în familiile în care
părinții impun reguli
cu iubire, copiii au
rezultate mai bune
la învățătură,
interacționează
mai bine cu alții și
sunt mai fericiți
decât ceilalți copii.**

oamenii sunt interesați doar de propria persoană, mulți fiind crescuți în familii în care nu au existat niciun fel de restricții (2 Timotei 3:1–5).

În loc să-i invidiezi pe tinerii care sunt lăsați să facă ce vor, mai bine străduiește-te să privești regulile impuse de părinți ca pe o doavadă a iubirii și grijii lor pentru tine. Stabilindu-ți limite rezonabile, ei îl imită pe Iehova Dumnezeu, care i-a spus poporului său: „Îți voi da perspicacitate și te voi învăța calea pe care trebuie să mergi. Te voi sfătui cu ochiul asupra ta“ (Psalmul 32:8).

Uneori, s-ar putea să te simți totuși sufocat de regulile impuse de părinți. Ce-ai putea face ca să-ți fie mai ușor?

Comunicare eficientă

Dacă vrei să te bucuri de mai multă libertate sau dacă, pur și simplu, îți dorești să nu mai fii atât de stresat din cauza restricțiilor impuse, atunci învață să comunică eficient cu părinții. Unii ar putea spune: „Am încercat să vorbesc cu părinții, dar efectiv nu merge!“. Dacă aşa gândești și tu, întreabă-te: „N-aș putea comunica mai bine cu ei?“. Comunicarea este esențială. Ea te ajută, în primul rând, să-i faci pe alții să te înțeleagă și, în al doilea rând,

să înțelegi tu însuți de ce nu îți se acordă mai multă libertate. Dacă vrei să fii tratat ca un adult, e firesc să înveți să comunică ca un adult. Cum ai putea face aceasta?

Învață să te stăpânești. O comunicare eficientă presupune stăpânire de sine. Biblia spune: „Cel fără minte își iese cu totul din fire, dar cel

SFAT

**Dacă vrei să primești
mai multă libertate,
mai întâi dovedește-te
delemn de încredere
respectând regulile
stabilitate de părinti.
Astfel, și ei vor fi mai
dispuși să-ți satisfacă
cererile.**

Când respectă regulile impuse de părinti este ca și cum ai plăti o datorie la o bancă: cu cât ești mai de încredere, cu atât vei primi mai multă încredere (credit)

înțelegt își păstrează spiritul calm până la capăt“ (Proverbele 29:11). Nu te plângе, nu te bosumflа și nu fă crize de nervi ca un copil. Dacă îți vine să trântești ușа sau să bați din picior când părinții îți stabilesc unele limite, gândește-te că în felul acesta îți se vor impune probabil și mai multe reguli, în nici un caz mai puține!

Încearcă să înțelegi punctul de vedere al părinților. Tracy, o Tânără creștină care a fost crescută doar de mama ei, spune: „Mă întreb ce vrea de fapt mama să obțină cu regulile pe care mi le impune“. Care a fost concluzia ei? „Îmi dau seama că vrea să fac îmbunătățiri în personalitate“ (Proverbele 3:1, 2). Înțelegând cum gândesc părinții, vei reuși să comunici mai bine cu ei.

Să zicem că nu vor să te lasă să te duci la o anumită reuniune. În loc să te cerți cu ei, mai bine întreabă-i: „Dar dacă vine cu mine un prieten matur, demn de încredere, pot să mă duc?“. Poate că tot nu-ți vor îndeplini rugămintea. Dar, dacă le înțelegi îngrijorările, vei fi mai în măsură să le propui ceva cu care să fie de acord.

> chiar fac favoritisme?

Te-ai întrebat de ce părinții nu-și tratează toți copiii la fel? Gândește-te la un lucru: Un tratament egal nu este întotdeauna drept, iar un tratament drept nu este întotdeauna egal. Problema, de fapt, trebuie pusă altfel: Ți-au fost cumva neglijate necesitățile? De exemplu, când ai nevoie de un sfat din partea părinților, de ajutorul lor sau de sprijinul lor, îl primești? Dacă da, poți spune cu mâna pe inimă că ești nedreptățit? Din moment ce tu și frații tăi sau surorile tale sunteți persoane cu necesități diferite, este imposibil ca părinții să vă trateze întotdeauna pe toți la fel. De fapt, aceasta este concluzia la care a ajuns și Beth, care acum are 18 ani. Ea spune: „Am ajuns să-mi dau seama că eu și fratele meu avem personalități diferite și că trebuie să fim tratați diferit. Privind în urmă, nu-mi vine să cred că nu puteam înțelege acest lucru când eram mai mică“.

Câștigă-le încrederea. Gândește la o persoană care datorează bani unei bânci. Dacă își achită plătile la timp, va câștiga încrederea bâncii, iar banca îi va acorda un credit mai mare în viitor. La fel este și cu părinții. Tu le datorezi ascultare. Dacă te dovedești demn de încredere — chiar și în lucruri mici —, părinții vor avea mai multă încredere în tine în viitor. Dar, dacă mereu îți dezamăgești părinții, să nu te miri că îți vor reduce, ba chiar îți vor închide „creditul“ la capitolul încredere.

Dacă ai încălcă o regulă...

Mai devreme sau mai târziu, probabil că tot vei încălcă o regulă: poate că nu te vei achita cum trebuie de sarcinile încrindățate în casă sau poate că ai să vorbești prea mult la telefon ori te vei întoarce mai târziu acasă (Psal-

mul 130:3). Iar atunci va trebui să le dai socoteală părinților. Ce-ai putea face ca să nu agravezi situația?

Spune adevărul. Nu născoci minciuni! Altminteri, părinții au să-și piardă și bruma de încredere pe care o mai au în tine. Fii sincer și dă detalii (Proverbele 28:13). Nu te justifica și nu minimiza cele întâmplăte. Și nu uita că „un răspuns blând îndepărtează furia“ (Proverbele 15:1).

Cere-ți iertare. Este important să-ți ceri iertare pentru îngrijorările și dezamăgirea cauzate sau pentru munca în plus pe care cineva a trebuit să-o facă în locul tău. Scuzele pot ușura pedeapsa. Dar trebuie să fie sincere.

Acceptă consecințele (Galateni 6:7). La început, probabil nu-ți va conveni că ai fost pedepsit, mai ales dacă pare a fi

▶▶▶ **plan de acțiune**

Dacă încalc o regulă, am să spun:

Le-aș putea câștiga încrederea părinților astfel:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**„Onorează-i pe tatăl tău și pe mama ta
... ca să-ți meargă bine.“**

(Efeseni 6:2, 3)

o pedeapsă nedreaptă. Dar este o doavadă de maturitate să-ți asumi responsabilitatea pentru acțiunile tale. Cea mai bună soluție este să faci tot posibilul să recâștigi încrederea părintilor.

Menționează la care dintre cele trei puncte amintite trebuie să faci îmbunătățiri.

Nu uita că părinții au responsabilitatea să-ți controleze acțiunile — evident, în mod rezonabil. În acest sens, Biblia vorbește despre „porunca tatălui tău“ și despre „legea mamei tale“ (Proverbele 6:20). Nu trage concluzia că regulile pe care îți le impun îți vor ruina viața. Dimpotrivă, dacă acum ascultă de părinți, Iehova promite că, în viitor, ‘o să-ți meargă bine’! (Efeseni 6:1–3)

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Este unul din părinții tăi alcoolic sau dependent de droguri? Află cum poți face față acestei situații.*

CE PĂRERE AI?

- **De ce uneori părinții pot părea exagerat de protectori cu tine?**
- **De ce uneori te superi când îți se impun restricții?**
- **Cum ai putea comunica mai bine cu părinții?**

► vorbește cu părinții!

Ultimele două capitole au arătat cum ar trebui să reacționezi când părinții te critică sau îți impun reguli. Ce-ai putea face însă dacă și se pare că părinții tăi sunt prea aspri în una sau în ambele privințe? Cum ai putea discuta deschis cu ei pe această temă?

- Alege un moment când părinții sunt mai relaxați și mai liberi.
- Vorbește-le din inimă, nu fi patetic. Acordă-le părinților respectul cuvenit.

Dacă și se pare că părinții sunt prea critici cu tine, ai putea spune: „Mă străduiesc din răsputeri să fac ce e bine, dar mi-e greu când mă simt criticat tot timpul. Am putea discuta despre asta?“.

Scrie mai jos cum te gândești tu să deschizi discuția pe această temă.

✓ **SFAT:** Folosește-te de capitolul 21 pentru a sparge gheata. Poate că părinții vor fi dispuși să-l discute cu tine.

Dacă simți că părinții nu-ți acordă suficientă libertate, ai putea spune: „Aș vrea să vă demonstreze că sunt demn de încredere, pentru ca, în timp, să-mi acordați mai multă libertate. Unde credeți că ar trebui să fac îmbunătățiri?“.

Scrie mai jos cum te gândești tu să deschizi discuția pe această temă.

✓ **SFAT:** Recitește capitolul 3 din volumul I. Pornind de la ceea ce ai citit, întocmește o listă cu întrebări pe care ai vrea să le discuți cu părinții.

Ce pot face dacă unul din părinți e alcoolic sau dependent de droguri?

„Într-o zi tata ne-a spus că se duce să repare mașina. N-a dat niciun semn toată ziua. Mama l-a tot căutat pe celular. Dar niciun răspuns. Un pic mai târziu, am observat că mama era cam îngrijorată și că se pregătea să iasă. «Mă duc să văd ce e cu tatăl tău», mi-a spus.

După ceva vreme, s-a întors. Era singură. «Nu era acolo, nu-i aşa?», am întrebat-o. «Nu», a răspuns ea.

În acel moment mi-am dat seama că tata recurgea din nou la vechile lui tertipuri. Se întâmpla exact ca data trecută... De fapt, tata e dependent de droguri. Când a ajuns acasă, eu și mama eram deja un pachet de nervi. A doua zi, nici n-am vrut să-l bag în seamă. Evident că mi-era rușine de purtarea mea.“ — Karen, 14 ani

MILIOANE de tineri trăiesc zilnic un coșmar: stau sub același acoperiș cu un părinte alcoolic ori dependent de droguri. Dacă ești în această situație, probabil că ești stânjenit, supărat, ba poate chiar furios pe el.

Tatăl lui Mary, de exemplu, părea cea mai de treabă persoană în public. Însă era un alcoolic, care pe ascuns obișnuia să bea peste măsură, iar acasă vorbea murdar cu membrii familiei și îi trata în mod abuziv. „Lumea zicea că suntem norocoși să avem un tată atât de bun“, își amintește Mary cu amărăciune în suflet.*

Ce poți face dacă unul din părinți e alcoolic sau dependent de droguri?

Înțelege cauzele

Mai întâi de toate, încearcă să privești problema în profunzime. „Omul cu pricepere va primi o îndrumare înțeleaptă“, se arată în Proverbele 1:5. Așadar, ți-ar prinde bine să înțelegi ce este dependența, ce tip de persoane cad pradă drogurilor și alcoolului și din ce cauză.

De pildă, alcoolicul nu este cel ce bea peste măsură doar din când în când. Dimpotrivă, el suferă de o boală cronică[#]. Alcoolicul se gândește mereu la alcool, ba chiar este obsedat de alcool, iar odată ce începe să bea, nu se mai poate opri. Viața de familie, munca și sănătatea îi sunt grav afectate.

Deși unii oameni sunt mai predispuși decât alții la alcoolism, se pare că și factorii emoționali au un rol determinant în această problemă. De fapt, mulți alcoolici

* Dacă unul din părinți este alcoolic și te tratează în mod abuziv ar trebui să ceri ajutor. Vorbește cu un adult în care ai încredere. Dacă ești Martor al lui Iehova, ai putea discuta cu un bătrân de congregație sau cu un alt creștin matur.

Deși vom folosi genul masculin când facem referire la alcoolic sau la cel dependent de droguri, principiile discutate în acest capitol se aplică în egală măsură și fețelor.

„Stiu că vor mai fi situații în care părintii mă vor face să mă simt stânenit, dar sunt convins că Iehova îmi va da forță să rezist, dacă am să mă bizui pe el.” — Maxwell

gândesc negativ despre propria persoană (Proverbele 14:13). Unii au avut părinți alcoolici. În cazul acestora, alcoolul poate fi un soi de balsam pentru rănilor emoționale suferite în copilărie. Acești factori sunt valabili și în cazul celor dependenți de droguri.

În realitate, consumul excesiv de alcool și consumul de droguri agravează problemele. Aceste substanțe distorsionează modul de a gândi și de a simți. Mama ta sau tatăl tău are, aşadar, nevoie de ajutor de specialitate ca să scape din lanțurile acestui viciu.

Să nu ai așteptări prea înalte

Firește, simplul fapt de a înțelege de ce tatăl tău sau mama ta se poartă atât de rușinos nu va face ca problema să dispară. Totuși, înțelegând mai bine cauza dependenței sale, îți vei putea privi părintele cu mai multă compasiune.

De exemplu, dacă tatăl tău ar avea un picior rupt, te-ai aștepta ca el să joace fotbal cu tine? Ce-ai face dacă ai ști că și-a rupt piciorul din cauză că a făcut ceva nesăbuit? Fără îndoială că ai fi dezamăgit. Totuși, îți dai seama că, până nu se reface, tatăl tău nu va putea juca fotbal cu tine. Înțelegând

ȘTIAI CĂ... .

În Biblie, cuvântul „a onora” înseamnă a recunoaște autoritatea stabilită (Efeseni 6:1, 2).
Prin urmare, a le da onoare părinților nu presupune neapărat a le aproba conduită.

MODEL DE URMAT

Ezechia

Ezechia se află la un moment de răscruce în viață. Are doar 25 de ani și e deja rege al lui Iuda. Ce fel de rege va fi? Se va lăsa oare influențat de exemplul negativ al tatălui său, regele Ahaz? Ahaz a fost un apostat care nu s-a căit nici pe patul de moarte. A promovat închinarea păgână și l-a adus jertfă pe un altar păgân pe unul sau pe mai mulți dintre frații lui Ezechia (2 Cronici 28:1–4). Cu toate acestea, Ezechia nu a permis ca purtarea ipocrită a tatălui său să-l îndepărteze de încchinarea la Iehova și nici nu s-a gândit că este condamnat să repete greșelile tatălui său. Dimpotrivă, el „**s-a alipit de Iehova**“ (2 Regi 18:6).

Ridiculizează unul din părinții tăi încchinarea la Iehova? Te tratează în mod abuziv sau este sclavul vreunui viciu? Dacă da, **nu ești nevoie să repetă** greșelile lui! Ezechia nu a permis ca mediul nociv din care provenea să-i distrugă viața. De fapt, el a fost un rege atât de bun, că „printre toți regii lui Iuda de după el n-a mai fost niciunul ca el“ (2 Regi 18:5). Asemenea lui Ezechia, și tu poți avea **o viață reușită**, în pofta problemelor grele cu care te confrunți acasă. Cum? ‘Alipindu-te de Iehova.’

Dacă vei considera viciul părintelui tău drept o problemă de sănătate debilitantă, atunci nu vei avea așteptări prea înalte de la el

acest lucru, nu vei avea așteptări prea înalte de la el.

În mod asemănător, un părinte alcoolic sau dependent de droguri este grav afectat pe plan emoțional și mintal. E adevărat că și-a provocat singur „rana“. Și, pe bună dreptate, dețești conduită lui greșită. Însă, până când nu va primi ajutor pentru a scăpa de acest viciu, nu se va putea îngrijii de tine cum trebuie. Dacă îi vei considera viciul drept o problemă de sănătate debilitantă, atunci nu vei avea așteptări prea înalte de la el.

Ce poți face?

Realitatea este că, până ce tatăl tău sau mama ta nu se schimbă, ești nevoit să suporți urmările comportamentului său. Ce poți face între timp?

Nu te consideră vinovat. Singurul vinovat este părintele tău. „Fiecare își va purta propria sarcină“, se spune în Galateni 6:5. Așadar, nu e datoria ta să-ți vindeci părintele și nici să-l ferești de urmările viciului său. De pildă, nu trebuie să-i spui minciuni șefului său pentru a-l proteja și nici nu trebuie să-l târăști din fața porții dacă a căzut acolo pentru că era beat.

„Perspicacitatea îl face pe om
încet la mânie.“ (Proverbele 19:11)

Încurajează-l să ceară ajutor. Probabil că cea mai mare problemă a părintelui tău este să admită că *are* o problemă. Ar fi bine ca în momentele lui de luciditate și de calm, celălalt părinte să-l ia pe unul din copiii mai mari și să-i spună partenerului său cât de mult vă afectează purtarea lui și ce ar trebui să facă.

Mai mult, părintele alcoolic ori dependent de droguri ar avea de câștigat dacă ar răspunde în scris la următoarele întrebări: *Ce se va întâmpla cu mine și cu familia mea dacă voi continua să beau sau să mă droghez? Ce se va întâmpla dacă voi renunța la acest viciu? Ce trebuie să fac pentru a primi ajutor?*

Dacă te pândește vreun pericol, pleacă. „Pleacă înainte să izbucnească cearta“, se arată în Proverbele 17:14. Nu te expune pericolului, implicându-te într-o ceartă. Dacă e posibil, retrage-te în camera ta sau mergi la un prieten. Însă dacă părintele tău devine violent, poate că va trebui să ceri ajutorul cuiva.

Acceptă-ți sentimentele. Unii tineri au mustrări de cuget deoarece ajung să-și urască părintele alcoolic sau dependent de droguri. Până la un anumit punct, aceste sentimente sunt normale, mai ales dacă, din cauza vi-ciului, mama ta sau tatăl tău nu-ți oferă afecțiunea și sprijinul de care ai nevoie. E

SFAT

În loc să-ți urăști
părintele, urăște faptele
lui rele (Proverbele 8:13;
Iuda 23).

adevărat, Biblia îți poruncește să le acorzi onoare părinților (Efesenii 6:2, 3). Dar ‘a-i onora’ înseamnă și respectarea autoritățea, așa cum respectăm autoritatea polițiștilor sau a judecătorilor, și nu a le aproba viciile (Romani 12:9). Să nu te gândești că ești un om rău dacă îți repugnă faptul că beai în exces sau consumai droguri. La urma urmei, acest lucru este respingător! (Proverbele 23:29–35)

Caută prieteni încurajatori. Dacă viața de-acasă e un calvar, poate că nici nu mai știi ce înseamnă să duci o viață normală. Prin urmare, e important să te bucuri de tovărășia unor oameni sănătoși pe plan spiritual și emoțional. Membrii congrecației creștine îți pot oferi multă încurajare și sprijin și te pot ajuta să mai uiți de stresul de acasă (Proverbele 17:17). Stând în compania unor familii din congrecație, vei avea un bun exemplu de viață de familie, complet diferit de ceea ce observi în familia ta.

►►► **plan de acțiune**

*Dacă unul din părinți mă va agresa fizic sau verbal,
am să*

L-aș putea îndemna să caute ajutor, spunându-i:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

Cere ajutor. Îi-ar fi de mare folos să poți vorbi despre sentimentele tale cu un adult matur, demn de încredere. Bătrâni de congregație sunt gata să te ajute. Biblia spune că acești oameni pot fi „ca un adăpost împotriva vântului și ca o ascunzătoare împotriva furtunii, ca niște șuvoaie de apă într-un ținut fără apă, ca umbra unei stânci mari într-un ținut uscat“ (Isaia 32:2). Nu-ți fie teamă, nici rușine să le ceri sprijin sau sfaturi!

Menționează pe care dintre acești șase pași vei încerca să-i aplici mai întâi.

Poate că nu vei izbuti să schimbi situația de-acasă, dar modul în care te lași afectat de ea, da. Așadar, în loc să te chinui să-ți schimbi părintele, mai bine concentreză-te asupra persoanei pe care o poți controla: *propria persoană*. „Continuați să lucrați la salvarea voastră“, a scris apostolul Pavel (Filipeni 2:12). Astfel, vei păstra o optică pozitivă și, probabil, chiar îți vei încuraja părintele să caute ajutor pentru a se debarasa de viciul său.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Ce poți face dacă părinții tăi se ceartă tot timpul? Cum poți face față stresului emoțional?

CE PĂRERE AI?

- **Din ce cauză unii oameni ajung alcoolici sau dependenți de droguri?**
- **De ce tu n-ai nicio vină dacă unul din părinți este alcoolic sau dependent de droguri?**
- **Asupra căror aspecte din viața ta poți deține controlul, și cum poți face acest lucru?**

dacă unul din părinți nu-i mai slujește lui Iehova

Ce poți face dacă unul din părinți nu mai trăiește potrivit normelor biblice sau poate chiar nu mai vrea să facă parte din congregația creștină?

- Gândește-te că Iehova nu te consideră pe *tine* răspunzător de conduită părinților tăi. Biblia spune: „Fiecare dintre noi îi va da socoteală *despre sine* lui Dumnezeu“ (Romani 14:12).
- Nu te compara cu tinerii a căror situație e mai bună decât a ta (Galateni 5:26). Un Tânăr al cărui tată și-a părăsit familia îndeamnă: „Decât să stăruim cu mintea asupra unor astfel de gânduri, mai bine gândește-te cum ai putea să facă față situației“.
- Arată-i în continuare respect părintelui tău care greșește, iar dacă cerințele sale nu sunt în contradicție cu cele ale lui Dumnezeu, dă-le ascultare. Iehova nu le cere copiilor să le dea onoare părinților doar în cazul în care aceștia sunt credincioși (Efeseni 6:1–3). Dacă-ți onorezi părinții și ascultă de ei – în pofida slăbiciunilor lor –, demonstrezi că-l iubești pe Iehova (1 Ioan 5:3).
- Păstrează strâns legătura cu congregația creștină. Aici, în marea ta familie spirituală, poți găsi mângâierea de care ai nevoie (Marcu 10:30). Un Tânăr pe nume David se temea că membrii congregației sale aveau să-l ocoilească pe el și pe ceilalți din familia lui deoarece tatăl său nu-i mai slujea lui Iehova. Dar David și-a dat seama că temerile sale erau nejustificate. El spune: „Nu ne-am simțit marginalizați. Mi-am dat seama că celor din congregație chiar le păsa de noi“.

A photograph of four teenagers (three boys and one girl) looking directly at the camera with serious or slightly annoyed expressions. They are in a room with red walls.

24

Ce să fac dacă părintii mei se ceartă?

*Se ceartă părintii tăi
de față cu tine? Care este
subiectul de ceartă
preponderent?*

- Banii
- Treburile casnice
- Rudele
- Tu

*Ce-ai vrea să le spui părinților referitor la
modul în care te afectează certurile lor?*

Înțeles, probabil, greu să rămâi indiferent la disputele părinților. Și asta pentru că îi iubești și te bizui pe sprijinul lor. Prin urmare, când îi auzi certându-se, suferi. Poate că și tu gândești asemenea unei tinere pe nume Marie. Ea zice: „Mi-e greu să-mi respect părinții când văd că ei nu se respectă“.

Văzându-ți părinții certându-se, îți dai seama de un adevăr crud: Nu sunt nici pe departe perfecți, aşa cum probabil credeai. Această dură deșteptare la realitate poate naște în tine tot felul de temeri. Iar dacă certurile lor sunt dese și aprinse, probabil că ajungi să te întrebi dacă nu cumva căsnicia lor e pe punctul de a se destrăma. „Când îi aud certându-se, mă și gândesc că vor divorța și că va trebui să aleg cu care părinte să stau. Mi-e teamă și că va trebui să mă despart de frații mei“, spune Marie.

De ce se ceartă părinții și ce poți face dacă izbucnește o ceartă între ei?

De ce se ceartă părinții

În mod normal, părinții ar trebui ‘să se suporte unul pe altul în iubire’ (Efeseni 4:2). Biblia spune însă: „Toți au păcătuit și nu ajung la gloria lui Dumnezeu“ (Romani 3:23). Părinții tăi nu sunt perfecți. Așadar, nu trebuie să fii surprins că, uneori, nu se înțeleg și că relațiile dintre ei sunt tensionate.

Nu uita nici că trăim ‘timpuri critice, cărora cu greu li

se face față’ (2 Timotei 3:1). Lupta pentru a-și câștiga existența, plata facturilor și atmosfera de la serviciu generează enorm de mult stres în căsnicie. Iar dacă ambii lucrează, ar

ȘTIAI CĂ... .

**Cei ce se iubesc
mai au și neînțelegeri
uneori.**

“Când am înțeles că părinții mei nu sunt perfecți și că se confruntă și ei cu greutăți, mi-a fost mai ușor să depășesc certurile lor.” — Kathy

putea apărea neînțelegeri și în privința împărțirii sarcinilor casnice.

De un lucru însă poți fi sigur: neînțelegerile dintre părinți nu duc în mod automat la destrămarea căsniciei. Foarte probabil că părinții tăi încă se iubesc, deși nu sunt întotdeauna de acord în anumite chestiuni.

Gândește-te: Ți s-a întâmplat să te uiți la un film cu prietenii tăi și să-ți dai seama că opinia ta era diferită de a lor? Probabil că da. Chiar și prietenii apropiati pot avea opinii diferite cu privire la anumite chestiuni. La fel pot sta lucrurile și cu părinții tăi. Probabil, amândoi sunt preoccupați de starea financiară a familiei, dar au opinii diferite cu privire la administrarea bugetului. Sau amândoi vor să planifice o vacanță cu familia, dar au concepții diferite cu privire la ce înseamnă relaxarea. Ori poate că amândoi își doresc ca tu să ai succes la școală, dar au metode diferite de a te impulsiona.

Ideea este că unitatea nu înseamnă uniformitate. Doi oameni care se iubesc pot vedea uneori diferit lucrurile. Cu toate acestea, e neplăcut să-i auzi pe părinți certându-se. Ce poți face sau spune ca să depășești astfel de situații?

Ce poți face

Fii respectuos. E foarte ușor să te enervezi când vezi că părinții se ceartă întruna. La urma urmei, ei ar trebui să fie un exemplu pentru tine, nu tu pentru ei. Purtându-te

SFAT

Dacă certurile părintilor sunt dese și aprinse, sugerează-le cu respect să ceară ajutor.

însă disprețitor cu ei, nu vei face decât să alimentezi tensiunile din familie. Mai mult decât atât, Iehova Dumnezeu îți poruncește să-ți respecti părinții și să ascultă de ei, chiar dacă nu îți-e întotdeauna ușor (Exodul 20:12; Proverbele 30:17).

Dar ce ai putea face dacă părinții se ceartă din cauza unui lucru care te privește în mod direct? Să zicem că numai unul din ei este Martor al lui Iehova. Când apar probleme ce privesc încchinarea, va trebui să iei poziție de partea părintelui tău Martor pentru a susține adevărul (Matei 10:34–37). Vorbește întotdeauna „cu blândețe și respect profund“. Prin exemplul tău, îl vei putea câștiga într-o bună zi pe celălalt părinte (1 Petru 3:15).

Fii neutru. Ce-ai putea face dacă părinții îți-ar cere să te implici în chestiuni care nu te privesc în mod direct? Străduiește-te să fii neutru. Te-ai putea scuza frumos, spunând ceva de genul: „Mamă, tată, vă iubesc mult pe amândoi. Vă rog, nu-mi cereți să țin partea unuia din voi. Chestiunea asta trebuie să o rezolvați voi, nu altcineva“.

Exprimă-te. Spune-le părintilor cum te afectează certurile lor. Găsește un moment când amândoi sunt mai receptivi la ce vrei să le zici și, apoi, plin de respect, spune-le cât de tare te supără, te enervează sau chiar te sperie certurile lor (Proverbele 15:23; Coloseni 4:6).

Ce nu trebuie să faci

Nu încerca să fii consilierul lor matrimonial. Fiind Tânăr, pur și simplu nu ești în măsură să rezolvi disputele dintre părinți. Imaginează-ți, de pildă, că te află într-un avion mic și că îi auzi pe pilot și pe copilot certându-se. Evident că ai fi îngrijorat. Dar ce-ar fi dacă îți-ai asuma un rol care te depășește și le-ai spune cum să piloteze avionul sau chiar ai preluat controlul asupra aeronavei?

În mod asemănător, dacă ai încerca să preieai controlul în familie, implicându-te în problemele părinților, ai putea înrăutăți situația. Biblia spune: „Înfumurarea duce doar la ceartă, dar înțelepciunea este cu cei ce se sfătuiesc“ (Proverbele 13:10). Părinții își pot rezolva mai

**Un Tânăr care le spune
părinților cum să-și rezolve
neînțelegările se poartă
asemenea unui pasager
care le spune piloților
cum să piloteze avionul**

bine problemele dacă discută între patru ochi (Proverbele 25:9).

Stai deoparte. E destul de dureros când doi se ceară. Atunci la ce bun să se alăture și un al treilea? Deși poate că și-e greu să stai deoparte, realitatea este că nu tu trebuie să rezolvi problemele părintilor, ci ei trebuie să și le rezolve. Străduiește-te, aşadar, să urmezi sfatul Bibliei și ‘să-ți vezi de treburile tale’ (1 Tesaloniceni 4:11). Nu te implică în certurile lor!

Nu-i întărâta pe părinti unul împotriva celuilalt. Înțărâtându-l pe un părinte împotriva celuilalt, unii tineri nu fac altceva decât să încurajeze cearta. Când mama spune „nu“, ei încearcă să atingă coarda sensibilă a tatălui și să smulgă un „da“ de la el. Astfel de tactici meșteșugite îți pot aduce pe moment un strop de libertate, dar, în timp, generează mai multe certuri în familie.

Nu te lăsa influențat de modul lor de a se purta. Un Tânăr pe nume Peter și-a dat la un moment dat seama că,

►►► **plan de acțiune**

Dacă părinții încep să se certe, am să

Dacă părinții îmi cer să iau partea unuia din ei, am să spun:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

**„Vorbirea voastră să fie
întotdeauna plăcută.“ (Coloseni 4:6)**

pentru a se răzbuna pe tatăl său care avea un comportament abuziv, adoptase și el o conduită necreștină. „Voi am să-l fac să sufere. Îl uram din cauza modului în care se purta cu mama, cu mine și cu sora mea“, spune el. Nu după mult timp, Peter a suferit consecințele faptelor sale. Lecția? Un comportament necreștin agravează problemele din familie (Galateni 6:7).

Scrie la ce aspect menționat în acest capitol trebuie să faci îmbunătățiri. ☺

E clar, nu poți pune capăt certurilor dintre părinți. Fii însă sigur că Iehova te va ajuta să faci față sentimentelor de neliniște pe care certurile lor le-ar putea naște în tine (Filipeni 4:6, 7; 1 Petru 5:7).

Străduiește-te să aplici aceste sugestii. Cu timpul, părinții probabil că se vor strădui să-și rezolve problemele. Și, cine știe, poate că nu se vor mai certa deloc.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Dacă ai crescut într-o familie monoparentală, cum poți face față problemelor?*

CE PĂRERE AI?

- **De ce se ceartă unii părinți?**
- **De ce nu trebuie să te învinovățești pentru problemele părinților tăi?**
- **Ce poți învăța din modul în care se poartă părinții tăi?**

► ce să fac dacă părinții mei se separă?

Dacă părinții tăi se separă, cum ai putea acționa în mod înțelept, ținându-ți totodată sub control durerea? Ia în considerare următoarele idei.

- **Nu-ți fă iluzii.** Probabil că primul impuls ar fi să încerci să-i împaci. Anne își amintește: „După ce s-au separat, părinții ne mai scoteau din când în când în oraș. Eu și sora mea ne spuneam în șoaptă: «Hai s-o luăm înainte și să-i lăsăm singuri». Dar n-a mers. Nu s-au împăcat niciodată“.

În Proverbele 13:12 scrie: „O aşteptare amânată îmbolnăveşte inima“. Pentru a nu suferi prea mult, gândește-te că nu poți avea control asupra acțiunilor părinților. Nu uita că nu tu ești motivul separării lor, că nu poți interveni între ei și că nu le poți reface tu căsnicia (Proverbele 26:17).

- **Nu te umple de ură.** Mânia sau ura față de unul sau față de ambii părinți poate avea consecințe neplăcute și de durată. Tom își amintește ce simtea la 12 ani: „Eram de-a dreptul furios pe tata. Nu vreau să folosesc cuvântul «ură», dar aveam resentimente puternice față de el. Nu înțelegeam cum putea pretinde că-i pasă de noi, când el ne părăsise“.

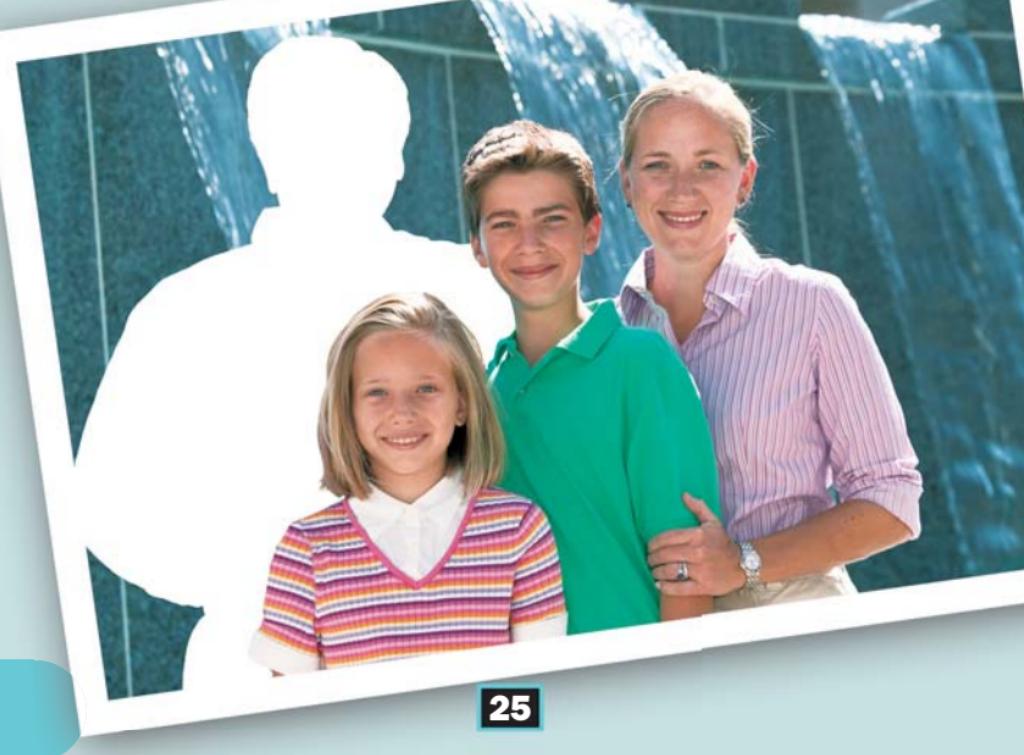
Când părinții se separă, nu poți simplifica lucrurile spunând că doar unul a greșit și că celălalt e total nevinovat. Probabil că părinții nu ți-au spus chiar totul despre căsnicia lor și nici despre motivele separării lor. Poate că nici ei nu înțeleg prea bine ce s-a întâmplat. Așadar, nu judeca o situație când nu cunoști toate detaliile (Proverbele 18:13). E drept că ți-e greu să nu te mânnii. Și e normal ca o vreme să fii foarte supărat. Dar, nutrind sentimente de ură și având un spirit răzbunător, îți poți „otrăvi“ încetul cu înțețul personalitățea. Nu degeaba Biblia ne spune: „Lasă mânia și părăsește furia“ (Psalmul 37:8).

● **Fii realist.** Unii tineri nu-și urăsc părintele care i-a părăsit, ci, dimpotrivă, cad în cealaltă extremă: îl idolatrizază. De pildă, un Tânăr avea un tată alcoolic și imoral care i-a părăsit de mai multe ori. Până la urmă, părinții acestui Tânăr au divorțat. Cu toate astea, el își amintește că, dintr-un motiv sau altul, aproape că începuse să-și idolatrizeze tatăl!

Mulți copii adoptă o asemenea atitudine, greșită de altfel. Într-o țară, 90% dintre copiii ai căror părinți au divorțat locuiesc cu mama lor, iar la tată lor merg doar în vizită. Mama deci le poartă zilnic de grija și tot ea îi disciplinează. Chiar dacă primește pensie alimentară, standardul ei de viață scade foarte mult după divorț. Pe de altă parte, cel al tatălui ar putea chiar să crească. Rezultatul? O vizită la tata înseamnă cadouri și distraconție, pe când viața cu mama înseamnă a strângere cureaue și a asculta de ea. Din nefericire, unii tineri au plecat de lângă părintele lor Martor pentru a duce o viață mai îmbelșugată și mai libertină lângă părintele lor necredincios (Proverbele 19:4).

Dacă te simți tentat să faci aceeași alegere, analizează-ți prioritățile. Adu-ți aminte că ai nevoie de îndrumare morală și de disciplinare. Nimic din ce-ți oferă un părinte nu-și poate lăsa mai adânc amprenta asupra personalității tale și a calității vieții tale decât în-drumarea morală și disciplinarea! (Proverbele 4:13)

25

Cum pot fi fericit într-o familie cu un singur părinte?

„Mulți copii care sunt crescuți de ambii părinți au camera lor și pot să-și cumpere haine noi. Eu nu am camera mea. Pe deasupra, nici nu port hainele care-mi plac. Mama spune că nu-și permite să mi le ia. Și-apoi, cu toate treburile pe care le am de făcut prin casă cât timp ea e la serviciu, mă simt ca o servitoare. Nici nu mă mai bucur de copilărie.“ — Shalonda, 13 ani

E IDEAL să crești într-o familie unită, cu doi părinți iubitori. Ei oferă mai multă îndrumare, ocrotire și sprijin. „Mai bine doi decât unul, fiindcă au o bună răsplată pentru truda lor“, spune Biblia (Eclesiastul 4:9).

Totuși, familiile cu doi părinți sunt din ce în ce mai rare. De exemplu, până la vîrstă de 18 ani, mai bine de jumătate din copiii din SUA sunt crescuți, cel puțin un timp, doar de unul din părinți.

Deși această situație face parte din realitatea crudă a zilelor noastre, unor tineri le este rușine că sunt crescuți de un singur părinte. Alții se simt împovărați de multele presiuni și probleme cu care se confruntă. Dacă trăiești într-o familie monoparentală, cu ce presiuni te confrunți? Scrie mai jos care e cea mai grea problemă cu care te confrunți.

Dar ești oare sortit la o viață nefericită doar pentru simplitul fapt că nu te bucuri de iubirea și gria ambilor părinți? În nici un caz! Nu uita că cel mai mult contează cum privești tu lucrurile! În Proverbele 15:15 se arată: „Toate zilele celui asuprit sunt rele, dar cel cu inima veselă are un ospăț continuu“. Așa cum reiese și din acest proverb, starea de spirit a cuiva depinde mai degrabă de atitudine, decât de situație. Ce-ai putea face ca să ai „inima veselă“, în ciuda situației tale?

Luptă cu sentimentele negative!

Înainte de toate, caută să nu te lași copleșit de remarcările negative ale altora. Unii profesori, de pildă, fac comentarii dure la adresa elevilor care cresc în familii monoparentale. Unii au ajuns până acolo încât au pus toate problemele de comportament ale elevilor pe seama mediului familial problematic din care provin. Dar întrebă-te: „Oare oamele aceștia, care fac astfel de afirmații, ne cunosc cu adevărat,

pe mine și pe familia mea? Sau doar se fac ecoul celor spuse de alții despre familiile monoparentale?“.

Expresia „orfan de tată“ apare de nenumărate ori în Scripturi. Dar niciodată nu e folosită cu sens depreciativ. De fapt, din aproape fiecare relatare în care se face referire la orfani reiese grijă deosebită a lui Iehova față de copiii crescuți de un singur părinte.*

În schimb, unele persoane bine intenționate sunt exagerat de atente când îți vorbesc. De pildă, poate ezită să folosească termeni precum „tată“, „căsătorie“, „divorț“ sau „moarte“, de teamă să nu te lezeze sau să nu te pună în dificultate. Te deranjează atitudinea lor? Atunci zi-le cu tact că nu trebuie să fie chiar atât de grijulii. Tony are 14 ani și nu și-a cunoscut tatăl. El spune că unii aproape că-și mușcă limba ca să nu rostească anumite cuvinte, aşa că le-o ia înainte, folosind el acele cuvinte. „Vreau să înțeleagă că nu mi-e rușine“, spune el.

Nu te mai gândi „ce bine ar fi fost dacă...“

E normal să fii trist sau să ai un sentiment de gol interior dacă părinții au divorțat sau dacă unul din ei, la care ai tinut mult, a murit. Chiar și aşa stând lucrurile, trebuie să accepți până la urmă realitatea.

Biblia ne dă următorul sfat: „Nu zice: «Cum se face că zilele de odinioară au fost mai bune decât acestea?»“ (Eclesiastul 7:10). Sarah are 13 ani, iar părinții ei au divorțat când ea avea 10 ani. Ea dă o sugestie: „Nu vă plângeti de milă, spunând întruna

? **ȘTIAI CĂ...**

Asumându-ți responsabilități acasă, te maturizezi mai repede decât copiii care sunt crescuți de ambii părinți și care, de obicei, nu au aşa de multe îndatoriri.

* Vezi, de exemplu, Deuteronomul 24:19-21 și Psalmul 68:5.

“ De când părinții mei au divorțat, eu și mama avem mai mult timp să vorbim deschis, ca niște prietene. ” — Melanie

«ce bine ar fi fost dacă... ». Nu vă gândiți că tot ce vi se întâmplă rău se întâmplă pentru că nu mai este mama sau tata. Nu vă gândiți nici că ceilalți copii care sunt crescuți de ambii părinți duc o viață mai frumoasă“. Ce sfat prețios! În realitate, nici familiile „ideale“ nu sunt lipsite de probleme!

Imaginează-ți că membrii familiei tale sunt în aceeași barcă și vâslesc. Ar fi ideal ca echipajul să fie complet. Într-o familie monoparentală însă, unul dintre membrii echipajului lipsește, iar restul trebuie să tragă mai tare la vâsle. Dar înseamnă asta că viața voastră de familie este un eșec? Nicidecum! Atâtă vreme cât ceilalți membri ai echipajului colaborează, barca va ajunge cu certitudine la destinație.

Te achiziți de responsabilitățile încredințate?

Dar concret, ce-ai putea face pentru a-ți susține familia, achitându-te de îndatoririle tale? Analizează următoarele sugestii.

Familia monoparentală este asemenea echipajului unei bărci din care lipsește un membru; ceilalți membri ai echipajului trebuie să tragă mai tare la vâsle, dar pot ajunge la destinație dacă sunt uniti

Dacă simți că și s-au pus prea multe sarcini pe umeri și nu te poți achita de ele, discută cu tact cu părintele tău și roagă-l să încerce următoarele sugestii:

- **să se alcătuiască o listă cu însărcinările fiecărui membru al familiei;**
- **să se împartă prin rotație sarcinile între acei membri ai familiei care se pot achita de ele.**

efort, și tu l-ai putea imita pe apostolul Pavel, care a scris: „Am învățat să mă descurc de minune și cu mult, și cu puțin. ... Am învățat să fiu mulțumit în orice situație“ (Filipeni 4:11, 12, *Noul Testament pe înțelesul tuturor*).

Reușești să fii econom și evitând risipa (Ioan 6:12). Un Tânăr pe nume Rodney spune: „Am grija să nu stric și nici să nu rătăcesc vreun lucru, pentru că repararea sau înlocuirea lui costă. Închid aparatelor electrocasnice dacă nimenei nu le folosește și nu las lumina aprinsă dacă nu e necesar. Astfel, factura la curent e mai mică“.

Ia inițiativa. Mulți părinți fără partener ezită să le impună copiilor reguli în casă sau să le ceară să-i ajute la unele treburi casnice. De ce? Au impresia că astfel pot compensa absența celuilalt părinte și le pot face copiilor viața mai ușoară. „N-aș vrea ca din cauza asta copiii mei să nu se poată distra“, ar putea gândi unii părinți.

Învață să fii econom. Bănii generează multe îngrijorări în majoritatea familiilor monoparentale. Ce-ai putea face în acest sens? Tony, ale cărui cuvinte le-am menționat mai înainte, spune: „Colegii de școală le cer părinților să le cumpere haine și încălțăminte de marcă. În caz contrar, refuză pur și simplu să meargă la școală. Eu nu port hainele celui mai în vogă designer, dar sunt mereu curat și îngrijit. Am grija de lucrurile mele. Mama face tot ce poate, iar eu n-aș vrea să fiu o povară pentru ea“. Cu puțin

„Nu vă gândiți tot timpul doar la treburile voastre, ci interesați-vă și de alții și de ce fac ei.“ (Filipeni 2:4, Noul Testament pe înțelesul tuturor)

• • • • • • •

Dacă și tu ești în această situație, ai putea fi tentat să profiți de sentimentele de vinovăție ale tatălui tău sau ale mamei tale. Dar în felul acesta, în loc să ușurezi povara de pe umerii lui, tu de fapt o îngreunezi. De ce nu iei inițiativa oferindu-te să-l ajuți? Gândește-te la ce a făcut Tony. „Mama lucrează într-un spital. Halatul ei trebuie să arate impecabil. Așa că i-l calc eu“, spune el. Dar nu este asta o muncă de femeie? „Unii poate că aşa gândesc“, spune Tony. „Dar știu că asta o ajută pe mama și-atunci nu mă deranjează.“

Exprimă-ți aprecierea. Pe lângă ajutorul practic pe care i-l poți oferi părintelui tău, ai mai putea face ceva: i-ai putea ridică moralul exprimându-ți aprecierea. O mamă fără partener a scris: „În multe seri, după o zi grea de muncă, mă

►►► **plan de acțiune**

Am să lupt împotriva sentimentelor mele negative astfel:

Dacă unii încearcă să fie exagerat de atenți când îmi vorbesc, am să le spun:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

întorc acasă deprimată sau nervoasă. Dar, chiar în ziua aceea, fiica mea se gândește să pună masa și să înceapă să pregătească cina, iar fiul meu mă îmbrățișează“. Cum se simte ea când vede atâtă grijă, atâtă atenție? „Îmi recapăt buna dispoziție“, spune ea.

Notează la care dintre aceste trei puncte trebuie să faci îmbunătățiri.

Dacă ești crescut de un singur părinte, ai prilejul de a cultiva calități precum compasiunea și altruismul, dar și de a deveni mai demn de încredere. În plus, Isus a spus: „Este mai multă fericire în a da decât în a primi“ (Faptele 20:35). Iar tu vei fi cu adevărat fericit dacă vei da o părticică din tine și-ți vei ajuta părintele.

E normal ca, din când în când, să-ți dorești să fie cu voi și celălalt părinte. Totuși, poți învăța să duci o viață frumoasă în pofida situației familiale. Așa s-a întâmplat cu o Tânără pe nume Nia. „După ce tata a murit, cineva mi-a spus că «viața e aşa cum ţi-o faci». Aceste cuvinte nu mi s-au șters niciodată din minte. Ele îmi aminteară în permanență că *nu trebuie* să permit situației în care mă aflu să-mi răpească fericirea“, spune ea. Și tu îți poți însuși un punct de vedere similar. Nu uita că fericirea ta nu depinde de situația în care te găsești, ci de modul în care privești lucrurile și încerci să le faci față!

CE PĂRERE AI?

- **De ce unii au prejudecăți față de copiii din familiile monoparentale?**
- **De ce părintelui tău i-ar putea fi greu să te roage să-l ajuti la unele treburi casnice?**
- **Cum ți-ai putea exprima aprecierea față de părintele tău?**

Scrie care este cea mai dificilă problemă pe care o întâmpini acasă și de ce îți este atât de greu să o depășești.

Acum, după ce ai citit această parte a cărții, cum te gândești să lupti împotriva acelei probleme?

7

SENIMENTELE

*Care dintre afirmațiile
de mai jos te descriu cel mai bine?*

- Îmi ies repede din fire.
- Nu sunt bun de nimic.
- Sunt mai tot timpul trist.
N-am nicio bucurie în viață.
- Nu pot să-mi scot din minte
persoanele de sex opus.
- Uneori, mă simt atrăs
de persoane de același sex.

Dacă ai bifat în dreptul uneia dintre afirmațiile de mai sus, nu te impacientă! **Capitolele 26–29** te vor ajuta să înveți să-ți ții sub control sentimentele, să nu te lași stăpânit de ele.

26

Cum să-mi stăpânesc
sentimentele?

CE CREZI? Focul este folositor sau dăunător? Probabil, vei răspunde că depinde de situație. Într-o noapte geroasă, un foc bun în sobă este tot ce ți-ai putea dori. Însă dacă nu este ținut sub control, focul se poate extinde cu repeziciune arăzând din temelie casa.

La fel e și cu sentimentele. Dacă le ții sub control, te ajută să înfiripi prietenii. Dacă nu, îți pot face rău și ție, și celor din jur.

Fiind adolescent, probabil că ți se întâmplă uneori să fierbi de mânie ori să fii cuprins de tristețe. Cum îți poți stăpâni aceste stări sufletești? Să discutăm despre fiecare în parte.

Cum să-ți temperezi mânia

Nu e ușor să-ți înbăsuși durerea când cineva se poartă urât cu tine. Unii însă își pierd cumpătul când se confruntă cu astfel de situații. De fapt, și Biblia vorbește despre oameni care sunt ‘iuți la mânie’ și „se înfurie repede“ (Proverbele 22:24; 29:22). Totuși, această problemă nu trebuie tratată cu superficialitate. Dacă nu-ți temperezi mânia, ai putea avea o reacție pe care mai târziu s-o regreti. Așadar, cum te poți stăpâni când cineva se poartă urât cu tine?

Mai întâi de toate, privește obiectiv problema și vezi dacă n-ai putea-o rezolva în inima ta (Psalmul 4:4).^{*} Nu uita că ‘răsplătind răul cu rău’ vei complica lucrurile (1 Tesaloniceni 5:15). După ce ai analizat obiectiv situația și te-ai rugat în acest sens, s-ar putea să descoperi că poți învinge resentimentele și că ele nu mai au tot atâtă putere

* Dacă ești hărțuit, vezi capitolul 14 din această carte, care arată cum poți face față situației. Dacă însă te-a supărat un prieten, îți pot fi utile informațiile din capitolul 10.

ȘTIAI CĂ... ?

Dacă nu te odihnești suficient sau dacă nu te hrănești sănătos, îți este mai greu să-ți depășești stările emoționale.

**Cel ce nutrește
resentimente este
ca un pește prins în undiță
– amândoi sunt controlați
de altcineva**

asupra ta (Psalmul 37:8).

Dar ce poți face dacă te simți în continuare lezat? Biblia spune că este „un timp pentru a tăcea și un timp pentru a vorbi“ (Eclesiastul 3:7). De ce nu discuți cu persoana care te-a ofensat? Dacă crezi că nu ar fi indicat să faci acest pas, atunci poate că ar fi bine să

vorbești despre ceea ce simți cu părinții sau cu un prieten matur. În caz că cineva caută intenționat să te enerveze, fă un efort și poartă-te frumos cu el. Tabelul de la pagina 221 te-ar putea ajuta să te gândești cum ar fi înțelept să reacționezi în situații în care, până acum, ai reacționat sub impulsul momentului.

Roagă-te lui Iehova și imploră-l să te ajute să nu nutrești resentimente față de cel ce te-a făcut să suferi. Nu uita: Nu poți schimba lucrurile care s-au întâmplat, dar reacția la ele, da. Dacă te lași măcinat de resentimente, ești la fel de neajutorat ca un pește prins în undiță. Practic, îi permiti altcuiva să-ți controleze gândurile și sentimentele. N-ar fi, totuși, mai bine să deții tu controlul asupra lor? (Romani 12:19)

Completează
tabelul

► stăpânește-ți mânia

problemă

Un coleg de clasă
își bate joc de mine

reacție sub
impulsul momentului

Îl insult

reacție
mai bună

Nu-i bag în seamă cuvintele
și-i arăt că nu mă poate
scoate din sărite

Nu te lăsa copleșit de tristețe

„De ceva vreme sunt cam prost dispusă și prea exigență cu mine“, spune o Tânără de 16 ani pe nume Laura. „Nimic nu-mi mai aduce bucurie. Adorm plângând.“ Asemenea Laurei, mulți tineri se simt copleșiți de presiunile vietii. Te simți și tu la fel? Așteptările mari din partea părintilor, a prietenilor și a profesorilor, schimbările fizice și emoționale din timpul pubertății sau sentimentul că nu ești bun de nimic generat de greșeli minore te pot face să te simți oribil.

Unii tineri ajung chiar să se automutileze pentru a scăpa de suferința sufletească.* Dacă ai și tu acest obicei, încearcă să-ți dai seama care e motivul. De exemplu, automutilarea este, în cazul multora, o metodă de a face față stresului. Există, de pildă, o problemă legată de familie sau de prieteni care te neliniștește?

O metodă eficientă de a lupta cu astfel de sentimente chinuitoare este să vorbești cu unul din părinți sau cu un membru matur al congrezației creștine, un om „născut pentru ziua necazului“ (Proverbele 17:17). Liliana, care are 16 ani, s-a destăinuit unor surori de credință mature. Ea spune: „Fiind mai mari ca mine, sfaturile lor sunt înțelepte.

Ele chiar au devenit prietenele mele“.# Dana, care are 15 ani, spune că starea ei s-a ameliorat participând mai mult la lucrarea de predicare. „A fost cel mai bun lucru pe care l-aș fi pu-

SFAT

Spune-le în fiecare zi părinților un lucru pozitiv care îi să-ți întâmplă, oricât de mic ar fi. Când va apărea o problemă serioasă, ai să vezi că o să-ți fie mai ușor să le vorbești. Iar ei o să fie mai dispuși să te asculte.

* Ne referim aici la cei care își fac singuri rău tăindu-se, arzându-se, lovindu-se ori julindu-se.

Dacă te sperie ideea unei discuții față-n față, încearcă să scrii o scrisoare sau să vorbești la telefon. Faptul de a avea încredere în cineva este primul pas spre vindecarea sufletească.

“Mi-a fost de mare folos să știu că există cineva care ține la mine și cu care pot discuta când sunt deprimată.” — Jennifer

tut face“, spune ea. „De fapt, a fost cea mai frumoasă perioadă din viața mea!“

Încă un lucru foarte important: Când ești trist sau deprimat, nu neglijă rugăciunea. Psalmistul David, care a trecut prin multe necazuri, a scris: „Aruncă-ți povara asupra lui Iehova și el te va susține“ (Psalmul 55:22). Iehova știe că suferi și, mai mult decât atât, ‘se interesează de tine’ (1 Petru 5:7). Dacă inima te condamnă, amintește-ți că ‘Dumnezeu este mai mare decât inima ta și cunoaște totul’ (1 Ioan 3:20). El înțelege mai bine decât tine *de ce* ești deprimat și cum poți scăpa de povara ce te-apasă.

Dacă sentimentele de tristețe persistă, s-ar putea să ai o problemă de sănătate, precum depresia.* În cazul acesta,

* Pentru mai multe informații despre depresie, vezi volumul I, capitolul 13.

plan de acțiune

Cel mai greu îmi este să-mi țin în frâu

Am să depășesc această emoție negativă astfel:

.....

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

.....

**„Nu te lăsa învins de rău,
ci învinge răul prin bine.“**

(Romani 12:21)

ar fi înțelept să faci un control medical. Dacă ignori situația, ar fi ca și cum ai da volumul mai tare la radioul din mașină ca să nu auzi un zgomot suspect la motor. Ar fi mult mai bine dacă ai rezolva această situație. Nu trebuie să-ți fie rușine că ai o problemă de sănătate. Mulți tineri care suferă de depresie sau tulburări asemănătoare primesc ajutor de specialitate.

Nu uita că sentimentele sunt ca focul. Înute în frâu, sunt benefice; scăpate de sub control, sunt dăunătoare. Fă tot posibilul să le stăpânești! E adevărat că, din când în când, vei mai spune sau vei mai face lucruri pe care mai târziu le vei regreta. Dar ai răbdare! Cu timpul, vei învăța să-ți ții sub control sentimentele și să nu te lași stăpânit de ele.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Ești perfecționist?* Atunci cum poți face față eșecurilor?

CE PĂRERE AI?

- **De ce lui Dumnezeu nu-i place să dăm frâu liber mâniei?**
- **Ce efecte poate avea asupra ta mânia necontrolată?**
- **Cum ai putea face față sentimentelor de tristețe?**

De ce vreau să-mi iasă totul perfect?

Te superi dacă nu iezi nota maximă la un test?

- Da
 Nu

Te simți ultimul om când îți se aduc reproșuri, chiar și pentru o greșală minoră?

- Da
 Nu

Ti-e greu să-ți faci prieteni sau să-i păstrezi pe cei pe care îi ai pentru că nu se ridică la înălțimea aşteptărilor tale?

- Da
 Nu

DACĂ ai răspuns afirmativ la cel puțin una dintre întrebările de mai sus, probabil că ai o problemă: ești perfecționist. Poate îți spui: „Cum adică, e greșit să vrei să-ți iasă totul perfect?“. Evident că nu! Biblia chiar îl lăudă pe omul „iscusit în munca lui“ (Proverbele 22:29). Perfecționistul însă insistă ca toate să se facă în mod perfect, chiar și atunci când nu este posibil.

ȘTIAI CĂ... .

Iehova este perfect. Totuși, în relațiile cu noi, oamenii imperfecți, nu este perfecționist. Nu este nici nerezonabil și nici nerealist în ceea ce așteaptă de la noi.

“A te strădui să faci tot ce-ți stă în puțință și a fi perfecționist sunt două lucruri total diferite: primul implică echilibru, al doilea nu.” — Megan

De exemplu, Jason, un Tânăr de 19 ani, recunoaște: „În ultimul an de școală mă gândeam că, dacă nu iau la toate testele nota maximă, înseamnă că nu sunt un elev bun. Studiind și pianul, îmi spuneam că trebuie să cânt cu îscusință unui pianist de excepție“.

Perfecționismul poate constitui o piedică și în încrinarea la Dumnezeu. Iată ce se poate întâmpla cu un Tânăr care este considerat un exemplu. Aflat în continuu în lumina reflectoarelor, el să ar putea simți ca un acrobat care merge pe sărmă sub privirile atente ale publicului. Este clar că și tinerii, și vîrstnicii au multe de învățat de la persoanele exemplare din congregația creștină. Totuși, în strădania de a lăsa mereu impresia că tot ce face este perfect, Tânărul respectiv și-ar putea pierde bucuria în serviciul lui Dumnezeu. În acest caz, el are nevoie de ajutor. Dar, de teamă să nu-i dezamăgească pe cei care au o părere foarte bună despre el, nu-l cere. Ba chiar se poate simți tentat să lase totul balță, gândindu-se că, dacă și-aș nu reușește să trăiască potrivit propriilor standarde perfecte, la ce bun să mai încerce.

SFAT

Gândește-te la o activitate pe care ai tot amânat-o de teamă că n-o să-ți iasă perfect. Stabilește o dată la care să o duci la bun sfârșit.

Lupta cu perfecționismul

Perfecționiștii nutresc falsa idee că nu trebuie să greșești niciodată. Totuși, Biblia spune că se poate de clar: „Toți au păcat și nu ajung la gloria lui Dumnezeu“ (Romani 3:23).

MODEL DE URMAT

Pavel

Apostolul Pavel își recunoaște sentimentele. Plin de sinceritate, el spune: „Când vreau să fac ce este drept, răul este prezent în mine“. Pavel vrea să facă binele. „După omul lăuntric îmi place legea lui Dumnezeu“, scrie el. Atunci care e problema? Pavel spune: „Văd ... o altă lege, care poartă război împotriva legii mintii mele și mă ține captiv sub legea păcatului care este în mădularele mele“. Lui Pavel nu-i place când greșește. „Nenorocitul de mine!“, își spune el (Romani 7:21–24).

Te simți și tu groaznic când greșești? Adu-ți aminte că și Pavel a avut astfel de sentimente uneori. Dar știa că Cristos a murit pentru oameni ca el. Apostolul chiar a exclamat: „Îi mulțumesc lui Dumnezeu prin Isus Cristos, Domnul nostru!“ (Romani 7:25). Pavel a considerat jertfa de răscumpărare ca pe un dar făcut lui personal. El a scris: „Fiul lui Dumnezeu ... m-a iubit și s-a dat pe sine pentru mine“ (Galateni 2:20). Când te simți la pământ, **medi-tează profund la jertfa de răscumpărare**. Iar dacă te simți descurajat din cauza greșelilor pe care le-ai făcut, adu-ți aminte că Cristos a murit pentru păcătoși, nu pentru oameni perfecti.

► perfectionismul și prietenia

Ai înlăturat cumva oameni din viața ta pentru că pur și simplu nu erau suficient de buni pentru tine? S-a întâmplat ca niște oameni deosebiți să nu-și dorească să-ți fie prieteni deoarece standardele tale cu privire la prietenie li se par prea înalte? Biblia ne sfătuiește: „Nu fi exagerat de drept și nu te arăta peste măsură de înțelept. De ce să-ți atragi singur nenorocirea?“ (Eclesiastul 7:16). Perfectionistul își atrage singur nenorocirea, printre altele, îndepărându-i pe cei cărora, altminteri, le-ar plăcea compania lui. „Nimănui nu-i place să stea în compania unor oameni care-i fac pe alții să se simtă inferiori“, spune o Tânără pe nume Amber, și continuă: „Am văzut perfectioniști care au pierdut prieteni apropiati din motive neînsemnate“.

Așadar, nimeni nu poate fi perfect în sens absolut. De fapt, a crede că poți face toate lucrurile perfect e la fel de absurd ca a crede că trebuie doar să sari și ți-ai și luat zborul. Oricât de mult ai crede în această idee, ea nu va deveni realitate!

Ce poți face ca să nu adopti această mentalitate? Încearcă următoarele sugestii.

Redefinește „succesul“. Muncești până la epuizare ca să fii cel mai bun? Biblia spune că asemenea eforturi pot fi „goană după vânt“ (Eclesiastul 4:4). Realitatea este că puțini sunt cei care reușesc să fie cu adevărat „cei mai buni“. Iar când cineva ajunge cel mai bun într-un domeniu, nu e nevoie decât de puțin timp pentru ca altcineva să-l întreacă. A avea succes înseamnă a face tot ce-ți stă *ție* în putință, în nici un caz a depăși performanțele *alțiva* (Galaateni 6:4).

**Nu vei reuși
să fii perfect,
așa cum nu vei reuși
niciodată să zbori**

Fii realist. Nu trebuie să ai așteptări prea înalte cu privire la tine. Ține cont și de capacitatele, și de limitele tale. Dacă ridici prea sus ștacheta, dovedești, probabil, că nu ești modest sau chiar că ai o părere prea bună despre tine. Apostolul Pavel ne dă un sfat înțelept: „Îi spun fiecăruia dintre voi să nu gândească despre sine mai mult decât trebuie“ (Romani 12:3). Așadar, fii realist. Revizuiește-ți părerea despre propria persoană. Străduiește-te să faci tot ce poți. Nu încerca să atingi perfecțiunea.

▶▶▶ **plan de acțiune**

Când am să fiu prea critic cu mine însuși, am să

Când am să devin exagerat de critic cu privire la alții, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**„Nu există om drept pe pământ
care să facă numai binele și
să nu păcătuiască.“ (Eclesiastul 7:20)**

Fii mai puțin exigent! Încearcă să faci unele lucruri la care nu eşti bun, de pildă să cântă la un instrument. Evident că vei greşi de nenumărate ori. Caută să-ţi priveşti greşelile cu alți ochi. Biblia spune că este „un timp pentru a râde“ (Eclesias-tul 3:4). Așadar, încearcă să nu te iei prea în serios. Astfel, vei ajunge să înțelegi că greşelile fac și ele parte din procesul de învățare. Probabil nu-ți va fi ușor să acceptă că ceva nu ţi-a ie-şit perfect. Dar fă eforturi conştiente să-ţi scoți din minte gân-durile negative, critice.

Nu uita niciodată că Iehova nu cere perfecțiunea de la noi. Tot ceea ce dorește este să-i rămânem fideli (1 Corinteni 4:2). Dacă te străduiești să-i rămâi fidel, vei fi cu adevărat mulțumit de tine, chiar dacă nu eşti perfect.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Homosexualitatea este larg acceptată în zilele noastre. Ce poți face ca să i te împotrivești? Ce poți face dacă ai porniri homosexuale?*

CE PĂRERE AI?

- **În ce aspecte ale vieții ai tendința să-ți fixezi obiective prea înalte?**
- **Ce pasaje biblice arată clar că Iehova Dumnezeu nu aşteaptă perfecțiunea de la slujitorii săi?**
- **De ce unii ar putea să te evite dacă eşti perfectionist din fire?**
- **Cum ai să reacționezi de-acum încolo când o să greșești?**

Ce pot face pentru a nu ceda impulsurilor homosexuale?

„În anii adolescenței, mă simțeam atras de băieți. Căutam să lupt cu sentimentele mele, căci, în adâncul inimii, știam că nu erau normale.“ — Olef

„M-am sărutat o dată sau de două ori cu prietena mea. Dar pentru că mă simțeam atrasă și de băieți, mă întrebam dacă nu cumva eram bisexuală.“ — Sarah

PUTINI sunt cei ce ar nega că astăzi se vorbește mult mai pe față despre homosexualitate decât cu vreo 30, 40 de ani în urmă. Încearcă numai să-ți exprimi dezacordul vizavi de acest subiect, că ai să fii numai de câțiva bombardat cu critici! O Tânără de 16 ani pe nume Amy spune: „O fată mi-a spus că, din moment ce am prejudecăți față de homosexuali, înseamnă că am și față de oamenii de altă rasă“.

În climatul actual de toleranță, tinerii se simt liberi să încerce relațiile homosexuale. „Multe colegi spun că sunt fie lesbiene, fie bisexuale sau sunt doar curioase să vadă cum e să ai relații și cu fete, și cu băieți“, spune Becky, care are 15 ani. Christa, o Tânără de 18 ani, mărturisește că lucrurile stau la fel și la ea la școală. „Două colegi de clasă chiar mi-au făcut avansuri“, spune ea. „Una mi-a scris un biletel întrebându-mă dacă vreau să văd cum e «să fii cu» o fată.“

Întrucât homosexualitatea este promovată fără nicio jenă, poate că te întrebi: „Este chiar atât de greșit acest lucru?

Dacă mă simt atras de o persoană de același sex înseamnă oare că sunt homosexual?“.

Cum consideră Dumnezeu homosexualitatea

În prezent, mulți oameni, între care unii preoți, privesc cu indulgență problema homosexualității. Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu, este însă cât se poate de categorică în această privință. Ea ne spune că Iehova Dumnezeu a creat bărbatul și femeia și a stabilit ca dorințele sexuale să fie satisfăcute numai în cadrul căsniciei, între soț și soție (Geneza 1:27, 28; 2:24). Așadar, nu ne surprinde că Biblia condamnă practiciile homosexuale (Romani 1:26, 27).

Unii vor spune că Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu, este o carte depășită. Dar de ce crezi că trag atât de ușor această concluzie? Oare nu pentru că învățăturile biblice nu susțin concepțiile lor de viață? Mulți resping Cuvântul lui Dumnezeu din simplul motiv că predă ceva diferit de ceea ce vor să credă. Însă concepția că această carte ar fi depășită este eronată. Ar fi bine să nu ne lăsăm influențați de astfel de idei preconcepute!

Dacă te simți atras de cineva de același sex înseamnă oare că ești homosexual? Nu neapărat. Nu uita că ești în „floarea tinereții“, perioadă în care impulsurile sexuale apar involuntar (1 Corinteni 7:36).

Dacă îți se întâmplă uneori să te simți atras de o persoană de același sex, nu înseamnă că ești homosexual. De obicei, aceste înclinații dispar cu timpul. Dar ce poți face pentru a nu te implica în practici homosexuale?

Roagă-te. Imploră-l pe Iehova, aşa cum l-a implorat și David: „Cercetează-mă, o, Dum-

ȘTIAI CĂ... ?

Poate că nu ai control deplin asupra dorințelor tale. Totuși, deții controlul asupra propriilor acțiuni. Poți alege să nu dai curs dorințelor greșite.

**Toți tinerii trebuie să facă o alegere:
fie să adopte punctul de vedere
pervertit al lumii cu privire la
sexualitate, fie să umble pe calea
normelor morale înalte trasată
în Cuvântul lui Dumnezeu**

nezeule, și cunoaște-mi inima! Examinează-mă și cunoaște-mi gândurile tulburătoare, vezi dacă este în mine vreo cale ce provoacă durere și condu-mă pe calea veșniciei!“ (Psalmul 139:23, 24). Iehova te poate întări, dându-ți pacea care „întrece orice gândire“. Ea îți poate „păzi inima și mintea“ și-ți poate da „puterea care depășește normalul“ pentru a nu ceda dorințelor greșite (Filipeni 4:6, 7; 2 Corinteni 4:7).

Umple-ți mintea cu gânduri curate (Filipeni 4:8). Citește zilnic din Biblie. Nu subestima niciodată puterea ei de a-ți influența mintea și inima în bine (Evrei 4:12). Un Tânăr pe nume Jason spune: „Biblia — îndeosebi versete precum 1 Corinteni 6:9, 10 și Efeseni 5:3 — are un efect puternic asupra mea. Citesc aceste versete ori de câte ori simt născându-se în mine dorințe greșite.“

Evită pornografia și orice lucru care promovează homosexualitatea (Coloseni 3:5). Evită orice ar putea stârni în tine dorințe imorale, de pildă materialele pornografice, anumite filme și emisiuni TV și poate chiar unele reviste de modă sau de body building care înfățișează modele sumar îmbrăcate. Înlocuiește gândurile negative cu gânduri pozitive. „Ori de

**„Examinează-mă și cunoaște-mi
gândurile tulburătoare, vezi dacă este
în mine vreo cale ce provoacă durere.“**

(Psalmul 139:23, 24)

câte ori se nasc în mine dorințe homosexuale, meditez la ver-
setul meu biblic preferat“, spune un adolescent.

Unii vor zice că n-are sens să faci toate astea, că pur și simplu trebuie „să-ți urmezi înclinațiile sexuale“ și „să te accepți aşa cum ești“. Însă Biblia spune că poți face mai mult decât atât! De exemplu, ea arată că, în secolul I, unii oameni care practicaseră homosexualitatea au făcut schimbări ca să devină creștini (1 Corinteni 6:9–11). Și tu poți câștiga această bătălie, chiar dacă acum o duci doar în mintea ta.

Dar ce poți face dacă aceste dorințe persistă? Nu te da bătut! Iehova condamnă actele homosexuale. Cine se luptă cu dorințe homosexuale are un obiectiv realizabil: *poate ale-ge să nu le dea curs.*

Să ne gândim de pildă la cineva care „se înfurie repe-
de“ (Proverbele 29:22). Poate că, în trecut, își pierdea ușor cumpătul. Dar, studiind Biblia, își dă seama că trebuie să în-
vețe să se stăpânească. În-
seamnă oare că niciodată n-o
să mai simtă furia clocotind în
el? Nu. Dar știind ce spune Bi-
blia despre mânia neținută sub
control, el se străduiește să
nu-i dea frâu liber.

La fel se întâmplă și cu cel
ce se simte atras de persoane
de același sex, dar care a aflat

SFAT

**Pentru a dobândi
un punct de vedere
corect cu privire la
masculinitate, studiază
exemplul lăsat de Isus
(1 Petru 2:21). El
reprezintă modelul
perfect de om în care
tăria bărbătească s-a
împletit cu blândețea.**

ce spune Biblia despre practicile homosexuale. Din când în când s-ar putea să mai aibă dorințe greșite. Însă, privind homosexualitatea aşa cum o privește Iehova, va găsi puterea de a se împotrivi unor astfel de dorințe.

Nu renunță!

Dacă și tu luptă cu astfel de dorințe, probabil simți asemenea acestui Tânăr, care spune: „Am încercat să fac schimbări. L-am rugat pe Iehova să mă ajute. Citesc Biblia. Ascult cuvântări pe această temă. Nu știu ce-aș mai putea face“.

Dacă ești în aceeași situație, înseamnă că ai de dus o luptă grea. Soluții ușoare nu există. Însă cine vrea să-i fie plăcut lui Dumnezeu trebuie să se conformeze normelor sale morale și să respingă imoralitatea, chiar dacă poate fi îngrozitor de greu. Nu uita niciodată că Dumnezeu îți înțelege lupta lăuntrică și simte compasiune față de cei care-i slujesc

plan de acțiune

Dacă am să fiu întrebat de ce condamnă Biblia homosexualitatea, am să răspund:

Dacă cineva îmi va zice că ideile prezentate în Biblie sunt înguste, am să-i aduc argumente spunându-i:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**“Gândirea pervertită a lumii
m-a influențat, sporindu-mi confuzia cu
privire la identitatea mea sexuală. Acum evit
orice lucru și orice persoană care încurajează
homosexualitatea.” — Anna**

(1 Ioan 3:19, 20).* Dacă respectăi legile divine, te aşteaptă mari binecuvântări. De fapt, respectarea legilor divine „aduce o mare răsplătă“ (Psalmul 19:11). În plus, încă de pe acum te poți bucura de cel mai bun mod de viață în mijlocul acestei lumi agitate.

Bizuie-te pe Dumnezeu și împotrivește-te dorințelor greșite (Galateni 6:9). Străduiește-te din răsputeri ‘să ai oroare de rău’ și ‘să te alipești de ce este bine’ (Romani 12:9). De punând eforturi susținute, dorințele greșite vor scădea cu timpul în intensitate! Mai mult decât atât, dacă vei spune „nu“ practicilor homosexuale, vei avea perspectiva de a trăi vesnic în lumea nouă și dreaptă a lui Dumnezeu.

* Un creștin care a comis acte sexuale imorale trebuie să ceară ajutorul bătrânilor de congregație (Iacob 5:14, 15).

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Ce poți face dacă te simți atras de persoane de sex opus?

CE PĂRERE AI?

- **De ce dezaproba Dumnezeu homosexualitatea?**
- **Ce pași concreți poți face pentru a nu cădea în capcana homosexualității?**
- **Oare dacă adopti punctul de vedere divin privitor la homosexualitate ești homofob (adică îi urăști pe homosexuali sau îți repugnă)?**

A close-up photograph of two teenagers. On the left, a young woman with long, straight blonde hair and brown eyes looks directly at the camera with a neutral expression. She is wearing a white V-neck top. On the right, a young man with short, layered blonde hair and green eyes also looks at the camera. He is wearing a light blue collared shirt. The background is blurred.

29

Ce să fac
ca să nu mă
mai gândesc
întruna la sex?

„MĂ GÂNDESC tot timpul la fete, chiar și când nu sunt în preajma mea“, spune un Tânăr pe nume Michael. „E ridicol! Uneori nici nu mă pot concentra la altceva!“

Ți se întâmplă și ție ca lui Michael să visezi ore în sir cu ochii deschiși la persoane de sex opus? Dacă da, probabil simți că în tine se dă o adevărată luptă: asemenea soldaților inamici, gândurile despre sex îți mărșăluiesc prin minte, încercând să o cucerească. „Nu te mai poți gândi la altceva“, spune Michael. „Alegi uneori drumul cel mai lung până la mașină doar ca să treci pe lângă o fată drăguță ori mergi la raionul unui magazin, deși nu ai nimic de cumpărat de-acolo, doar ca să te uiți mai bine la cineva.“

Nu uita însă că impulsurile sexuale nu sunt ceva rău în sine. În fond, Dumnezeu i-a creat pe bărbat și pe femeie ca să se simtă atrași unul de celălalt. Cât despre satisfacerea dorințelor sexuale, aceasta este absolut normală în cadrul căsniciei. Impulsurile sexuale ar putea fi foarte intense când ești necășatorit. Dacă te află într-o astfel de situație, nu te gândi că ești un imoral incorigibil sau că pur și simplu nu ești făcut pentru a rămâne curat pe plan moral. *Îți poți păstra castitatea, dacă vrei!* Dar pentru asta trebuie să-ți ții sub control gândurile despre persoanele de sex opus. Cum?

ȘTIAI CĂ... .

Lucrurile asupra căroră îi permită mintii să zăbovească îți pot modela personalitatea și-ți pot influența acțiunile (Iacob 1:14, 15).

Alege-ți cu grijă prietenii.

Când colegii de clasă încep să vorbească necuvântării despre sex, probabil te simți tentat să te alături conversației ca să nu faci notă discordantă. Dar astfel nu-ți vei ușura deloc situația. Dimpotrivă, îți va fi și mai greu să-ți stăpânești gânduri-

le. Ce ar trebui să faci? Să te ridici pur și simplu și să pleci? Desigur! Și n-ai de ce să te simți stânenit. De cele mai multe ori poți găsi o metodă de a te retrage fără să lași impresia că te consideri prea drept și fără să-ți atragi batojurile lor.

Evită divertismentele imorale. Evident că nu orice film sau CD cu muzică este imoral. Ține totuși cont că divertismentele din zilele noastre sunt special concepute pentru a stârni dorințele sexuale nepotrivite. Ce ne sfătuiește Biblia? „Să ne curățim de tot ce murdărește carne și spiritul și să ne desăvârşim sfîntenia în teamă de Dumnezeu.“ (2 Corinteni 7:1) Evită orice tip de divertisment care ar putea naște în tine dorințe sexuale imorale.*

Masturbarea

Unii tineri încearcă să-și potolească impulsurile sexuale masturbându-se. Dar această practică poate genera probleme grave. Biblia îi îndeamnă pe creștini: „Omorâți deci mădulele corpului vostru care sunt pe pământ în ce privește fornicatația, necurăția, pofta sexuală, dorințele rele și lăcomia“ (Coloseni 3:5).

* Despre destindere și divertismente se vorbește mai pe larg în partea a opta a cărții.

Ai lăsa virusii să-ți invadese computerul? Atunci de ce să lași gândurile imorale să-ți invadese mintea?

“Ceea ce mă ajută realmente este să mă gândesc la altceva, să-mi scot, practic, din minte gândurile care-mi stârnesc dorințele sexuale. Îmi spun întruna că, odată și odată, aceste sentimente sau impulsuri tot o să dispară.” — Scott

Masturbându-te nu ‘omori pofta sexuală’, ci mai degrabă o alimentezi.

Masturbarea te poate transforma în sclavul propriilor dorințe (Tit 3:3). Ai putea face un prim pas în lupta împotriva acestei practici *discutând cu cineva despre problema ta*. Un creștin, care ani de zile s-a chinuit să învingă această practică, spune: „Ce bine ar fi fost dacă mi-aș fi adunat curajul și aș fi vorbit cu cineva despre asta când eram Tânăr! Am fost măcinat de sentimente de vinovăție ani la rând. Relațiile mele cu cei din jur și, mai presus de toate, cu Iehova au avut mult de suferit“.

Cu cine ai putea vorbi? Te-ai putea adresa unuia din părinți sau unui membru matur al congregației. Ai putea începe prin a spune: „Aș vrea să vorbesc cu tine despre o problemă care mă frământă“.

André a discutat cu un bătrân de congregație și este bucuros că a făcut acest pas.

„În timp ce mă asculta, ochii însău umplut de lacrimi“, spune André. „La sfârșitul discuției, m-a asigurat că Iehova mă iubește. Mi-a zis că mulți au această problemă. Mi-a promis că se va interesa de progresul meu și că-mi va

SFAT

Dacă, în lupta împotriva masturbării, îți se întâmplă să recidi-vezi, nu depune armele! Gândește-te ce lucruri au dus la recidivă și străduiește-te să le eviți.

aduce mai multe informații din auxiliarele de studiu biblice. După acea discuție, am luat hotărârea de a nu depune armele, chiar dacă, probabil, aveam să mai recidivez.“

Mário a decis să discute cu tatăl lui, care l-a înțeles, mărturisindu-i că, în tinerețe, și lui îi fusese greu să învingă acest obicei greșit. „Prin sinceritatea și onestitatea lui, tata m-a încurajat enorm“, spune Mário. „Mi-am zis că, dacă el a putut ieși victorios, și eu voi putea. Atitudinea tatălui meu m-a mișcat până la lacrimi.“

Asemenea lui André și lui Mário, și tu poți primi ajutor pentru a învinge această practică. Dacă recidivezi, nu renunță! Poți câștiga bătălia.*

Tine-ți sub control gândurile

Apostolul Pavel a spus: „Îmi lovesc corpul cu pumnii și îl conduc ca pe un sclav“ (1 Corinteni 9:27). Îi

* Pentru mai multe informații despre acest subiect, vezi volumul I, capitolul 25.

plan de acțiune

Ca să nu mă mai gândesc la sexul opus, am să

Când discuțiile cu colegii au să devină indecente sau vulgare, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

**„Dacă este vreo virtute
și dacă este vreun lucru demn
de laudă, acestea să fie preocuparea
voastră.“ (Filipeni 4:8)**

trebuie să fii aspru cu tine când gândurile imorale par a-ți invada mintea. Dacă acestea persistă, fă mișcare! Biblia spune: „Exercițiul fizic este de ... folos“ (1 Timotei 4:8). O plimbare în pas vioi sau câteva minute de exerciții fizice ar putea fi suficiente pentru a reuși să ții piept gândurilor tulburătoare.

Mai presus de toate însă, nu uita să-i ceri ajutorul Tatălui nostru Iisus. „Când simt că dorințele sexuale pun stăpânire pe mine, mă rog din inimă pentru ajutor“, mărturisește un creștin Tânăr. Dumnezeu nu va acționa în aşa fel încât să nu mai simți nicio atracție față de sexul opus. Dar, cu ajutorul Lui, vei descoperi multe alte lucruri la care te vei putea gândi.

CE PĂRERE AI?

- **De ce impulsurile sexuale nu trebuie considerate mereu „un dușman“?**
- **De ce trebuie să-ți stăpânești dorințele sexuale?**
- **Ce fel de divertismente te-ar putea determina să stăruiești cu mintea asupra persoanelor de sex opus?**
- **De ce este important să nu iezi parte la o discuție care devine indecentă sau vulgară?**

7 SENTIMENTELE

*Ce sentimente ţi se par cel mai greu de suportat,
şi ce efect au ele asupra ta?*

*Cum ai putea folosi informaţiile din această parte a cărţii
pentru a ţine mai uşor piept acestor sentimente în viitor?*

DESTINDERE

8

*Cât de des îți place să te destinzi,
de pildă să faci sport, să asculti
muzică, să te uiți la filme sau la
emisiuni TV ori să joci videojocuri?*

- Rareori
- O dată pe zi
- De câteva ori pe zi

*Cine sau ce anume
te influențează cel mai mult
în alegerile pe care le faci
în materie de destindere?*

- Colegii
- Părinții
- Reclamele

Acum, mai mult ca oricând, tu și toți ceilalți tineri aveți o sumedenie de posibilități de a căuta destinde. Timpul însă este limitat. În plus, genul de destindere ales îți poate afecta modul de a gândi și de a te purta. Prin urmare, cât timp ar fi înțelept să dedici destinderii? și cum îți ai putea da seama ce fel de destindere să alegi? **Capitolele 30–33** te ajută să analizezi cu seriozitate alegerile pe care le faci în materie de divertismente.

30

E bine să joc
jocuri electronice?

„JOCURILE pe calculator sunt super!“, spune un Tânăr pe nume Brian. „Faci unele chestii pe care nu le-ai face niciodată în viața reală pentru că... ai da de necaz.“ Și Deborah spune că îi plac jocurile video. Totuși, ea adaugă: „Îți pot răpi foarte mult timp. Devin ca un drog“.

Fără îndoială, jocurile electronice reprezintă mai mult decât un divertisment de înaltă tehnologie. Ele alungă plăcuseala, dezvoltă unele aptitudini și îmbunătățesc reflexele. Unele pot chiar îmbunătăți cunoștințele de matematică și deprinderile de citire. Pe lângă asta, cel mai nou joc video poate fi subiectul de conversație în curtea școlii. Iar, dacă l-ai jucat și tu, ai despre ce să discuți cu colegii.

Dacă vei căuta cu atenție, vei putea găsi un joc nu doar captivant, ci și potrivit din punct de vedere moral. Dar de ce trebuie să fii prudent?

Latura întunecată a jocurilor video

Din păcate, nu toate jocurile electronice înseamnă distracție inofensivă. Multe dintre ele promovează fără reținere „lucrările cărnii“, cum numește Biblia practicile necurate condamnate de Dumnezeu (Galateni 5:19–21).

Adrian, care are 18 ani, spune despre unul dintre jocurile cel mai bine vândute că prezintă „lupte între bände, consum de droguri, imagini erotice explicite, limbaj obscen, scene de violență extremă, scene săngeroase și carnagii“. Alte jocuri glorifică spiritismul. Și, cu fiecare joc nou ce apare, cele precedente par de-a dreptul plăticoase. Multe jocuri violente pot fi jucate cu alții pe internet în timp real. Astfel, jocul devine o experiență aparte. „De pe

ȘTIAI CĂ... ?

Primul centru de reabilitare pentru dependenții de jocuri online a fost deschis în Amsterdam (Olanda), în 2006.

calculatorul de-acasă te poți întrece cu oameni ce locuiesc de celalătă parte a pământului“, spune James, care are 19 ani.

De mare popularitate se bucură în prezent aşa-numitele *role-playing games*, jocuri jucate online în care poți interpreta un rol. Jucătorii creează personaje virtuale — oameni, animale sau o combinație de om și animal — care, împreună cu alte mii de personaje, populează o lume tot virtuală. În acest univers online imaginar există magazine, automobile, locuințe, cluburi de noapte, bordeluri, fiind practic o copie a lumii reale. În timp ce personajele lor virtuale, numite avatars, interacționează, jucătorii comunică între ei prin mesaje instantanee.

Mafioși, proxeneți, prostituate, extoricatori, escroci și asasini — iată doar câteva dintre personajele sordide care populează aceste lumi virtuale. Jucătorii pot face lucruri pe care nu le-ar face niciodată în lumea reală. Apăsând doar câteva butoane, își pot determina avatarsurile să aibă relații sexuale, în timp ce ei vorbesc despre sex prin mesaje instantanee. În unele jocuri, avatarsurile pot întreține relații sexuale cu alte personaje care seamănă cu copii. Criticii sunt pe bună dreptate alarmați că sunt scoase pe piață jocuri înfățișând astfel de acte perverse.

E important ce alegi!

Cei ce joacă jocuri violente ori erotice ar putea spune: „Dar nu are nimeni de suferit! Nu e nimic real.

**Multe jocuri electronice te desensibilizează.
Ajungi să tolerezi violența, limbajul obscen și imoralitatea și să lași garda jos în alte aspecte ale vieții. Trebuie să fii foarte atent ce alegi să joci!** — Amy

E doar un joc!“. Totuși, nu te lăsa înselat de astfel de rationamente false!

Biblia spune: „Un copil se recunoaște chiar după faptele lui dacă are o conduită curată și cinstită“ (Proverbele 20:11). Jucând jocuri violente și imorale, s-ar putea spune despre tine că ești curat și cinstit? Studiile au arătat în repetate rânduri că divertismentele violente sporesc agresivitatea. De fapt, unii specialiști spun că, prin caracterul lor interactiv, jocurile electronice au un impact mai puternic asupra omului decât televizorul.

A alege să joci jocuri electronice violente sau imorale este ca și cum ai alege să te joci cu deșeuri radioactive — deși s-ar putea să nu fie vizibile imediat, efectele sunt inevitabile. În ce sens? Expunerea la un nivel ridicat de radiații poate distrugă învelișul interior al stomacului, permitând bacteriilor din intestine să pătrundă în fluxul sanguin, ceea ce ar putea duce la apariția unor boli. În mod asemănător, imaginile erotice explicate sau de o violență extremă îți pot distrage ‘simțul moral’, permitând dorințelor carnale să pătrundă în mintea ta și să-ți controleze gândirea și acțiunile (Efeseni 4:19; Galateni 6:7, 8).

SFAT

Descrie pe scurt fiecare joc pe care vrei să-l joci explicând scopul lui și metodele folosite pentru a atinge acel scop. Compara cele scrise cu principiile biblice menționate în acest capitol și stabilește dacă jocul este sau nu potrivit pentru un creștin.

„Voi care îl iubiți pe Iehova, urăți răul!“

(Psalmul 97:10)

Ce joc să aleg?

Dacă părinții îți permit să joci jocuri electronice, cum poți stabili ce fel de jocuri sunt potrivite și cât timp să le aloci? Întrebă-te:

Ce va simți Iehova față de mine văzând ce alegeri fac? „Iehova îl cercetează atât pe cel drept, cât și pe cel rău și sufletul Său îl urăște negreșit pe cel ce iubește violență“, spune Psalmul 11:5. Cât despre cei care se implică în practici oculte, Cuvântul lui Dumnezeu spune: „Iehova detestă pe oricine face aceste lucruri“ (Deuteronomul 18:10–12). Dacă vrei să fii prieten cu Dumnezeu, trebuie să dai ascultare sfatului consemnat în Psalmul 97:10: ‘Urăște răul!‘.

Cum îmi va afecta acest joc gândirea? Întrebă-te: „Dacă voi juca acest joc, îmi va fi mai ușor sau mai greu «să fug de fornicație»?“ (1 Corinteni

A alege să joci jocuri electronice violente sau imorale este ca și cum ai alege să te joci cu deșeuri radioactive – deși s-ar putea să nu fie vizibile imediat, efectele sunt inevitabile

6:18). Jocurile care te expun la imagini sau conversații menite a stârni dorințele sexuale nu te vor ajuta să-ți menții mintea concentrată asupra lucrurilor drepte, caste și virtuoase (Filipeni 4:8).

Cât timp voi petrece jucând acest joc? Până și cel mai inofensiv joc te poate face să pierzi o grămadă de vreme. Gândește-te cât timp petreci cu jocurile electronice. Îți răpesc cumva din timpul pe care trebuie să-l dedici unor activități mult mai importante? Știind cum îți petreci timpul, vei putea să-ți stabilești priorități în viață (Efeseni 5:16).

Evident, Biblia nu-ți cere să-ți trăiești toată viața studiind sau făcând treabă prin casă. Dimpotrivă, ea ne amintește tuturor că este „un timp pentru a râde ... și un timp pentru a juca“ (Eclesiastul 3:4). Este demn de remarcat totuși că verbul „a juca“ nu implică doar ideea de joacă, ci

►►► **plan de acțiune**

Dacă un prieten mă roagă să joc un joc electronic violent sau imoral, am să-i spun:

Am să-mi limitez timpul pe care-l dedic videojocurilor la pe săptămână. Am să reușesc să mă încadrez în numărul de ore stabilit dacă

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

și de activitate fizică. Așadar, în loc să stai tot timpul în fața monitorului sau a televizorului, n-ar fi mai bine să dedici puțin din timpul tău liber și jocurilor ce pretind activitate fizică?

Fă alegeri înțelepte

Fără îndoială, jocurile electronice pot fi distractive, îndeosebi dacă ești expert în ele. Și tocmai acesta este motivul pentru care trebuie să-ți alegi jocurile cu înțelepciune. Gândește-te la ce materii te descurci cel mai bine la școală. Nu-i aşa că sunt acele materii care îți plac cel mai mult? De fapt, cu cât îți place mai mult ceva, cu atât te influențează mai mult. Acum, întreabă-te: „Ce joc electronic îmi place cel mai mult? Ce lectii morale mă învață?”.

În loc să joci un joc doar pentru că cei din anturajul tău îl joacă, dobândește tăria de a face singur alegeri bine gândite. Lucru și mai important, aplică următorul sfat biblic: „Asigurați-vă mereu de ceea ce îi este plăcut Domnului“ (Efeseni 5:10).

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Iubești muzica. Și e normal. Dar ai devenit cumva sclavul ei?*

CE PĂRERE AI?

- **Ce efect pot avea jocurile electronice asupra gândurilor și sentimentelor cuiva?**
- **De ce este important să ții cont de normele morale ale lui Iehova când alegi un joc?**
- **Cum l-ai putea ajuta pe un frate (pe o soră) mai mic(ă) dependent(ă) de un videojoc despre care știi că este dăunător?**

Ce pot face ca muzica să nu devină prea importantă pentru mine?

Cât de importantă e muzica pentru tine?

- Pot trăi și fără ea.
- Aș mori fără ea.

Când ascuți muzică?

- Când călătoresc.
- Când studiez.
- Tot timpul.

Ce gen de muzică îți place cel mai mult, și de ce?

CAPACITATEA de a găsi plăcere în muzică și în armonia sunetelor pare a fi înnăscută în om. Pentru mulți tineri, muzica este o necesitate. „Nu pot trăi fără ea“, spune Amber, o Tânără de 21 de ani. „Ascult muzică mai tot timpul: când fac curat, când gătesc, când fac comisioane sau când studiez.“

Poate că ritmul este pură matematică, dar muzica... transcende rațiunea rece și pătrunde până-n adâncul ființei. Așa cum ‘un cuvânt spus la momentul potrivit este bun’, o melodie ascultată la momentul potrivit poate aduce mângâiere (Proverbele 15:23). „Uneori ai senzația că nimeni nu-ți înțelege simțăminte“le, spune Jessica, o Tânără de 16 ani. „Și atunci asculti trupa preferată și-ți dai seama că nu ești chiar singura ființă deprimată de pe fața pământului.“

Subiect de ceartă sau punte de legătură?

Tie îți place la nebunie muzica pe care o asculti, totuși părinților tăi nu. „Tata îmi spune: «Termină odată cu zgomotul ăla! Mă dor urechile!»“, mărturisește un adolescent. Sătul de reproșuri, te gândești probabil că părinții tăi chiar fac din țânțar armăsar. „Nu-și aduc aminte că au fost și ei tineri?“, întreabă o adolescentă. „Oare părinții lor nu considerau inaceptabilă muzica pe care o asculta?“ Ingred, care are 16 ani, se plângă: „Adulții nu vor să se rupă de trecut. Ce bine ar fi dacă recunoaște că și generația noastră are ceva gusturi în materie de muzică!“.

ȘTIAI CĂ...

**Dacă nu vrei ca
părinții să știe care e
muzica ta preferată,
înseamnă că ceva e
în neregulă cu gusturile
tale muzicale.**

Ingred are într-adevăr dreptate. După cum, probabil, știi, în privința chestiunilor de gust au existat întotdeauna conflicte între generații. Dar asta nu înseamnă că muzica trebuie să

**Cu muzica e ca și cu mâncarea.
Ce e potrivit, într-o cantitate
potrivită, poate fi benefic.
Însă ce e nesănătos,
în orice cantitate, face rău**

fie mereu un subiect de cearță. Străduiește-te să găsești o punte de legătură cu părinții tăi. Iar dacă ei respectă Biblia, atunci ai un mare avantaj. De ce? Deoarece Cuvântul lui Dumnezeu vă poate ajuta, și pe tine, și pe ei, să înțelegeți ce e cu adevărat nepotrivit și ce anume ține doar de gust. În acest scop, gândește-te: 1) ce mesaj transmite muzica pe care o ascultă și 2) cât timp ascultă muzică. Dar să analizăm mai întâi întrebarea...

Ce mesaj transmite muzica pe care o ascultă?

Cu muzica e ca și cu mâncarea. Ce e potrivit, într-o cantitate potrivită, poate fi benefic. Însă ce e nesănătos, în orice cantitate, face rău. Din păcate, în domeniul muzicii cele mai „gustoase” piese fac rău. „Oare de ce cele mai urâte versuri sunt puse pe cele mai frumoase melodii?”, se plânge un Tânăr pe nume Steve.

Dacă-ți place cum sună o melodie, chiar mai trebuie să te intereseze și mesajul ei? Pentru a putea răspunde la această întrebare, gândește-te puțin: Dacă cineva ar vrea să te convingă să înghiți niște otravă, oare sub ce formă îți-ar oferi-o? Înmuiată în oțet sau acoperită cu glazură de ciocolată? Fidelul Iov a întrebat: „Oare nu încearcă

„Oare nu încearcă urechea cuvintele
aşa cum gustă cerul gurii hrana?“ (Iov 12:11)

urechea cuvintele aşa cum gustă cerul gurii hrana?“ (Iov 12:11). Aşadar, în loc să asculti un cântec doar pentru că îți place cum sună — cu alte cuvinte pentru că îți place „glazura de ciocolată“ —, n-ar fi mai bine ‘să încerci cuvintele’, analizându-i titlul și versurile? De ce? Deoarece versurile puse pe muzică îți vor afecta modul de a gândi și de a te purta.

Din nefericire, o mare parte din muzica modernă promovează în versurile ei sexul, violența și consumul de droguri. Dacă nu crezi că asemenea versuri te pot influența, înseamnă că „otrava“ a început deja să-și facă efectul asupra ta.

Fă tu alegerea

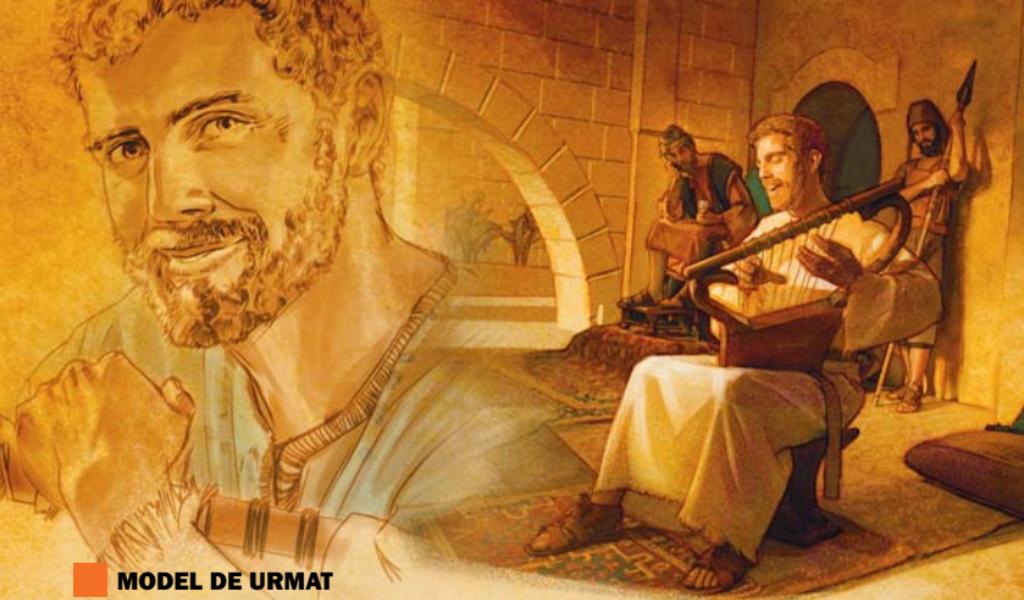
Probabil, presiunile din partea colegilor de a asculta o muzică degradantă sunt foarte mari. Şi foarte mari sunt și presiunile pe care industria muzicii le exercită asupra ta. Prin intermediul radioului, al internetului și al televiziunii, muzica a devenit o industrie de miliarde de dolari, o industrie puternică ce plătește experți în marketing pentru a forma și controla gusturile publicului în materie de muzică.

Dar lăsând colegii sau mass-media să-ți dicteze ce muzică să asculti, îți pierzi capacitatea de a face alegeri.

SFAT

Dacă vrei ca părintii să înțeleagă de ce îți place o anumită melodie sau formație, fă eforturi să-ți placă și tie unele melodii care le sunt lor dragi.

MODEL DE URMAT

David

David iubește muzica. E un **muzician talentat** și un compozitor remarcabil. Chiar își făurește singur instrumentele muzicale (2 Cronici 7:6). Este atât de apreciat, încât regele Israelului îl invită **să cânte la curte** (1 Samuel 16:15–23). David acceptă invitația, dar **nu lasă ca mândria să pună stăpânire pe el** și nici ca muzica să-i domine viața. El își folosește talentele pentru a-i aduce laude lui Iehova.

Îți place muzica? Ai putea **urma exemplul lui David**, chiar dacă, probabil, nu ești un muzician talentat. În ce fel? Nepermisând muzicii să-ți domine viața sau să te determine să adopti un mod de gândire și de comportare care l-ar dezona pe Dumnezeu. Folosește-te de muzică pentru **a-ți face viața mai frumoasă**. Capacitatea de a compune muzică și de a-ți găsi plăcerea în muzică este **un dar divin** (Iacob 1:17). David s-a folosit de acest dar pentru a-i aduce onoare lui Iehova. Vei face și tu la fel?

► Lărgește-ți orizontul muzical

Nu-i aşa că acum îți plac mai multe feluri de mâncare decât îți plăceau la cinci ani? Iar asta pentru că ai dezvoltat gusturi noi. La fel stau lucrurile și cu muzica. Nu te limita la un singur gen muzical. Încearcă să-ți lărgești orizontul.

O modalitate ar fi să înveți să cânți la un instrument. Pe lângă că te stimulează intelectual și îți aduce satisfacții, această activitate îți poate da prilejul de a asculta și alte genuri muzicale, în afară de ceea ce se vinde. Cum ai putea găsi timp pentru a învăța să cânți la un instrument? Ai putea răscumpăra timp de la vizionarea emisiunilor TV sau de la jocurile electronice. Gândește-te la cuvintele tinerilor citiți în continuare.

„Când cânți la un instrument, nu numai că te distrezi, dar și dai glas sentimentelor. Învățând să cânt mai multe cântece, am învățat de fapt să iubesc și alte genuri muzicale.“ (Blaine, 18 ani, cântă la chitară, la baterie și la pian)

„Trebuie să exercezi ca să poți cânta bine la un instrument. Iar asta nu înseamnă întotdeauna distracție. Dar când ajungi să stăpânești o anumită piesă muzicală, te simți fericit, împlinit.“ (Jade, 13 ani, cântă la violă)

„Dacă am avut o zi grea sau mă simt cu moralul la pământ, mă relaxez cântând la chitară. Ce plăcut și reconfortant este să cânți!“ (Vanessa, 20 de ani, cântă la chitară, la pian și la clarinet)

„Îmi spuneam că niciodată n-am să fiu la fel de bun precum cutare sau cutare. Dar n-am încetat să exerez, iar acum simt o satisfacție deosebită când îmi iese bine o anumită bucătă muzicală. Îl apreciez și mai mult pe cei ce cântă cu măiestrie la un instrument muzical.“ (Jacob, 20 de ani, cântă la chitară)

“Câteodată mă surprind ascultând un cântec despre care știu că nu este potrivit și închid numai de cănd aparatul. Dacă nu fac asta imediat, după aceea caut tot felul de scuze ca să-l ascult până la sfârșit.” — Cameron

Devii un sclav fără putere de decizie (Romani 6:16). Biblia te îndeamnă să te împotrivești influenței lumii și în acest domeniu (Romani 12:2). Așadar, ar trebui să-ți exercezi ‘capacitatea de înțelegere ca să deosebești binele și răul’ (Evrei 5:14). Dar cum ți-ai putea folosi „capacitatea de înțelegere“ în alegerile făcute în materie de muzică? Iată câteva sugestii.

Uită-te la copertă. Adesea este suficient să arunci o singură privire la copertă sau la materialul publicitar ca să-ți dai seama de conținut. Imaginele cu scene de violență, imaginile sexuale explicite sau cele ce înfățișează practici oculte ar trebui să constituie un avertisment. Acea muzică este, fără doar și poate, la fel de ne-potrivită.

Analizează versurile. Despre ce vorbesc versurile? Chiar vrei să le asculti sau să le repești la nesfârșit? Sunt ele în armonie cu valorile și principiile creștine? (Efeseni 5:3–5)

Tine cont de efectul produs asupra ta. „Multe dintre cântecele pe care le ascultam mă deprimau, ori prin linia

lor melodică, ori prin versuri“, spune un Tânăr pe nume Philip. E clar, muzica ne poate afecta în diverse moduri. Ce stare creează în tine? Întreabă-te: „Stăruie cu mintea la lucruri greșite după ce ascult o melodie sau versurile unui cântec? Au început obscenitățile pe care le aud în cântece să-mi pătrundă în limbaj?“ (1 Corinteni 15:33).

Gândește-te la alții. Ce părere au părinții tăi despre muzica pe care o asculti? Încearcă să le află opinia. Gândește-te și la ce-ar putea spune colaboratorii tăi creștini. Oare ar putea fi unii tulburați de muzica pe care o asculti? Dacă, din respect pentru cei din jur, îți vei schimba modul de a te purta, vei da dovedă de maturitate (Romani 15:1, 2).

Punându-ți astfel de întrebări, îți vei putea alege o muzică ce trezește emoții înlăuntrul tău, dar care nu-ți distrug spiritualitatea. Însă trebuie să mai iei în calcul un factor.

Ce înseamnă a exagera?

Asemenea unei mâncări gustoase, muzica bună îți poate da o stare de bine. Totuși, un proverb înțeleapt avertizează: „Ai găsit miere? Mănâncă numai cât îți trebuie, nu prea multă, ca să n-o vomiți“ (Proverbele 25:16). Mierea are proprietăți curative bine cunoscute. Însă ce e prea mult, chiar dacă e bun, nu e sănătos. Lectia? Ce e bun trebuie consumat cu moderație.

Unii tineri însă au permis ca muzica să ocupe locul central în viața lor. De pildă, Jessica, Tânără menționată anterior, mărturisește: „Ascult tot timpul muzică, chiar și când studiez Biblia. Le zic părinților că mă ajută să mă concentrez. Dar ei nu mă cred“. Te regăsești în cuvintele acestei tinere?

Cum pot să-ți dai seama că exagerez? Întreabă-te:

Cât timp petrec zilnic ascultând muzică?

Câți bani cheltuiesc lunar pe muzică?

Au de suferit relațiile mele cu familia din cauza muzicii pe care o ascult? Dacă da, scrie în spațiile libere de mai jos cum ai putea îmbunătăți situația.

Fă schimbări

Dacă muzica îți consumă prea mult timp, ar trebui să-ți stabilești limite, ba chiar să reduci din timpul pe care i-l dedici. De exemplu, poate că ar trebui să nu mai stai toată ziua cu căștile la urechi sau să nu mai dai drumul la muzică de cum intri în casă.

Ar fi bine să înveți să-ți placă și perioadele de liniște. Astfel, ai putea avea rezultate școlare mult mai bune. „Te concentrez mult mai bine la lecții când nu dai drumul la muzică”, spune Steve, Tânărul menționat anterior. Încearcă să studiezi fără muzică și vei vedea rezultatele.

Probabil vei vrea să-ți programezi timp și pentru a citi și a studia Biblia și publicațiile biblice. Isus Cristos căuta uneori

plan de acțiune

Îmi pot ține sub control pasiunea pentru muzică dacă

În cazul în care colegii au să facă presiuni asupra mea să ascult muzică nepotrivită, am să le spun:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

locuri liniștite pentru a se ruga și a medita (Marcu 1:35). Este și locul în care studiezi tu pașnic și liniștit? Dacă nu, progresul tău spiritual ar putea fi încetinit.

Fă alegerea corectă

Muzica este un adevărat cadou de la Dumnezeu, dar fii atent să nu-l folosești în mod nepotrivit. Ar fi bine să nu procedezi ca Marlene. Ea recunoaște: „Am niște muzică pe care știu că ar trebui să o arunc. Dar e atât de frumoasă!“. Gândește-te cât rău își face Marlene ascultând muzică nepotrivită! Ai grija să nu cazi într-o astfel de capcană! Nu permite muzicii să-ți controleze viața. Ține cont de normele morale înalte ale Bibliei când alegi ce muzică să ascultă. Roagă-te lui Dumnezeu pentru îndrumare și ajutor! Străduiește-te să-ți faci prietenii care să aibă aceleași convingeri ca tine.

Muzica te relaxează, te destinde și-ți alungă singurătatea. Dar ea nu rezolvă problemele și nu poate ține locul prietenilor adevărați. Așadar, nu lăsa ca muzica să devină cel mai important lucru din viața ta. Bucură-te de ea, dar ține-o la locul cuvenit.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Trebuie să te mai și relaxezi din când în când. În ce fel te pot ajuta principiile biblice să te bucuri cu adevărat de clipele de relaxare?

CE PĂRERE AI?

- De ce contează alegerile tale în materie de muzică?
- Cum îți poți da seama dacă un cântec este potrivit ori nu?
- Ce-ai putea face pentru a-ți lărgi orizontul muzical?

32

Cum să mă distrez?

Cum consideri următoarele afirmații?

Potrivit Bibliei...

E întotdeauna greșit să faci sport.

Adevărat Fals

Toate filmele și emisiunile TV

exercită o influență negativă.

Adevărat Fals

Orice gen de dans este condamnabil.

Adevărat Fals

AI MUNCIT din greu toată săptămâna. Ore de curs nu mai ai, treburile prin casă și le-ai cam terminat, energie însă... ai din plin, că doar ești Tânăr! (Proverbele 20:29) Și tare și-ai dori să te distrezi puțin.

Unii colegi au impresia că Biblia e *antidistracție*, că-ți interzice să te simți bine. Dar chiar aşa stau lucrurile? Hai să analizăm împreună afirmațiile menționate anterior și să vedem dacă Biblia chiar interzice distracția.

● *E întotdeauna greșit să faci sport.*

Fals. Biblia spune că ‘exercițiul fizic este de folos’ (1 Timotei 4:8). Expresia grecească folosită de Pavel în acest context și redată în română „exercițiul fizic“ duce cu gândul la „antramentul unui gimnast“. În prezent, există numeroase sporturi — patinaj, ciclism, jogging, tenis, baschet, fotbal, volei etc. — care implică activitate fizică sănătoasă, dar și distracție.

Înseamnă oare că nu trebuie să fim deloc atenți în această privință? Să analizăm întregul verset menționat mai sus. Iată ce i-a scris apostolul Pavel Tânărului Timotei: „Exercițiul fizic este de puțin folos, dar devoțiunea sfântă este de folos pentru toate lucrurile, fiindcă are promisiunea vieții prezente și a celei viitoare“. Cuvintele lui Pavel ne aduc aminte că prioritatea noastră ar trebui să fie întotdeauna dorința de a-i fi plăcuți lui Dumnezeu. Analizând următoarele trei întrebări, îți vei putea da seama dacă devoțiunea sfântă este în cap de listă și în cazul tău — chiar și atunci când alegi un anumit sport.

1. *Cât de periculos este acest sport?* Nu te baza pe zvonuri și nici pe vorbele entuziaste ale altor tineri. Analizează faptele. Caută, de pildă, să afli: Câți s-au accidentat practicând acest sport? Ce măsuri de siguranță se iau? Ce fel de antrenament și echipament sunt necesare pentru a-l prac-

tica în siguranță? Deși aproape orice activitate prezintă unele riscuri, este obiectivul acestui sport acela de a înfrunta pericolul sau chiar de a sfida moartea?

Viața este un dar de la Dumnezeu, iar legea dată de Dumnezeu israeliților impunea pedepse severe celui care cauza accidental moartea cuiva (Exodul 21:29; Numerele 35:22–25). Astfel, poporul lui Dumnezeu era încurajat să ia măsuri de precauție pentru a nu-și pune semenii în pericol (Deuteronomul 22:8). și creștinii din zilele noastre au obligația de a arăta respect pentru viață.

2. Practicând acest sport mă voi bucura de tovărășii sănătoase? Dacă ai unele aptitudini sportive, probabil că și profesorii, și colegii vor încerca să te convingă să te alături unei echipe a școlii. Poate că și tu ți-ai dori acest lucru. Un Martor Tânăr pe nume Mark spune: „Nu mi se pare drept ca părinții să nu mă lase să intru în echipa școlii“. Dar în loc să încerci să-i convingi pe părinți să-ți accepte punctul de vedere, gândește-te la cele ce urmează. De obicei, antrenamentele și meciurile sunt programate după ore. Dacă joci bine, ești încurajat să dedici mai mult timp acestui sport. Iar dacă nu joci prea bine, te vezi nevoit să petreci mai mult timp

antrenându-te. În plus, între colegii de echipă se formează legături strânse, sărbătorindu-și împreună victoriile și fiindu-și alături când suferă o înfrângere.

Acum întrebă-te: „Oare faptul de a dedica din timpul meu liber unei activități ce ar putea înglesni prietenii cu tineri care nu au aceleași norme spirituale ca mine va avea o influență pozitivă asupra mea?“ (1 Corinteni 15:33). „Ce sunt dispus să sacrific pentru a juca într-o anumită echipă?“

3. Cât timp și câți bani îmi va consuma acest sport? Biblia ne îndeamnă ‘să ne asigurăm de lucrurile mai importante’ (Filipeni 1:10). Pentru a reuși să aplici acest sfat întrebă-te: „Oare îmi va consuma acest sport din timpul alocat temelor sau activităților spirituale? Ce costuri va pretinde el? Îmi pot permite asemenea cheltuieli?“. Răspunzând la aceste întrebări, vei putea da prioritate lucrurilor cu adevărat importante.

● **Toate filmele și emisiunile TV exercită o influență negativă.**

Fals. Biblia le poruncește creștinilor ‘să țină cu tărie la ce este bine’ și ‘să se abțină de la orice fel de răutate’ (1 Te-

„Bucură-te, tinere, în tineretea ta și ... umblă pe căile inimii tale și în lucrurile pe care le văd ochii tăi. Dar să știi că pentru toate acestea adevăratul Dumnezeu te va aduce la judecată.“ (Eclesiastul 11:9)

• • • • •

saloniceni 5:21, 22). Nu toate filmele și nici toate emisiunile TV nu contravin acestui principiu.*

Poate fi distractiv să mergi la un film cu prietenii. O Tânără sud-africană pe nume Leigh spune: „Când am chef să văd un anumit film, sun o prietenă și apoi le trimitem vorbă și celorlalți din grupul nostru“. De obicei, acest grup de prieteni merge la cinema la o oră nu prea târzie. După aceea, părinții tinerilor îi iau și merg împreună să mănânce undeva în oraș.

Filmele și emisiunile TV sunt invenții ale lumii moderne. Totuși, ele nu reprezintă decât noi fațete ale unei vechi tradiții, aceea de a povesti. Isus s-a folosit cu măiestrie de relatari pentru a atinge inimi. De pildă, parabola despre bunul samaritean trezește în cititori compasiune și dă lectii morale de mare profunzime (Luca 10:29–37).

Producătorii de filme dau și ei lectii care influențează valorile morale ale oamenilor. Ei încearcă să-i facă pe spectatori să se identifice cu personajele, chiar dacă personajul principal incarnează un infractor sau un om sadic ori flămînd de putere. Dacă nu ești atent, s-ar putea să-ți dorești ca protagonistul să aibă izbândă, justificându-i actele imorale ori criminale! Ce ai putea face totuși pentru a nu cădea în această capcană?

Când alegi să vizionezi un film sau o emisiune TV, întrebă-te: „Oare mă va încuraja să cultiv «tandra compasiune»?“

* Pentru mai multe informații, vezi volumul I, capitolul 36.

SFAT

Roagă-i pe părinti să planifice lunar momente de destindere în familie, dar fără televizor.

(Efeseni 4:32). „Sau, dimpotrivă, mă va face să mă bucur de ne-cazul altuia?” (Proverbele 17:5) „Îmi va fi mai greu «să urăsc răul»?” (Psalmul 97:10) „Voi ajunge să ţin partea «răufăcătorilor»?” (Psalmul 26:4, 5)

Cronicile de film și reclamele te pot ajuta să-ți faci o idee despre conținutul unui film. Nu fi totuși naiv ‘dând crezare oricărui cuvânt’ (Proverbele 14:15). De ce? O cronică de film reflectă, practic, punctul de vedere al cuiva. Iar o reclamă poate ascunde în mod voit că filmul conține scene şocante. O adolescentă pe nume Connie spune: „Mi-e mai ușor să-mi fac o idee despre film dacă știu cine joacă în rolurile principale“.

Probabil că prietenii tăi care respectă și ei principiile biblice știu dacă un anumit film este potrivit sau nu. Dar nu uita: Oamenii povestesc de obicei ceea ce le-a plăcut dintr-un film. De ce nu i-ai întreba ce *nu* îl s-a părut acceptabil? Fii concret. De pildă,

**Aşa cum un soldat este
mai vulnerabil când e
prins cu garda jos, și tu
eşti mai vulnerabil când
te destini cu prietenii
– atunci poți face
mai ușor compromis
de la normele
tale morale**

“Îmi place mult să dansez, dar am ajuns să-mi dau seama cât este de important să ascult de sfatul părinților. Nu permit dansului să ocupe locul cel mai important în viața mea.” — Tina

întreabă-i dacă sunt scene de violență, de sex sau de spiritualism. Și părinții și-ar putea da sfaturi înțelepte. O Tânără pe nume Vanessa spune: „Mă consult cu părinții. Dacă ei sunt de părere că pot viziona un anumit film, atunci mă duc să-l văd“.

Nu te gândi că alegerea unui film sau a unei emisiuni TV e o chestiune banală. De ce? Deoarece divertismentele pe care le alegi dezvăluie ce e în inima ta și ce valori prețuiești (Luca 6:45). Alegările pe care le faci vorbesc despre tipul de prieteni care-ți plac, despre tipul de limbaj la care ești dispuș să încrucișezi ochii și despre normele privitoare la sex pe care le tolerezi. Așadar, fii selectiv!

● **Orice gen de dans este condamnabil.**

Fals. După ce israeliții au traversat Marea Roșie și au scăpat de armata egipteană, Miriam a sărbătorit victoria începând să danseze, antrenându-le și pe celelalte femei în dans (Exodul 15:20). În parabola lui Isus despre fiul risipitor citim că bucuria stârnită de întoarcerea fiului s-a manifestat și prin „muzică și dansuri“ (Luca 15:25).

Și în prezent, în multe culturi, dansul este apreciat atât de tineri, cât și de vârstnici la reuniunile în familie sau între prieteni. E nevoie totuși de atenție.

ȘTIAI CĂ... ?

Muzica și dansul au avut un rol important în închinarea adorărată practicată de israeliți (Psalmul 150:4).

Deși nu condamnă reuniunile care se remarcă prin modestie, Biblia ne avertizează asupra „chefurilor“, sau a ‘petrecrenilor dezmățate’ (Galateni 5:19–21, Cornilescu, 1996). Profetul Isaia a scris: „Vai de cei ce se scoală dimineața devreme doar ca să caute băuturi amețitoare, care zăbovesc până târziu, în întunericul nopții, până îi înfierbântă vinul! Harpa și lira, tamburina, flautul și vinul sunt la ospețele lor, dar la faptele lui Iehova nu se uită“ (Isaia 5:11, 12).

La aceste reuniuni se consumau „băuturi amețitoare“ și se asculta muzică frenetică. Cheful începea devreme și se încheia noaptea târziu. Dar care era atitudinea petrecăreștilor? Se purtau de parcă Dumnezeu nici nu exista! Nu e de mirare deci că el a condamnat astfel de reuniuni!

Dacă ești invitat la o petrecere unde se va dansa, întrebă-te: „Cine mai merge? Ce reputație au acești oameni? Cine se ocupă de organizarea reuniunii? Cine o va suprave-

►►► **plan de acțiune**

Dacă voi fi invitat să mă alătur unei echipe sportive care joacă în afara orelor de școală, am să spun:

Dacă într-un film pe care-l vizionez cu prietenii apar scene nepotrivite, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

ghea? Mă vor lăsa părinții să merg? Ce fel de dansuri se vor dansa?“. Multe stiluri de dans au fost create doar cu scopul de a stârni dorințe sexuale. Dansând astfel de dansuri sau privindu-i pe alții dansând, vei putea oare ‘să fugi de fornicație’? (1 Corinteni 6:18)

Ce faci însă dacă ești invitat într-un club unde se dansază? Iată ce a spus un Tânăr pe nume Shawn, care, înainte de a deveni Martor, obișnuia să-și petreacă timpul prin astfel de cluburi: „De obicei, muzica e degradantă, iar dansul de-a dreptul obscene. Majoritatea celor ce frecventează asemenea localuri au un scop precis“. Shawn spune că scopul lor este să plece din club cu cineva cu care să facă sex. După ce a studiat Biblia cu Martorii lui Iehova, Shawn și-a schimbat modul de gândire. Cum privește el lucrurile acum? „Acele cluburi nu sunt pentru creștini.“

De ce trebuie să fii vigilent?

După părerea ta, când este un soldat mai vulnerabil: Când e pe câmpul de luptă sau când se destinde cu tovarășii

lui de arme? Dacă ne gândim bine, este mult mai vulnerabil când se relaxează, pentru că e prins cu garda jos. La fel stau lucrurile și în cazul tău. Când ești la școală sau la locul de muncă ești în gardă, ești vigilant la orice pericol ar putea apărea. Însă mai târziu, când te destini cu prietenii, ești mult mai vulnerabil și ai putea face mai ușor compromis de la normele tale morale.

Unii colegi poate vor râde de tine să-ți vadă înaltele norme morale ale Bibliei și când te distrezi. Poate că și tinerii care au fost crescuți în familii de Martori vor face preșassiuni asupra ta. Conștiința acestor tineri este însă bătătorită! (1 Timotei 4:2) Poate te acuză că nu ești echilibrat sau că te crezi mai grozav decât ei. Nu ceda presiunilor lor, ci străduiește-te ‘să ai o conștiință bună’! (1 Petru 3:16)

În fond, ceea ce contează cu adevărat este cum te privește Iehova, în nici un caz cum te privesc prietenii! Iar dacă ei te iau peste picior pentru că vrei să-ți urmezi conștiința, e timpul să-ți faci alți prieteni! (Proverbele 13:20) Nu uita: *Tu* ești cel ce mai în măsură să veghezi asupra propriilor valori morale, chiar și atunci când te distrezi! (Proverbele 4:23)

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Pornografia este mai răspândită și mai accesibilă ca oricând. Ce poți face ca să nu cazi în capcana ei?*

CE PĂRERE AI?

- **De ce creștinii ar trebui să evite sporturile care le pun în pericol viața?**
- **Cum îți poți da seama dacă un film e potrivit sau nu?**
- **Cum ai defini un stil de dans acceptabil pentru creștini?**

33

De ce să evit pornografia?

*Cât de des dai
peste materiale
pornografice?*

- Niciodată
- Rare
- Cu regularitate

*Unde se întâmplă
cel mai des?*

- Pe internet
- La școală
- La televizor
- Altele

Cum reacționezi?

- Nu zăbovesc nicio clipă cu ochii.
- Din curiozitate arunc o privire.
- Mă uit și chiar mai caut astfel de imagini.

PE VREMEA când părinții tăi erau de vîrstă ta, cei ce voiau să vadă materiale pornografice trebuiau să le caute. Azi, se pare că pornografia te caută *pe tine*. O Tânără de 19 ani spune: „Uneori, când caut ceva pe internet ori cumpăr ceva online sau îmi verific extrasul de cont... pac! — o imagine pornografică!“. Aceste situații nu sunt de loc rare. Conform unui sondaj, 90% dintre tinerii cu vîrstă cuprinsă între 8 și 16 ani au declarat că au dat peste materiale pornografice online — în majoritatea cazurilor, în timp ce-și pregăteau temele!

Având în vedere că pornografia este atât de răspândită, poate te întrebi dacă e într-adevăr atât de dăunătoare cum se spune. Răspunsul este *da!* Materialele pornografice îi degradează atât pe cei ce le realizează, cât și pe cei ce le privesc. Își, de cele mai multe ori, duc la păcate de natură sexuală. Iar asta nu e totul.

Pornografia poate deveni un viciu cu urmări devastatoare și de durată. Să ne gândim de pildă la Jeff, care, deși scăpase de 14 ani din capcana pornografiai, a recunoscut: „Trebuie să lupt zi de zi. E adevărat, dorința a slăbit, dar n-a dispărut. și nici curiozitatea. Iar imaginile îmi stăruie încă în minte. Aș vrea să nu fi pornit niciodată pe acest drum monstruos. La început, părea totul inofensiv! Dar acum știu că nu e deloc așa. Pornografia e distructivă, e nesănătoasă și îl degradează pe toți cei implicați. În ciuda a tot ce spun susținătorii ei, nu este nimic, absolut nimic bun în legătură cu ea“.

ȘTIAI CĂ...

Interesul obsesiv față de pornografia seamănă cu obsesia sexuală anormală manifestată de spiritele rele pe timpul lui Noe (Geneza 6:2).

Analyzează situația

Ce ai putea face pentru a nu da peste materiale porno-

„Omorâți deci mădularele corpului vostru care sunt pe pământ în ce privește fornicarea, necurăția, pofta sexuală, dorințele reale și lăcomia, care este idolatrie.“ (Coloseni 3:5)

• • • • • •

grafice? Pentru început, analizează lucrurile. Se întâmplă cumva să dai peste astfel de materiale în anumite situații? Gândește-te la următoarele exemple:

Obișnuesc unii colegi de școală să-ți trimită prin e-mail ori pe celular materiale pornografice? Dacă da, ar fi înțelept să ștergi acele mesaje fără să le deschizi.

Când ești online și introduci anumite cuvinte în câmpul de căutare, apar brusc imagini sau mesaje care te trimit spre un alt site? Știind acest lucru, vei fi mai concret și mai atent când vei introduce cuvinte-cheie pentru a căuta o informație.

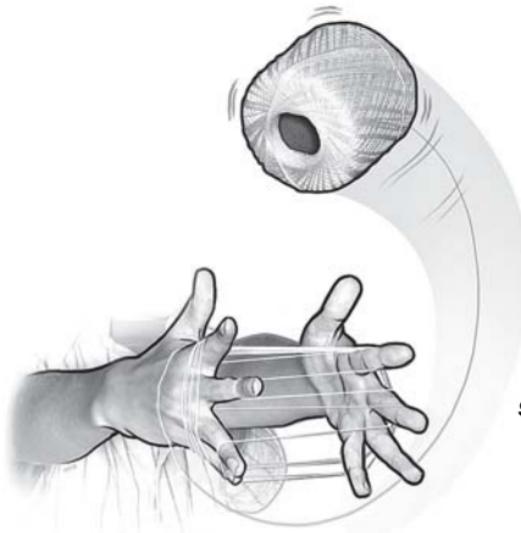
Enumeră toate situațiile în care ai dat peste materiale pornografice.

Ce ai putea face ca să nu mai dai atât de des sau chiar deloc peste materiale pornografice? Scrie mai jos la ce te-ai gândit.

Ce poți face dacă ai devenit sclavul pornografiai?

Una e să dai întâmplător peste materiale porno și cu totul alta, să te uiți *intentionat* la ele. Ce poți face dacă ai căzut în această capcană? Cu siguranță nu e ușor să ieși

**Cu cât te uiți
mai mult la materiale
pornografice, cu atât
îți este mai greu
să scapi de acest viciu**

din ea. Imaginează-ți că mânile îți sunt legate cu un singur fir de ață. Te poți elibera dintr-o singură mișcare. Dar dacă mânile și-ar fi legate cu mai multe fire? Îi-ar fi mai greu să te eliberezi. La fel stau lucrurile și cu cei care obișnuiesc să se uite la materiale porno. Cu cât se uită mai mult la ele, cu atât le e mai greu să se elibereze din lațul lor. Cum poți scăpa din capcana pornografiei?

Înțelege că pornografia este dăunătoare. Pornografia nu e altceva decât o încercare a lui Satan de a degrada ceea ce Iehova a creat pentru un scop onorabil.

Dacă vei vedea lucrurile la fel, vei putea ‘urî răul’ (Psalmul 97:10).

Gândește-te la consecințe. Pornografia distrugе căsnicii. Îi înjosește pe cei ce apar în astfel de materiale. Îi degradează pe cei ce le privesc. Bine spune Biblia: „Cel prevăză-

SFAT

**Asigură-te că ai
un program pe calculator
care-ți blochează
accesul la site-urile
pornografice. Nu fă clic
pe link-urile din
e-mailurile nesolicitante.**

tor vede nenorocirea și se ascunde“ (Proverbele 22:3). Menționează ce ‘nenorocire’ s-ar putea abate asupra ta dacă îți-ai face un obicei din a te uita la materiale pornografice.

Fă un legământ cu tine însuți. „Făcusem un legământ cu ochii mei și cum mi-aș fi oprit privirile asupra unei fecioare?“, a spus fidelul Iov (Iov 31:1, *Corniles-cu*, 1996). Iată câteva decizii, sau ‘legăminte’, pe care le-ai putea lua:

Nu voi folosi internetul când sunt singur în cameră.

Voi închide imediat orice site cu materiale erotice explicite și orice imagine sau mesaj de același gen care apare pe ecran fără să le fi solicitat.

Dacă am o recidivă, voi vorbi cu un prieten matur.

Îți vin în minte și alte decizii pe care le-ai putea lua și care te-ar putea ajuta în lupta ta? Dacă da, notează-le în continuare.....

►►► **plan de acțiune**

*Ca să nu dau peste materiale pornografice,
am să*

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

“Înainte să studiez Biblia am încercat aproape toate drogurile cunoscute — și nu în cantități mici. Dar, dintre toate viciile, de pornografia mi-a fost cel mai greu să scap. Numai cu ajutorul lui Iehova am reușit.” — Jeff

Roagă-te. Psalmistul l-a implorat pe Iehova: „Aba-te-mi ochii de la vederea lucurilor deșarte“ (Psalmul 119:37). Iehova Dumnezeu vrea ca tu să ieși învingător și îți poate da puterea de a face ce este bine (Filipeni 4:13).

Stai de vorbă cu cineva. Dacă vrei să scapi de acest obicei, este important să discuți cu o persoană de încredere (Proverbele 17:17). Scrie mai jos numele unei persoane mature cu care crezi că ai putea vorbi fără reținere.

Să știi că *poți* ieși învingător în lupta cu viciul pornografiai. Adevărul este că, de fiecare dată când refuzi să te uiți la un material pornografic, câștigi o victorie. Vorbește-i lui Iehova despre ea și mulțumește-i pentru puterea pe care îți-a dat-o. Nu uita niciodată că evitând pornografia îi bucuri inima lui Iehova! (Proverbele 27:11)

CE PĂRERE AI?

- În ce fel degradează pornografia ceva ce este onorabil?
- Cum l-ai putea ajuta pe fratele tău (sau pe sora ta) mai mic(ă) dacă are o problemă cu pornografia?

8 DESTINDEREA

*Cum îți place cel mai mult să te destinzi,
și de ce?*

Imaginează-ți că trebuie să-i explici fratelui tău (sau surorii tale) mai mic(i) de ce este important să aibă un punct de vedere corect cu privire la destindere. Ce i-ai spune?

PROGRESUL SPIRITUAL

9

Ce ți se pare cel mai greu?

- Să studiez Biblia.
- Să mă rog cu regularitate lui Iehova Dumnezeu.
- Să le vorbesc altora (îndeosebi colegilor) despre credința mea.
- Să înțeleg că a trăi potrivit normelor biblice este o cale înțeleaptă de viață.

Scrie ce obiectiv ți-ai propus în privința activității ce ți se pare cel mai greu de îndeplinit.

Capitolele 34–38 te vor ajuta să înțelegi cum poți să-ți întărești spiritualitatea, să trăiești potrivit normelor biblice și să-ți stabilești obiective care vor da sens vieții tale.

De ce să trăiesc potrivit normelor Bibliei?

Imaginează-ți că ești în cantina școlii și iezi prânzul cu două colege. Deodată, colegul cel nou își face apariția.

„Știi că lui Dan îi place de tine?“, întreabă prima. „Îmi dau seama după cum se uită la tine. Te soarbe din priviri, nu alta!“

„Și știi care-i partea bună?“, îți șoptește a doua fată la ureche. „Nu e cu nimeni!“

Te gândeai tu că aşa trebuie să stea lucrurile. Că doar deunăzi Dan te-a invitat la o petrecere la el

acasă. L-ai refuzat, evident, deși în sinea ta te întrebai cum ar fi fost dacă...

Prima fată îți întrerupe șirul gândurilor.

„Ce păcat că am prieten!“, spune ea. „Dac-aș fi în locul tău, n-aș sta o clipă pe gânduri!“

Apoi se uită la tine uluită. Știi ce urmează.

„Apropo, tu de ce nu ai prieten?“, te întreabă.

Ti-era groază de întrebarea asta! Adevărul este că ti-ar plăcea să ai un prieten. Dar îți s-a spus că ar fi bine să mai aştepți cu întâlnirile până când vei fi pregătită de căsătorie. Dacă n-ar fi fost...

„Religia ta, nu?“, spune a doua fată.

„Dar ce face, îmi citește gândurile?“, îți spui în sinea ta.

„O! Tu nu știi altceva decât Biblia, Biblia și iarăși Biblia“, îți zice ea luându-te peste picior. „Chiar nu te mai poți distra și tu din când în când?“

AI FOST și tu ridiculizat pentru că te străduiești să trăiești potrivit normelor biblice? Dacă da, probabil te-ai întrebat dacă nu cumva pierzi unele ocazii de a te distra. Așa a simțit o Tânără pe nume Deborah. „Mi se părea că normele biblice îmi îngrițeau libertatea“, își amintește ea. „Mă atrăgea stilul de viață libertin al colegilor.“

Trezește-te la realitate!

Experiența nu este întotdeauna cel mai bun profesor. De fapt, este nu numai înțelept, ci și în armonie cu Biblia să înveți din greșelile altora. Așa a făcut psalmistul Asaf. O vreme, lui i s-a părut că normele divine sunt prea restrictive. Dar văzând modul de viață al celor care abandonaseră căile lui Dumnezeu, Asaf s-a trezit la realitate. Mai târziu, chiar a spus despre acești oameni că sunt „pe un teren alunecos“ (Psalmul 73:18).

Dacă vrei să înveți din greșelile altora, meditează la ce-au spus câțiva tineri care, pentru un timp, au întors spatele normelor biblice și au comis imoralitate înainte de căsătorie.

● **Ce factori v-au influențat gândurile și faptele?**

Deborah: „La școală vedeam că toți erau cu cineva și păreau fericiți. Când stăteam cu ei și-i vedeam sărutându-se și îmbrățișându-se, îi invidiam și mă simteam singură. Adesea, visam ore întregi cu ochii deschiși la un băiat de care-mi plăcea. Astfel, dorința de a fi cu el creștea.“

Mike: „Citeam materiale și vizionam emisiuni TV care glorificau sexul. Discuțiile despre sex purtate cu prietenii m-au făcut și mai curios. Într-o zi, când am rămas singur cu o fată, am crezut că-mi pot lua libertăți de natură fizică, fără să ajungem la sex. Aveam impresia că mă pot opri când vreau.“

ȘTIAI CĂ... ?

Nu e nevoie decât de câteva clipe ca să-ți strici prietenia cu Dumnezeu, însă îți pot trebui ani ca să o repari.

Andrew: „Aveam obiceiul să mă uit la materiale pornografice pe internet. Am început să beau peste măsură. Și mergeam la chefuri cu tineri care n-aveau pic de respect față de normele morale ale Bibliei.“

Tracy: „Mintea îmi spunea că e greșit să ai relații sexuale înainte de căsătorie, dar inima nu le ura. Nu voiam să-mi încep viața sexuală înainte de a mă căsători, dar sentimentele mi-au copleșit gândirea. O vreme, conștiința nu m-a mustrat deloc.“

● **V-a adus fericire acest stil de viață?**

Deborah: „La început, am avut un puternic sentiment de eliberare. Mă simteam fericită că în sfârșit eram acceptată de colegi. Dar sentimentele astea n-au durat prea mult. Am început să mă simt murdară, goală pe dinăuntru. Îmi pierdusem

**“Suporți mai ușor disciplinarea
pentru o greșeală gravă decât chinul
de a încerca să o ascunzi.” — Donna**

inocența. Îmi părea foarte rău că renunțasem la ceva atât de prețios precum virginitatea.“

Andrew: „Deși dădeam tot mai ușor frâu liber dorințelor greșite, mă torturau sentimentele de vinovăție. Eram dezamăgit de mine.“

Tracy: „Imoralitatea mi-a distrus tinerețea. Credeam c-am să mă distrez de minune cu prietenul meu. Dar n-a fost aşa. Am sfârșit prin a ne face mult, mult rău. Noapte de noapte plângeam în hohote, gândindu-mă că ar fi fost mult mai bine dacă aş fi făcut voința lui Iehova.“

Mike: „Simțeam că o parte din mine murise. Încercam să ignor efectul pe care acțiunile mele îl aveau asupra altora, dar nu puteam. Mă dorea când îmi dădeam seama că, vrând să-mi satisfac plăcerile, îi răneam pe alții.“

● **Ce i-ați sfătui pe tinerii care cred că normele Bibliei sunt prea restrictive?**

Tracy: „Trăiți potrivit normelor lui Iehova și stați în compa-nia celor care fac la fel. Veți fi mult mai fericiți!“

Deborah: „Nu uitați că nu se rezumă totul la voi și la ceea ce vreți voi. Faptele voastre au o mare influență asupra celorlalți. Iar dacă nesocotiți sfaturile lui Dum-nezeu, vă veți face mult rău.“

Andrew: „Când nu ai experiență, stilul de viață al colegilor și se pare atrăgător. Comportamentul lor ajunge să te influențeze și pe tine. Alegeti-vă, aşadar, cu

SFAT

**Gândește-te cum
ai apără normele înțe-
lepte ale Bibliei într-o
discuție cu fratele tău
(sau sora ta) mai mic(ă).
Când le împărtășești
altora convingerile tale,
ți le întipărești și tu
mai adânc în inimă.**

„Eu, Iehova, sunt Dumnezeul tău, Cel care te învață ce-ți este de folos.“ (Isaia 48:17)

înțelepciune prietenii! Încredeți-vă în Iehova și veți scăpa de multe regrete!“

Mike: „Demnitatea și castitatea se numără printre cele mai prețioase cadouri pe care ni le-a dăruit Iehova. A renunțat la ele doar pentru că nu te poți stăpâni înseamnă a te înjosi. Vorbiți despre problemele voastre cu părinții sau cu alte persoane de încredere. Când faceți o greșală, vorbiți deschis despre ea și remediați imediat problema. Dacă vă veți purta cum îi place lui Iehova, veți simți o adevărată pace lăuntrică.“

Normele biblice: cămașă de forță sau centură de siguranță?

Iehova este ‘fericitul Dumnezeu’ și vrea ca și tu să fii fericit (1 Timotei 1:11; Eclesiastul 11:9). Normele pe care le-a lăsat

➤➤➤ plan de acțiune

Ca să pot înțelege cât sunt de înțelepte normele Bibliei, am să

Dacă am să încep să-i invidiez pe cei care trăiesc potrivit normelor acestei lumi, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

MODEL DE URMAT

Asaf

Asaf trece printr-o perioadă grea.

Îi vede pe semenii săi că încalcă legile lui Dumnezeu, dar, după cât se pare, nu pățesc nimic. Ca urmare, Asaf se întreabă dacă merită să se străduiască să facă voința lui Dumnezeu. „În zadar mi-am curățat inima și îmi spăl mâinile în nevinovăție“, spune el. Dar, după ce **meditează profund**, Asaf își schimbă optica. Își dă seamă că plăcerile acestei lumi rele sunt **trecătoare**. La ce concluzie ajunge el? „Nu mi-am găsit placere pe pământ decât în tine“, îi spune el într-o cântare lui Iehova (Psalmul 73:3, 13, 16, 25, 27).

Poate că și tu te-ai întrebat uneori dacă merită să trăiești potrivit normelor divine. Imită-l pe Asaf și **priveste dincolo de aparențe**. Gândește-te ce viață duc cei care nesocotesc legile lui Iehova. Chiar sunt în pace cu ei însăși? Chiar au găsit ei un secret al fericirii pe care cei ce îi rămân loiali lui Dumnezeu nu au izbutit să-l găsească? Fără îndoială că, după ce vei analiza profund lucrurile, vei spune asemenea lui Asaf: „Este spre binele meu să mă apropii de Dumnezeu“ (Psalm 73:28).

**Normele Bibliei
nu-ți răpesc
fericirea,
dimpotrivă,
ți-o ocrotesc**

scrise în Biblie sunt spre folosul tău. E adevărat, le-ai putea vedea ca pe o cămașă de forță, care-ți îngrädește libertatea. În realitate însă, normele morale ale Bibliei sunt ca o centură de siguranță, care te feresc de rău!

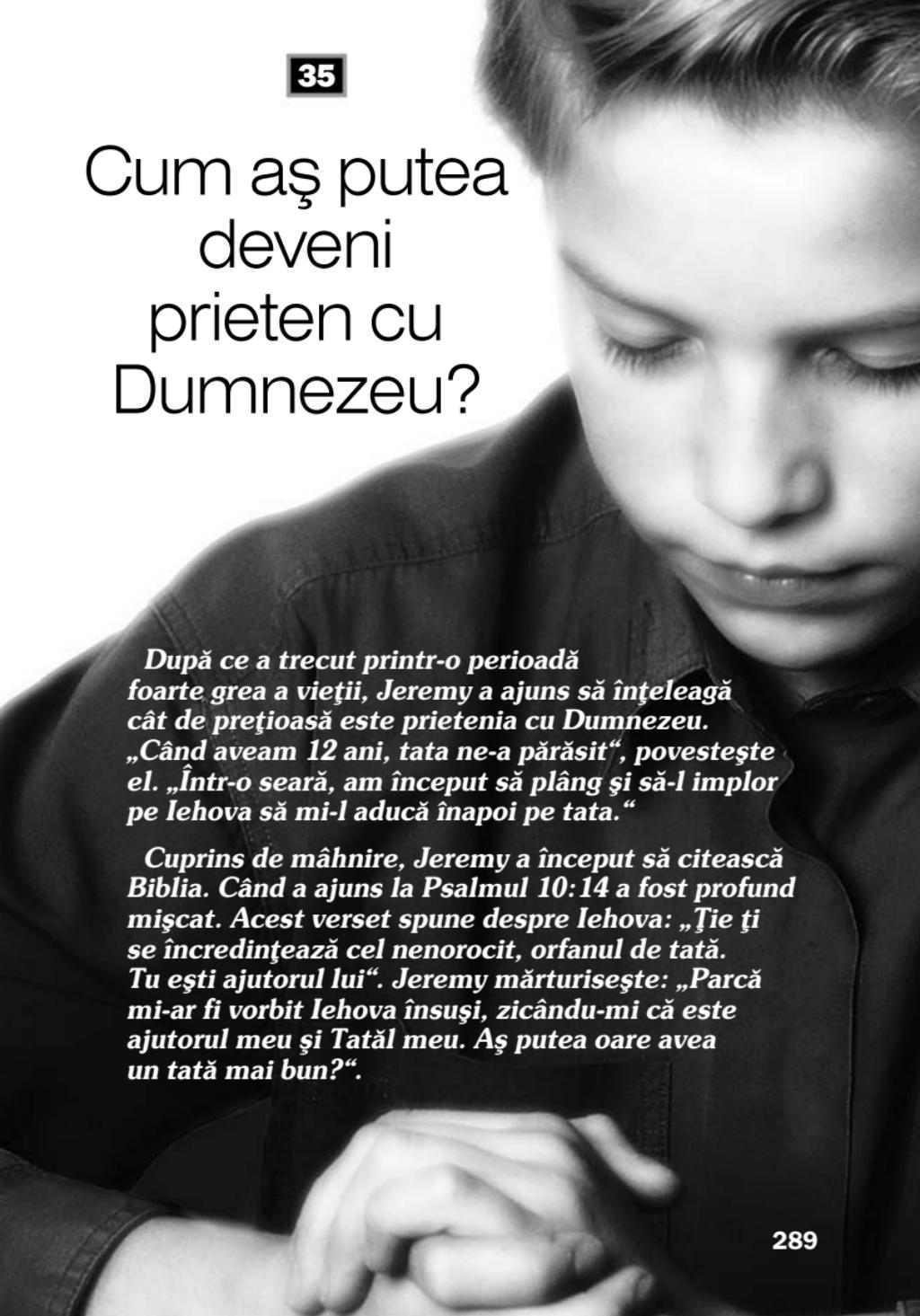
Poți avea încredere în Biblie! Dacă alegi să trăiești potrivit normelor ei, îl vei face fericit pe Iehova și-ți va merge bine și tie! (Isaia 48:17)

**ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Poți fi prieten cu Dumnezeu.
Află în ce fel.**

CE PĂRERE AI?

- Având în vedere consecințele neascultării de legile lui Dumnezeu, de ce experiența personală *nu este cel mai bun profesor*?
- Ce înveți din cuvintele lui Deborah, Mike, Andrew și Tracy?
- De ce unii consideră normele Bibliei o cămașă de forță, și de ce este acest punct de vedere îngust?

Cum aş putea deveni prieten cu Dumnezeu?

După ce a trecut printr-o perioadă foarte grea a vieții, Jeremy a ajuns să înțeleagă cât de prețioasă este prietenia cu Dumnezeu.
„Când aveam 12 ani, tata ne-a părăsit“, povestește el. „Într-o seară, am început să plâng și să-l implor pe Iehova să mi-l aducă înapoi pe tata.“

Cuprins de mâhnire, Jeremy a început să citească Biblia. Când a ajuns la Psalmul 10:14 a fost profund mișcat. Acest verset spune despre Iehova: „Tie și se încredințează cel nenorocit, orfanul de tată. Tu ești ajutorul lui“. Jeremy mărturisește: „Parcă mi-ar fi vorbit Iehova însuși, zicându-mi că este ajutorul meu și Tatăl meu. Aș putea oare avea un tată mai bun?“.

FIE că ești în situația lui Jeremy, fie că nu, Biblia arată că Iehova vrea să-i fii prieten. De fapt, Biblia îndeamnă: „Apropiati-vă de Dumnezeu, iar el se va aprobia de voi!“ (Iacob 4:8). Gândește-te ce înseamnă aceste cuvinte: Deși nu-l poți vedea — și nicidcum nu-l poți trata ca pe cineva de-o seamă cu tine —, Iehova Dumnezeu te invită să-i fii prieten!

ȘTIAI CĂ...

Faptul că citești această carte și respecti sfaturile biblice cuprinse în ea arată că Iehova se îngrijește de tine (Ioan 6:44).

privința prieteniei tale cu Dumnezeu. Ce ai putea face pentru ca această prietenie „să crească“?

Importanța studiului

O prietenie presupune atât a vorbi, cât și a asculta. La fel stau lucrurile și în cazul prieteniei cu Dumnezeu. Citirea și studierea Bibliei este o modalitate de a asculta ce are Dumnezeu să ne spună (Psalmul 1:2, 3).

Prietenia cu Dumnezeu este ca o plantă: trebuie udată ca să crească

**Când eram mai mică mă rugam mereu la fel.
Acum, încerc să includ în rugăciune și lucrurile
bune, și lucrurile rele care mi se întâmplă
peste zi. Și, cum nu toate zilele sunt la fel,
nu repet aceleași lucruri la infinit.** — Eve

Poate că nu-ți place prea mult să studiezi. De fapt, mulți tineri preferă să se uite la televizor, să joace un joc sau doar să stea în compania prietenilor. Dacă vrei să fii prieten cu Dumnezeu însă, trebuie să respecti cerințele sale. Va trebui să-l ascultă studiind Cuvântul său.

Dar nu te îngrijora. Studiul Bibliei nu trebuie să fie o povară. Dimpotrivă, poate deveni o placere, chiar dacă nu te consideri studios din fire. Primul lucru pe care trebuie să-l faci este să-ți programezi timp pentru studiul Bibliei. „Mi-am făcut un program“, spune o Tânără pe nume Lais. „Citesc un capitol din Biblie dimineață, imediat ce mă trezesc.“ Maria, care are 15 ani, s-a obișnuit altfel. Ea spune: „Citesc puțin din Biblie în fiecare seară, înainte de a merge la culcare“.

Pentru a-ți face propriul program de studiu al Bibliei, consultă chenarul de la pagina 292. Apoi, notează mai jos în ce parte din zi ai putea dedica circa 30 de minute studierii Cuvântului lui Dumnezeu.

Programarea timpului nu este decât începutul. Când te vei apuca de studiul propriu-zis, probabil îți vei da seama că lectura Bibliei nu este întotdeauna atât de ușoară cum, poate, credeai. E posibil chiar să gândești precum Jezreel, o

SFAT

Citește zilnic doar patru pagini din Biblie și o vei termina de citit într-un an.

cum să studiezi Biblia

1. Alege o relatare din Biblie pe care îți-ar plăcea să o citești. Roagă-l pe Iehova să-ți dea înțelepciune pentru a înțelege materialul.

2. Citește relatarea cu atenție. Nu te grăbi. Folosește-ți imaginația și simțurile: Încearcă să vezi ce se întâmplă, să auzi vocile personajelor, să simți mirosurile ce plutesc în aer, să găsiți mâncarea ș.a.m.d. Dă viață relatării!

3. Gândește-te apoi la cele citite.

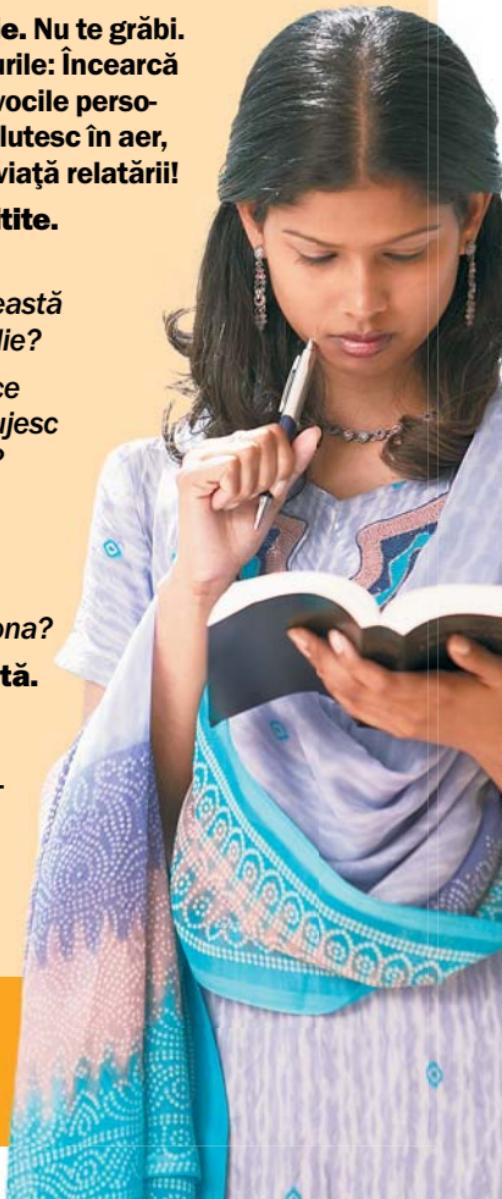
Pune-ți întrebări precum:

- De ce a vrut Iehova ca această relatare să fie inclusă în Biblie?
- Ce personaje sunt vrednice de imitat, și ce personaje slujesc drept exemplu-avertisment?
- Ce pot învăța din această relatare?
- Ce învăț despre Iehova și despre modul său de a acționa?

4. Rostește o rugăciune scurtă.

Spune-i lui Iehova ce ai învățat din relatarea biblică citită și cum te gândești să aplici în viață aceste lucruri. Mulțumește-i mereu lui Iehova pentru darul pe care îți l-a oferit: Cuvântul său, Sfintele Scripturi!

„Cuvântul tău este o lampă pentru piciorul meu și o lumină pe calea mea.“
(Psalmul 119:105)

**„Fericiti sunt cei conștienți
de necesitățile lor spirituale.“ (Matei 5:3)**

tânără de 11 ani, care mărturisește cu sinceritate: „Unele părți ale Bibliei sunt dificile și nu prea captivante“. Totuși, nu renunță! Privește timpul acordat studiului Bibliei ca pe un timp dedicat lui Iehova Dumnezeu, timp în care îl ascultă pe prietenul tău. La urma urmei, studiul Bibliei va fi interesant și recompensator în măsura în care vei depune eforturi!

Rugăciunea este esențială

Rugăciunea este mijlocul nostru de comunicare cu Dumnezeu. Gândește-te ce dar minunat ai primit! Poți să-i vorbești lui Iehova Dumnezeu în orice moment din zi sau din noapte. El este *mereu* dispuș să te asculte. Ba chiar *dorește* să te asculte! De aceea, Biblia ne îndeamnă: „În orice lucru, prin rugăciuni și implorări împreună cu mulțumiri, faceți-i cunoscute lui Dumnezeu cererile voastre“ (Filipeni 4:6).

Așa cum reiese din acest verset, poți discuta despre numeroase lucruri cu Iehova. Poți vorbi cu el despre probleme și îngrijorări, dar îți poți exprima și recunoștința pentru ce a făcut în favoarea ta. În definitiv, nu le mulțumești prietenilor pentru ceea ce fac pentru tine? Atunci de ce să nu-i mulțumești și lui Iehova, care a făcut pentru tine mult mai multe decât orice alt prieten! (Psalmul 106:1)

Notează câteva dintre lucrurile pentru care *îi ești* recunoscător lui Iehova.

.....
.....

► **stabilește-ți prioritățile**

Ești prea ocupat ca să te mai rogi? Nu ai timp pentru studiul Bibliei? De cele mai multe ori, totul se rezumă la modul în care-ți stabilești prioritățile.

Încearcă următorul experiment: la o găleată și pune în ea mai multe pietre mari. Apoi, pune nisip până ce o umpli. Găleata este acum plină cu pietre și nisip.

Golește acum găleata, dar ține la îndemâna pietrele și nisipul. Încearcă să umpli din nou găleata punând mai întâi nisipul și apoi pietrele. Nu-i aşa că nu mai e loc pentru ele? Asta pentru că ai pus *mai întâi* nisipul.

Lecția? Biblia spune: ‘Asigurați-vă de lucrurile mai importante’ (Filipeni 1:10). Dacă pui pe primul plan în viață lucruri mărunte precum destinderea, și se va părea că nu-ți ajunge niciodată timpul pentru lucruri mai mari, activitățile spirituale. Dar dacă vei da ascultare îndemnului biblic, vei găsi timp și pentru a urmări interesele Regatului, și pentru a te destinde. Totul depinde de ceea ce pui mai întâi în „găleată”!

Bineînțeles că temerile și neliniștile te vor mai frământa din când în când. Psalmul 55:22 spune: „Aruncă-ți povara asupra lui Iehova și el te va susține. El nu va îngădui niciodată să se clatine cel drept“.

Ce îngrijorări ale tale ai vrea să menționezi în rugăciune?

Experiența proprie

Mai există un aspect al prieteniei cu Dumnezeu de care ar trebui să ții cont. Psalmistul David a scris: „Gustați și vedeați ce bun este Iehova!“ (Psalmul 34:8). În perioada în care a compus Psalmul 34, David tocmai trecuse prin necazuri cumplite de grele. Fugise de regele Saul, care căuta să-l omoare, ceea ce era în sine o experiență traumatizantă. Pe lângă asta, fusese nevoie să se refugieze printre filisteni, un popor dușman, unde îl pândea un pericol de moarte. Însă, dovedind multă ingeniozitate, David s-a prefăcut că nu este sănătos la minte, izbutind să scape teafăr (1 Samuel 21:10–15).

David nu s-a gândit că a scăpat cu viață datorită planului său ingenios. El l-a considerat pe Iehova Salvatorul său. De fapt, în Psalmul 34 David a mai menționat: „L-am întrebat pe Iehova, iar el mi-a răspuns și m-a scăpat de toate temerile

►►► **plan de acțiune**

Ca să trag mai multe foloase din studiul Bibliei, am să

Ca să mă rog mai des, am să

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

mele“ (Psalmul 34:4). David știa *din proprie experiență* ce înseamnă ‘a gusta și a vedea ce bun este Iehova’.* Așadar, nu întâmplător le-a dat el și altora acest îndemn.

Îți amintești o întâmplare din viață în care ai văzut grija lui Iehova? Dacă da, menționează-o mai jos. Nu trebuie să fie o experiență ieșită din comun. Încearcă să te gândești la binecuvântări simple, care cu ușurință ar putea trece neobservate.

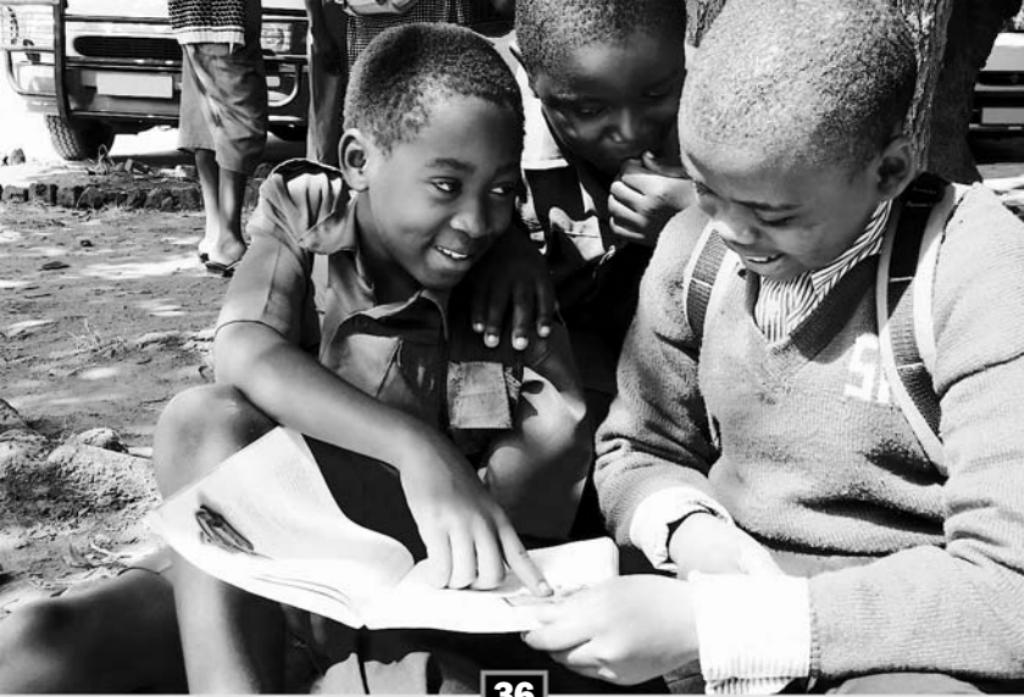
Poate că părinții te-au învățat multe lucruri din Biblie. Aceasta este în sine o binecuvântare. Totuși, responsabilitatea de a lega o prietenie strânsă cu Dumnezeu *îți aparține!* Dacă nu ai făcut încă acest pas, atunci capitolul de față îți poate fi de folos. Iehova îți va binecuvânta eforturile! Biblia spune: „Continuați să cereți și vi se va da, continuați să căutați și veți găsi“ (Matei 7:7).

* Unele traduceri ale Bibliei redau expresia „gustați și vedeți“ prin „descoperiți voi înșivă“ sau „veți ști din proprie experiență“.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Ti-e greu să vorbești cu alții despre Dumnezeu? Află cum îți poți apăra convingerile în fața altora.*

CE PĂRERE AI?

- **Ce poți face pentru ca studiul Bibliei să fie mai plăcut?**
- **De ce vrea Iehova să asculte rugăciunile oamenilor imperfecți?**
- **Cum ți-ai putea îmbunătăți calitatea rugăciunilor?**

36

Cum să-mi apăr credința în Dumnezeu?

Ce te reține să le vorbești colegilor despre convin-gerile tale religioase?

Care este pentru tine cel mai simplu mod de a le vorbi altora despre credința ta?

- Nu cunosc prea multe din Biblie.
- Mi-e teamă să nu fiu luat peste picior.
- Nu știu cum să încep o conversație.

- Să mă adresez câte unui coleg o dată.
- Să vorbesc în fața clasei.
- Să întocmesc o lucrare despre convingerile mele bazate pe Biblie.

Menționează numele unui coleg care — dacă ai ști cum să deschizi subiectul — ar vrea, probabil, să discute cu tine despre Biblie.

.....

DUMNEZEU. Probabil că acesta nu este subiectul de discuție cel mai agreat de colegi. Fă referire la orice altceva — sport, haine, sexul opus —, și numai decât se iscă o discuție înflăcărată. Însă îndrăznește să pomenești cuvântul „Dumnezeu“ și se și aşterne o tăcere de mormânt.

Dar asta nu pentru că ei nu ar crede în Dumnezeu. Multă tineri chiar cred într-un Creator. Unora însă le este rușine să vorbească despre asta. „Nu e un subiect la modă!“, ar putea gândi ei.

Care e opinia ta?

Probabil ți-e greu să vorbești cu colegii despre Dumnezeu. Și e de înțeles. Nimănui nu-i place să fie marginalizat sau, mai rău, ridiculizat! Dar oare asta ți s-ar putea întâmpla dacă ai vorbi despre convingerile tale religioase? Se prea poate. Totuși, reacția colegilor te-ar putea surprinde! Multă caută răspunsuri la întrebări precum: Încotro se îndreaptă lumea? De ce

sunt atâtea probleme în lume? Și probabil că ar prefera să discute despre astfel de chestiuni mai degrabă cu cineva de vârstă lor decât cu un adult.

Cu toate acestea, ți se pare cumplit de greu să le vorbești colegilor despre *religie*. Nu te gândi însă că le vei lăsa o impresie

Și pentru a cânta la un instrument, și pentru a vorbi despre credință e nevoie de îndemânare — cu cât exercezi mai mult, cu atât devii mai eficient

“Scoala este un teritoriu de predicare unde numai noi putem ajunge.” — Iraida

de om fanatic și nu-ți fă griji că n-ai să spui *exact* ce trebuie. Astfel de discuții se pot asemăna încrucișătu cu cântatul la un instrument. Poate fi greu la început. Dar, exersând, totul devine mai ușor, iar, în cele din urmă, eforturile-ți vor fi răsplătite. Cum ai putea începe o astfel de conversație?

Poți aduce în discuție un subiect simplu. De pildă, când colegii vorbesc despre un eveniment de actualitate, îți poți preciza și tu punctul de vedere bazat pe Biblie. Sau ai putea alege să-i vorbești doar unui coleg. Unii tineri creștini au folosit o metodă și mai simplă: au lăsat pe bancă publicații bazeate pe Biblie ca să vadă dacă le atrag atenția colegilor. De cele mai multe ori, chiar aşa s-a întâmplat și au putut începe o conversație.

Ce metodă *ai putea încerca* dintre cele prezentate anterior?

Îți vine în minte un alt mod în care ai putea vorbi despre credința ta cu un coleg? Dacă da, scrie mai jos.

Unele referate și-ar putea da ocazia să depui mărturie despre credința ta. Dar ce-ai putea face dacă la ore se discută despre evoluție? Cum și-ai putea apăra credința în creație?

SFAT

Fii atent la atitudinea ta când le vorbești colegilor despre convingerile tale. Dacă pe față ta se va citi rușinea, îi inviți să te ia pes-te picior. Dar dacă vei vorbi cu convingere — aşa cum vorbesc ei când își susțin propriile opinii — atunci le vei câștiga, mai mult ca sigur, respectul.

**„Nu îmi este rușine cu vesteau bună;
ea este puterea lui Dumnezeu pentru
salvarea oricui are credință.“ (Romani 1:16)**

Apără-ți credința în creație

„Când, la ore, s-a discutat despre evoluționism, totul era atât de diferit de ceea ce fusesem învățat! S-a vorbit despre evoluție ca despre un fapt, iar asta m-a speriat“, spune un Tânăr pe nume Ryan. Raquel este de aceeași părere: „Am fost îngrozită când profesoara de științe sociale a spus că tema următoarei ore avea să fie evoluția. Știam că trebuie să explic

în fața clasei punctul meu de vedere vizavi de acest subiect controversat“.

Tu cum te simți când, la ore, este adusă în discuție teoria evoluției? Evident, crezi că Dumnezeu a „creat toate lucrurile“ (Revelația 4:11). Și vezi în jurul tău dovezile existenței unui proiect inteligent. Cu toate acestea, manuscrisele spun că formele de viață

**Rugați să aducă dovezi
în favoarea teoriei
evoluției, unii profesori
nu reușesc. Ei își dau
seama că au acceptat
această teorie pentru
simplul motiv că aşa
au fost învățați.**

au evoluat și la fel spune și profesorul tău. Până la urmă, cine ești tu ca să-i înfrunți pe „specialiști“?

Să știi că nu ești singurul care nu crede în teoria evoluției. Realitatea este că nici unii oameni de știință nu o acceptă. Ca să nu mai vorbim despre mulți profesori și elevi!

Dar, pentru a-ți apăra credința în creație, trebuie să știi ce ne învață în realitate Biblia. Nu are rost să discuți în contradictoriu chestiuni asupra căroră nici Biblia nu este categorică. Iată câteva exemple.

În manual scrie că pământul și sistemul solar există de miliarde de ani. Biblia afirma că pământul și, practic, între-

Poți învinge teama de a vorbi despre convingerile tale și de a îți le apăra

gul univers existau dinaintea primei ‘zile’ de creare. Așadar, pământul și sistemul solar ar putea exista de miliarde de ani (Geneza 1:1).

Profesorul meu spune că pământul nu putea fi creat în doar șase zile. Biblia nu afirmă că fiecare dintre cele șase ‘zile’ de creare ar fi fost de numai 24 de ore.

În clasă s-au analizat mai multe exemple de schimbări suferite de animale și oameni de-a lungul timpului. Biblia spune că Dumnezeu a creat lucrurile vii „după specia lor“ (Geneza 1:20, 21). Ea nu susține ideea potrivit căreia viața a apărut din materie nevie sau că Dumnezeu a dat startul procesului evolutiv dintr-o singură celulă. Totuși, în cadrul fiecărei ‘specii’ poate exista o mare varietate. Prin urmare, potrivit Bibliei, poate avea loc schimbări *în cadrul fiecărei ‘specii’*.

Având în vedere cele discutate în acest capitol, cum ai răspunde dacă un profesor sau un coleg ar spune:

„Oamenii de știință au demonstrat că suntem produsul evoluției“.

„Nu cred în Dumnezeu pentru că nu-l văd.“

Tine la convingerile tale!

Dacă ai crescut într-o familie de Martori, poate că ai ajuns să crezi în creație doar pentru că aşa ai fost învățat. Acum, că începi să te maturizezi, dorești să i te încagini lui Dumnezeu cu ‘puterea rațiunii tale’ și să ai o temelie solidă pentru convingerile tale (Romani 12:1). De aceea poate că ar trebui să te întrebi: „Ce mă convinge *pe mine* că există un Creator?“. Sam, care are 14 ani, analizează modul în care este alcătuit corpul omenesc. El spune: „E atât de complex, iar părțile lui cooperează atât de bine! Corpul uman nu poate fi produsul evoluției!“. Holly, care are 16 ani, e de aceeași părere. „De când mi s-a pus diagnosticul de diabet, am învățat enorm de multe lucruri despre func-

plan de acțiune

Ca să încep o discuție cu un coleg despre Biblie, am să

Dacă voi fi întrebat de ce cred în existența unui Creator, am să spun:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

țiile corpului! E uluior cum reușește pancreasul, un mic organ ascuns în spatele stomacului, să îndeplinească un rol atât de important, permitând săngelui și altor organe să-și îndeplinească bine funcțiile!“, spune ea.

Scrie mai jos trei lucruri care te conving *pe tine* că există un Creator.

1.
2.
3.

Nu ai motive să te simți stâñjenit sau rușinat pentru că crezi în creație și în Dumnezeu. Având în vedere dovezile, este cât se poate de logic să crezi că suntem rezultatul unui proiect intelligent.

La urma urmei, evoluția, nu creația, este cea care preteinde o mare credință — credință în miracole ce nu au autor! După ce vei trece toate aceste informații prin filtrul propriei rațiuni, vei avea mai mult curaj să-ți aperi credința în Dumnezeu.

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR *Îl vezi pe alții de-o vârstă cu tine botezându-se. Ești și tu pregătit pentru acest pas?*

CE PĂRERE AI?

- De ce este important să le vorbești altora despre convingerile tale?
- Cum ți-ai putea exprima credința în creație când ești la școală, fără să te simți rușinat?
- Cum îți poți manifesta recunoștința față de Cel care a creat toate lucrurile? (**Faptele 17:26, 27**)

Să mă botez?

Notează cu adevărat sau fals:

Botezul este o cerință pentru creștini.

- Adevărat
- Fals

Scopul principal al botezului este să te ajute să nu cazi în păcat.

- Adevărat
- Fals

Botezul deschide calea spre salvare.

- Adevărat
- Fals

Dacă nu ești botezat, nu trebuie să-i dai socoteala lui Dumnezeu pentru faptele tale.

- Adevărat
- Fals

Dacă prietenii tăi se botează, înseamnă că și tu ești pregătit pentru botez.

- Adevărat
- Fals

DACĂ te conformezi normelor divine, dacă te bucuri de o prietenie strânsă cu Dumnezeu și dacă le vorbești altora despre credința ta, e cât se poate de firesc să te gândești la botez. Dar de unde știi dacă ești sau nu pregătit pentru acest pas? Pentru a răspunde la această întrebare, analizează mai întâi afirmațiile de mai sus, care trebuiau marcate cu adevărat sau fals.

ȘTIAI CĂ...

Botezul este un pas esențial și face parte din „semnul“ care te identifică pentru salvare (Ezechiel 9:4–6).

**„Să vă prezentați corpurile ca o jertfă vie,
sfântă și plăcută lui Dumnezeu,
adică un serviciu sacru îndeplinit
cu puterea rațiunii voastre.“ (Romani 12:1)**

● **Botezul este o cerință pentru creștini.**

Adevărat. Isus a poruncit ca discipolii săi să fie botezați (Matei 28:19, 20). De fapt, și Isus a fost botezat. Pentru a călca pe urmele lui Cristos, trebuie să te botezi când ești suficient de matur ca să iei această decizie și când îți dorești din tot sufletul să faci acest pas.

● **Scopul principal al botezului este să te ajute să nu cazi în păcat.**

Fals. Botezul este un simbol public al dedicării tale lui Iehova. Dedicarea nu reprezintă un contract prin care îți se interzice să faci anumite lucruri pe care îți-ar plăcea să le faci în secret. Tu îți dedici viața lui Iehova deoarece *dorești* să trăiești potrivit normelor lui.

● **Botezul deschide calea spre salvare.**

Adevărat. Biblia afirmă că botezul este un pas important pe calea care duce la salvare (1 Petru 3:21). Asta nu înseamnă însă că botezul este un fel de poliță de asigurare pe care o închei pentru a te ocroti în caz de accidente. Te botezi pentru că îl iubești pe Iehova și vrei să-i slujești pentru totdeauna și cu toată inima (Marcu 12:29, 30).

● **Dacă nu ești botezat,
nu trebuie să-i dai socoteală lui
Dumnezeu pentru faptele tale.**

SFAT

**Sub îndrumarea
părinților, încearcă
să găsești pe cineva
în congregație care
să te ajute să faci
progrese spirituale
(Faptele 16:1–3).**

“Faptul că eram botezată m-a ajutat să iau decizii înțelepte și să nu o iau pe căi greșite, ceea ce ar fi putut atrage după sine consecințe amare.” Holly

Fals. În Iacob 4:17 citim: „Dacă cineva știe să facă ce este drept, dar nu face, păcătuieste” — fie că e botezat, fie că nu. Așadar, dacă știi ce este drept și ești suficient de matur pentru a te gândi serios la viața ta, poate că e momentul să discuți această chestiune cu unul din părinți sau cu un alt creștin matur. Astfel, vei putea afla cum poți face progrese spre botez.

● **Dacă prietenii tăi se botează, înseamnă că și tu ești pregătit pentru botez.**

Fals. Decizia de a te boteza trebuie să vină din propria-ți inimă și din dorința sinceră de a face acest pas (Psalmul 110:3). Ar trebui să te botezi numai atunci când înțelegi pe deplin ce înseamnă a fi Martor al lui Iehova și când ești pe deplin convins că poți să-ți asumi această responsabilitate (Eclesiastul 5:4, 5).

(Continuare la pagina 310)

►►► **plan de acțiune**

Ca să fac progrese spre botez, am să mă străduiesc să înțeleg mai bine următoarele învățături biblice:

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinți sau pe amândoi:

►Întrebări frecvente despre botez

Ce simbolizează botezul? A fi cufundat în apă și apoi ridicat înseamnă a muri față de modul de viață egoist din trecut și a fi făcut viu pentru a înfăptui voința lui Iehova.

Ce înseamnă a-ți dedica viața lui Iehova? Înseamnă a nu-ți mai apartine și a promite să pui voința lui Dumnezeu mai presus de orice altceva în viață (Matei 16:24). E potrivit ca, înainte de botez, să i te dedici lui Iehova printr-o rugăciune solemnă.

Ce mod de viață ar trebui să ai înainte de a te boteza? Ar trebui să trăiești în armonie cu normele divine și să vorbești cu alții despre credința ta. Ar trebui să devii prieten cu Dumnezeu prin intermediul rugăciunii și al studiului din Cuvântul său. Ar trebui să-i slujești lui Iehova pentru că tu ai ales să-i slujești, nu pentru că alții te-au obligat.

Trebuie să te botezi la o anumită vîrstă? Vîrsta nu este factorul decisiv. Totuși, ar trebui să fii suficient de mare și de matur pentru a înțelege semnificația dedicării.

Ce poți face dacă vrei să te botezi, dar părinții te sfătuiesc să mai aștepți?

Probabil că părinții ar vrea să capeți mai multă experiență în viață de creștin. Respectă-le sfaturile și folosește-te de această perioadă pentru a-ți adânci prietenia cu Iehova (1 Samuel 2:26).

intenționezi să te botezi?

Analizează-ți progresul spiritual în lumina întrebărilor și a afirmațiilor de mai jos. Înainte de a-ți nota răspunsurile, caută în Biblie versetele menționate.

Cum dovedești că te încrezi în Iehova?

(Psalmul 71:5)

Cum ai arătat până acum că ți-ai exersat capacitatea de înțelegere pentru a deosebi binele de rău?

(Evrei 5:14)

Cât de des te rogi?

Cât de concrete sunt rugăciunile tale și ce dezvăluie ele despre profunzimea iubirii tale față de Iehova?

(Psalmul 17:6)

Scrie mai jos ce obiective ți-ai fixat în privința rugăciunii.

Studiezi cu regularitate Biblia?

(Iosua 1:8)

Ce analizezi de obicei când studiezi personal?

Scrie mai jos ce obiective ți-ai fixat în privința studiului personal.

Ești eficient în lucrarea de predicare? (Exemple: Le poți explica altora învățările de bază ale Bibliei? Revii la cei interesați? Te străduiești să inițiezi un studiu biblic cu cineva?) Da Nu

Mergi în lucrarea de predicare chiar și atunci când părinții tăi nu merg? (Faptele 5:42) Da Nu

Scrie mai jos ce obiective ți-ai fixat în privința lucrării de predicare (2 Timotei 2:15).

Mergi cu regularitate la întrunirile congegației sau doar din când în când? (Evrei 10:25)

Participi la întruniri? În ce fel?

Mergi la întruniri chiar și atunci când părinții tăi nu pot (dacă ai permisiunea lor)? Da Nu

Îți găsești într-adevăr plăcerea în înfăptuirea voinței lui Dumnezeu? (Psalmul 40:8) Da Nu

Menționează în ce situații ai rezistat influenței colegilor (Romani 12:2).

Ce poți face ca să-ți menții fierbinte iubirea pentru Iehova? (Iuda 20, 21)

I-ai mai sluji lui Iehova dacă părinții sau prietenii tăi ar înceta să-i slujească? (Matei 10:36, 37) Da Nu

**Asemenea căsătoriei,
botezul este un pas
care-ți schimbă total viața
și nu trebuie tratat
cu superficialitate**

(Continuare de la pagina 306)

Un pas care îți schimbă viața

Botezul este un pas care îți schimbă viața și-ți aduce multe binecuvântări. El implică însă și o responsabilitate serioasă, aceea de a trăi potrivit dedicării tale lui Iehova.

Ești pregătit să i te dedici lui Dumnezeu? Dacă da, ai mari motive de bucurie.

Înaintea ta se deschide unul dintre cele mai mari privilegii din câte există: acela de a-i sluji lui Iehova din toată inima și de a trăi în aşa fel încât să demonstrezi că i te-ai dedicat sincer (Matei 22:36, 37).

ÎN CAPITOLUL URMĂTOR Vei afla cum să-ți fixezi obiective pentru a-ți trăi viața în mod înțelept.

CE PĂRERE AI?

- **De ce este botezul un pas foarte important?**
- **Ce l-ar putea determina pe un Tânăr să se boteze prea repede?**
- **Din ce motiv un Tânăr ar putea ezita — în mod neînțelept — să se dedice și să se boteze?**

Ce voi face în viață?

„La început, nu mi-am prea făcut griji cu privire la viitor. Dar, pe măsură ce mă apropiam de terminarea liceului, mi-am dat seama că urma să ies în lumea reală, cu locuri de muncă adevărate, dar și cu facturi adevarate.“ — Alex

IMAGINEAZĂ-ȚI că plănuiești o excursie departe de casă. Probabil că mai întâi consulți o hartă ca să te decizi asupra traseului. La fel se întâmplă și în viață. „Ai o mulțime de opțiuni“, spune Michael, un Tânăr care slujește la o filială a Martorilor lui Iehova. Care ar fi cea mai bună alegere? „Totul depinde de obiectivele fixate“, spune el.

Ai putea compara un obiectiv pe care îl fixezi cu destinația unei călătorii. Nu vei ajunge la destinație umblând încoace și încolo, fără niciun scop. Ar fi mult mai înțelept să te uiți pe hartă și să-ți stabilești itinerariul, ca să zicem aşa. Biblia spune: „Cărarea pe care mergi să fie bine gândită“ (Proverbele 4:26, Cornilescu, 1996). Într-o altă versiune, acest text e redat astfel: „Trebue să știi încotro te îndrepți“ (Contemporary English Version).

În anii care vor urma, vei avea de luat multe decizii importante privind încuințarea, serviciul laic, căsătoria,

Fixându-ți obiective, nu-ți vei irosi energia și vei avea un sens în viață

familia etc. Îți va fi mult mai ușor să iezi decizii înțelepte dacă știi cu adevărat încotro te îndreptă. Însă când îți faci planuri de viitor, trebuie să mai ții seama de un factor important.

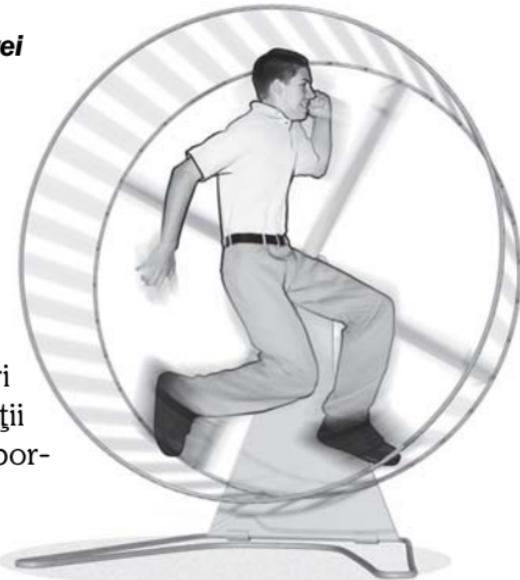
„Adu-ți aminte de Marele tău Creator“

Dacă vrei să fii cu adevărat fericit, trebuie să dai ascultare cuvintelor înțeleptului rege Solomon: „Adu-ți aminte de Marele tău Creator acum, în zilele tinereții tale“ (Eclesiastul 12:1). Cu alte cuvinte, alegerile pe care le faci în viață trebuie să reflecte dorința de a-i plăcea lui Dumnezeu.

ȘTIAI CĂ...

Aparatele electrice funcționează doar când sunt conectate la o sursă de curent electric. În mod asemănător, noi putem face multe în serviciul lui Dumnezeu numai cu ajutorul spiritului sfânt (Faptele 1:8).

Dar de ce este acest aspect atât de important? Biblia spune în Revelația 4:11: „Tu ești demn, Iehova, da, Dumnezeul nostru, să primești gloria, onoarea și puterea, pentru că tu ai creat toate lucrurile și datorită voinei tale ele au venit în existență și au fost create!“. Toate ființele din cer și de pe

“Îmi respect enorm de mult părinții. Perseverența și zelul lor în lucrare, modul în care au făcut față greutăților economice, dar și încurajările pe care mi le-au dat pentru a începe serviciul cu timp integral m-au ajutat enorm de mult.” — Jarrod

pământ trebuie să-i fie recunoscătoare Creatorului. Îi ești și tu recunosător pentru că îți-a dat „viață, suflare și toate lucrurile”? (Faptele 17:25) Când te gândești la tot ceea ce Iehova Dumnezeu îți-a dat, nu te simți îndemnat să-i dai și tu ceva, în semn de apreciere?

‘Aducându-și aminte de Creatorul lor’, mulți tineri Martori ai lui Iehova au ales serviciul cu timp integral. Iată câteva dintre frumoasele forme ale acestui serviciu la care te-ai putea gândi și tu.

Pionieratul. Pionierii regulari petrec mult timp în lucrarea de predicare. Datorită experienței acumulate în timp, ei devin învățători исcusiti ai Bibliei.

Slujind unde este mai mare nevoie de vestitori. Unii se mută în zone în care sunt puțini proclamatori ai Regatului. Alții învață o limbă străină și slujesc fie într-o congregație din zonă în care se vorbește acea limbă, fie în altă țară.*

Serviciul de misionar. Pionieri calificați, care se bucură de o sănătate bună și au rezistență fizică, sunt instruși pentru a sluji într-o

SFAT

Întreabă mai multe persoane care slujesc de mulți ani în serviciul cu timp integral de ce au ales această carieră și cum au fost binecuvântate.

* Vezi chenarul de la pagina 164.

> obiectivele mele

Bifează în dreptul acelor obiective pe care vrei să îi le fiezi. Menționează în spațiile indicate ce îi ai propus referitor la acel obiectiv sau scrie alte obiective la care te gândești.

Obiective privind lucrarea de predicare

- Să petrec în lucrarea de predicare ore pe lună**
- Să ofer publicații pe lună**
- Să folosesc Biblia când le vorbesc altora despre credința mea**
- Să fac vizite ulterioare pe lună**
- Să inițiez un studiu biblic**

Alte obiective:

Obiective privind studiul

- Să citesc pagini din Biblie în fiecare zi**
- Să mă pregătesc pentru toate întrunirile**
- Să fac cercetări referitor la următoarele subiecte biblice:**

Obiective privind congregația

- Să dau cel puțin un răspuns la fiecare întrunire**
- Să discut cu o persoană în vîrstă pe care aş vrea să o cunosc mai bine**
- Să-i fac o vizită unui membru infirm sau mai în vîrstă al congregației**

Alte obiective:

Data de azi

Uită-te din nou pe această listă peste șase luni și vezi ce obiective îi ai atins. În funcție de necesități, fă modificări sau adaugă la listă și alte obiective.

„**Puneți-mă ... la încercare ...», spune Iehova al armatelor, «și veți vedea dacă nu vă voi deschide zăgazurile cerurilor și dacă nu voi revârsa binecuvântări peste voi. Nimeni nu va duce lipsă de nimic.**“ (Maleah 3:10)

• • • • •

țară străină. Misionarii au o viață care le aduce multe satisfacții.

Serviciul la Betel. Membrii familiei Betel slujesc la filialele Martorilor lui Iehova. În unele țări, serviciul lor implică producerea și transportul literaturii biblice.

Serviciul internațional. Slujitorii internaționali călătoresc în alte țări pentru a ajuta la construirea de Săli ale Regatului, săli de congrese și filiale.

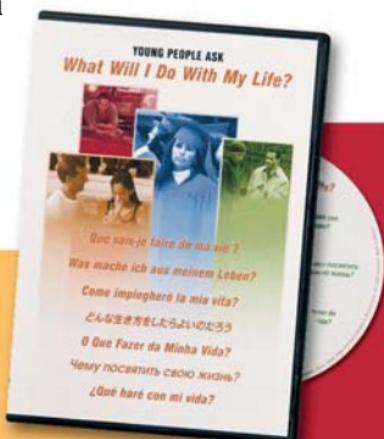
Școala de Organizare Teocratică. Bătrâni și slujitori auxiliari necăsătoriți, care îintrunesc cerințele necesare, primesc instruire în chestiuni organizatorice și în oratorie. Unii absolvenți sunt repartizați în străinătate.

Ce drum vei alege?

Serviciul cu timp integral este un obiectiv nobil, care aduce nenumărate binecuvântări. Totuși, înainte de a face o alegere, trebuie să te gândești bine. Întreabă-te, de exemplu, ce aptitudini sau talente ai pentru a te putea întreține singur.

Kelly își propusese să devină pionieră. Prin urmare, s-a gândit bine și la munca pe care o va presta. „Trebua să aleg ceva care

Pentru mai multe informații, vizionează DVD-ul „Tinerii se întreabă – Ce voi face în viață?”, disponibil în peste 30 de limbi

să-mi permită să mă întrețin în serviciul cu timp integral“, spune ea.

Kelly a urmat în liceu niște cursuri care i-au permis să se califice într-o anumită meserie. În felul acesta, a reușit să-și atingă obiectivul spiritual pe care și-l fixase. „Îmi doream nespus de mult să încep serviciul cu timp integral“, mărturisește Kelly. „Restul era pe planul al doi-lea.“ Kelly este mulțumită de alegerea făcută. „Nu puteam lua o decizie mai bună!“, spune ea.

Cere îndrumare

Când călătorescî într-o zonă necunoscută, probabil că la un moment dat ești nevoit să ceri niște indicații. Fă la fel și când îți faci planuri de viitor. Cere sfaturi! În Proverbele 20:18 citim: „Planurile reușesc prin sfat“.

plan de acțiune

*Ca să am mai multă bucurie în lucrarea de predicare,
am să cer ajutorul*

Aș vrea să-l întreb pe unul din părinti sau pe amândoi:

Părinții îți pot da o bună îndrumare. Dar le poți cere sfatul și unor creștini maturi care trăiesc potrivit normelor înțelepte ale lui Dumnezeu. „Privește la cei care sunt bune exemple în congregația ta sau în zona în care locuiești“, sfătuiește Roberto, care are 27 de ani și slujește la Betel.

Iehova Dumnezeu dorește mai mult decât oricine să te ajute să iei decizii care să te facă fericit. Așadar, roagă-l să te ajute ‘să înțelegi care este voința lui’ cu privire la viitorul tău (Efeseni 5:17). Urmează în fiecare aspect al vieții îndemnul din Proverbele 3:5, 6: „Încrede-te în Iehova din toată inima ta și nu te bizui pe priceperea ta. Ține seama de el în toate căile tale, și el îți va netezi cărările“!

CE PĂRERE AI?

- **Ce aptitudini sau talente ai?**
- **Cum îți poți folosi aptitudinile și talentele pentru a-i aduce laude lui Iehova?**
- **Ce formă a serviciului cu timp integral, despre care s-a vorbit în acest capitol, te atrage mai mult?**

Ce obstacole ar putea sta în calea atingerii obiectivelor tale spirituale?

Ce poți face în mod concret pentru a le depăși?

foi de lucru

cuprins

TITLUL

PAGINA

Ar putea fi un soț bun? **39**

Ar putea fi o soție bună? **40**

Care sunt *în realitate* consecințele? **49**

Presiuni din partea colegilor — plan **132, 133**

Bugetul meu lunar **163**

Să mă mut *în altă țară*? **164**

Vorbește cu părintii! **189**

Stăpânește-ți mânia **221**

Intenționezi să te botezi? **308, 309**

Obiectivele mele **314**

*Pentru mai multe informații,
accedeți site-ul www.jw.org*

Doriți mai multe informații?

Puteți lua legătura cu Martorii lui Iehova pe site-ul **www.jw.org**.